

IDRÆTSFACILITETER I HALSNÆS KOMMUNE

Faciliteter, foreninger og brugerbehov på
idrætsområdet i Halsnæs Kommune

Rapport / 2015

Peter Forsberg, Maja Pilgaard, Jens Høyer-Kruse,
Casper Due Nielsen, Aline van Bedaf og Peter Mindegaard

Idrættens
Analyseinstitut

IDRÆTSFACILITETER I HALSNÆS KOMMUNE

Faciliteter, foreninger og brugerbehov på
idrætsområdet i Halsnæs Kommune.

Rapport

Titel

Idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune. Faciliteter, foreninger og brugerbehov på idrætsområdet i Halsnæs Kommune. Rapport.

Forfatter

Peter Forsberg, Maja Pilgaard, Jens Høyer-Kruse, Casper Due Nielsen, Aline van Bedaf og Peter Mindegaard

Øvrige bidragydere

Henrik H. Brandt, Christian Gjersing Nielsen, Frederik Thomsen og Heidi Trankjær Bøndergaard

Rekvirent

Halsnæs Kommune

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Halsnæs Kommune

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

2. udgave, København, december 2015.

Se særskilt retteark for uddybelse af ændringer

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-09-3 (elektronisk udgave)

978-87-93375-10-9 (trykt udgave)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	7
Delanalyse 1: Baggrundsanalyse	9
Kommunale nøgletal	12
Politikker på idrætsområdet i Halsnæs Kommune.....	16
Idrætsfaciliteter og steder til idræt i Halsnæs Kommune	20
Afrunding	26
Delanalyse 2: Kortlægning af drift og økonomi	28
Udgifter til idrætsfaciliteter	29
Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter	30
De samlede udgifter til idrætsområdet.....	32
Delanalyse 3: Halsnæs og andre kommuner.....	34
Kommunernes støtte til idrætten.....	34
Foreningernes økonomiske vilkår	39
Lokaletilskud	42
Foreningernes tilslutning i Halsnæs Kommune og andre kommuner.....	43
Appendiks 3.1: Foreningstilslutning i forskellige aldersgrupper	47
Delanalyse 4: Brug og benyttelse af idrætsfaciliteter	48
Del 1: Den planlagte efterspørgsel.....	48
Del 2: Benyttelse af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune	54
Del 3: Fakta om aktivitetsforløb	72
Del 4: Sammenligning med andre kommuner	79
Afrunding	83
Appendiks 4.1: Registreringsmetode	86
Appendiks 4.2: Registreringsskemaer.....	88
Appendiks 4.3. Tabeller over kapacitetsbrug	89
Delanalyse 5: Skolebørns idrætsdeltagelse.....	94
Indledning.....	94
Metode.....	94
Hvor mange dyrker idræt, sport eller motion?.....	96
Hvilke aktiviteter dyrker børn og unge i Halsnæs Kommune?	101
Hvordan er idrætten organiseret?	106
Hvor ofte dyrker børn og unge idræt, sport eller motion?	108
Brug af faciliteter	109

Muligheder og ønsker i nærområdet	115
Transporttid	117
Hvorfor ikke dyrke idræt, sport eller motion?	118
Forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse	120
Børns holdninger til idræt i skoletiden	121
Afrunding	123
Appendiks 5.1: Børn og unges brug af faciliteter	125
Delanalyse 6: Undersøgelse af voksnes idrætsvaner og brug af idrætsfaciliteter/ natur	129
Indledning	129
Metode	129
Hvem dyrker idræt, sport og motion i Halsnæs Kommune?	132
Hvor ofte dyrker borgerne idræt i Halsnæs Kommune?	134
Aktivitetsformer	135
De ikke-idrætsaktive	141
Transport til og fra sport og motion	145
Faciliteter	147
Holdninger til idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune	156
Afrunding	162
Delanalyse 7: Brugerundersøgelse i Halsnæs Kommune	165
Metode	165
Del 1: idrætsforeninger i Halsnæs Kommune	166
Del 2: Foreninger, skoler og institutioners brug af og ønsker til faciliteter	175
Afrunding	194
Litteratur	195
Bilag	197

Indledning

Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet har i perioden fra december 2014 til juni 2015 gennemført en undersøgelse for Halsnæs Kommune af idrætsområdet i kommunen.

Undersøgelsen 'Idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune. Faciliteter, foreninger og brugerbehov på idrætsområdet i Halsnæs Kommune' skal give et grundigt overblik over idrætsområdet i kommunen med afsæt i faciliteter og områder til idræt og motion. Undersøgelsen skal desuden skabe overblik over foreninger, institutioner og borgernes ønsker på idrætsområdet i forhold til faciliteter og steder til idræt og motion.

Undersøgelsen skal dels indgå i Halsnæs Kommunes arbejde med at udvikle og vedtage en egentlig idrætsstrategi, dels skabe fundamentet for en strategisk tilgang til et bredere og mere engagerende idrætsliv i kommunen.

Selve undersøgelsen består af denne hovedrapport samt et afslutningsnotat:

Hovedrapporten indeholder syv delanalyser og er delt i to:

- **Delanalyse 1-3** er baseret på kommunale data, tal, politikker og interviews. De tre delanalyser beskriver henholdsvis Halsnæs Kommunes demografi, geografi og idrætsfaciliteter (delanalyse 1), økonomien på idrætsområdet (delanalyse 2) samt en sammenstilling af forhold i Halsnæs med en række andre kommuner (delanalyse 3).
- **Delanalyse 4-7** bygger på nye data indsamlet til denne rapport. De fire delanalyser sætter fokus på brug og benyttelse af udvalgte idrætsfaciliteter (delanalyse 4), kortlægger og beskriver henholdsvis skolebørns og voksnes idrætsvaner (delanalyse 5 og 6) samt giver en opdatering på idrætsforeningernes tilstand i kommunen (delanalyse 7). Delanalyse 7 indeholder samtidig en facilitetsbrugerundersøgelse blandt idrætsforeninger og folkeskoler/andre offentlige institutioner.

Afslutningsnotatet samler op på og perspektiverer det samlede undersøgelsesarbejde. Afslutningsnotatet indledes med et kort resumé og kan læses separat. Halsnæs Kommune har bedt Idan/CISC udarbejde en række anbefalinger inden for to hovedområder, som ligeledes er indeholdt i afslutningsnotatet:

- Muligheder for optimering af kapacitetsudnyttelse i idrætsanlæggene og perspektiver for eventuelle investeringer og udvikling på facilitetsområdet/steder til idræt.
- Perspektiver for udvikling af idræts- og foreningslivet i forhold til tendenserne på idræts- og bevægelsesområdet og for forbedret samspil mellem forskellige aktører på idrætsområdet i Halsnæs kommune.

Sammenligning med andre kommuner

Analyserne vil i mange tilfælde blive koblet til tilsvarende analyser i andre kommuner for at sætte resultaterne i perspektiv. Sammenligningerne er foretaget på baggrund af tilgængelige data, som er indsamlet i forbindelse med Idan/CISC's sideløbende undersøgelser i en række andre danske kommuner. Denne dataindsamling er baseret på omfattende research, dialog med kommunerne samt kvalitative og kvantitative analyser. De detaljerede sammenligninger mellem Halsnæs og andre kommuner begrænser sig derfor til kommuner, hvor Idan/CISC har gennemført sammenlignelige analyser, velvidende at andre kommuner på de forskellige områder kan minde mere om Halsnæs i forhold til geografi, befolkningssammensætning, facilitetsdækning, idrætspolitiske forhold mm. De inkluderede kommuner i sammenligningerne i denne undersøgelse er primært kommunerne Gladsaxe, Ballerup, Allerød og Varde, men i nogle af delanalyserne indgår også Hvidovre og Greve Kommune.

I eftersommeren 2015, når samtlige ovenstående kommunale undersøgelser er afsluttede, vil Idan/CISC udarbejde et overordnet perspektiverende notat om ligheder og forskelle mellem kommunerne.

Delanalyse 1: Baggrundsanalyse

Halsnæs Kommune blev etableret i forbindelse med Kommunalreformen i 2007 efter sammenlægning af Hundested og Frederiksværk Kommune. De gamle kommuneskel skinner stadigvæk igennem på idrætsområdet i dag og kan henføres til de oprindelige kommuners idræts historie og måde at støtte idrætten på. I dag er tilskudsmodeller harmoniseret, men placeringen af idrætsfaciliteter i kommunen trækker klare spor til de tidligere kommuner. Halsnæs Kommunes to store idrætsanlæg Hundested Hallen og Frederiksværk Hallen er således placeret i de store byer i de oprindelige kommuner, mens der findes en lang række faciliteter i forbindelse med skoler i de mindre lokalsamfund i Liseleje, Vinderød, Melby, Kregme og Ølsted.

Blandt hovedopgaverne for kommunens kommende idrætsstrategi ligger en afklaring af, hvor balancen mellem centrale og mere lokale anlæg uden for de større byområder skal ligge. Idrætsstrategien skal også tage stilling til, hvordan de 32 mio. kr., som tilføres idrætsområdet over de kommende fire år, bruges bedst og i overensstemmelse med borgere, foreninger og andre aktørers ønsker og behov.

Halsnæs Kommunes geografi og størrelse

Halsnæs Kommune er beliggende i Region Hovedstadens nordvestlige hjørne og er en af landets mindre kommuner målt på antal indbyggere (nr. 73 ud af 98)¹. Kommunen har 30.736 indbyggere, og en befolkningsprognose frem til 2026 forudsiger et snævert fald i befolkningstallet på 1.199 indbyggere (3,9 pct.)².

Som det fremgår af figur 1.1, er befolkningstætheden høj i enkelte områder omkring Hundested og Frederiksværk, og to ud af tre borgere er bosat i kommunens to største byer (ca. 12.000 i Frederiksværk og 8.000 i Hundested). I de andre områder af kommunen er befolkningstætheden lav, men en del borgere er bosat i de mindre lokalsamfund omkring Liseleje i nord, Melby nord for Frederiksværk, Vinderød nordvest for Frederiksværk og Kregme og Ølsted i syd. Store dele af kommunens geografiske områder er dog ikke beboet, men er grønne områder, som blandt andet adskiller de forskellige byer og lokalsamfund fra hinanden (se figur 1.1).

Målt på geografisk størrelse hører Halsnæs også til blandt de mindre kommuner i Danmark (nr. 70 ud af 98)³. I alt dækker kommunens areal 122,15 kvadratkilometer, men den lange, smalle udformning kan give en fornemmelse af store afstande mellem syd og nordvest. Det tager ca. en halv time i bil at komme fra Ølsted i syd til Hundested i nordvest. Interviews med nøglepersoner i kommunen i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport giver indtryk af, at visse aktører på idrætsområdet opfatter den langstrakte kommune som en udfordring i forhold til adgangen til faciliteter specielt fra den sydlige del af kommunen.

¹ www.nogletal.dk (2015).

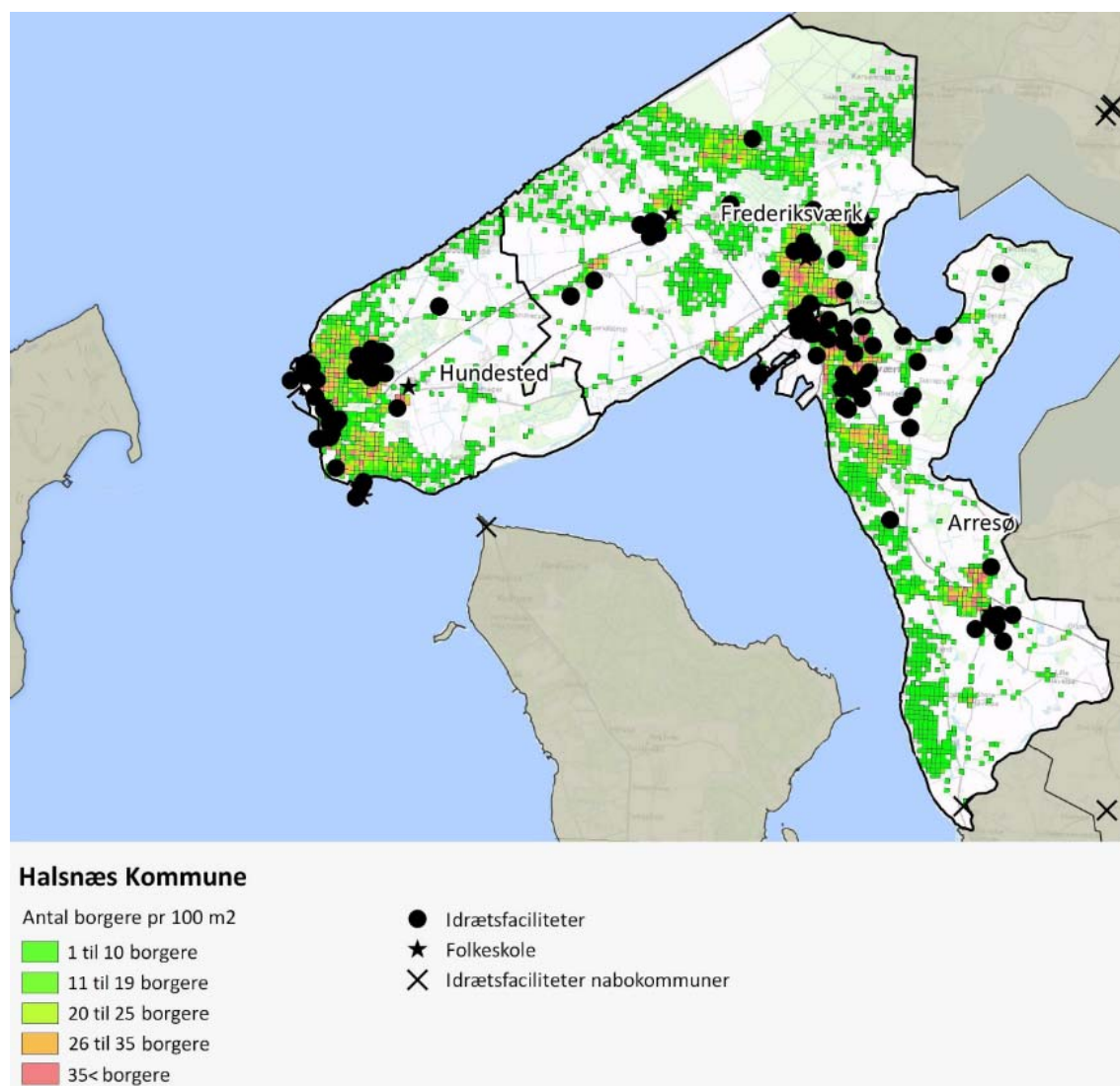
² Halsnæs Kommune, Notat, Sagsnr. 2015/0002783. 14. februar 2015 'Befolkningsprognose 2015-2026'.

³ Danmarks Statistik.

Som figur 1.1 viser, samler de fleste idrætsfaciliteter sig omkring Hundested og Frederiksværk by. Hundested Hallen og Frederiksværk Hallen er de to hovedanlæg og er begge klassiske danske idrætsanlæg med en række forskellige faciliteter tilknyttet. Hundested Hallen inkluderer både en almindelig idrætshal, en mindre sal til eksempelvis gymnastik, dans, yoga, kampsport mv. samt fodboldbaner på græs og kunstgræs.

Frederiksværk Hallen tæller en almindelig idrætshal og et mindre lokale (Balkonen), der blandt andet anvendes til boksning, og uden for hallen ligger en række boldbaner. Desuden er der i tilknytning til Frederiksværk Hallen også en 25 m. svømmehal, som ifølge kommunens forvaltning på nogle områder kunne trænge til modernisering (bilag 4.1). Den samlede bestand af faciliteter bliver beskrevet nærmere i de følgende afsnit.

Figur 1.1. Oversigtskort over Halsnæs Kommunes skoledistrikter samt markering af befolkningstæthed og idrætsfaciliteter.

Figuren viser idrætsfaciliteter og folkeskoler i Halsnæs Kommune samt enkelte idrætsfaciliteter i nabokommuner. Kortet viser også inddelingen i de tre lokalområder (som svarer til skoledistrikterne) Hundested, Frederiksværk og Arresø. Kilde: Danmarks Statistik, Halsnæs Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Halsnæs Kommune opdeler kommunen i ti plandistrikter i forhold til kommunens strategiske arbejde med lokalplansudvikling. I denne rapport opdeles kommunen dog i de tre skoledistrikter Arresø Skole, Frederiksværk Skole og Hundested Skole, da data til de forskellige delanalyser ikke er tilstrækkeligt omfattende til at dække alle ti plandistrikter. Inddelingen i skoledistrikter er vist i figur 1.1 herover med sorte streger.

Netop skoler – og skolelukninger – kan blive et tema for idrætsområdet de kommende år. Som i mange andre sammensatte kommuner er skolelukninger et tema på dagsordenen i Halsnæs Kommune. Pt. er der tre folkeskoler, som dækker over syv skoleafdelinger. Senest har kommunen valgt at udskyde en planlagt sammenlægning af Enghave Skole og Vinderød Skole, som er afdelinger af Frederiksværk Skole, til det kommende skoleår 2015-2016¹.

Skolelukninger kan påvirke børnenes naturlige gang på skoler med tilhørende idrætsfaciliteter. Når børn skal transporteres længere til skole, kan det dels give udfordringer med at nå til træning i foreningslivet i de sene eftermiddagstimer, som hidtil har været de mest brugte træningstidspunkter for børn. Dels kan skolelukninger påvirke aktiviteten i lokalsamfund i dagtimerne og skabe behov for alternative indsatser for at finde nye brugergrupper til de eksisterende idrætsfaciliteter, såfremt faciliteter og et aktivt foreningsliv i nærområdet skal fungere, når den lokale skole lukker ned. Omvendt kan det også blive et problem lokalt, hvis skolelukninger fører til, at skolefaciliteter forsvinder.

Natur og grønne områder i Halsnæs

Halsnæs Kommune byder på unikke muligheder for at bevæge sig i naturen. Kommunes Kultur- og fritidspolitik sætter fokus på brug af naturen gennem et ønske om:

”... at naturen i stigende grad skal være et vigtigt omdrejningspunkt i arbejdet med at fremme idræt og bevægelse – i respekt for den unikke natur, så den bevares. Et øget fokus på natursport, friluftsliv, motionsruter og maritime tilbud skal være medvirkende til, at Halsnæs Kommune i stigende grad anses for at være et attraktivt sted at bo”

Halsnæs Kommune, Kultur- og fritidspolitik, 2011.

Kultur- og fritidspolitikken oplister en række ideer til realisering af målsætningerne om udvikling på aktiviteter i naturen gennem fokus på natursport og friluftsliv samt bevægelse i byens parker og ved havneområder. Samtidig nævner politikken en række konkrete forslag om kortlægning af kommunens eksisterende idrætsfaciliteter, opførelse af et multifunktionelt idræts- og aktivitetscenter samt kompetenceudvikling af frivillige i foreningslivet

I denne rapport syv delanalyser bliver både faciliteter-, foreninger og befolkningens nuværende idrætsvaner kortlagt. De faktiske forhold i kommunen kan dermed holdes op mod de visioner og ideer, som Kultur- og fritidspolitikken har formuleret for området frem til 2020, og den genererede viden fra denne undersøgelse kan indgå i arbejdet med realisere visionerne og udvikle idrætsområdet yderligere.

Kommunale nøgletal

I den eksisterende danske forskning i kommunal idrætspolitik har det hidtil været vanskeligt at finde forskningsmæssigt belæg for, at særlige politikker og tilskudsmodeller på idrætsområdet reelt har stor indflydelse på befolkningens overordnede tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion (Iversen & Thøgersen, 2014). Ofte har andre faktorer som befolkningssammensætning, befolkningstæthed, geografiske afstande og urbanisering, kort sagt kommunens 'dna', en stærkere betydning, hvilket er i fokus i dette afsnit.

Politisk set kan der være gode grunde til at arbejde strategisk med at sætte en retning på idrætsområdet og skabe de bedst mulige rammer for at optimere og udvikle på idrætten i den enkelte kommune. I forlængelse af Kommunalreformen i 2007 vil der desuden fortsat være behov for at arbejde med harmoniseringsprocesser og med gennemsigtighed i forskellige aftaler og vilkår, som stiller alle parter bedst muligt i en fremadrettet helhedsplan.

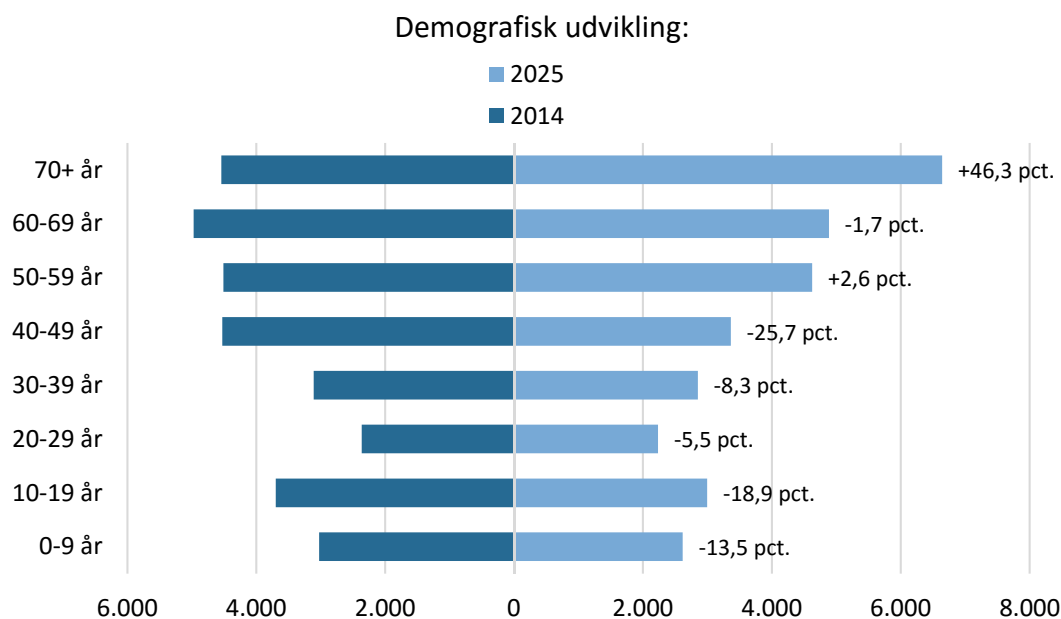
Men fordi kommunens 'dna' har så stor indflydelse på befolkningens handlen og ageren, er det væsentligt at være bevidst om disse fakta i det strategiske og politiske arbejde på idrætsområdet.

Demografi – flere ældre de kommende år

Et af de væsentlige punkter, som mange kommuner er optaget af i disse år, er udviklingen i borgernes alderssammensætning. Danskerne lever længere, og en befolkningsprognose for Halsnæs Kommune frem til 2025 viser, at de fleste yngre og voksne aldersgrupper vil blive marginalt reduceret over de kommende ti år, mens der vil blive næsten 50 pct. flere ældre borgere på 70 år eller ældre (se figur 1.2). Også i aldersgruppen 50-59 år forventes en svag stigning.

Halsnæs Kommune kan altså forvente en udvikling mod en noget anderledes befolknings-sammensætning med mange flere ældre og noget færre børnefamilier samt generelt færre borgere i den erhvervsdygtige alder inden for relativt få år.

Figur 1.2: Antallet af borgere over 70 år vil stige markant frem mod 2025.

Kilde: Danmarks Statistik

Disse forhold er væsentlige at tage højde for i det kommende arbejde med idrætsfaciliteter og idrætsstrategi. Foruden de almene udfordringer, som aldersforskydningerne vil skabe for kommunens generelle økonomiske forhold, vil det i høj grad få betydning for kerne-målgrupperne i de eksisterende idrætsforeninger, for brugerne af idrætsfaciliteterne og for ressourcerne og fokuset i arbejdet med at rekruttere frivillige ledere og trænere. Mange idrætsforeninger har primært fokus på børn og unge, som også er prioriteret i mange idrætsfaciliteter, men der kan være gode grunde til at supplere med et øget sigte på andre målgrupper i voksen- og senioralderen.

Eksisterende forskning i børn og voksnes idrætsvaner viser, at børn i langt højere grad end voksne og seniorer benytter kommunalt idrætsbyggeri til at dyrke sport eller motion, mens voksne og seniorer oftere færdes udendørs på gader, veje og i naturen (Laub, 2013). De ældste idrætsudøvere ønsker desuden oftere end andre aldersgrupper at dyrke idræt i dagtimerne (Toft, 2013). Det betyder, at ønsker, behov og barrierer i forhold til befolkningens udøvelse af idræt og bevægelse varierer meget i forskellige livsfaser (Pilgaard, 2009).

Delanalyse 5 og 6 ser nærmere på skolebørns- og voksne borgers idrætsvaner og brug af faciliteter i Halsnæs Kommune, hvor også aldersforskelle i idrætsvanemønstret samt brugen af forskellige typer af faciliteter og udeområder vil blive belyst.

Som udgangspunkt reserverer Halsnæs Kommune faciliteter til skolernes brug frem til kl. 16. Fremadrettet bliver det essentielt at forholde sig til, hvordan man i dagtimerne kan skabe gode rammer og tilbud til alle aldersgrupper på forskellige tidspunkter i løbet af dagen i et samspil mellem eksempelvis skoler, foreninger, kommunale tilbud, private aktører og selvorganiserede borgere. Delanalyse 4 belyser kapacitetsudnyttelsen i en række af kom-

munens haller i både dag- og aften timer, og delanalyse 7 ser på både idrætsforeninger og skolernes holdninger til brug af idrætsfaciliteterne.

Befolkningssammensætning

Foruden de ovenstående forhold om geografi og demografi er det interessant at se på den socioøkonomiske sammensætning af borgerne i kommunen. Uddannelseslængde, etnisk baggrund og indkomstniveau er parametre, som ofte bliver forbundet med tilbøjeligheden til at dyrke sport og motion, da deltagelsesniveauet eksempelvis typisk stiger med uddannelseslængde og falder blandt befolkningsgrupper med ikke-vestlig baggrund. Indkomstniveauet følger ofte uddannelseslængden og kan derfor ligeledes påvirke idrætsdeltagelsesniveauet indirekte (Pilgaard, 2009).

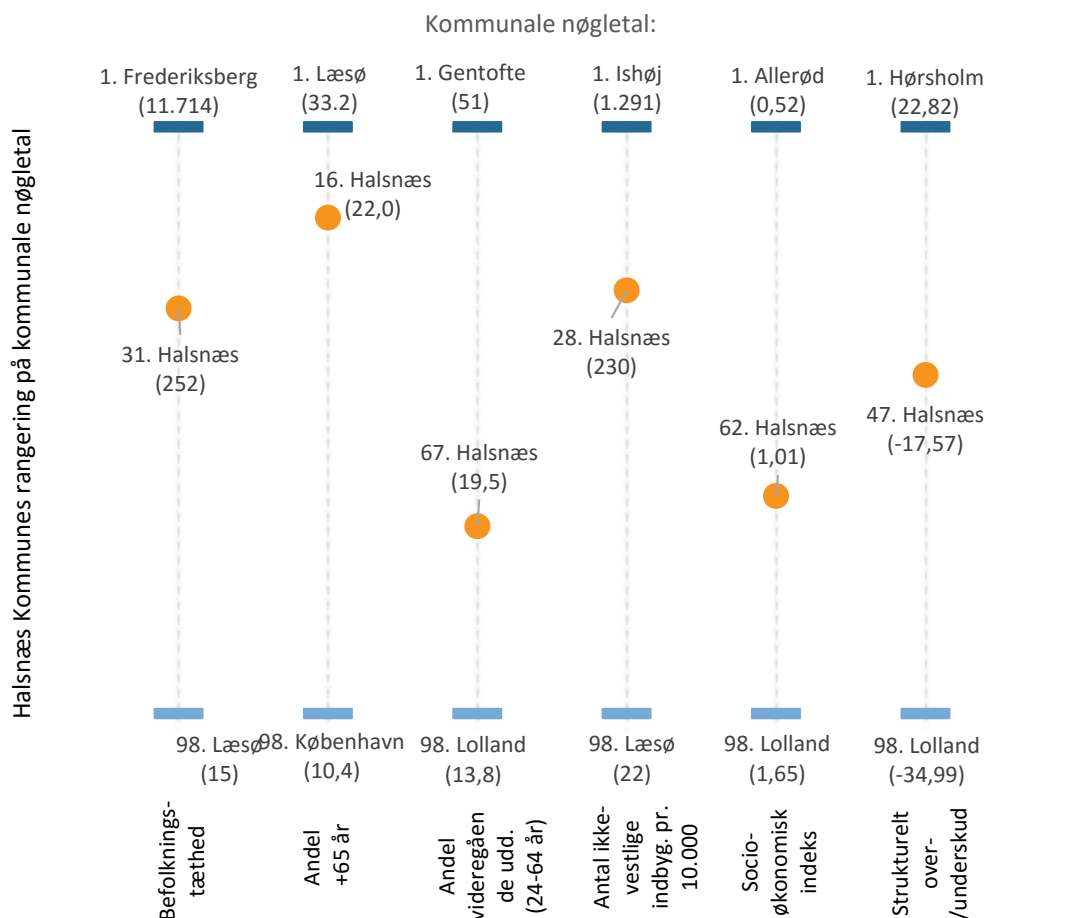
Borgere med videregående uddannelse betragtes som ressourcestærke, hvilket kan komme det lokale forenings- og idrætsliv til gode. Men samtidig hælder mange borgere med videregående uddannelser ofte til at dyrke idræt i kommercielle fitnesscentre eller som selvorganiserede motionsaktiviteter (i hvert fald i de større byer) frem for at involvere sig i det frivillige foreningsliv (Laub, 2013).

Andelen af borgere med ikke-vestlig baggrund er ligeledes væsentlig at have fokus på, da de kan have en anden tradition for deltagelse i det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde i almindelighed (Ibsen et al., 2012) og i idrætsaktiviteter i særdeleshed (Ibsen & Fehsenfeld, 2013).

Figur 1.3 nedenfor viser en række udvalgte kommunale nøgletal og Halsnæs Kommunes placering i den kommunale rangering på landsplan. De to første tal refererer til de foregående analyser af geografi og demografi og viser, at kommunen ligger i øverste tredjedel, når det kommer til både befolkningstæthed og andelen af borgere over 65 år. Halsnæs har relativt set mange borgere pr. kvadratkilometer (selvom mange områder i kommunen har lav beboelse), og som nævnt har kommunen en stor andel af borgere i pensionsalderen.

Kommunen har relativt få borgere med en videregående uddannelse (nr. 67 ud af 98 kommuner). Netop uddannelseslængde betyder typisk meget for den generelle befolknings tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion, men primært i forhold til den type aktiviteter, der foregår i private centre eller på egen hånd. Foreningsidræt er ikke så stærkt koblet til uddannelseslængde, og i nogle kommuner ser uddannelseslængde ud til at betyde mindre, hvis der er et velfungerende foreningsliv med kapacitet til at appellere til den brede befolkning. Et eksempel herpå er Varde Kommune, som ligger nr. 81 ud af 98 kommuner i forhold til andelen af borgere med en videregående uddannelse, men her ser man, at især voksne borgeres foreningsdeltagelse er markant højere (51 pct.) end landsgennemsnittet (41 pct.) og andre kommuner som eksempelvis Ballerup Kommune (39 pct.), hvor uddannelsesniveauet generelt er meget højere (nr. 26 ud af 98 kommuner i forhold til andel med en videregående uddannelse). Det er altså et godt eksempel på, at lokale forhold kan være med til at bryde gængse tendenser i befolkningens vaner og mønstre.

Figur 1.3: Halsnæs Kommunes placering på udvalgte kommunale nøgletal.

Figuren viser Halsnæs Kommunes placering i den kommunale rangering på de udvalgte kommunale nøgletal. Halsnæs Kommunes score på det pågældende nøgletal er vist i parentes. I top og bund af figuren er desuden angivet kommunen med den højeste og laveste placering – tallet i parentes viser top- og bundkommunernes score. Kilde: Økonomi og indenrigsministeriet (2013).

Når det kommer til antal ikke-vestlige borgere pr. 10.000 indbyggere, placerer Halsnæs Kommune sig som nr. 28 ud af 98 kommuner med relativt mange ikke-vestlige borgere. Halsnæs Kommune adskiller sig dog fra mange øvrige kommuner i Region Hovedstaden, som København og københavnske omegnskommuner, der har noget flere ikke-vestlige borgere pr. indbygger end Halsnæs.

Der kan være god grund til at have fokus på andre kulturelle gruppers tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion. Dels kan der være andre tilgange til og forståelser af, hvad sport og motion kan og skal bidrage med i hverdagslivet for drenge, piger, mænd og kvinder. Dels kan man ikke forvente, at ikke-vestlige borgere vil have samme positive opfattelse eller kulturelle forståelse af den typiske danske foreningskultur. I en kommune med mange små lokalsamfund bør kommunen og aktører på idrætsområdet være særligt opmærksomme på kulturelle forskelle og på de ressourcer, der findes blandt borgere med ikke-vestlig baggrund, samt på hvordan ressourcerne kan sættes i spil i det lokale idrætsliv.

Det socioøkonomiske indeks måler kommunens udgiftsniveau i forhold til andre kommuner på basis af en række socioøkonomiske kriterier med forskellig vægt. Halsnæs Kommune ligger på kanten af den laveste tredjedel (nr. 62 ud af 98), og en relativt høj andel borgere i kommunen modtager sociale ydelser. Det hænger formentlig sammen med den høje andel af ældre borgere, som modtager folkepension. Udgifterne på det sociale område kan have betydning for kommunens økonomiske muligheder på idrætsområdet, da store udgifter på det sociale område giver sværere betingelser for at prioritere penge til idræt, sport og fritid. Samtidig kan det for den enkelte borger være en udfordring at prioritere penge til idrætsdeltagelse, hvis midlerne er knappe (selvom økonomi dog sjældent bliver udtrykt som en betydelig barriere, når ikke-idrætsaktive skal angive årsager til ikke at dyrke idræt (Laub, 2013)).

Halsnæs Kommunes nuværende økonomiske situation, målt via det strukturelle over-/underskud⁴, som er en form for 'bruttokommunalt produkt', hører dog til tæt på gennemsnittet i forhold til landets øvrige kommuner. Målet er et udtryk for kommunens aktuelle økonomiske situation og kan være væsentligt at tage højde for eksempelvis i forhold til muligheder for at støtte idræt og opføre/vedligeholde idrætsfaciliteter.

I de regionale sundhedsprofiler⁵ bliver Halsnæs Kommune inddelt i kommunesocialgruppe 3, mens samtlige tilstødende kommuner Frederikssund, Hillerød, Gibskov og Helsingør ligger højere, nemlig i socialgruppe 2. Samtlige fem kommuner i hovedstadsområdet nord for København (Fredensborg, Hørsholm, Rudersdal, Lyngby-Taarbæk og Gentofte) samt Egedal, Allerød og Furesø er i socialgruppe 1 (Robinson et al, 2014). I Halsnæs Kommune finder man altså en borgerprofil, der minder mere om borgere bosat i storbyen i kommuner som København, Ballerup, Hvidovre, Glostrup og Tårnby, mens geografien minder mere om de tilstødende kommuner. I den forbindelse er det interessant at sammenligne børn og voksnes idrætsvanemønstre i Halsnæs Kommune med både Allerød (socialgruppe 1) og Ballerup (socialgruppe 3), som delanalyse 5 og 6 berører. Samtidig er fokus i delanalyse 3 på forskelle og ligheder i forhold til økonomi, tilskudsmodeller og foreningstilknytning i de tre kommuner.

Politikker på idrætsområdet i Halsnæs Kommune

En række forskellige politikker er på forskellig vis med til at opsætte rammer og præge idrætslivet i kommunen. Det handler især om Kultur- og fritidspolitikken (Halsnæs Kommune, 2011a), Sundhedspolitikken (Halsnæs Kommune, 2011b) og Folkeoplysningspolitikken (Halsnæs Kommune, 2011c). Dertil har kommunen en Børne- og ungepolitik samt en Ældrepolitik. Endelig har kommunen formuleret en Turismpolitik i 2007, som er interessant at sætte i spil på grund af dens fokus på natur og friluftsliv.

⁴ Det strukturelle over- eller underskud er forskellen mellem en kommunes udgiftsbehov og beregnede skatteindtægter og er et udtryk for, hvorvidt en kommune ved at opkræve en gennemsnitlig skatteprocent vil få overskud eller underskud i forhold til sit beregnede udgiftsbehov.

⁵ Inddelingen i kommunesocialgrupper er baseret på oplysninger om bruttoindkomst, uddannelsesniveau og erhvervstilknytning.

Halsnæs Kommunes Kultur- og fritidspolitik (Halsnæs Kommune, 2011a) udstikker de overordnede rammer for kultur-, idræts- og fritidsområdet. Der findes to hovedvisioner for området under overskrifterne 'kultur i bevægelse' og 'kultur som samler'.

'Kultur i bevægelse' sætter borgerens aktive deltagelse og engagement i centrum. Kulturen betragtes som en særlig drivkraft for udvikling og nytænkning, som blandt andet kommer i spil via engagerede borgere. 'Kultur som samler' har også fokus på samarbejde, og det er et mål, at områdets forskellige aktører skal løfte i flok. Det skal blandt andet tilvejebringes ved at understøtte eksisterende tilbud og ressourcer, og der skal skabes grobund for at turde gå nye veje (Halsnæs Kommune, 2011a).

På idrætsområdet står kommunens foreningsliv centralt, og som det hedder i politikken, har kommunen "... tradition for et stærkt og velfunderet foreningsliv, som er en vigtig part i arbejdet med at understøtte og udvikle idræts- og fritidsaktiviteter for borgere i alle aldre" (Halsnæs Kommune, 2011a). Kommunens opgave går i første instans ud på at skabe rammer og understøtte foreninger og andre relevante parter, som står for den mere praktiske udførelse af de egentlige aktiviteter. På dette punkt adskiller Halsnæs Kommune sig ikke fra mange andre kommuner.

De senere år er en række kommuner blevet mere aktive på kultur- og fritidsområdet, og frem for næsten udelukkende at være et organ, der stiller rammer og midler til rådighed for foreningslivet, ser man i mange kommuner forvaltningen påtage sig en mere faciliterende rolle i forhold til at igangsætte aktiviteter eller skabe samarbejder mellem forskellige aktører (Ibsen et al., 2010). I Kultur- og fritidspolitikken kan et initiativ til en mere aktiv rolle identificeres gennem konkrete ideer til udvikling af aktiviteter i byrum, natur og traditionelle idrætsfaciliteter som et omdrejningspunkt for arbejdet med at fremme idræt og bevægelse blandt alle borgere de kommende år.

Folkeoplysningspolitikken (Halsnæs Kommune, 2011c) stiller skarpt på understøttelse af borgernes demokratiforståelse via deltagelse i det frivillige folkeoplysende foreningsliv. Kommunen forpligter sig til at støtte de frivillige foreninger facilitetsmæssigt som økonomisk og praktisk. Med udviklingspuljen følger Halsnæs Kommune folkeoplysningsloven og åbner for at støtte nye initiativer med folkeoplysende sigte. Puljen kan søges af både traditionelle foreninger samt mere uformelle grupper. 'Det forpligtende fællesskab' er omdrejningspunktet for den kommunale støtte, men politikken kommer ikke nærmere ind på, hvordan man i Halsnæs Kommune fortolker sådanne forpligtende fællesskaber. Udmøntningen skal ske i tæt relation med områdets centrale aktører, og Halsnæs Idrætsråd er repræsenteret med to medlemmer i kommunens §35, stk. 2 udvalg (interessentudvalg) (Halsnæs Kommune, 2011c).

Af øvrige politikområder, som har forbindelse til idrætsområdet, er kommunens Sundhedspolitik. Sundhed står højt på dagsordenen i Halsnæs Kommune, og et grundprincip i sundhedspolitikken er, at alle borgere skal have mulighed for at leve et sundt liv hele livet. Udmøntningen af politikken skal tage afsæt i den enkelte borger, hvor visse opgaver kan

løses sammen med frivillige aktører som eksempelvis idrætsforeninger, mens andre skal løses ved at etablere særlige indsatser (Halsnæs Kommune, 2011b).

Halsnæs Kommune har god grund til at sætte fokus på sundhed, da kommunen ifølge de kommunale sundhedsprofiler scorer dårligst i sammenligning med andre kommuner i Region Hovedstaden på en lang række sundhedsparametre. Borgerne i Halsnæs Kommune ryger og drikker mere end gennemsnittet, spiser mere usundt, og mindre end halvdelen af borgerne er intenst fysisk aktive i mere end 40 minutter om ugen (Robinson, 2014). Samtidig er store andele af borgerne belastet af moderat eller svær overvægt, og udviklingen mellem 2007 og 2013 tyder på en stigning i andelen af overvægtige. Også det mentale helbred ligger i den dårligste ende sammenlignet med de øvrige kommuner i Region Hovedstaden, og mere end hver fjerde borger oplever at have et højt stressniveau. Der er altså en del udfordringer i Halsnæs Kommune, og et godt struktureret idrætsliv med gode, meningsfulde fællesskaber og inspirerende rammer til aktive og sunde vaner kan bidrage til en positiv udvikling over de kommende år. Det er derfor også relevant at se denne rapport i forbindelse med kommunens brændende platform⁶ om 'Sundhed og velvære'. Sundhed og velvære er en blandt tre brændende platforme, som kommunen har særligt fokus på, og hvor der er opstillet konkrete udfordringer og målsætninger. I forhold til sundhed og velvære er den en målsætning at sikre god adgang til at dyrke idræt inde og ude, samt at der i 2017 skal være 10 procentpoint færre fysisk inaktive i kommunen.

Kommunen har ligeledes både en Børne- og ungepolitik og en Ældrepolitik. Begge politikker har fokus på aktivitet og bevægelse (blandt flere andre indsatsområder) som en central vej til et indholdsrigt og godt liv, og på den vis spiller mange forskellige forvaltninger sammen i arbejdet for at udvikle og optimere på rammerne og mulighederne for at dyrke idræt, sport eller motion i alle livsfaser i Halsnæs Kommune. Dertil kommer kommunens Turismepolitik, som ud fra et helt andet perspektiv ønsker at synliggøre og brande kommunens rige naturmuligheder gennem udvikling af naturoplevelser og friluftsliv. Det vidner også om, at der fremadrettet er god grund til at tænke bredt i forhold til de aktører, som kommunen tænker ind i arbejdet med at skabe gode rammer og vilkår for idræt, motion og bevægelse. Dels i forhold til hverdagen, men også i forhold til særlige begivenheder som motionsevents, udvikling af motionsturisme, rekreative ophold etc.

Tværgående samarbejder mellem forskellige aktører er noget af det, som kan være med til at udvikle på lokalområder og skabe liv i de eksisterende idrætsfaciliteter. Arbejdsgruppen for 'Tværgående samarbejde', KulturDanmark, peger på, at:

"Tværgående samarbejde bidrager til sammenhængskraften lokalt og skaber synergi mellem forskellige aktører. Større sammenhængskraft skaber både grobund for bedre udnyttelse af lokalsamfundets ressourcer og større livskvalitet for den enkelte."

(Arbejdsgruppen 'Tværgående samarbejde', KulturDanmark, Svendsen 2007)

⁶ Halsnæs Kommune arbejder i alt med tre brændende platforme. Ud over 'Sundhed og velvære' er de brændende platforme 'Vækst' og 'Faglighed og uddannelsesniveau'. Se evt.: www.halsnaes.dk/Politik/Braendende%20platforme.aspx?p=1

Arbejdsgruppen fremhæver, at lokalsamfund klarer sig bedre i forhold til udvikling og befolkningstilvækst, hvis foreningslivet er i stand til at skabe brobyggende social kapital gennem samarbejder med mange forskellige foreninger og uformelle netværk (Svendsen, 2007).

Faciliteter som socialt mødested

I forbindelse med denne rapport er lokale aktører blevet inviteret til at give deres mening til kende om idrætslivet i Halsnæs Kommune. Det er sket ved at invitere samtlige idrætsforeninger til at følge undersøgelsen (dvs. til at deltage i en følgegruppe) og komme med indspark undervejs. Derudover er der afholdt et fokusgruppeinterview med fire idrætsforeninger i kommunen.

Til følgegruppemøder og fokusgruppeinterview har aktører (dvs. idrætsforeninger) på idrætsområdet i Halsnæs Kommune påpeget en kedelig udvikling i forhold til liv og social sammenhængskraft i de eksisterende idrætsfaciliteter. En proaktiv facilitator af flere og bedre samarbejder med udgangspunkt i de eksisterende faciliteter samt fokus på dialog på tværs af forskellige foreninger, netværk og brugere af faciliteterne kan være med til at modvirke tendensen og styrke livet og den sociale sammenhængskraft med afsæt i faciliteter.

Med den forventede stigning i andelen af ældre borgere i kommunen og et fokus på at vende en tilsyneladende negativ udvikling på mange sundhedsområder i kommunen i fremtiden kan det blive essentielt at arbejde for at gøre idrætsfaciliteterne til lokale mødesteder, som er med til at skabe en livsnerve og et samlingspunkt i de små lokalsamfund ud over 'blot' at være et sted, man dyrker sport eller motion.

Brugerinddragelse og mødet med kommunen

Folkeoplysningspolitikken har fokus på at understøtte demokratiske, folkeoplysende fællesskaber og ønsker en tæt dialog med områdets centrale aktører, blandt andet gennem nedsættelse af et folkeoplysningsudvalg og et Idrætsråd. I praksis giver visse informanter på følgegruppemødet og i fokusgruppen indtryk af, at de kun i begrænset omfang bliver inddraget i både større og mindre beslutningsprocesser omkring investeringer eller generel udvikling af idrætsområdet:

"Det er klart kommunen, der træffer beslutningerne. Det er jo tydeligt at se i den dialog, der har været omkring bl.a. kunstgræsbanerne. Altså, Idrætsrådet var overhovedet ikke inde over at tage en beslutning på ti millioner. Om det var sådan, pengene skulle bruges. Idrætsrådet var i en helt anden retning, hvor man gerne ville have undersøgt, om det var dét, der var brug for, i og med at der på det tidspunkt, hvor det blev besluttet, faktisk ikke var mere end 1.200 ungdomsspillere i hele Halsnæs Kommune."

Informant fra idrætslivet i Halsnæs Kommune.

Heller ikke på andre områder i forhold til generel udvikling af faciliteterne oplever aktører fra følgegruppemødet og fokusgruppen at blive inviteret til dialog eller lyttet til omkring fremtidige initiativer. Øget dialog samt et mere direkte link mellem Idrætsråd, Folkeoplysningsudvalg og kommunens forvaltning er nogle af de ønsker, som idrætsaktørerne peger

på, som fremadrettede forbedringstiltag på det idrætspolitiske område. Samtidig er der behov for et mere systematisk samarbejde mellem brugergrupper på skolefaciliteterne.

En del aktører søger også større gennemsigtighed på idrætsområdet og nærmere afklaring af, hvad man kan forvente sig af de faciliteter, som kommunen stiller til rådighed, samt hvilke tilskud foreningerne er berettiget til. Konkret peger en række aktører på, at kommunens støtte til forskellige aktører er ulige fordelt i forhold til det kommunale serviceniveau og tilskud. Nogle aktører har ifølge visse informanter langt bedre forhold end andre. Foreningerne udtrykker et ønske om større gennemsigtighed i kommunens forvaltning af midler på området.

Udfordringerne kan muligvis henføres til tiden før Halsnæs Kommune, hvor Hundested og Frederiksværk Kommune havde forskellige tilgange til forvaltning af idrætsområdet. Ifølge aktører på området var tilskuddene og facilitetsforholdene eksempelvis bedre i Hundested Kommune end i Frederiksværk, og der har formentlig også på andre områder været markante forskelle. Eksempelvis oplever en del aktører, at det ikke altid er klart, hvem de skal henvende sig til på idrætsområdet, og det skaber frustration blandt både brugere og kommunens forvaltning. Den nye idrætsstrategi og de kommende års arbejde på området kan med fordel inddrage fokus på at ensrette og tydeliggøre kommunes forvaltningsskik og kommunikationsveje til kommunen.

Idrætsfaciliteter og steder til idræt i Halsnæs Kommune

Dette afsnit ser nærmere på idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune. Det har været et særligt ønske fra Halsnæs Kommunes side, at der i forbindelse med denne undersøgelse skabes en grundig oversigt over aktuelle idrætsfaciliteter samt øvrige steder i kommunen til at dyrke idræt og motion.

Oversigten er udarbejdet ud fra oplysninger fra kommunen, fra foreninger og andre institutioner samt via research over adresser, ruter og steder i kommunen. Dertil indgår et spørgsmål i både skolebørnsundersøgelsen (delanalyse 5), borgerundersøgelsen (delanalyse 6) og foreningsundersøgelsen (delanalyse 7), som giver respondenterne mulighed for selv at angive faciliteter og steder, de benytter til sport eller motion, såfremt de aktuelle steder ikke allerede var på afkrydsningslisten.

Kortlægning af anlagte idrætsfaciliteter

Der findes i Halsnæs Kommune en lang række idrætsfaciliteter, som det er tilfældet i mange andre danske kommuner. Tabel 1.1 nedenfor viser antallet af forskellige typer af anlagte idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune samt antal borgere pr. facilitet i sammenligning med udvalgte kommuner, og de kommuner, som har den bedste dækning (færrest borgere pr. facilitetstype) er markeret med fed skrift ud for hver facilitetstype.

Som tabellen viser, har Halsnæs Kommune et bredt udvalg af de fleste almindelige idrætsfaciliteter. I forhold til almindelige idrætshaller har kommunen bedre forhold målt på antal borgere pr. facilitet end i Gladsaxe og Hvidovre, mens Ballerup, Allerød og Varde Kom-

mune er noget bedre stillet end Halsnæs. Omvendt har Halsnæs rigtig mange mindre hal-ler/gymnastiksale under 800 kvm, som ofte er velegnede til forskellige bevægelsesaktiviteter som gymnastik, dans, kampsportsidrætter mv.

Kommunen giver samtidig mulighed for svømning i 25 meter bassin i Frederiksværk samt i to mindre svømmebade, men her har de fleste andre kommuner bedre dækning. I betragtning af, at store dele af kommunen er omkranset af vand, har borgerne i Halsnæs også en række andre muligheder for vandaktiviteter end traditionel svømning i et indendørs bassin.

Tabel 1.1: Antallet af borgere pr. idrætsfacilitet i Halsnæs Kommune

Forholdstal	Halsnæs (antal faciliteter)	Halsnæs	Ballerup	Gladsaxe	Hvidovre	Allerød	Varde	Danmark
Alm. idrætshal	6	5.124	3.458	8.408	8.711	3.037	2.503	3.786
Lille idrætshal	21	1.464	5.379	16.816	52.264	6.073	2.634	6.599
Svømmehal (≥25 m.)	1	30.744	48.408	22.421	26.132	12.147	10.011	21.837
Svømmefacilitet (<25 m.)	2	15.372	6.915	16.816	10.453	-	7.151	30.906
Motionscenter/-rum (private og kommunale)	8	3.843	2.200	4.204	10.453	12.147	2.176	7.705
Skydeanlæg	5	6.149	24.204	67.262	52.264	24.293	5.005	10.191
Fodboldbane (naturgræs)	15	2.050	3.227	2.803	2.178	1.012	575	1.193
Fodboldbane (kunstgræs)	2	15.372	24.204	22.421	17.421	8.098	16.685	35.571
Tennisbane (udendørs)	11	2.795	6.051	3.540	10.453	1.518	2.176	2.924
Atletikanlæg	0	-	48.408	67.262	52.264	24.293	16.685	42.847
Ridebaneanlæg	4	7.686	48.408	-	52.264	12.147	12.514	10.454
Golfanlæg	2	15.372	24.204	-	-	12.147	10.011	27.999
Indeksscore		41	52	68	68	38	20	50

Tabellen viser antal borgere pr. facilitetstype (forholdstallet). Forholdstallet er udregnet ved at tage antal borgere i kommunen og dividere med antallet af faciliteter inden for de forskelle typer. Jo lavere tal, desto bedre dækning. Nederst er et indeks – Kommunen med lavest forholdstal for hver facilitetstype har fået scoren 1, mens kommunen med højest forholdstal har fået scoren 7. Indekstallet viser den samlede score. Kilde: Halsnæs Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

Fodboldanlæg med både natur- og kunstgræs samt tennisbaner er godt repræsenteret i sammenligning med de øvrige kommuner, hvor kun Allerød på alle fronter har bedre forhold end i Halsnæs (målt på antal borgere pr. facilitet). Kommunens fire ridebaneanlæg giver også rytterne fine vilkår i forhold til andre kommuner, mens der omvendt ikke findes et decideret atletikanlæg.

En anden vigtig facilitetstype er motionscentre, som de seneste 10-15 år er vokset kraftigt i antal i takt med, at mange unge og voksne er begyndt at dyrke forskellige former for fitnessstræning (Laub, 2013). Motionscentrene var tidligere primært et storbyfænomen, men er de senere år blevet bredt ud i øvrige landsdele i form af både private centre og foreningsfitness. I Halsnæs Kommune findes der pt. otte motionscentre/-rum, hvoraf de fem centre er private.

Geografisk dækning af idrætsfaciliteter

De ovenstående opgørelser viser antallet af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune i forhold til antallet af indbyggere. På udfordringsiden hører, at Halsnæs Kommune spreder sig over et relativt stort og langstrakt geografisk område i forhold til de øvrige kommuner i Region Hovedstaden (mens Varde Kommune er hele ti gange større end Halsnæs).

Derfor kan man ikke objektivt målsætte en 'tilstrækkelig' facilitetsdækning, da det vil afhænge meget af de lokale forhold, og fordi der er behov for en vis grundforsyning med faciliteter inden for rimelige afstande, hvis de skal være tilgængelige og aktuelle for lokalbefolkningen. Rimelig afstand er et subjektivt anliggende, som varierer på tværs af forskellige befolkningsgruppers mobilitet. Eksempelvis er børn og ældre borgere ofte mere afhængige af faciliteter i nærheden end yngre voksne og midaldrende (Ibsen et al., 2015).

Transporttid og nærhed til idrætsfaciliteter er et ofte diskuteret emne i idræts- og facilitetspolitikken. En del forskning peger dog på, at det er vanskeligt at dokumentere en direkte sammenhæng mellem eksempelvis antallet af faciliteter og andelen af lokalbefolkningen, som benytter sig heraf, eller som dyrker idræt. Ofte vil andre faktorer som social baggrund, uddannelsesniveau og livsfase spille en større rolle (Ibsen et al., 2015). Samtidig er det meget sjældent, at udsagn som 'savner det rette/flere faciliteter' bliver nævnt som en direkte barriere blandt ikke-idrætsaktive borgere (Laub, 2013). Nogle studier viser også, at idrætsudøvere sjældent benytter den idrætsfacilitet, som ligger tættest på hjemmet, men ofte er der andre parametre i spil omkring de rette faciliteter, den rette forening eller den rette aktivitet (Høyer-Kruse, 2014).

Der findes altså ikke noget godt bud på, hvor mange borgere pr. facilitet, der objektivt set 'bør' være, og det vil ofte være et politisk anliggende at prioritere forskellige typer af faciliteter i dialog med brugerne og borgerne bredt set. Samtidig er det værd at have kendskab til eksisterende faciliteter – særligt mere specialiserede faciliteter – i nabokommuner og i den forstand have et bredere perspektiv på, hvad der findes af forskellige typer af tilgængelige faciliteter inden for rimelige afstande af alle borgere. Delanalyse 5 og 6 ser nærmere på idrætsaktive børn og voksnes transporttid og holdninger hertil i forhold til at kvalificere, hvad 'rimelig afstand' mere konkret betyder for borgerne i Halsnæs Kommune.

Tabel 1.2. herunder viser en opgørelse over antal kvadratkilometer pr. facilitet frem for antal borgere, som vist i tabel 1.1. En sådan opgørelse viser, at Halsnæsborgerne i gennemsnit har længere til de fleste faciliteter end borgere i de øvrige kommuner i tabellen med undtagelse af Varde Kommune, hvor afstandene generelt er meget større end i de fleste andre danske kommuner.

Kun i forhold til små idrætshaller og ridebaneanlæg er borgerne geografisk bedre stillet i Halsnæs end i hovedparten af de andre kommuner. Det understreger de særlige geografiske udfordringer, som kommunen har med at skabe god adgang til faciliteter for alle borgere, og at idrætsfaciliteter kan have stor værdi i de enkelte nærområder på trods af et begrænset antal borgere i det nære opland.

Dog bør man i denne forbindelse være opmærksom på de infrastrukturelle forskelle. Eksempelvis kan ti km. i bil tage noget længere tid i en tættere befolkning og mere trafikeret kommune som Ballerup end på landevej i Halsnæs Kommune. Omvendt giver den offentlige transport langt bedre muligheder i storbyen end i andre kommuner uden for storbyen.

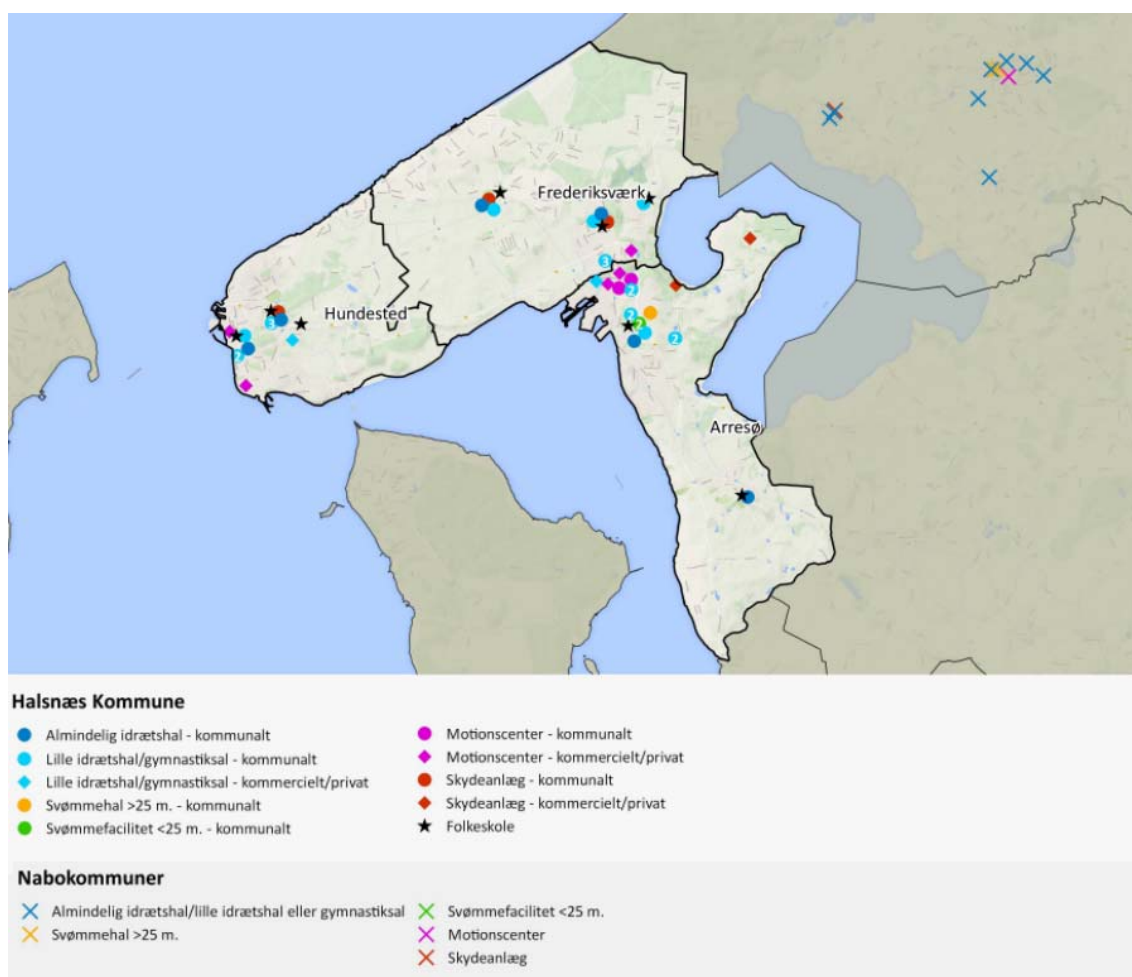
Tabel 1.2: Antal kvadratkilometer opland pr. idrætsfacilitet i Halsnæs Kommune

Antal kvadratkilometer pr. facilitet	Halsnæs	Ballerup	Gladsaxe	Hvidovre	Allerød	Varde	Danmark
Alm. idrætshal	20	2	3	4	8	62	29
Lille idrætshal	6	4	6	23	17	65	50
Svømmehal (≥25 m.)	122	34	8	11	34	248	166
Svømmefacilitet (<25 m.)	61	5	6	5		177	235
Motionscenter/-rum (kommunale og private)	15	2	2	5	34	54	58
Skydeanlæg	24	17	25	23	67	124	77
Fodboldbane (naturgræs)	8	2	1	1	3	14	9
Fodboldbane (kunstgræs)	61	17	8	8	22	413	270
Tennisbane (udendørs)	11	4	1	5	4	54	22
Atletikanlæg	-	34	25	23	67	413	325
Ridebaneanlæg	30	34	-	23	34	310	79
Golfanlæg	61	17	-	-	34	248	212
Indeksscore	50	27	36	31	47	77	69

Tabellen viser antal faciliteter pr. kvadratkilometer. Antal kvadratkilometer pr. facilitet er udregnet ved at tage kommunens størrelse (kvadratkilometer) og dividere med antallet af faciliteter inden for de forskellige typer. Jo lavere tal, desto bedre er dækning. Tallene i tabellen angiver således antallet af faciliteter pr. kvadratkilometer i kommunerne. Nederst er et indeks – Kommunen med lavest antal kvadratkilometer pr. facilitet har fået scoren 1. Kilde: Halsnæs Kommune og Facilitetsdatabase (Idan & LOA, 2015).

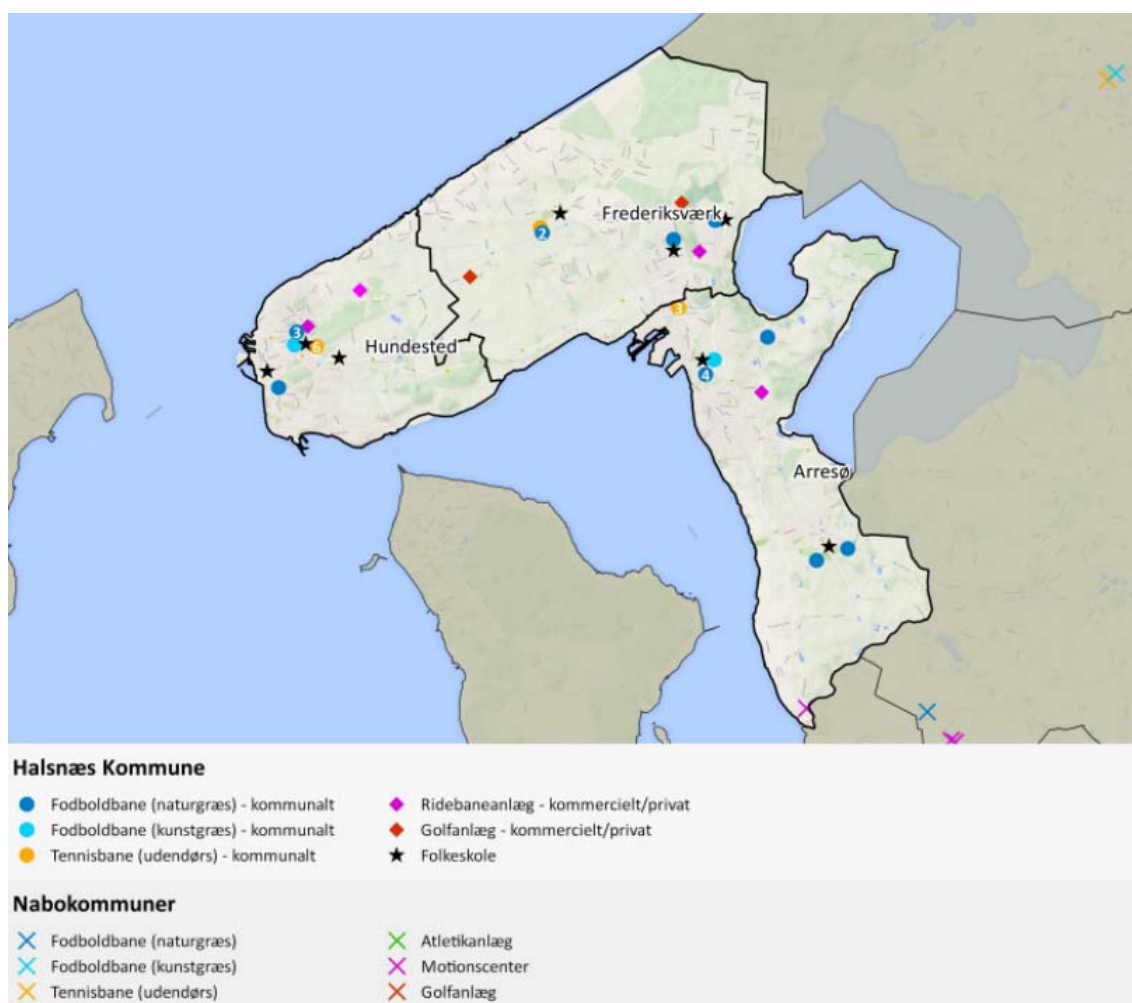
Figur 1.4 viser en placering af kommunens indendørsfaciliteter i de tre skoledistrikter. Faciliteterne er samlet omkring de to større byer Frederiksværk og Hundested, mens især borgere fra den sydlige del af kommunen har relativt langt til indendørsfaciliteter. I Ølsted ligger dog en enkelt almindelig idrætshal.

Figur 1.4 Oversigt over indendørs faciliteter i de tre skoledistrikter i Halsnæs Kommune

Det følgende kort i figur 1.5. viser udendørsfaciliteterne, og her ser man den sydlige del af kommunen have bedre vilkår med hele fire kommunale fodboldbaner. Omvendt er specialanlæggene (golf, tennis og ridning) placeret mere nordligt og omkring Hundested i nordvest, men generelt afspejler facilitetsforsyningen befolkningstætheden ved at være placeret i de mest befolkede områder.

Figur 1.5 Oversigt over udendørs faciliteter i de tre skoledistrikter i Halsnæs Kommune

Øget sammenhæng og brug af naturområder

Aktørerne i følgegruppemøde og fokusgruppe udtrykker et ønske om at få de eksisterende faciliteter bundet mere sammen. Disse ønsker ligger i forlængelse af det forrige afsnit omkring politikker på idrætsområdet i forhold til at skabe større social sammenhængskraft og samarbejder på tværs af forskellige aktører. På nuværende tidspunkt oplever nogle aktører, at faciliteterne eksisterer, men at brugen på de enkelte idrætsanlæg er ukoordineret på en måde, så man som forening ikke i tilstrækkelig grad oplever et socialt liv blomstre på anlægget:

”Der er mere liv omkring hallen i Hundested, end der er på Magleblík⁷ og omkring svømmehallen og fodboldklubben.”

Interviewer: Er det noget, I er enige om som noget positivt, hvis man kunne samle faciliteterne på ét sted?

⁷ På Magleblík stadion ligger naturgræs, kunstgræs og grusbaner. Stadion ligger op ad Frederiksværk Svømmehal og Frederiksværkhallen.

”Ja, helt klart. Det tror jeg, er vejen frem (...) Det kunne sagtens være en del af området, så langt væk er det jo heller ikke, så man kan samle det hele heromkring, så man fik noget liv omkring hallerne i stedet for at... for faciliteterne er der jo. Lige nu sker der bare ikke en skid”.

”Før i tiden oppe i Hundested Hallens cafeteria, der var godt nok liv. Folk kom jo og sad ved bordene og snakkede på kryds og tværs. Det er der slet ikke mere (...) man kunne godt forestille sig, at hvis hallen var mere indbydende, at man så lige fik en kop kaffe, når man var færdige...”.

Ser man faciliteternes placering på kortene, viser det umiddelbart nogle potentialer for at binde faciliteterne mere sammen, som aktørerne efterspørger, da indendørs- og udendørs-faciliteter ofte ligger på samme kompleks eller i umiddelbar nærhed til hinanden, og da faciliteterne generelt er omkranset af skov, sø og/eller strand og hav.

Foruden de etablerede idrætsanlæg har Halsnæs Kommune nemlig attraktive naturområder, der giver muligheder for idrætslige udfoldelser i både skove, på strande, i og omkring Arresø og ved fjord og hav. Halsnæsstien og Frederiksværk Skov og Vinderød Skov med 60 faste poster til orienteringsløb er eksempler på anlagte naturstier, og fremadrettet har kommunen gode muligheder for at få skabt sociale samlingssteder, hvis de etablerede idrætsanlæg i stigende grad bliver koblet til den omkringliggende natur, så flere borgere kan bidrage til at skabe liv i og omkring de forskellige faciliteter. Sådanne tiltag vil være frugtbare i forhold til også at udvikle på natur- og friluftslivsturisme, som er et formuleret ønske i kommunens Turismepolitik fra 2007. Det kræver en koordineret faciliterende indsats fra centralt hold at få de forskellige idrætsforeninger og øvrige brugergrupper til at arrangere og udvikle aktiviteter på tværs af aktivitet, målgruppe og facilitetsbrug på samme tidspunkter, hvor flere aktører møder hinanden i deres daglige træning, men eventuelt også som jævnlige større træningsevents og/eller årligt tilbagevendende motionsevents.

Afrunding

Halsnæs Kommune ligger i naturskønne omgivelser i det nordvestlige Sjælland med unikke muligheder for idræt og bevægelse i skov, hav, ved strand og sø. Samtidig er kommunen godt dækket ind med centrale idrætsfaciliteter, særligt i forhold til udendørs boldbaner, ridebaneanlæg og mindre haller/ gymnastiksale. Kommunen er kendetegnet ved mange ældre borgere, og andelen forventes at stige kraftigt i de næste årtier, mens andelen af børn, unge og voksne i den arbejdsdygtige alder forventes at blive mindre. Relativt mange borgere har dårligt fysisk og psykisk helbred, og med en stor andel af borgere med højst en grunduddannelse er udfordringerne ikke vanskelige at få øje på i Halsnæs Kommune. Omvendt giver det et stort potentiale for at arbejde med udvikling og i forhold til at skabe positive oplevelser blandt borgerne og de eksisterende idrætsaktører fremadrettet.

Kommunen opleves af nogle aktører som stor rent geografisk, og kommunesammenlægningen har givet anledning til visse udfordringer i forhold til at skabe ensretning og gennemsigtighed i tildelingen af faciliteter, tilskudsmodeller, forvaltningspraksis og økonomiske strukturer på idrætsområdet. I den nuværende og fremadrettede proces er dialog og borger-/brugerinddragelse et vigtigt fokusområde som led i en samlet udviklingsplan,

hvor kortlægning af idrætsfaciliteter, borgernes idrætsvaner og behov samt foreningsidrættens og øvrige facilitetsbrugerers vilkår er under lup.

Den eksisterende fordeling af faciliteter giver umiddelbart en god grundforsyning i forhold til befolkningstætheden i de tre skoledistrikter. Ifølge informanter fra idrætslivet i kommunen bliver én af de store udfordringer at få skabt mere liv og sammenhængskraft i faciliteterne og at få dem bundet bedre sammen med øvrige udendørs områder, ruter og stier.

Kommunens politiske visioner for området ønsker konkret at skabe aktiviteter og udnytte de udendørs naturområder i større omfang. De attraktive naturområder skaber potentialer for en rig og blomstrende motionskultur i kommunen, og naturen er som ramme for idrætslige udfoldelser attraktiv for et stigende antal motionister. Særligt de mere ressourcestærke befolkningsgrupper dyrker idræt og motion i naturen (Laub, 2013).

Samtidig har kommunens Kultur- og fritidspolitik fokus på etablering af et nyt multifunktionelt idræts- og aktivitetscenter. Dette kan med fordel ske i tæt dialog med de eksisterende aktører på området samt i dialog med borgerne bredt set. Inddragelsen skal for det første skabe bedre kommunikation og synlighed og for det andet skabe en oplevelse af lydhørhed og sammenhold, som kan være motiverende for de frivillige aktører. For det tredje giver inddragelse et potentiale for at udnytte eksisterende ressourcer i større omfang, end det sker på nuværende tidspunkt, og endelig kan mere målrettet inddragelse og medindflydelse forebygge, at kommunens forvaltning fjerner sig fra det eksisterende idrætsliv og derved risikerer at dræne de frivillige kræfter.

Rammerne i Halsnæs Kommune skaber god grobund for både at udvikle på det eksisterende idrætsliv, at tiltrække nye deltagere til forskellige former for idrætsaktiviteter og motionsevents og måske ligefrem for at indgå som en faktor i arbejdet med at tiltrække nye borgere til kommunen.

Delanalyse 2: Kortlægning af drift og økonomi

Denne analyse ser på udgifterne til idrætsfaciliteter og støtte til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og fritidsaktiviteter i Halsnæs Kommune.

På idrætsområdet har danske kommuner traditionelt haft udgangspunkt i folkeoplysningsloven og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde. Kommunerne stiller idrætsfaciliteter til rådighed for idrætsforeningernes aktiviteter og yder forskellige former for tilskud til foreningerne. Derved spiller kommunerne en vigtig rolle for foreningernes virke.

Otte ud af ti offentlige udgiftskroner til idræt i Danmark kommer ifølge Kulturministeriets 'Udredning af idrættens økonomi og struktur' (2014) fra kommunerne.

Statens andel på ca. 20 pct. af de offentlige udgifter går hovedsageligt til idrættens tre centrale hovedorganisationer, Danmarks Idrætsforbund, DGI og Firmaidrætten, mens andre statslige midler går til Lokale og Anlægsfonden, Sport Event Denmark, Team Denmark, Anti Doping Danmark, Idrættens Analyseinstitut og andre centrale idrætsformål under Kulturministeriet.

Kortlægningen af Halsnæs Kommunes udgifter til idrætsområdet tager afsæt i den kommunale kontoplan og funktionsområder. Udgifterne falder overordnet i to kasser⁸:

1. Tilvejebringelse, vedligeholdelse og drift af idrætsfaciliteter
2. Tilskud efter folkeoplysningsloven og til fritidsaktiviteter

Gennemgangen er struktureret ud fra de to områder. Boks 2.1 nedenfor angiver en række forbehold, der skal tages højde for i læsningen af kortlægningen.

Boks 2.1: Forbehold for kortlægning

Den følgende kortlægning er begrænset af detaljeniveauet, som Halsnæs Kommune har frembragt. Det er ikke muligt at tegne et fuldstændig præcist billede af samtlige økonomiske forhold forbundet til idrætten i Halsnæs Kommune ud fra de tilgængelige data. Udgifter forbundet til folkeoplysningsområdet kan angives ret præcist, men de samlede udgifter anvendt på idrætsfaciliteter er sværere at indfange helt præcist. Det angår især udgifter forbundet med at stille haller og faciliteter på folkeskoler til rådighed for eksempelvis idrætsforeninger. Disse skolefaciliteter indgår i folkeskolernes samlede regnskab, og udgifterne forbundet med fritidsbrugere kan ikke ekskluderes fra skolernes samlede udgifter.

⁸ Idrætsfaciliteter udgøres af funktionsområde 'fritidsfaciliteter, stadion og idrætsanlæg' under 'Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger' (00.32.31), mens folkeoplysning og fritidsaktiviteter udgøres af funktionsområde 'folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.' under 'Undervisning og kultur' (3.38). Der findes i Halsnæs Kommune ingen udgifter under konto (3.38.75) 'Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven'. Der findes derimod et lille beløb på kr. 150.000 (budget 2015) til 'Aktiv Sommer'. Denne post er dog udeladt, da den hører under 'Andre kulturelle opgaver' (konto 3.35.64), som ikke rangerer som idrætsrelateret.

Udgifter til idrætsfaciliteter

Antallet af kommunale idrætsfaciliteter i en kommune er et lokalt politisk anliggende uden egentlige overordnede bestemmelser, hvis man ser man bort fra kommunernes forpligtelse til at anlægge idrætsfaciliteter til brug for idrætsundervisning i folkeskolen (Iversen og Forsberg, 2014; Naundrup Olesen, 2012).

Historisk set har kommuner dog prioriteret tilvejebringelse af idrætsfaciliteter alene eller i samspil med foreningslivet og på den måde ikke kun bidraget til at sikre rammer for idrætsundervisningen i skolen, men også for det lokale idrætsliv i regi af idrætsforeninger. Det har ført til, at Danmark hører til blandt de lande i verden, der har den bedste facilitetsdækning til idrætsdeltagelse i den brede befolkning (Rafoss & Troelsen, 2010). Det er ikke kun kommunen, der kan initiere nye faciliteter. Idrætsfaciliteter i Danmark er ofte opført med foreninger som drivkraft. Kommunen kan understøtte sådanne faciliteter via direkte driftstilskud eller lokaletilskud til foreningerne i henhold til folkeoplysningsloven.

Hovedparten af idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune er kommunale og findes primært i forbindelse med kommunens to store idrætsanlæg i Hundested og Frederiksværk, som hører under den kommunale virksomhed 'Idrætshallerne'. Virksomheden blev etableret i januar 2009 og er en sammenlægning af de tidligere enheder Hundested Hallen, Frederiksværk Svømmehal og Frederiksværk Hallen. Idrætshallerne har i dag fælles ledelse (bilag 2.1). Faciliteterne på anlæggene inkluderer en række forskellige faciliteter, som tæller almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, boldbaner (natur og kunstgræs) samt kommunens svømmehal med 25 m. bassin og varmtvandsbassin. Desuden står Idrætshallerne blandt andet også for driften af medborgerhuset Gubben, der udlånes gratis til foreninger, kommunale forvaltninger, institutioner samt enkeltpersoner hjemmehørende i Halsnæs Kommune.

På idrætssiden indtager faciliteter på kommunens folkeskoler - blandt andet fire almindelige idrætshaller, ni mindre haller/gymnastiksale og seks fodboldbaner (naturgræs) - også en vigtig rolle som ramme for idræt, men udgifterne hertil hører under de forskellige skolars budgetter og kan ikke medtages i denne kortlægning (se evt. boks 2.1).

De tre største poster på budgettet for idrætsfaciliteter er Frederiksværk Svømmehal, Hundested Hallen og Frederiksværk Hallen. Tilsammen går 55 pct. af udgifterne i budget 2014 hertil (se tabel 2.1).

Den fjerdestørste post, fritidsfaciliteter, dækker over en gruppe af udgifter, som går på tværs af området og tæller indvendig og udvendig vedligeholdelse af bygninger, uden-dørsarealer og andre fælles udgifter. Den sidste post på over én mio. kr. går til klubhuse, som der er indgået faste brugsaftaler med forskellige foreninger om (bilag 2.4). Brugsaftalerne giver brugere (typisk flere brugere pr. klubhus) eneret på benyttelse af klubhusene til foreningernes medlemmer, og foreningerne har desuden eneret på salg af mad- og drikke-

varer i klubhuset. Det er Halsnæs Kommune, som står for udvendig og indvendig vedligeholdelse af klubhusene⁹.

Kommunens udgifter til området har været konstante siden 2012. Det viser tallene i parentes, som angiver et indekstal med 2012¹⁰ som basisår (dvs. indeks 100). Indekstallet i alt for 2014 er 105, hvilket svarer til, at der i 2014 er budgetteret med fem procentpoint større udgifter end i 2012 (se tabel 2.1).

Tabel 2.1: Udgifter til idrætsfaciliteter¹¹ (kr. og indeks).

	2012	2013	2014 (budget)
Frederiksværk Svømmehal	3.593.281 (100)	3.523.517 (98)	3.061.290 (85)
Hundested Hallen	3.516.771 (100)	2.833.781 (81)	2.253.104 (64)
Frederiksværk Hallen	903.233 (100)	1.519.485 (168)	1.767.440 (196)
Fritidsfaciliteter (fælles)	1.389.793 (100)	1.402.637 (101)	1.593.048 (115)
Klubhuse ¹²	742.850 (100)	795.911 (107)	1.055.592 (142)
Magleblik Aktivitetscenter	351.434 (100)	696.605 (198)	890.875 (253)
Idrætshallerne (ledelse)	-	600.351 (100)	546.337 (91)
Udendørs anlæg/baner ¹³	261.771 (100)	100.299 (38)	118.152 (45)
I alt	10.759.133 (100)	11.472.585 (107)	11.285.838 (105)

Bemærk, at driftsudgifter til idrætsfaciliteter på folkeskoler i kommunen ikke indgår i tabellen. Kilde: Halsnæs Kommune (bilag 2.2).

De enkelte poster varierer en del på tværs af årene, selvom der kun er en mindre stigning i det samlede beløb (i alt) fra 2012 til 2014. Det skyldes dels, at der er oprettet ekstra poster (idrætshallerne (ledelse)) samt omstrukturering af konteringen.

Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Kortlægningen af Halsnæs Kommunes udgifter i forbindelse med folkeoplysning og fritidsaktiviteter medtager ikke den folkeoplysende voksenundervisning (eksempelvis aftenskoleområdet) og fokuserer dermed på udgifter til de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger samt spejderforeninger og hobbyforeninger.

Kommunalbestyrelsen fastsætter årligt en ramme for tilskud til den frivillige folkeoplysende virksomhed, som fordeles mellem en række hovedposter. I 2014 udgjorde den samlede afsatte pulje til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde 2.902.992 kr. (se tabel 2.2)¹⁴.

⁹ De specifikke aftaler kan læses i bilag 2.6, 2.7 og 2.8.

¹⁰ Idrætshallerne (ledelse) figurerer ikke i 2012. Her fungerer 2013 som basisår (dvs. indeks 100).

¹¹ Alle poster hører under konto 00.32.31.1. Indtægter og eventuelle refusioner er modregnet på de enkelte konti.

¹² Dækker over Melby Klubhus (486.926 kr.), Ølsted Klubhus (359.879 kr.) og Heros Klubhus (208.788 kr.). Tallene i parentes er budgettal for 2014.

¹³ Udendørs anlæg/baner tæller Hundested Stadion, Frederiksværk Stadion og Frederiksværk Tennisbaner.

¹⁴ I 2014 var budgettet til løntilskud inden for den folkeoplysende voksenundervisning 1.706.000 kr., mens lokaletilskud var på 116.000 kr. Det var noget mindre, der blev anvendt på de to poster i 2013. Det anløb

Halvdelen af rammen til det frivillige foreningsarbejde i 2014 var afsat til aktivitetstilskud til foreningers aktiviteter for børn og unge under 26 år (1.469.484 kr., 51 pct.). Den anden store post på budgettet var lokaletilskud, som tegnede sig for 40 pct. af rammen (1.158.774 kr.) (se tabel 2.2).

Udsving fra år til år afhænger blandt andet af, om alle afsatte midler bruges. Ifølge budgettallene for 2014 er der lidt færre midler end i 2012 (svarende til 10 procentpoint), såfremt alle midler på budget-2014 anvendes (indeks 90) (se tabel 2.2). Det er særligt de afsatte midler til lokaletilskud, som er lavere (indeks 83). Derfor er budget-2014 tallene større end 2012 og 2013. Også udviklings- og materialepuljen svinger mellem årene, hvilket hænger sammen med antallet af ansøgere og bevillinger inden for områderne (se tabel 2.2). Der har dog i 2013 været benyttet midler under udviklingspuljen, men disse er konteret forkert i kommunens regnskab. Omvendt har den største post, aktivitetstilskuddet, været stabilt over de seneste tre år.

Tabel 2.2: Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter 2012-2014 (kr. og indeks).

	2012	2013	2014 (budget)
Aktivitetstilskud til 0-25 årige	1.561.095 (100)	1.462.318 (94)	1.469.484 (94)
Lokaletilskud	1.397.274 (100)	1.524.773 (109)	1.158.774 (83)
Udviklingspulje	89.000 (100)	(-)	104.460 (117)
Tilskud til hædring af idrætsudøvere	81.838 (100)	71.537 (87)	85.210 (104)
Idrætsrådet, administrationstilskud	23.620 (100)	23.998 (102)	24.210 (102)
HHIF Handicapkørsel	21.000 (100)	21.000 (100)	21.000 (100)
Materialepulje	50.189 (100)	(-)	39.854 (79)
I alt	3.224.016 (100)	3.103.626 (96)	2.902.992 (90)

Kilde: Halsnæs Kommune (bilag 2.3).

En del af midlerne på folkeoplysningsområdet gives efter faste aftaler under de såkaldte 'faste tilskud'. Der er tale om tilskud til fem forskellige idrætsforeninger, som på baggrund af en politisk beslutning får tildelt et fast årligt aktivitets- og lokaletilskud.

Tilskuddene indgår i tallene i tabel 2.2 ovenfor, og er i tabel 2.3 udspecificeret på de fem foreninger nedenfor. Særligt lokaletilskuddene til de to rideklubber i Frederiksværk og Hundested udgør betydelige andele af de samlede udgifter til lokaletilskud (36 pct.), mens de faste aktivitetstilskud udgør mindre betydelige andele af det samlede aktivitetstilskud (5 pct.).

henholdsvis 660.232 kr. og 4.698 kr. De mindre regnskabstal for 2013 sammenlignet med budgettallene for 2014 skyldes, at alle midler ikke søges.

Tabel 2.3: Faste tilskud til foreninger i Halsnæs Kommune (regnskab 2013) (kr.).

	Aktivitetstilskud	Lokaletilskud	I alt
Frederiksværk Rideklub	56.260	469.661	525.921
Hundested Sportsrideklub	9.860	78.236	88.096
Hundested Roklub ¹⁵	3.190		3.190
Hundested Billard Klub ¹⁶	2.100		2.100
FDF Sejlads Hundested ¹⁷	1.740		1.740
I alt	73.150	547.897	621.047

Kilde: Halsnæs Kommune (bilag 2.4 & bilag 2.5).

Denne rapport har ikke som opdrag at gennemgå historikken og rationalerne for de enkelte aftaler nærmere, og ifølge kommunens forvaltning skal de forskellige aftaler for fremtiden samles i et kommunalt ejendomscenter.

Boks 2.2 Aktivitets-, lokaletilskud og puljer under folkeoplysningsloven.

Aktivitetstilskud: Halsnæs Kommune yder et fast årligt medlemstilskud pr. medlem under 25 år. I 2014 var tilskudsstørrelsen 290 kr. pr. tilskudsberettiget medlem.

Lokaletilskud¹⁸: Halsnæs Kommune yder 100 pct. lokaletilskud til aktiviteter for børn og unge under 25 år i foreningernes egne eller lejede lokaler. Omfatter aktiviteterne deltager over 25 år, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt svarende til disse deltageres andel af det samlede antal deltagere. Dog kun hvis deltagerne over 25 år udgør mere end 10 pct. af det samlede deltagerantal.

Tilskud til materialer: Ved akut opståede behov for udskiftning af eksisterende rekvisitter, udstyr og lignende kan foreninger og andre søge om tilskud fra Materialepuljen.

Udviklingspuljen støtter initiativer og udviklingsprojekter på kultur- og fritidsområdet generelt, herunder projekter i foreningsregi.

De samlede udgifter til idrætsområdet

De samlede udgifter til idrætsområdet kan samles i to hovedområder. Områderne er idrætsfaciliteter samt folkeoplysning og fritidsaktiviteter. De økonomiske udgifter på de to områder er vist i tabel 2.4 nedenfor.

¹⁵ Hundested Roklub modtog desuden et fast tilskud på 9.015 kr. på funktionsområde 03.35.60 (museer) og et på 26.450 kr. på funktionsområde 03.35.64 (andre kulturelle opgaver).

¹⁶ Hundested Billard Klub modtog desuden et fast tilskud på 34.508 kr. på funktionsområde 03.35.60 (museer) og et på 23.368 kr. på funktionsområde 03.35.64 (andre kulturelle opgaver).

¹⁷ FDF Sejlads Hundested modtog desuden et fast tilskud på kr. 42.051 på funktionsområde 03.35.64 (andre kulturelle opgaver).

¹⁸

www.halsnaes.dk/~media/Kultur/Regler%20for%20lokaletilskud%20til%20foreninger%20i%20Halsn%C3%A6s%20Kommune.ashx

Tabel 2.4: Udgifterne til idrætsfaciliteter er stabile mellem 2012 og budget-2014 (kr.)

	2012	2013	2104 (budget)
Idrætsfaciliteter	10.759.133 (100)	11.472.585 (107)	11.285.838 (105)
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter	3.224.016 (100)	3.103.626 (96)	2.889.538 (90)
I alt	13.983.149 (100)	14.576.210 (107)	14.175.376 (105)

Kilde: Halsnæs Kommune.

Budgettallene i 2014 er knap 200.000 kr. højere end regnskabstal fra 2012 (indeks 105) for hele området. Det skyldes lidt større udgifter til idrætsfaciliteter, mens udgifterne til folkeoplysning og fritidsaktiviteter er faldet en smule i perioden (også selvom hele budget-2014 anvendes).

Ser man på fordelingen mellem de to hovedområder, er det tydeligt, at langt hovedparten af de økonomiske udgifter går til idrætsfaciliteter. I det seneste afsluttede regnskab fra 2013 tegnede idrætsfaciliteter sig for 79 pct. af de samlede udgifter, mens 21 pct. gik til tilskud til foreningernes folkeoplysende aktiviteter. Selvom alle de afsatte midler til folkeoplysning alle bliver anvendt i 2014 vil fordelingen af udgifter være den samme i 2014. Der er ikke afsat - modsat i en del andre kommuner - midler til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven (se næste delanalyse).

Delanalyse 3: Halsnæs og andre kommuner

Denne analyse ser på forholdene i Halsnæs Kommune sammenholdt med Ballerup, Allerød og Varde Kommune, hvor Idan/CISC aktuelt har udført lignende undersøgelser (Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014; Pilgaard og Forsberg, 2015; Forsberg & Pilgaard, 2015). Idan/CISC har indsamlet oplysninger om økonomi, faciliteter og foreninger i disse kommuner, hvilket giver mulighed for en række tværgående sammenstillinger.

Sammenstillingerne foretages med forbehold for store geografiske, demografiske og lokalpolitiske forskelle. Data er tilvejebragt gennem et betydeligt opsøgende arbejde i samarbejde med de involverede kommuner, hvorfor tilsvarende data ikke er tilgængelige fra andre kommuner end de involverede. Sammenstillingerne er alligevel interessante i forhold til at sætte idrætslivet og forholdene i Halsnæs Kommune i perspektiv og på den måde skabe grobund for at kvalificere overvejelserne om de aktuelle forhold, udviklingsmuligheder og løsninger i kommunen.

På hver sin måde er Ballerup, Allerød og Varde Kommune interessante at sammenstille med Halsnæs Kommune. Som det blev klarlagt i baggrundsanalysen, minder Halsnæsborgerne socioøkonomisk (socialgruppe 3) om borgere bosat i storbykommunen Ballerup (også socialgruppe 3), mens Halsnæs' geografi minder mere om de tilstødende kommuner i Region Hovedstaden som eksempelvis Allerød (socialgruppe 1). Varde Kommunes borger sammensætning minder om Halsnæs' (begge socialgruppe 3), men de store afstande og mange selvejende faciliteter gør Varde Kommune væsentlig forskellig i forhold til struktur og organisation på idrætsområdet. Omvendt er langt de fleste idrætsfaciliteter i Halsnæs, Ballerup og Allerød Kommune kommunale.

Sammenstillingerne har afsæt i to perspektiver:

- **Kommunernes støtte til idrætten:** Perspektivet har afsæt i kommunen og fokuserer på, hvordan kommunerne støtter idrætten via faciliteter og tilskud. Der tages her afsæt i regnskabstal fra 2013.
- **Foreningernes økonomiske vilkår:** Perspektivet tager afsæt i foreningerne og ser på, hvordan foreningerne stilles økonomisk med afsæt i den kommunale støtte, og hvordan foreningernes medlemstilslutning i kommunerne er.

Kommunernes støtte til idrætten

De følgende sammenstillinger¹⁹ mellem kommunerne foretages velvidende, at der hersker store forskelle mellem kommunernes organisering på eksempelvis facilitetsområdet. Nogle kommuner – som Halsnæs Kommune – gør i et vist omfang brug af idrætsfaciliteter på skoler til fritidsbrugere (foreninger). Disse faciliteter posteres ikke under idrætsrådets budget (men skoleområdet) og vil derfor holde de synlige udgifter på idrætsområdet ne-

¹⁹ Ordet 'sammenstilling' anvendes for at tydeliggøre, at det ikke handler at sammenligne kommunerne – men blot stille dem over for hinanden.

de. I kommuner med flere faciliteter på egentlige idrætsanlæg og færre på skoler, vil udgifterne derfor fremstå større på idrætsområdet.

Når sammenstillingerne alligevel foretages, er det for at beskrive forskelle i måder at organisere sig på og beskrive, hvilke fordele og ulemper de hver især har. Det er derfor heller ikke intentionen at vurdere, hvilken kommune der får mest idræt pr. krone. Kommunernes forhold er for forskellige til at foretage en sådan direkte sammenligning.

Flest penge går til faciliteter i kommunerne

Fire-femtedele (79 pct.) af Halsnæs Kommunes udgifter til idrætsområdet er afsat til idrætsfaciliteter. Det er relativt tæt på fordelingen i Ballerup og Allerød, der (som Halsnæs) kendetegnes ved primært at have kommunale idrætsfaciliteter. I Varde Kommune med mange selvejende faciliteter udgør direkte udgifter til drift af idrætsfaciliteterne en mindre del af områdets budget. I Halsnæs Kommune er ingen midler afsat til idrætsrelaterede aktiviteter under posten 'Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsområdet', mens der i de tre andre kommuner figurerer mindre beløb her (se tabel 3.1).

Forskellen i fordelingen mellem Varde Kommune og de tre andre kommuner skyldes Varde Kommunes mange selvejende faciliteter. Varde Kommune yder et mindre tilskud til de selvejende faciliteter, som dog har indtægter i forbindelse med udleje af faciliteter til brugerne. 75 pct. af foreningernes udgifter refunderes af kommunen som lokaletilskud efter folkeoplysningsloven. Lægger man således udgifterne til lokaletilskud i Varde Kommune oveni udgifterne til facilitetsområdet, går 90 pct. af udgifterne på idrætsområdet til idrætsfaciliteter. Laver man samme øvelse i Halsnæs, Ballerup og Allerød Kommune – dvs. lægger udgifterne til lokaletilskud oveni udgifterne til idrætsfaciliteter – viser tallene, at Varde Kommune bruger den største andel af idrætsområdets midler på faciliteter (90 pct.) tæt efterfulgt af Halsnæs Kommune, som benytter 89 pct. på idrætsfaciliteter. Andelen er lidt lavere i Ballerup (82 pct.) og Allerød Kommune (78 pct.) (Sammenlægningen af lokaletilskud og idrætsfaciliteter er ikke vist i tabel).

Tabel 3.1: Idrætsfaciliteter udgør den største post i alle fire kommuner (pct./regnskab 2013).

	Idrætsfaciliteter	Folkeoplysning og fritidsaktiviteter	Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven
Halsnæs Kommune	79	21	0
Ballerup Kommune	80	18	2
Allerød Kommune	74	25	1
Varde Kommune	54	45	1

Kilde: Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014, Pilgaard og Forsberg, 2015, Forsberg & Pilgaard, 2015.

Ser man bort fra Varde Kommune, er forskellene mellem de tre sjællandske kommuner med mange kommunale faciliteter små. Der bruges lidt flere penge på folkeoplysning og fritidsaktiviteter (samt fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven) i Ballerup og Allerød Kommune, men langt de fleste udgifter er altså bundet på faciliteter (se tabel 3.1). Kon-

kret betyder det, at kommunernes opgave på idrætsområdet i Halsnæs er bundet i at stille faciliteter til rådighed og udbetale lovpligtige tilskud, mens kommunen har meget få frie midler at forvalte til eksempelvis udvikling af nye initiativer ud fra den nuværende økonomiske model.

Udgifter pr. borger

Dykker man nærmere ned i de forskellige posters størrelse på idrætsområdet, viser en række forskelle sig. I absolutte tal har Halsnæs Kommune det næstmindste budget, hvilket ligesom de absolutte tal for de tre øvrige kommuner passer med kommunens indbyggertal. Kommunen med færrest borgere, Allerød, har det mindste budget, mens Varde Kommune med flest borgere har det største (se tabel 3.2).

Tabel 3.2: Udgifter til hele idrætsområdet (kr./regnskab 2013)

	Borgere	Udgift i alt	Udgift pr. borger
Halsnæs Kommune	30.744	14.576.210	373
Ballerup Kommune	48.408	22.786.751	471
Allerød Kommune	24.293	14.460.876	595
Varde Kommune	50.054	28.895.579*	577

*Efter regnskabsårets afslutning blev regnskabet i Varde Kommune revideret med kr. 49.470. (Ekstra midler, som i 2013 gik til eliteidræt). Det svarer til 1,7 promille af det samlede budget. Merudgiften er ikke medregnet i den følgende analyse af kommunale sammenligninger, da tallet først efter analysens afslutning er blevet revideret. Kilde: Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014, Pilgaard & Forsberg, 2015, Forsberg & Pilgaard, 2015.

Forbruget skal ses i forhold til antallet af indbyggere og faciliteter i kommunen. Gør man det, er udgifterne pr. borger lavest i Halsnæs Kommune (373 kr. pr. borger) og højest i Allerød Kommune. Ballerup Kommune har udgifter for kr. 471 pr. borger, mens udgifterne i Varde og Allerød er henholdsvis 204 kr. og 222 kr. højere end i Halsnæs (se tabel 3.2).

Mange faciliteter på skoler i Halsnæs Kommune

Bag de samlede tal gennemgået ovenfor gemmer en række underposter sig, som varierer på tværs af kommunerne og forklarer en del af forskellene mellem kommunerne, og hvordan kommunerne hver især støtter idrætten. Det gælder ikke kun idrætsfaciliteter og lokaletilskud, men også aktivitetstilskud. Variationerne afspejler til dels forskellige politiske prioriteringer, forskellige måder at organisere idrætsområdet på (dvs. idrætsfaciliteter) og forskellige omverdensbetingelser, særligt i forhold til geografi.

Ser man på udgifterne til idrætsfaciliteter alene, bruger Halsnæs Kommune færrest kroner pr. indbygger (373 kr. pr. borger – ikke medregnet lokaletilskud) efter Ballerup (se tabel 3.3). Dog skal udgifterne til lokaletilskud til foreninger i selvejende faciliteter som nævnt medtænkes i regnskabet til idrætsfaciliteter, og her er udgifterne i Varde Kommune markant højere end Halsnæs Kommune og de to andre kommuner. Lægger man de to udgiftsposter målt pr. borger sammen, gælder at Ballerup Kommune bruger færrest kroner pr. borger på idrætsfaciliteter efterfulgt af Halsnæs og Allerød Kommune. Varde Kommune bruger samlet set flest kroner pr. indbygger.

Tabel 3.3: Udgiftsposter pr. borger (kr./regnskab 2013).

	Idrætsfaciliteter	Lokaletilskud	Idrætsfaciliteter + lokaletilskud
Halsnæs Kommune	373	50	423
Ballerup Kommune	376	9	385
Allerød Kommune	440	23	463
Varde Kommune	311	211	522

Kilde: Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014, Pilgaard & Forsberg, 2015, Forsberg & Pilgaard, 2015.

For at forstå forskellene mellem kommunerne er det nødvendigt at præcisere antallet og typen af faciliteter i de enkelte kommuner og ikke mindst, hvilket regnskab de hører under. Flere faciliteter pr. borger vil som oftest påvirke udgifterne til idrætsfaciliteter og lokaletilskud, mens også faciliteternes karakter spiller ind her. Halsnæs Kommune har i Frederiksværk Svømmehal en dyr facilitet, men disse findes også i de andre kommuner og faktisk i større antal end i Halsnæs. Særligt Varde Kommune har mange svømmehaller. Derudover er Ballerup Super Arena en særlig facilitet i Ballerup Kommune, som på forskellig vis kræver ekstra midler i forhold til almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale og boldbaner. Samtidig vil en almindelig idrætshal variere i omkostninger afhængig af ejerforhold og driftsforhold.

Dertil skal lægges, at den interne kommunale organisering i forhold til de kommunale faciliteter spiller en stor rolle. Omkostninger til faciliteter på skoler posteres i mange kommuner – som tilfældet også er i Halsnæs – under skolernes budget, selvom de uden for skoletiden spiller en vigtig rolle for foreninger og idrætsområdet i kommunen. En stor andel af faciliteter på skoler i Halsnæs, Ballerup og til dels Allerød vil således holde de synlige udgifter på idrætsområdet nede eksempelvis sammenholdt med kommuner med mange selvejende faciliteter – som eksempelvis i Varde Kommune.

Faciliteter på skoler er 'omkostningsneutrale'

I delanalyse 1 blev det vist med afsæt i tolv facilitetstyper, at Halsnæs Kommune har flere borgere pr. faciliteter end Allerød og særligt Varde, mens facilitetsdækningen er lidt bedre end i Ballerup Kommune.

Det er imidlertid kun de faciliteter, der hører under idrætsområdet, som forklaret ovenfor, der belaster økonomisk på idrætsområdets budget. Den følgende analyse ser nærmere på, hvor mange faciliteter der hører under idrætsområdet i de fire kommuner, og dermed hvor mange faciliteter udgifterne til idrætsfaciliteter dækker over.

Eksempelvis er fire haller på folkeskolerne i Halsnæs Kommune ikke talt med, da udgifter til drift og vedligeholdelse afholdes under de enkelte folkeskolers egne budgetter. Skolefaciliteter er i denne sammenhæng stort set omkostningsneutrale for idrætsområdets budget, men selvfølgelig ikke for kommunen samlet set (udgifterne findes i stedet på skolernes budget). Sammenstillingen foretages med afsæt i fem af de mest typiske og relativt omkostningstunge facilitetstyper. De udvalgte faciliteter er almindelige idrætshaller, mindre

haller/gymnastiksale, fodboldbaner (græs og kunst) og svømmehaller (min. 25 m.) (se tabel 3.4).

Der indgår færrest faciliteter på idrætsområdets budget i Halsnæs Kommune. Særligt er antallet af almindelige idrætshaller lavt sammenlignet med de andre kommuner. Der findes også færre fodboldbaner (naturgræs) på idrætsbudgettet i Halsnæs Kommune, ligesom der i Ballerup Kommune kun findes én svømmehal. Antallet af mindre haller/gymnastiksale er dog næsthøjest i Halsnæs (se tabel 3.4). Samlet set indgår flest faciliteter på idrætsområdets budget i Allerød og Varde Kommune, som altså også er de to kommuner, som afholder flest udgifter på området. Det peger på, at udgifterne på idrætsområdet – ikke overraskende – hænger sammen med antallet af faciliteter.

Tabel 3.4: Varde Kommune har klart flest omkostningstunge faciliteter.

	Alm. idrætshal	Lille idrætshal	Fodboldbane (græs/kunst)	Svømmehal (min 25 m.)
Halsnæs Kommune	2	6	12/2	1
Ballerup Kommune	6	1	15/2	1
Allerød Kommune	6	3	20/3	2
Varde Kommune	15	12	32/3	5

Kilde: Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014, Pilgaard og Forsberg, 2015a, 2015b.

Udgifter til folkeoplysning og fritidsaktiviteter

Som tilfældet med udgifter til idrætsfaciliteter er der forskelle på kommunernes brug på folkeoplysning og fritidsaktiviteter. Det skyldes ikke kun størrelsen af lokaletilskuddet, men også politiske prioriteringer og særlige indsatsområder.

Halsnæs Kommune bruger næst-færrest penge målt pr. borger, når det kommer til udgifter i forbindelse med folkeoplysningsloven. Udgiften er klart højest i Varde Kommune, mens det mindste beløb pr. borger udbetales i Ballerup Kommune. De højere udgifter i Varde skyldes som tidligere nævnt de høje udgifter til lokaletilskud til foreningernes brug af selvejende faciliteter, hvor Varde bruger 211 kr. pr. borger, mens Halsnæs bruger 50 kr. (se tabel 3.5).

I forhold til Allerød Kommune kan de lavere udgifter i Halsnæs primært henføres til, at Halsnæs Kommune har færre udgifter til aktivitetstilskud. Posten 'Andet' varierer mellem kommunerne i størrelse, men spiller i det samlede billede en mindre rolle.

Tabel 3.5: Lokaletilskud er klart størst i Varde Kommune (kr. pr. borger/regnskab 2013).

	Folkeoplysning og fritidsaktiviteter (total)	Lokaletilskud	Aktivitetstilskud	Andet (puljer, særlige tilskud mm.)
Halsnæs Kommune	101	50	48	3
Ballerup Kommune	86	9	57	20
Allerød Kommune	149	23	118	8
Varde Kommune*	262	211	35	16

*Aktivitetstilskuddet i Varde Kommune er sat til at være lig 2014, da tilskud til medlemmer og lederuddannelse er koblet sammen i regnskabstallene. Kilde: Forsberg, Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014, Pilgaard & Forsberg, 2015, Forsberg & Pilgaard, 2015.

En pointe ved forskellene i tilskud er, at de selvejende idrætsfaciliteter i Varde Kommune i modsætning til de kommunale faciliteter i de øvrige kommuner har et mere direkte økonomisk incitament til at skabe mere aktivitet. Et sådant incitament findes ikke på samme måde i de tre kommuner med overvægt af kommunale faciliteter, hvor de enkelte faciliteters økonomi ikke er direkte sammenkoblet med aktivitetsniveauet.

Foreningernes økonomiske vilkår

Gennemgangen ovenfor har haft afsæt i de midler, som kommunerne bruger på faciliteter til idræt. Dette afsnit har fokus på, hvordan kommunen støtter den enkelte forening direkte rent økonomisk. Desuden ser en analyse på foreningernes tilslutning i lokalbefolkningen.

Når det kommer til de enkelte foreningers økonomiske vilkår i form af støtte fra kommunen, er et af de afgørende forhold, hvor mange midler kommunen har afsat på området.

Tilskud til foreninger

Sammenstillingen tager afsæt i de to tilskud, som betyder mest for foreningerne. Medlems-tilskud og lokaletilskud. Begge tilskud er lovfæstet i folkeoplysningsloven og opstiller en række minimumskrav, som kommunerne skal leve op til. De skal udbetale et aktivitetstilskud til aktiviteter for børn og unge under 25 år samt yde lokaletilskud til foreninger i egne eller lejede faciliteter på mindst 65 pct. af lejeudgifterne til foreningernes aktiviteter for børn og unge under 25 år. Den faktiske størrelse af aktivitetstilskuddet samt reglerne for refusion af foreningernes brug af egne eller lejede lokaler kan kommunerne selv fastsætte ud fra en politisk prioritering²⁰ (dog mindst 65 pct. refusion for aktiviteter for børn og unge under 25 år i private eller selvejende faciliteter).

Aktivitetstilskud

Der er generelt stor variation i, hvordan de forskellige aktivitetstilskudsmodeller er skruet sammen i kommunerne, om end langt de fleste modeller prioriterer børn og unge (som loven foreskriver). Visse kommuner prioriterer ligeledes tilskud til voksne og seniorer, selvom de ikke er forpligtede til det i folkeoplysningsloven. Fælles for Halsnæs, Ballerup

²⁰ Dog skal lokaletilskuddet mindst være på 65 pct. af lokaleudgifterne for aktiviteter for børn og unge under 25 år. Kommunen kan vælge et refundere mere end 65 pct. samt udvide aldersgrupper, der er tilskudsberettigede.

og Varde Kommune er (Allerød er ikke medtaget i sammenstillingen), at tilskud i udgangspunktet kun går til aktiviteter for børn og unge under 25 år²¹.

I Halsnæs og Varde Kommune anvender man en simpel model, hvor det blot er antallet af medlemmer under 25 år, som er tilskudsberettiget. Hvert medlem under 25 år udløser et tilskud på 290 kr. i Halsnæs Kommune, mens det er 125 kr. i Varde Kommune²². I Varde Kommune kan foreningerne derudover søge tilskud til uddannelse af trænere og ledere.

I Ballerup Kommune tildeles aktivitetstilskuddet med afsæt i antal medlemmer i foreninger, men der differentieres mellem forskellige aldersgrupper. I Ballerup er de 13-18-årige særligt prioriteret, fordi man i kommunen har truffet beslutning om at sætte fokus på denne aldersgruppe, der har tendens til at forlade foreningslivet. Derfor får foreninger et større tilskud for at have 13-18-årige medlemmer og potentielt en tilskyndelse til at iværksætte aktiviteter for gruppen. Desuden har kommunens senioridræt en særlig aftale med kommunen om tilskud. Denne aftale er udeladt i analysen.

For at sammenstille støtteordningernes betydning for foreningernes økonomiske vilkår imellem de tre kommuner er fire fiktive arketyper foreninger sammensat nedenfor. De fire typer af foreninger er konstrueret med baggrund i viden om alderssammensætningen i foreninger fra Danmarks Idrætsforbund, Tuborgfondet, Syddanske Universitet og Idans store frivillighedsundersøgelse fra 2010 (Laub, 2012). De fire typer af foreninger repræsenterer arketyper, som findes i langt de fleste kommuner og tæller den gennemsnitlige forening, børneforeningen, voksenforeningen og seniorforeninger. Deres alderssammensætning i er vist i tabel 3.6 nedenfor.

²¹ Senioridrætten i Ballerup Kommune har dog en aftale, der giver den et fast tilskud pr. medlem.

²² Fra 2015 har kommunen valgt at forhøje medlemstilskuddet til 150 kr., da puljen til medlemstilskud ikke blev brugt op i de seneste årsregnskaber.

Tabel 3.6: Medlemssammensætningen i fire arketyper af foreninger.

	Gennemsnitlig forening	Børneforening	Voksenforening	Seniorforening
0-6 år	0	8	0	0
7-12 år	13	56	5	0
13-18 år	16	46	4	0
19-24 år	6	18	3	0
25-59 år	47	21	47	1
60+ år	19	3	16	54
Handicappede <25 år	1	3	0	0
Handicappede ≥25 år	1	1	2	1
Total	103	156	77	56

Tabellen viser fire fiktive foreningers medlemssammensætning. Skabt på baggrund af Frivillighedsundersøgelsen. Kilde: Frivillighedsundersøgelsen (Laub, 2012).

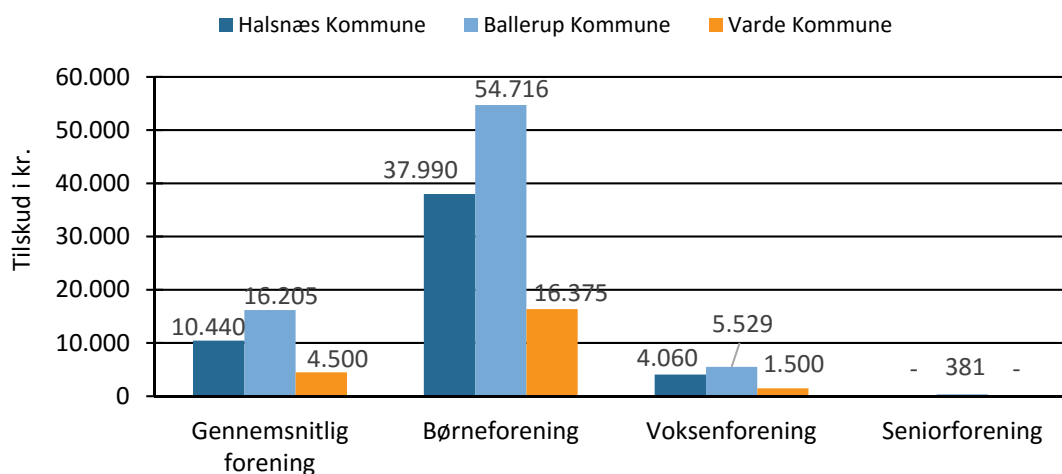
Den gennemsnitlige forening kendetegnes ved at have medlemmer inden for stort set alle alderskategorier. Børneforeningen er størst, og foreningen har primært børn mellem 7 og 18 år blandt medlemmerne. Voksenforeningen har særligt voksne over 25 år som medlemmer, mens seniorforeningen stort set kun har ældre over 65 år (se tabel 3.6).

De tre kommuner (dvs. minus Allerød Kommune) er i forbindelse med denne undersøgelse blevet bedt om at angive, hvor stort et medlemstilskud de fire fiktive foreninger ville have modtaget i 2014 alene baseret på deres medlemssammensætning og rammen til medlemstilskud. Tilskud eller puljer, som eventuelt kan søges ud over dette, er altså ikke medregnet. Sammenstillingen viser, at Ballerup Kommune gennemsnitligt yder de højeste tilskud til foreningerne efterfulgt af Halsnæs og Varde Kommune (se figur 3.1).

Som figuren viser, er der ret store forskelle i foreningernes økonomiske tilskud mellem kommunerne. F.eks. modtager børneforeningen i Ballerup Kommune et tilskud på 54.716 kr., mens den tilsvarende forening i Halsnæs Kommune ville modtage 37.990 kr. (se figur 3.1). Tilskuddet i Ballerup Kommune er således 1,4 gange højere end i Halsnæs og 3,4 gange større end i Varde Kommune. Tilskuddet til børneforeningen i Halsnæs Kommune er 2,3 gange større end i Varde Kommune.

Forholdene kommunerne imellem er nogenlunde ens for de øvrige typer af foreninger (se figur 3.1). Ballerup Kommune yder de største tilskud efterfulgt af Halsnæs og dernæst Varde Kommune. Dog bliver forskellene mellem Ballerup på den ene side og Halsnæs og Varde Kommune på den anden mindre i takt med, at andelen af 13-18-årige i de forskellige foreningstyper dalder.

Figur 3.1: Aktivitetstilskud til fire fiktive foreninger i kommuner (pct.).

Figuren viser fiktive tilskud i til fire fiktive foreninger. Fordelt på kommuner. Ballerup Kommune er mørkeblå, Gladsaxe lyseblå og Varde orange. Kilde: Halsnæs, Ballerup og Varde Kommune.

Det er ikke overraskende, at det største tilskud til de fiktive foreninger findes i Ballerup Kommune. Det er også den kommune blandt de tre kommuner i figuren, som målt pr. borger har afsat flest penge til aktivitetstilskud. Ballerup Kommune har afsat 57 kr. pr. borger, mens Halsnæs og Varde har afsat henholdsvis 48 kr. og 35 kr. pr. borger (se evt. tabel 3.5).

De store forskelle i tilskud mellem Halsnæs og Varde Kommune er interessante. Tilskuddet til den fiktive børneforening i Varde Kommune er altså 2,3 gange mindre end tilskuddet til samme fiktive forening i Halsnæs Kommune. Aktivitetstilskuddet pr. borger er ikke tilnærmelsesvis så meget mindre i Varde Kommune som i Halsnæs Kommune ($48 \text{ kr.} / 35 \text{ kr.} = 1,4$). Forskellene skal i stedet forklares ved, at der gennemsnitligt er langt færre medlemmer i foreningerne i Halsnæs Kommune end i Varde Kommune. Konkret betyder det, at der er færre om at dele aktivitetstilskuddene i Halsnæs Kommune i forhold til Varde Kommune, og derfor er tilskuddet pr. forening markant lavere i Varde Kommune end i Halsnæs Kommune.

Foruden de nævnte forskelle mellem kommunerne – blandt andet på grund af forskel i antallet af foreningsmedlemmer i kommunen – er det væsentligt at notere, at børneforeningen i alle kommuner får markant større tilskud end de tre andre fiktive foreninger inden for kommunerne selv (se figur 3.1). Det understreger, at børn og unge helt i tråd med folkeoplysningsloven er prioriteret forud for voksne og ældre.

Lokaletilskud

I de tilfælde hvor foreninger lejer sig ind eller benytter egne lokaler til deres aktiviteter, dækker Halsnæs Kommune 100 pct. af udgifterne via lokaletilskud, mens Ballerup og Varde Kommune dækker 75 pct. Alle kommuner yder altså større lokaletilskud end folkeoplysningslovens minimumskrav på 65 pct. Refusion af udgifter til lokaleleje har dog begrænset betydning i Halsnæs og Ballerup Kommune på grund af de mange kommunale faciliteter, og det er stort set kun i Varde Kommune, at lokaletilskud spiller en afgørende

rolle for foreningernes økonomi. Særligt i Halsnæs Kommune med fuld refusion af lokaleudgifter har foreninger altså gode økonomiske forhold på facilitetsfronten, og langt de fleste foreninger i kommunen har slet ingen udgifter til leje af lokaler. Foreningerne i Ballerup Kommune har generelt også gode økonomiske forhold, selvom de skal betale en lille del af lejeudgifterne til de relativt få ikke kommunale faciliteter, de måtte benytte.

Situationen er noget anderledes i Varde Kommune. Her betaler foreninger for brug af lokaler på timebasis afhængigt af lokaletype. Selvom Varde Kommune refunderer 75 pct. af udgifterne til lokaler, er foreningerne i Varde Kommune stillet økonomisk ringere på dette punkt end foreninger i Halsnæs og Ballerup Kommune. Én time i en almindelig idrætshal koster efter refusion af lokaletilskud 114,75 kr. for en forening i Varde Kommune, mens en svømmehal koster 229,75 kr. pr. time (se tabel 3.7). I Halsnæs og Ballerup Kommune er de samme timer gratis for foreningerne.

Tabel 3.7: Lejepriser for foreninger i Varde Kommune (kr.).

	Timepris	Kommunal dækning (75 pct.)	Pris pr. time for forening
Idrætshal	459	344,25	114,75
Mini hal/lille hal	229,50	172,12	57,38
Svømmehal	919	689,25	229,75
Svømmebassin (separat lokale)	689	516,75	172,25
Andre lokaler	124,25	93,19	31,06

Kilde: Varde Kommune.

De samlede udgifter afhænger selvsagt af antal hold og timer, den enkelte forening benytter faciliteter, men for visse foreninger er der tale om ret store beløb. Det gælder særligt foreninger, som gør brug af indendørslokaler.

Et eksempel med den fiktive børneforening (introduceret ovenfor) illustrerer dette. I det pågældende eksempel antages foreningen at have syv hold, som alle benytter en almindelig idrætshal til kamp og træning. I sæsonen antages foreningens syv hold at træne to gange om ugen á halvanden time plus én times kamp om ugen i gennemsnit. Sæsonen løber i dette eksempel over 28 uger f.eks. fra midt i januar til midt i maj plus fra primo oktober til primo december.

Økonomisk vil de 28 ugers træning/kamp á fire timer om ugen for syv hold koste 89.964 kr., efter at Varde Kommune har udbetalt lokaletilskud og dermed afholdt 75 pct. af foreningens udgifter til leje af den almindelige idrætshal. I Halsnæs og Ballerup Kommune vil lokalelejen til de samme timer være gratis for foreningerne.

Foreningernes tilslutning i Halsnæs Kommune og andre kommuner

De ovenstående analyser har vist, at foreningerne i kommunerne har forskellige økonomiske betingelser. Generelt viser sammenstillingerne, at idrætsforeningerne i Halsnæs Kommune har økonomisk gode betingelser. Nok er aktivitetstilskuddene højere i Ballerup

Kommune, men som eksemplet fra Varde Kommune illustrerer, er foreninger i Ballerup godt tjent med gratis adgang til kommunale faciliteter.

Det hører selvfølgelig med til historien, at gratis faciliteter ikke er meget værd for foreninger, hvis det er svært at få anvist nok tider til aktiviteterne. På det område stiller den meget gode facilitetsdækning i Varde Kommune foreningerne godt, men foreningerne i Halsnæs Kommune er ligeledes fint stillet på denne front - og bedre end i Ballerup Kommune, når det f.eks. kommer til fodboldbaner, svømmehaller og mindre haller/ gymnastiksale, mens dækningen af almindelige idrætshaller er lidt dårligere.

Med afsæt i ovenstående er det interessant til slut at se på, om disse forskelle påvirker antallet af medlemmer i foreningerne i kommunerne.

Medlemstilslutning til foreninger i Halsnæs Kommune

Stiller man foreningernes tilslutning i Halsnæs Kommune over for tilslutningen i Ballerup, Varde, Allerød Kommune og på landsplan, viser det sig, at tilslutningen i Halsnæs Kommune er på niveau med Ballerup Kommune, men mindre end i Allerød og Varde Kommune og på landsplan. Det viser den følgende figur 3.2, som er baseret på indeks, der sætter andelen af medlemmer i foreninger i Halsnæs Kommune og de andre kommuner i forhold til antallet af indbyggere i de pågældende aldersgrupperinger. Eksempelvis er der 4.125 borgere fra 0 til 12 år i Halsnæs Kommune, mens der i foreningerne er 3.074 medlemmer i denne aldersgruppe. Det giver en indeksværdi på 0,75, og der er altså færre medlemmer i aldersgruppen, end der er borgere. Tallene for alle aldre er samlet i tabel 3.8 nedenfor - i appendiks 3.1 er der en tabel på tværs af aldersgrupper.

Tabel 3.8: Andel medlemmer i foreninger i forhold til indbyggertal.

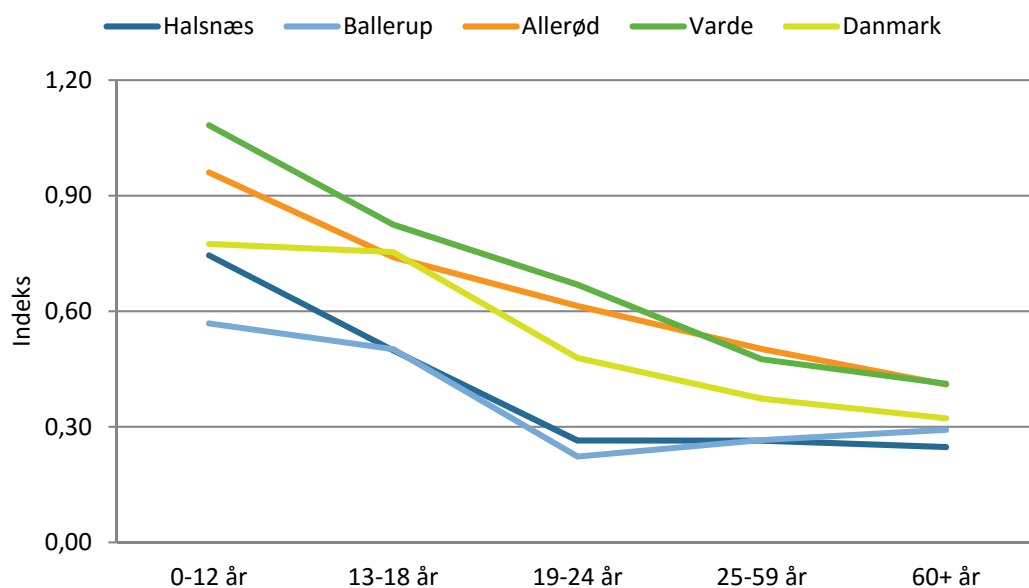
	Halsnæs	Ballerup	Allerød	Varde	Danmark
Antal medlemmer	10.469	16.170	14.215	29.541	2.579.360
Antal borgere	30.744	48.408	24.290	50.054	5.655.750
Indeks	0,34	0,33	0,59	0,59	0,46

Tabellen viser Indeks for antal medlemskaber i idrætsforeninger delt med antal borgere i kommunen. Indeks er udregnet som antal borgere i kommunen divideret med antallet af foreningsmedlemskaber i kommunen - eks. for Ballerup: 16.170/48.408 = 0,33. Kilde: Danmarks Statistik & Centralt ForeningsRegister.

Det er særligt blandt børn og unge, at Varde og Allerød Kommune skiller sig ud i sammenstillingen. Ser man på tilknytningen blandt ældre over 60 år, ligger Halsnæs ligeledes et stykke under Allerød og Varde Kommune og et lille stykke under Ballerup Kommune. Også i forhold til landsplan ligger Halsnæs Kommune under (se figur 3.2).

Ser man på tilslutningen for alle aldersgrupper samlet, ligger Halsnæs lavere end de øvrige kommuner i sammenligningen og landsgennemsnittet (se figur 3.2).

Figur 3.2: Tilknytning til foreninger i Halsnæs Kommune, andre kommuner og landsplan²³.

Figuren viser indeksscore på tværs af alder. Indeks viser antal medlemskaber i aldersgrupperne delt med antal borgere i de forskellige aldersgrupper i kommunen. Kilde: Danmarks Statistik & Centralt ForeningsRegister.

Figuren viser tydeligt, at i takt med stigende alder falder tilknytningen til foreningslivet. Det gælder i Halsnæs Kommune, såvel som i de øvrige kommuner og på landsplan.

Foreninger i Halsnæs Kommune placerer sig altså under gennemsnittet. I Varde Kommune som eksempel, hvor foreningerne ved første øjekast er ringere stillet rent økonomisk i forhold til kommunale foreningstilskud og udgifter til brug af faciliteter, tyder analysen på, at foreningslivet i kommunen alligevel er stærkt og nyder stor tilslutning blandt borgerne i kommunen til trods for de ringere økonomiske støttevilkår fra kommunen. Det åbner for overvejelser for foreningslivet i Halsnæs Kommune og de øvrige kommuner. God adgang til faciliteter og økonomisk støtte fra kommunen er på den ene side vigtig for foreningslivet, men der er på den anden side også andre faktorer i spil, når det kommer til et velfungerende foreningsliv med stor tilslutning blandt borgere i kommunen. I mange tilfælde afspejler foreningernes tilknytning deres egen initiativkraft sammen med kulturelle, historiske og generelle forhold i kommunerne.

Det er et helt velkendt forhold, at antallet af foreninger (i forhold til indbyggertal) er større i områder med lav urbaniseringsgrad og lav befolkningstæthed, og på den front er den lavere tilknytning i Halsnæs Kommune sammenstillet med Varde Kommune interessant,

²³ Der er i opgørelsen ikke taget højde for medlemmernes hjemstavnskommune. Der kan i medlemstallene således være medlemmer, som er bosiddende i omkringliggende kommuner. Omvendt er det også forventeligt, at nogle borgere i Halsnæs Kommune er medlem af foreninger uden for kommunen og på den måde går regnestykket formentligt omtrent lige op. Medlemstallene er ikke unikke, men er talt op i de enkelte foreninger. I praksis betyder det, at borgere sagtens kan være medlem af flere foreninger samtidigt. Det er grunden til, at Varde kan ligge over indekstal 1 for 0-12-årige (samt medlemskaber fra borgere i nabokommuner). Indeks-værdien kan således ikke oversættes direkte til procentandele i aldersgrupperne.

ligesom den ens foreningstilknytning i en sammenligning mellem Halsnæs og det mere urbane Ballerup Kommune er interessant. I forhold til Ballerup Kommune indikerer analysen, at proaktive initiativer på kommuneniveau i Halsnæs kunne bidrage med at øge foreningernes tilslutning i kommunen. Eksempelvis hænger den relativt store tilslutning til ældreidræt i foreningerne i Ballerup Kommune sammen med en stærk opbakning til og tradition for netop ældreidræt i kommunen. På den måde kan lokale aktører være med til at gøre en forskel.

Appendiks 3.1: Foreningstilslutning i forskellige aldersgrupper

		Halsnæs	Ballerup	Allerød	Varde	Danmark
Antal medlemmer	0-12 år	3.074	4.216	3.974	8.013	641.404
	13-18 år	1.117	1.886	1.721	3.517	312.575
	19-24 år	426	798	740	2.111	216.576
	25-59 år	3.499	5.678	5.259	10.336	962.845
	60+ år	2.353	3.592	2.521	5.564	445.960
	I alt	10.469	16.170	14.215	29.541	2.579.360
Antal borgere	0-12 år	4.125	7.414	4.138	7.399	828.049
	13-18 år	2.241	3.758	2.324	4.264	414.832
	19-24 år	1.611	3.578	1.205	3.155	452.039
	25-59 år	13.253	21.375	10.476	21.737	2.577.395
	60+ år	9.514	12.283	6.150	13.499	1.383.435
	I alt	30.744	48.408	24.293	50.054	5.655.750
Indeks	0-12 år	0,75	0,57	0,96	1,08	0,77
	13-18 år	0,50	0,50	0,74	0,82	0,75
	19-24 år	0,26	0,22	0,61	0,67	0,48
	25-59 år	0,26	0,27	0,50	0,48	0,37
	60+ år	0,25	0,29	0,41	0,41	0,32
	I alt	0,34	0,33	0,59	0,59	0,46

Forklaring: Indeks viser det gennemsnitlige antal medlemskaber i idrætsforeninger delt med antallet af borgere i aldersgruppen i kommunen. Kilde: Danmarks Statistik & Centralt ForeningsRegister.

Delanalyse 4: Brug og benyttelse af idrætsfaciliteter

Delanalyse 4 undersøger brug og benyttelse af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune og er delt i fire delundersøgelser:

Først del kortlægger brugeres efterspørgsel og bookinger af tider i almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, kunstgræsbaner og 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal. Anden del ser på, hvor stor en del af de reserverede timer i disse faciliteter, der i løbet af dagtimer (kl. 8-16) og aftentimer (kl. 16-22) reelt benyttes til aktiviteter. Tredje del tegner et billede af de afholdte aktiviteter i de fire typer af faciliteter og oplister forskelle og ligheder i brugerprofil mellem faciliteterne, mens fjerde del sammenligner brug og brugerprofil af almindelige idrætshaller i Halsnæs med tre andre kommuner (Ballerup, Gladsaxe og Varde Kommune).

Mens første del bygger på udtræk af bookingdata fra Halsnæs Kommunes bookingsystem fra hele 2014, bygger del to, tre og fire på ny data indhentet i forbindelse med denne undersøgelse. Metode og datagrundlag er beskrevet i forbindelse med delundersøgelse 2. Til sammen giver alle fire delanalyser et godt billede af efterspørgsel og behov for indendørs- og udendørsfaciliteter i Halsnæs Kommune i vinterperioden.

Del 1: Den planlagte efterspørgsel

Analysen af bookinger baserer sig på bookingdata for seks almindelig haller²⁴, 17 mindre haller/gymnastiksale²⁵, 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal og kommunens to kunstgræsbaner ved Frederiksværk og Hundested Hallen. Bookingen er opgjort via et indeks, der beskriver forholdet mellem booket tid og tilgængelige tider. Indekset er udregnet på ugebasis og opdelt på henholdsvis hverdage og weekender, da der erfaringsmæssigt er stor forskel på brug og behov herimellem. Hverdagen er desuden delt ind i to tidsrum: før og efter kl. 16. Det er gjort, fordi skolerne i Halsnæs umiddelbart råder over faciliteterne frem til kl. 16, hvorefter idrætsforeninger tager over. Indekset er nærmere forklaret i boks 4.1 herunder.

²⁴ Hallerne er Enghaveskolen (hal), Frederiksværkhallen (hal), Hundestedhallen (hal), Melby Skole (hal), Storebjergskolen (hal) og Ølsted Sogneskoler (hal).

²⁵ De mindre haller/gymnastiksale er Enghaveskolen (gymnastiksal), Frederiksværk Gymnasium og HF (hal), Frederiksværk Hallens (balkon), Hundested Hallen (gymnastiksalen og træningssalen), Kregme Skole (store gymnastiksal og lille gymnastiksal), Maglebliskolen (pige og drenge gymnastiksal), Melby Skole (gymnastiksal), Rådhusal (nord, syd og foyer), Salen, Storebjergskolen (gymnastiksal, spejlsal) og Vinderød Skole (gymnastiksal).

Boks 4.1. Indeks for booking af faciliteter.

Indeks er udregnet ved at dele antallet af bookedede tider med antallet af potentielle tider til rådighed for aktivitet. Et par eksempler nedenfor illustrerer brugen af indeks:

En indeksscore på 1 i hverdage fra kl. 16-22 angiver, at en facilitet har været booket (reserveret) i alle 6 timer på alle hverdage i ugen fra kl. 16-22) – dvs. 30 timer om ugen.

En indeks-score over 1 angiver, at der har været flere end 30 timers booking på en uge (eksempelvis hvis faciliteten er booket fra kl. 16 til kl. 23 en eller flere dage), mens en indeksscore under 1 er lig med, at der har været under 30 timers booking af faciliteten på ugebasis på hverdage i tidsrummet kl. 16-22.

I dagtimerne mellem kl. 8 og 16 er en indeks-score på 1 lig 8 timers booking dagligt, mens en score på 1 i weekenderne er lig med 28 timers booking i løbet af hele weekenden (dvs. kl. 8-22 både lørdag og søndag).

Booking af lokaler

Lokalebooking i Halsnæs Kommune foretages én gang årligt og sker ved, at brugere ansøger kommunen om de tider og lokaler, de måtte ønske for den kommende sæson. En sæson løber fra d. 15. august til d. 15. juni og en booking er defineret som en fast ugentlig tid i et lokale, som gælder hele sæsonen. Ansøgningen foretages i starten af året for den kommende sæson samme år, og senest i udgangen af april afholdes det årlige halfordelingsmøde med ansøgere til de forskellige lokaler, hvorefter lokalebookingen fastlægges. Fordelingsmøderne sker typisk med afsæt i kommunens forskellige geografiske områder i de tilfælde, at der er mere end én ansøger til de enkelte tider i et lokale (bilag 4.2).

Formålet med halfordelingsmøderne er, at ansøgerne direkte med hinanden kan afklare de tider, hvor der er overlap, det vil sige mere end én ansøgning til de enkelte tider. Ansøgerne kan ved denne lejlighed også uddybe deres ansøgning, hvilket kan være med til at få brikkerne til at falde på plads. Til møderne er en repræsentant fra Halfordelingsudvalget (som er nedsat af Byrådet) og den kommunale administration repræsenteret (bilag 4.2).

Bookingerne sker altså et stykke ud i fremtiden og bygger altså på en forventning om deltagere i den kommende sæson. I udgangspunktet bookes lokaler for en hel sæson ad gangen.

Bookinger på hverdage

I 2014 var de almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale fuldt reserveret (indeksscore på 1) fra kl. 8-16, når man ser bort fra skolernes forskellige ferier (se figur 4.1).

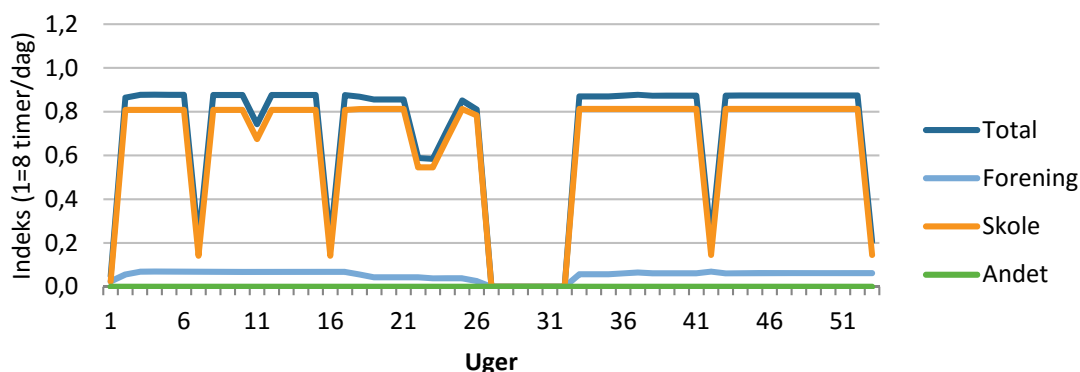
Hallerne på kommunernes folkeskoler var i dagtimerne frem til kl. 16 fast booket til folkeskolernes idrætsundervisning, mens hallerne i Hundested og Frederiksværk Hallen ikke i alle timer er afsat til skoler. Folkeskolerne står derfor ikke overraskende for langt hovedparten af bookingerne frem til kl. 16 i de seks almindelige idrætshaller, mens det er ret få foreninger, vuggestuer, SFO, virksomheder og lignende, som har tider (her kaldt foreninger og 'andet').

Ser man på bookingerne hen over året, var de ret konstante i løbet af 2014, men som nævnt med udsving i skolernes ferier. I vinterferien, påskeferien, sommerferien og efterårsferien booked skolerne ikke hallerne, men ellers var den gennemsnitlige indekssværdi 0,85 (se figur 4.1). Skolerne booked i dagtimerne hallerne godt seks og en halv time dagligt eller svarende til fra kl. 8 om morgenen og frem til kl. 14.30. Foreninger og andre brugere ('andet') har mindre end én time booket dagligt.

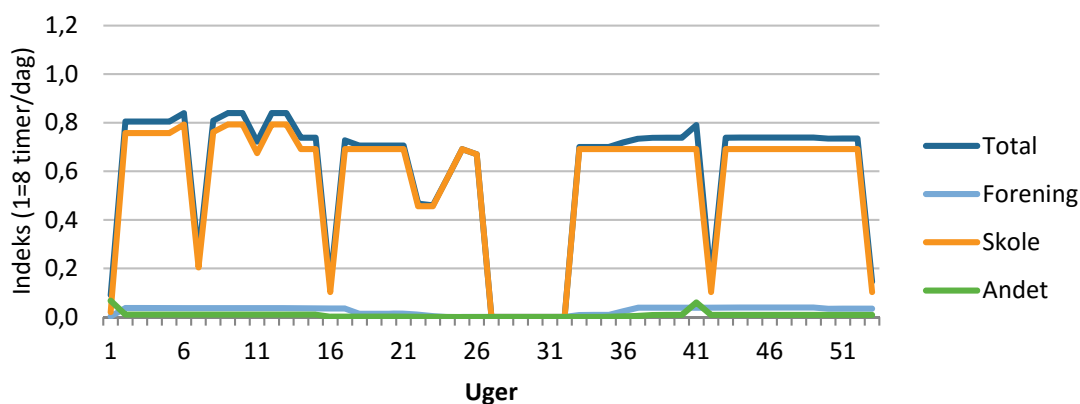
Bookingmønstret for de 17 mindre haller/gymnastiksale ligner de almindelige haller og har også et markant fald i bookinger i ferieperioderne. Dog var der samlet set færre bookinger end i de almindelige haller, og indeksscoren ligger lidt lavere og er i gennemsnit på 0,73 (se figur 4.1). Der svarer til knap seks timers booking dagligt. Også her var der meget få bookinger til foreninger og andre aktører. Det store antal bookinger af folkeskoler i begge typer af haller er ikke overraskende, og det fremgår da også af Halsnæs Kommunes vejledning for lokalebooking, at idrætsfaciliteter i dagtimer frem til kl. 16 i udgangspunktet er afsat til skoler (bilag 4.2).

Figur 4.1: Bookinger af almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale på hverdage kl. 8-16 (indeks).

Almindelige idrætshal

Mindre hal/gymnastiksal

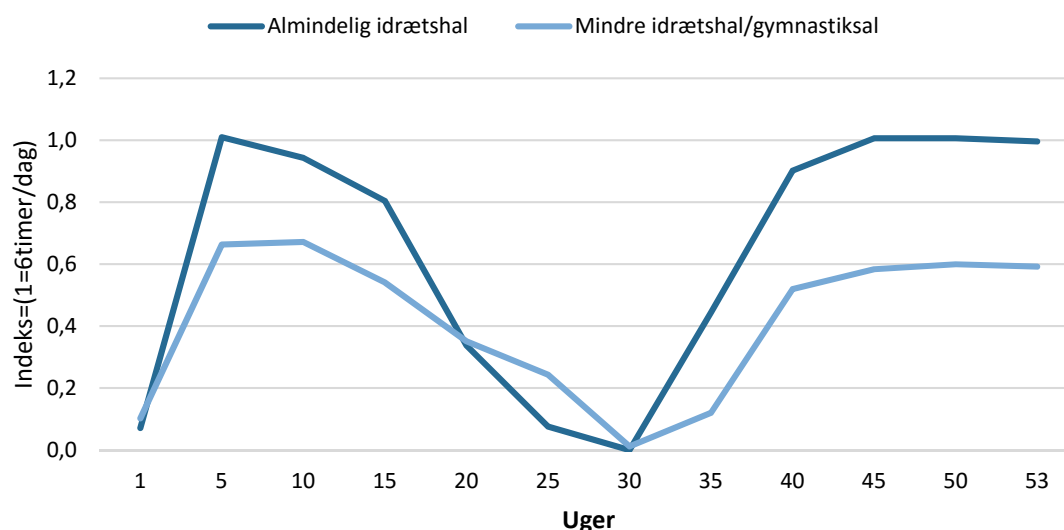

Figuren viser bookinger (reservationer) i 2014 på tværs af uger via indeksscore i dagtimerne. En indeksscore på 1 svarer til 8 timers booking på hverdage pr. uge. Øverst er bookinger for almindelige haller, nederst mindre haller/gymnastiksale. Fordelt på brugergruppe (foreninger/folkeskoler). Kilde: Halsnæs Kommune.

I aftentimerne efter kl. 16 var bookingerne delt mellem andre aktører. Her var faciliteterne ikke længere reserveret af folkeskoler, og langt de fleste bookinger var tildelt idrætsforeningerne i Halsnæs Kommune. Derfor er bookingerne ikke opdelt på forskellige brugere i figur 4.2 herunder. De almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale fulgte i dette tidsrum samme bookingmønster på tværs af årstider, men med den klare forskel, at der var en del flere bookinger i de almindelige haller (se figur 4.2).

Uge 5-15 var i begge typer af faciliteter sammen med uge 43-53 perioderne med flest bookinger. I de uger var indeksscoren for de seks almindelige haller 0,93-1,01, hvilket svarer til, at der var mellem ca. 5,5 og lidt over 6 timers bookinger fra kl. 16-22 på alle hverdage i ugerne. Bookingerne af de 17 mindre haller/gymnastiksale var lavere, og her var der i gennemsnit reserveret 3,5-3,9 timer i aftentimerne i ugerne (indeks 0,59-0,65) (se figur 4.2).

Figur 4.2: Bookinger af almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale på hverdage kl. 16-22 (indeks).

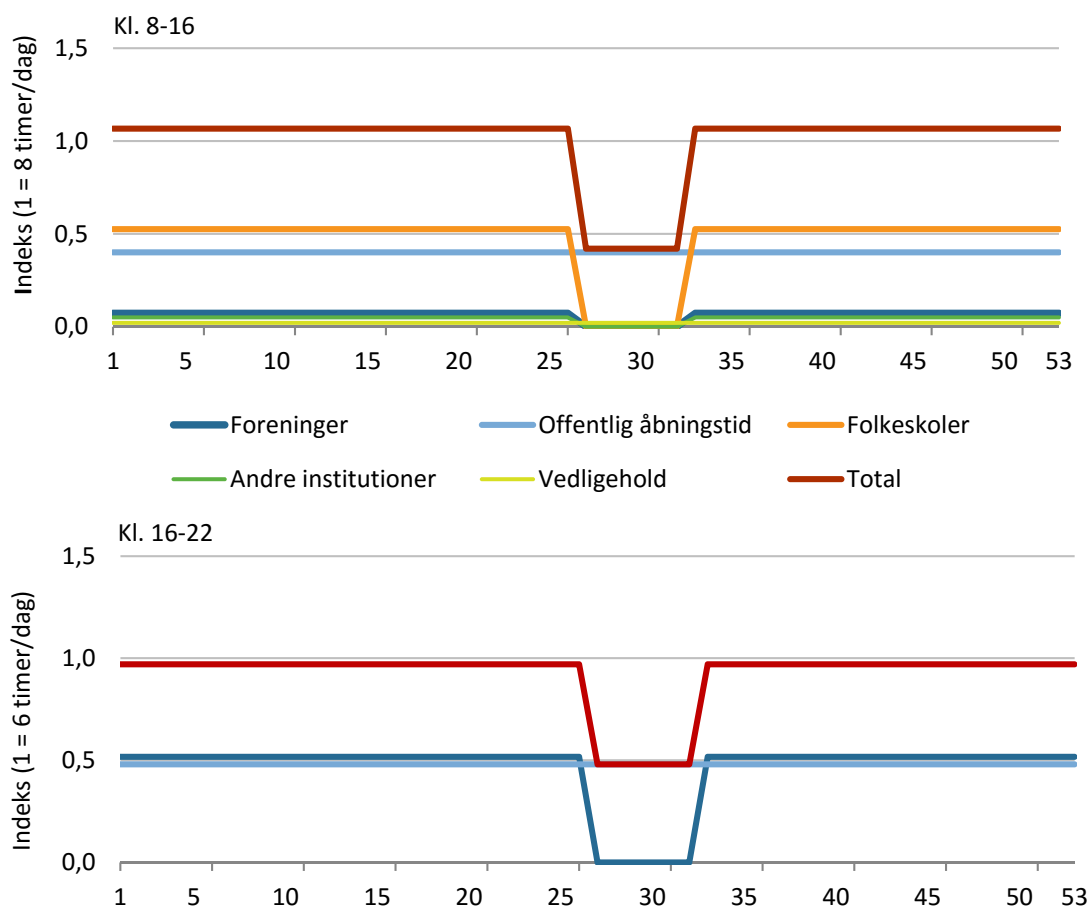
Figuren viser bookinger (reservationer) i 2014 i almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale på tværs af uger via indeksscore i aftentimerne. En indeksscore på 1 svarer til 6 timers booking på hverdage pr. uge. Kilde: Halsnæs Kommune.

Særligt i de mindre haller/gymnastiksale i kommunen kunne man altså i 2014 finde flere ledige tider fra kl. 16-22, mens de almindelige haller var så godt som fyldt.

25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal var i store dele af året reserveret til brugere i flere end 14 timer om dagen på hverdage (se figur 4.3).

Det viser indeksscore for bookinger i dagtimerne fra kl. 8-16, som i perioden fra uge 1-26 samt fra uge 33-53 var over 1. Langt hovedparten af timerne i dagtimerne var reserveret til offentlig svømmetid og folkeskoler, og det var eksempelvis muligt at svømme i den offentlige åbningstid tidligt om morgenen fra kl. 6-8. I runde tal var 3,2 timer om dagen afsat til offentlig svømming, mens folkeskolerne i gennemsnit rådede over én time mere om dagen (se figur 4.3). Der var ret få timer reserveret til foreninger og andre institutioner.

Figur 4.3: Bookinger af 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal (indeks).

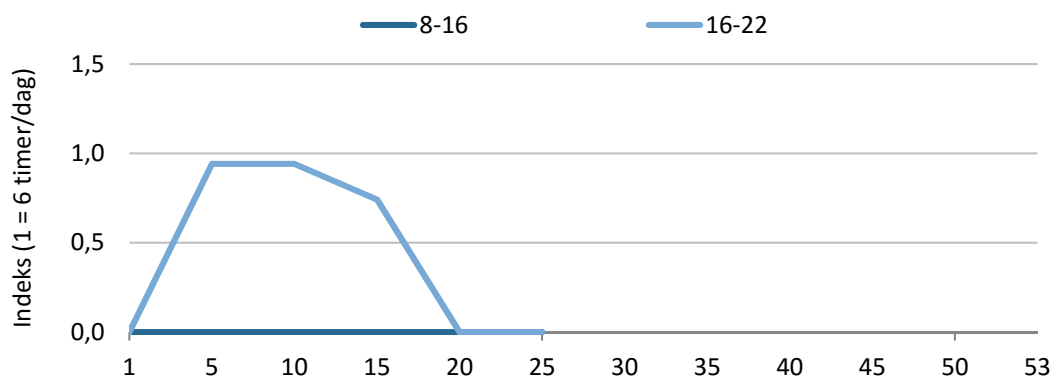

Figuren viser bookinger (reservationer) i 2014 på tværs af uger via indeksscore i Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin). Øverst dagtimer (kl. 8-16), nederst aftentimer (kl. 16-22). Fordelt på brugergruppe (foreninger/folkeskoler/offentlig åbningstid/andre institutioner/vedligehold). Kilde: Halsnæs Kommune.

I aftentimerne var 25 m. bassinet reserveret til henholdsvis offentlig svømning og foreningerne i omtrent lige stort omfang. Foreningerne havde reserveret svømmehallen i 15,5 timer pr. uge (undtagen uge 25-31), mens der var afsat 15 timer til offentlig svømning (se figur 4.3). Den offentlige svømning fortsatte hen over sommerferien, mens foreningssvømningen holdt pause. Samlet set var scoren for tidsrummet kl. 16-22 en smule under én, da svømmehallen lukkede kl. 21/21.30.

Den sidste facilitetstype i analysen er kommunens to kunstgræsbaner i Frederiksværk og Hundested. Her er data kun tilgængelig fra første halvår af 2014 (uge 1-26) (se figur 4.4). Der har primært været bookinger på banerne i aftentiden fra kl. 16-22 i perioden fra uge 5-15. Her ligger indeksscoren fra 0,75-0,9. Der er altså mange frie tider på banerne før uge 5 og igen fra uge 16-26. I løbet af dagen er banerne ikke booket (indeks 0).

Figur 4.4: Bookinger af kunstgræsbaner (indeks).

Figuren viser bookinger (reservationer) i 2014 på tværs af uger via indeksscore på kommunens to kunstgræsbaner. Fordelt på tidsrum. Data for andet halvår af 2014 er ikke tilgængelig. Kilde: Halsnæs Kommune.

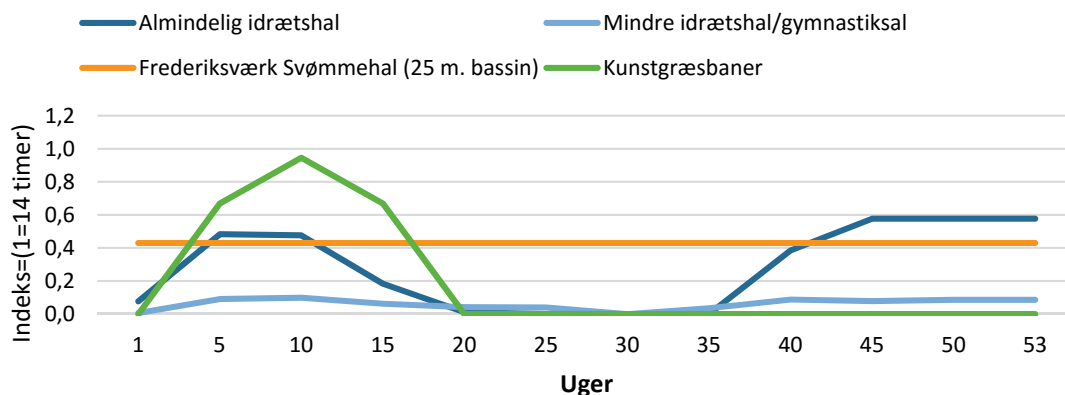
Bookinger i weekender

Weekendbooking i alle fire typer af faciliteter var lavere end på hverdage, og der var ingen faste bookinger til folkeskoler. Det viser figur 4.5 nedenfor, som samler alle fire facilitetstyper.

Reservationer i de almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale varierede i løbet af 2014. Flest bookinger var der i for- og efteråret, men indeksscoren var i alle tilfælde under én, og der var således flere frie tider end booket i løbet af hele året. I perioden fra uge 19-36 var der stort set ingen bookinger i de to typer af lokaler.

For 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal var indeksscoren stabil hen over året, hvilket skal tilskrives den offentlige svømning. Der var i weekenden tolv timers åbningstid (indeks 0,43) (se figur 4.5). Kunstgræsbanerne opnår højest indeksscore af de fire og er booket til mange timers aktivitet i uge 5-15 (data kun til gængelig for uge 1-26). Banerne er altså booket i de perioder, hvor udendørsfodbold ikke kan spille på naturgræs.

Figur 4.5: Bookinger i weekender fordelt på uger (2014).

Figuren viser bookinger (reservationer) i 2014 i almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal og kunstgræsbaner på tværs af uger via indeksscore i weekender. En indeksscore på 1 svarer til 28 timers booking over hele weekenden. Kilde: Halsnæs Kommune.

Der var i weekender i alle tre typer af lokaler flere frie tider, end der var booket – dog undtagen på kunstgræsbaner i uge 5-15.

Del 2: Benyttelse af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune

Delundersøgelse 2, 3 og 4 bygger på en kapacitetsundersøgelse, der via aktivitetsregistreringer kortlægger den faktiske brug af 18 udvalgte idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune i to uger på hverdage i uge 11 og 13 i 2015. De udvalgte faciliteter tæller seks almindelige idrætshaller, ni mindre haller/gymnastiksale, to kunstgræsbaner samt 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal (varmtvandsbassinet er ikke behandlet som en selvstændig facilitet).

Faciliteterne er udvalgt i samråd med Halsnæs Kommune med henblik på at undersøge benyttelsen og mulighederne for at optimere brugen af netop disse faciliteter. Ud over benyttelsen beskriver undersøgelsen aktiviteterne i forhold til antal deltagere, alders- og kønsfordeling i forløbene samt aktivitetstype.

Fokuseringen på indendørsfaciliteter og kunstgræsbaner i delanalyserne skyldes et ønske fra Halsnæs Kommune om at stille skarpt på de typer af faciliteter, kommunen oplever størst efterspørgsel efter, og som økonomisk set udgør størstedelen af idrætsområdets regnskab og budget (se delanalyse 2).

Metode og aktivitetsregistreringer

Hensigten med undersøgelsen er at få et retvisende billede af aktiviteterne i de udvalgte faciliteter og skabe overblik over, hvorledes den eksisterende kapacitet i faciliteterne modsvare brugernes behov for tider.

Undersøgelsens data er indsamlet af et korps af uvildige registranter, som bestod af en gruppe lokale pensionister samt eksterne registranter fra et vikarbureau. Alle registranter blev grundigt introduceret til undersøgelsens metode af Idan/CISC og blev instrueret i at være til stede i faciliteterne én gang i timen á ti minutter og for hver enkelt aktivitet udfylde et spørgeskema med 13 spørgsmål. De centrale spørgsmål vedrører aktiviteterens start- og sluttidspunkter, information om deltagernes køn og alder samt antallet af deltagere og type af aktivitet. Metoden er nærmere beskrevet i appendiks 4.1, mens registreringskemaerne kan ses i appendiks 4.2.

Fakta: Faciliteter, aktivitetsforløb og antal aktive

Der er i de to uger registreret 708 aktiviteter med i alt 11.279 aktive. 10.937 aktive er registreret i de 11 faciliteter, som er undersøgt fra kl. 8 om morgenen til kl. 22 om aftenen, mens 942 aktive er registreret i de 8 faciliteter, der er kortlagt i aftenperioden (kl. 16-22) (se tabel 4.1).

De 11.279 aktive i faciliteterne svarer rundt regnet til, at fire ud af ti borgere i Halsnæs Kommune har været aktiv i en af faciliteterne i løbet af de to uger. Der er dog ikke tale om 'unikke aktive', og den samme person kan derfor indgå flere gange i optællingerne. Det er

heller ikke muligt at se, hvor mange af de aktive der faktisk er bosiddende i Halsnæs Kommune.

Aktiviteterne imellem er der stor forskel på deltagerantallet. I gennemsnit har der været 16²⁶ aktive pr. aktivitet, og spændet går fra en time med to deltagere til kampsport i en gymnastiksal til 87 SFO-børn til karatetræning i en almindelig idrætshal. 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal er den facilitet, der har haft flest aktive (1.680) i de to uger, men den har også været undersøgt fra morgen til aften. Enghavehallen (1.429 aktive) og kunstgræsbanerne i henholdsvis Hundested og Frederiksværk ligger også i top (med henholdsvis 1.478 og 1.116 aktive). Hallen på Ølsted Sogneskole har haft flest aktive blandt de faciliteter, der kun er registreret kl. 16-22 (337 aktive).

Faciliteterne på Kregme Skole, Melby Skole og Storebjergskolen har haft få aktive i forhold til de øvrige faciliteter, også når man udelukkende sammenligner aktiviteter i aftentimerne, da disse faciliteter ikke er blevet talt op i dagtimerne.

²⁶ Der er en lille forskel mellem gennemsnittet 17 og medianen 15 (dvs. den midterste observation), når man rangerer aktiviteter efter deltagerantal. Forskellen skyldes, at der i en del aktiviteter har været mange deltagere (typisk folkeskoleundervisningen), som trækker gennemsnittet opad, mens der i hovedparten af aktiviteterne har været en del færre. Det antal aktive, der har været til flest forløb er 12 (n = 706).

Tabel 4.1: Oversigt over idrætsfaciliteter, aktivitetsforløb, antal aktive og registreringsperiode.

Lokalitet	Navn	Antal aktivitetsforløb	Antal aktive (i alt)	Registreringsperiode (uge 11 & 13)
Frederiksværk Gymnasium og HF	Hal	24	427*	Kl. 8-22
Enghaveskolen	Hal	64	1.429	Kl. 8-22
	Gymnastiksal	28	501	Kl. 8-22
FFK Stadion	Kunstgræsbane	56	1.116	Kl. 8-22
Frederiksværk Svømmehal	25 m. bassin	105**	1.680**	Kl. 8-22
	Varmtvandsbassin ²⁷	109	1.166**	Kl. 8-22
Frederiksværkhallen	Hal	55	810	Kl. 8-22
Hundested Hallen	Hal	53	1.027** *	Kl. 8-22
	Gymnastiksal	21	372	Kl. 8-22
	Træningssal	27	331	Kl. 8-22
Hundested Stadion	Kunstgræsbane	65	1.478	Kl. 8-22
Kregme Skole	Lille gymnastiksal	3	12	Kl. 16-22
	Store gymnastiksal	4	48	Kl. 16-22
Melby Skole	Hal	9	119*** *	Kl. 16-22
	Gymnastiksal	8	81	Kl. 16-22
Storebjergskolen	Hal	22	189	Kl. 16-22
	Gymnastiksal	10	128	Kl. 16-22
	Spejlsal	4	28	Kl. 16-22
Ølsted Sogneskole	Hal	21	337	Kl. 16-22
I alt	19	708	11.279	

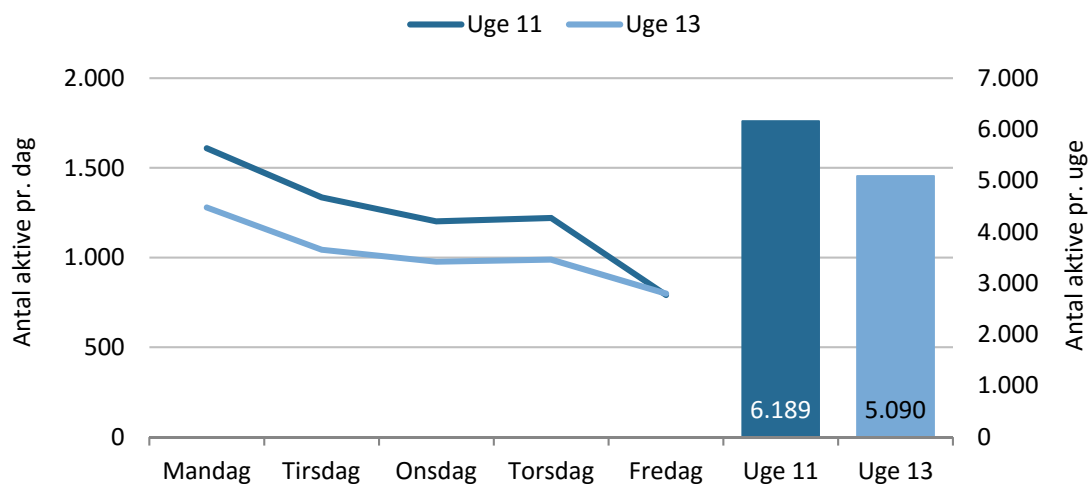
Noter: * En foredragsaktivitet med deltagelse af 300 elever er sorteret fra ** I Frederiksværk Svømmehal er der registreret timer med mindst én svømmer i vandet. Der har i visse perioder været afholdt flere forløb samtidigt, og der er i alt blevet registreret 125 aktiviteter i 25 m. bassinet. *** Ét forløb med 300 elever til brandøvelse er sorteret fra. **** Registreringerne i hallen på Melby Skole er kun baseret på én uge. I analyser af hallens benyttelse er der taget højde herfor, og benyttelse af hallen regnes kun på baggrund af én uges aktivitet, så den er stillet på samme vilkår som de andre faciliteter.

På tværs af de to undersøgelsesuger er der forskel i aktivitetsniveauet. I uge 11 har der været 374 aktivitetsforløb, som er 40 flere end i uge 13, hvor der er registreret 334 forløb. Det totale antal aktive er 1.099 højere i uge 11 end i uge 13 (henholdsvis 6.189 og 5.090). Der er eksempelvis en del færre gymnastikaktiviteter i uge 13 sammenlignet med uge 11. Det betyder, at faciliteter med mange gymnastikaktiviteter oplever et fald i aktivitetsniveau i uge 13 i forhold til uge 11. I Hundestedhallen foregår der eksempelvis en del gymnastikaktiviteter, mens det ikke i sammen omfang er gældende i Frederiksværkhallen.

²⁷ Varmtvandsbassinet er ikke behandlet selvstændigt i analyserne, da der har været stort sammenfald med aktiviteter i 25 m. bassinet.

Antallet af aktive falder fra mandag til fredag både i uge 11 og 13 (se figur 4.6). Mandag i uge 11 har flest aktive (1.610), mens fredag i henholdsvis uge 11 (820) og 13 (800) har halvt så mange aktive.

Figur 4.6: Aktivitetsniveauet har været lavest på fredage og er lavere i uge 13 end i uge 11.

Figuren viser antal aktive. Fordelt på dage og uger (n = 691).

Antallet af forløb med mindst én aktiv udøver i faciliteterne følger overordnet ovenstående tendens. Det betyder, at der i uge 11 har været lidt færre frie tider i faciliteterne, samt at der generelt er flere frie tider på fredage end på de øvrige hverdage.

De 18 kortlagte faciliteter kan grupperes i en række hovedtyper, som er den almindelige idrætshal, mindre haller/gymnastiksale, svømmefaciliteter og kunstgræsbaner (se tabel 4.2). Alle facilitetstyper indgår i analyserne for at kortlægge forskelle og ligheder mellem brugere og brug.

Analysen skelner mellem antal aktivitetsforløb og antal aktive. Der kan forekomme mange aktivitetsforløb i en facilitet, hvor der til hvert forløb er få aktive, og omvendt kan der være faciliteter med få aktivitetsforløb, men med mange aktive til hvert forløb. Derfor er begge mål (aktivitetsforløb og antal aktive) beskrevet i det følgende.

Hovedparten af aktivitetsforløbene (32 pct.) har fundet sted i de almindelige idrætshaller efterfulgt af de to faciliteter i Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin og varmtvandsbassin) (33 pct.) (se tabel 4.2). Samtidig har der også været flest aktive udøvere i de almindelige idrætshaller (35 pct.) og i svømmehallen (25 pct.). På kunstgræsbanerne har der været få aktivitetsforløb (17 pct.), men forløbene har haft mange aktive udøvere (23 pct. af alle aktive). De mindre haller/gymnastiksale har relativt få aktivitetsforløb (18 pct.) og færrest aktive udøvere (17 pct.).

Tabel 4.2: Idrætsfaciliteter og facilitetstyper.

Facilitetstype	Idrætsfaciliteter og antal	Aktivitetsforløb	Antal aktive
Almindelig idræts-hal (800 kvm eller derover)	6 Enghaveskolen (hal), Frederiksværkhallen (hal), Hundested Hallen (hal), Melby Skole (hal), Storebjergskolen (hal), Ølsted Sognekole (hal)	224 (32)	3.911 (35)*
Mindre haller/gymnastiksale (799 kvm og derunder)	9 Enghaveskolen (gymnastiksal), Frederikssund Gymnasium og HF (hal), Hundested Hallen (gymnastiksal og træningssal), Kregme Skole (store og lille gymnastiksal), Melby Skole (gymnastiksal), Storebjergskolen (gymnastiksal og spejlsal)	129 (18)	1.928(17)*
Kunstgræsbaner	2 FFK Stadion (kunstgræsbane), Hundested Stadion (kunstgræsbane)	121 (17)	2.594 (23)
Svømmefacilitet	1 Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin, varmtvandsbassin)	234 (33)	2.846 (25)
I alt	18	708 (100)	11.279 (100)

Note: * En foredragsaktivitet med deltagelse af 300 elever er sorteret fra på Frederiksværk Gymnasium og HF, mens et forløb med 300 elever til brandøvelse er sorteret fra i Hundested Hallen.

Benyttelse af facilitetstyper

Denne analyse beskriver, i hvilket omfang faciliteterne reelt er i brug til aktiviteter. Aktivitetsregistreringerne har indsamlet oplysninger om aktiviteternes start- og sluttidspunkt. Herigennem kan man beskrive perioder med aktivitet og perioder uden aktivitet i faciliteterne. Perioder med aktivitet er defineret som 'mindst én aktiv pr. aktivitet' i faciliteten.

For også at kunne analysere benyttelsen i forhold til efterspørgslen (Delundersøgelse 1 giver et billede af reservation i 2014) er der for de udvalgte faciliteter indhentet booking-skemaer for de uger, registreringen er foregået i faciliteterne (dvs. uge 11 og 13 i 2015). På den måde er det muligt at anskueliggøre, hvor stor en andel af de bookedede tider, der i praksis bliver benyttet til aktivitet.

Der er meget fri kapacitet i faciliteterne

Kapacitetsundersøgelsen tegner et billede af, at kapaciteten i de almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale, kunstgræsbaner og svømmehal med 25 m. bassin overordnet set møder de organiserede brugeres behov. Der er tilmed en hel del overskydende kapacitet i alle faciliteter i form af reserverede tider, som ikke bliver benyttet (enten på grund af udeblivelse eller kortere aktiviteter end reserverede forløb), og det er heller ikke alle tider i løbet af uge 11 og 13, som er reserveret til brugere. Den overskydende kapacitet kan realiseres til flere aktivitetstimer særligt i timerne omkring prime time (kl. 17-20), hvor efterspørgsel på tider (bookinger) er størst.

Boks 4.2 nedenfor introducerer en række centrale begreber, som er værd at være opmærksom på i læsningen af analysen.

Boks 4.2: Centrale begreber som mål for kapacitetsanalysen

Booking er de eksakte tildelte tider i faciliteterne til brugere i undersøgelsesugerne. Bookingerne fordeles årligt og er således et udtryk for efterspørgslen efter tider. Et høj andel bookinger (reservationer) er et udtryk for stor efterspørgsel på faciliteten.

Benyttelse angiver, hvor mange aktivitetstimer faciliteten er i brug. Benyttelse udtrykker det reelle behov for tider hos brugerne i de to undersøgelsesuger. Omvendt udtrykker den ikke-benyttede tid mulighederne for at udnytte faciliteterne til mere aktivitet.

Fremmøde til bookede tider (fremmødeprocent) angiver fremmøde til bookede tider i procent. Fremmødeprocenten fortæller noget om, hvor vigtig den enkelte reservering er for brugerne. En høj fremmødeprocent angiver, at der er fremmøde og brug til en stor andel tider, og at de er vigtige for brugerne. Lavere fremmøde end bookede tider kan have to årsager: Enten at brugere helt udebliver fra deres tid, eller at de ikke benytter deres afsatte tid til fulde.

Ikke disponeret tid er den tid, der ligger ud over bookingerne. Det er tider, som der ikke har været ønske om at få tildelt. En høj andel ikke disponeret tid (tilsvarende lav booking) er et udtryk for lav efterspørgsel på faciliteten.

Benyttelse i løbet af hele dagen (kl. 8-22)

Det er ikke alle faciliteterne, som er blevet kortlagt i løbet af hele dagen fra kl. 8-22, og det er derfor heller ikke alle de 18 kortlagte faciliteter, som det er muligt at angive benyttelse af kl. 8-22.

De 11 faciliteter, som er kortlagt fra morgen til aften, står i praksis oftere tomme, end de er i brug, bortset fra 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal (benyttet i 75 pct. af tiden fra kl. 8-22) (se tabel 4.3).

De almindelige haller (her kun hallen i Hundested Hallen, hallen i Frederiksværk Hallen og hallen på Enghaveskole) har været benyttet til aktivitet i 49 pct. af tiden fra kl. 8-22. Det er en markant lavere benyttelse, end der er bookinger til. Hallerne har samlet set været booket i 94 pct. af tiden, og det er således kun hver anden bookede time, der reelt bliver benyttet til aktivitet (dvs. fremmødeprocenten er på 52 pct.) (se tabel 4.3). Der er – som det også fremgår af senere analyser – stor forskel på, hvornår de mest hyppige brugere af hallerne har tider. Folkeskolerne dominerer om dagen indtil kl. 16, mens foreninger er den klart største bruger efter kl. 16. Samlet set er 47 pct. af timerne fra kl. 8-22 reserveret til foreninger, mens 47 pct. er booket til skoler. Andre aktører som eksempelvis SFO'er, børnehaver eller privatpersoner har ingen bookinger i disse haller. Fremmøde og benyttelse af bookede tider varierer mellem brugergrupperne og er i fokus i senere analyser.

De fire mindre haller/gymnastiksale er kun benyttet i én ud af fire tilgængelige tider kl. 8-22. De mindre haller er da heller ikke helt så tæt booket (86 pct.), men det er mere almindeligt ikke at benytte bookede tider end at benytte dem (se tabel 4.3). Kun 26 pct. af de bookede tider bliver benyttet til aktivitet. Folkeskolerne booker, hvad der svarer til 43 pct.

af tiderne i de mindre haller fra kl. 8-22, mens foreningerne tegner sig for 30 pct. Den mindre hal på Frederiksværk Gymnasium og HF er også booket af andre aktører (gymnasiet), og derfor kan 12 pct. af bookingerne i de mindre haller/gymnastiksale tilskrives andre aktører end foreninger og folkeskoler. 14 pct. af tiderne fra kl. 8-22 er ikke booket.

Tabel 4.3: Benyttelse af idrætsfaciliteter fra kl. 8-22 (pct.).

	Booking	Benyttelse	Fremmøde til bookede tider
Almindelig idrætshal (fire alm. haller)	94	49	52
Lille idrætshal/gymnastiksal (tre mindre haller)	86	26	30
Kunstgræsbane	39	40	103
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	80	75	94

Tabellen viser benyttelse, booket tid og ikke benyttet tid i idrætsfaciliteter i uge 11 og 13 (kl. 8-22). Fordelt på facilitetstype.

Benyttelsen af kunstgræsbanerne er på 40 pct. i løbet af hele dagen (se tabel 4.3). På banerne er der faktisk mere aktivitet, end der er booket. Der er ikke bookinger i løbet af dagen frem til kl. 16, men banerne bliver benyttet i frikvarterer til spontan leg/boldspil, og derfor ligger aktivitetsniveauet også højere end bookingerne.

25 meter bassinet i Frederiksværk Svømmehal har aktivitet i tre ud af fire timer kl. 8-22.

Her er timerne delt mellem folkeskoler i dagtimerne samt offentlig åbningstid og svømmetid til foreninger. 80 pct. af tiderne i svømmebassinet er booket, og det er primært timer i de sene aftentimer, som ikke er booket (se tabel 4.3). Svømmehallen lukker kl. 21/21.30.

Fremmødeprocenter i svømmebadet er høje (i den offentlige svømmetid er fremmøde defineret som, at der er mindst én aktiv svømmer i vandet).

Benyttelse i dagtimerne (kl. 8-16).

Da ikke alle faciliteter – som klargjort ovenfor – er blevet kortlagt fra kl. 8 til 16, er det ikke muligt at se på alle faciliteterne i løbet af dagtimerne. Det er derfor de samme tre almindelige idrætshaller, fire mindre haller/gymnastiksale, to kunstgræsbaner og 25 m. bassinet, som indgår i analysen af brugen kl. 8-16. Benyttelsen af alle fire typer af faciliteter er lavere i tidsrummet end for hele dagen samlet set.

Benyttelsen af de tre almindelige idrætshaller er 39 pct. i dagtimerne, selvom de er booket i 95 pct. af tiden (se tabel 4.4). Fremmødeprocenten er lav i tidsrummet, og samlet set møder brugerne kun frem til/benyttter 41 pct. af deres bookede tider. Det betyder, at 59 pct. af tiden kl. 8-16 ikke er benyttet, selvom der har været bookinger. Ser man bag om hovedtallene, viser det sig, at det især er folkeskolerne, som ikke benytter de tider, de har reserveret. I alt er 81 pct. af tiden i de tre haller kl. 8-16 reserveret af folkeskoler, men skolerne møder i praksis kun frem til 30 pct. af deres bookinger. Foreningerne har reserveret 13 pct. af tiden, men møder frem til 72 pct. af deres bookede tider. Endelig er der ikke fordelt tider til andre aktører (som f.eks. andre kommunale institutioner), men alligevel benytter denne gruppe 5 pct. af tiden.

Den begrænsede brug af hallerne i dagtimerne skyldes altså ikke manglende bookinger, men manglende fremmøde blandt særligt folkeskolerne.

Benyttelsen af de mindre haller/gymnastiksale er lav i dagtimerne (kl. 8-16). Mindre end hver femte tilgængelige tid i tidsrummet bliver benyttet til aktivitet i de fire kortlagte haller (se tabel 4.4). Der er ellers mange bookinger i dem, som stort set alle tilhører skoler/gymnasium. Som med de almindelige idrætshaller skal den lave benyttelse tilskrives, at skolerne i meget begrænset omfang møder frem til/benyttter sine tider fuldt ud (fremmødeprocent på 11 pct.).

Tabel 4.4: Benyttelse af idrætsfaciliteter i dagtimerne (kl. 8-16) (pct.).

	Booking	Benyttelse	Fremmøde til bookedede tider
Almindelig idrætshal	95	39	41
Lille idrætshal/gymnastiksal	95	19	20
Kunstgræsbane	0	22	-
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	95	73	77

Tabellen viser benyttelse, booket tid og ikke benyttet tid i idrætsfaciliteter i uge 11 og 13 (kl. 8-16). Fordelt på facilitetstype.

Kunstgræsbanerne er slet ikke booket i løbet af dagtimerne, men der har alligevel været aktivitet, da banerne er brugt i forbindelse med skolers frikvarterer samt i mindre omfang af selvorganiserede udøvere. På den måde er banerne faktisk i brug i 22 pct. af tiden kl. 8-16 (se tabel 4.4).

Svømmehallen er i brug i 73 pct. af tiden kl. 8-16 (se tabel 4.4). Bookinger såvel som fremmødeprocent er høj. I dagtimerne er det især kommunens folkeskoler, som benytter det store 25 m. bassin, mens en del tid kl. 13-16 også er afsat til offentlig svømmetid. Totalt set er der fremmøde til 77 pct. af de bookedede tider.

Benyttelse af idrætsfaciliteter i aftentimerne (kl. 16-22).

I aftentimerne er det alle 18 faciliteter, der er registreret i de to uger, som indgår. Der er dermed tale om seks almindelige idrætshaller, ni mindre haller/gymnastiksale, to kunstgræsbaner og 25 m. bassinet i svømmehaller. Benyttelsen fra kl. 16 til 22 er højere end i dagtimerne og generelt set også i forhold til hele dagen (se tabel 4.5).

De seks almindelige idrætshaller er benyttet i 57 pct. af tiden, og er næsten fuldt ud reserveret. Foreningerne har reservationer i 76 pct. af tiden kl. 16-22, mens andre aktører har, hvad der svarer til 20 pct. (4 pct. er således ikke reserveret). Foreningerne møder frem til 67 pct. af deres bookedede tider/benyttter tiderne fuldt ud, hvilket er højere end andre aktører (30 pct.). Meget af den ikke benyttede tid skyldes således, at brugerne ikke benytter den tid, som de har booket til fulde.

Heller ikke kl. 16-22 er benyttelsen af de mindre haller/gymnastiksale intensiv, og det er mindre end hver fjerde time, som er anvendt til aktivitet (22 pct.) (se tabel 4.5). Det er dog heller ikke alle tiderne i de mindre haller, som er reserveret til brugere. 42 pct. af tiderne er

ikke reserveret til brugere fra kl. 16-22. Det er stort set kun foreninger, der tegner sig for bookingerne (90 pct. af de bookedede tider – ikke vist i tabel), og i gennemsnit møder foreningerne frem til 30 pct. af deres reserverede tider/benyttter dem fuldt ud.

Tabel 4.5: Benyttelse af idrætsfaciliteter i aftentimerne (kl. 16-22) (pct.).

	Booking	Benyttelse	Fremmøde til bookedede tider
Almindelig idrætshal	96	57	60
Lille idrætshal/gymnastiksal	58	22	38
Kunstgræsbane	92	65	71
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	86	78	88

Tabellen viser benyttelse, booket tid og ikke benyttet tid i idrætsfaciliteter i uge 11 og 13 (kl. 8-16). Fordelt på facilitetstype.

Kunstgræsbanerne er oftere i brug, end de er tomme (65 pct.), men de er stort set også booket til aktivitet i alle timer kl. 16-22 (se tabel 4.5). Det er alene foreninger, der booker tiderne, og foreningerne møder frem til/benyttter 61 pct. af deres reserverede tider. Som i tilfældet med dagtimerne foregår der en del aktivitet på banerne, som ikke er booket. Andre aktører – dvs. selvorganiserede fodboldspillere – benytter banen i, hvad der svarer til 9 pct. af tiden kl. 16-22.

Svømmebassinet i svømmehallen er også i dette tidsrum den mest benyttede facilitet, og der har været aktivitet i 78 pct. af tiden kl. 16-22 (se tabel 4.5). Der er tale om en blanding mellem foreninger og offentlige svømning, og fremmødet til de bookedede tider er højt. Senere ser en analyse nærmere på den specifikke brug af svømmehallen på tværs af dagen – herunder også aftentimerne.

Benyttelse af idrætsfaciliteter i prime time (kl. 17-20)

I prime time er alle 18 faciliteter blevet kortlagt, og det er helt generelt i dette tidsrum, at benyttelsen af faciliteterne er højest. Det passer med, at det især er mellem kl. 17 og 20, at mange foreninger gerne vil have aktiviteter særligt for børn og unge.

De almindelige haller er benyttet til aktivitet i 66 pct. af tiden kl. 17-20 og er booket i 96 pct. af tiden (se tabel 4.6). Selvom der er tale om den højeste udnyttelse for de almindelige haller, er der altså stadig en del fri tid. Det skyldes primært, at foreningerne – som tegner sig for 77 pct. af alle reservationerne – ikke anvender en del bookedede tider fuldt ud/udebliver. Foreningerne anvender 78 pct. af deres reserverede tider, og selvom det er en højere fremmødeprocent end i tiden kl. 16-22 og kl. 8-16, skaber det en del fri tid i faciliteterne.

Benyttelsen af de mindre haller/gymnastiksale er også på sit højeste i prime time, men er generelt betragtet lavt. Det er under hver tredje time, som er benyttet til aktivitet, selvom to ud af tre timer faktisk er reserveret til brugere (se tabel 4.6). Foreningerne tegner sig for langt den største del af bookingerne og møder frem til 42 pct. af de bookedede tider.

Table 4.6: Benyttelse af idrætsfaciliteter i primetime (kl. 17-20) (pct.).

(Pct.)	Booking	Benyttelse	Fremmøde til bookedede tider
Almindelig idrætshal	96	66	70
Lille idrætshal/gymnastiksal	65	30	46
Kunstgræsbane	100	80	80
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	100	90	90

Tabellen viser benyttelse, booket tid og ikke benyttet tid i idrætsfaciliteter i uge 11 og 13 (kl. 8-16). Fordelt på facilitetstype.

Kunstgræsbanerne er intenst benyttet i primetime. Her er det faktisk 80 pct. af de tilgængelige tider, som har været benyttet til aktivitet. Banerne er fra kl. 17 til 20 fuldt booket, og det er i alle tilfælde foreningerne, som sidder på reservationerne.

Også i 25 m. bassinet topper benyttelsen i prime time, og her er udnyttelsen på 90 pct. (se tabel 4.6). Der har således været svømmere i vandet i ni ud af ti timer kl. 17-20, og fremmødeprocenter er høj her. Der er igen tale om et mix mellem foreninger og offentlig svømmetid.

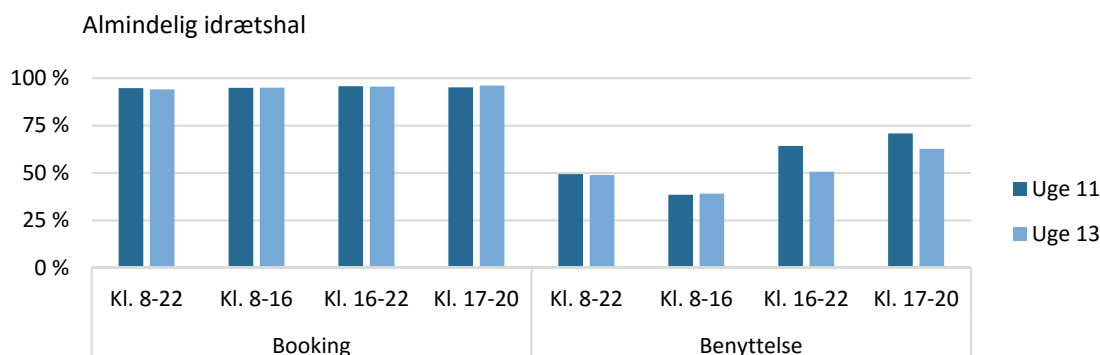
Benyttelse på tværs af uger

Visse aktiviteter er ret sæsonprægede, og særligt indendørsæsonen varer ikke hele året. Eksempelvis havde visse gymnastikaktiviteter sæsonafslutning allerede midt i marts og før anden registreringsuge i denne analyse. Fokus i det følgende er at få indblik i, hvordan benyttelsen varierer på tværs af de to undersøgelsesuger og få indblik i, hvorvidt eksempelvis sæsonafslutning i gymnastik påvirker det samlede billede, eller om andre aktører tager over og benytter faciliteter.

Inden resultaterne fremlægges, er det relevant at inddrage to tidligere analyser. Delundersøgelse 1 af bookingdata fra 2014 viste, at bookinger i dagtimer kun falder i forbindelse med skoleferier, mens der i aftentimerne er lidt færre bookinger i de almindelige haller, de mindre haller/gymnastiksale og på kunstgræsbanerne i uge 13 sammenlignet med uge 11. Desuden viste opgørelsen over antallet af aktivitetsforløb og antal aktive indledningsvist i denne delundersøgelse, at der var lidt lavere aktivitet i uge 13 i forhold til uge 11 (se evt. figur 4.6).

Bookingerne i de almindelige haller er ens i uge 11 og 13 (96 pct.), men benyttelsen er en smule lavere i aftentimerne i uge 13 end i uge 11. I uge 11 er 64 pct. af tiderne kl. 16-22 benyttet til aktivitet, mens det i uge 13 er 51 pct. Fra kl. 17 til 20 sker der også et fald i benyttelsen fra uge 11 til uge 13, men det er mindre (fra 71 pct. i uge 11 til 63 pct. i uge 13) (se figur 4.7). Faldet i aktivitetsniveau modsvares altså ikke af færre bookinger, og samme tendens til mindre aktivitet gør sig altså ikke gældende i dagtimerne.

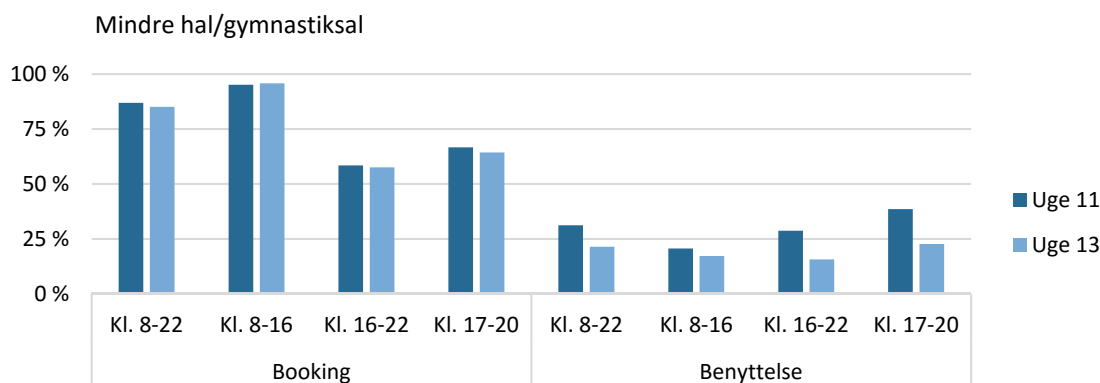
Figur 4.7: Benyttelse af almindelige idrætshaller i uge 11 og 13 (pct.).

Figuren viser booket tid og benyttelse af almindelige idrætshaller. Fordelt på uge.

De mindre haller/gymnastiksale er booket i samme omfang i uge 11 og 13, som tilfældet også var det med de almindelige haller. Modsat de almindelige haller sker der et fald i uge 13 i forhold til uge 11 i alle tidsrum. Faldet er størst fra kl. 16 til 22, hvor benyttelsen i uge 13 er 29 pct. mod 65 pct. i uge 11 (se figur 4.8). I dagtimerne er benyttelsen i uge 11 21 pct., mens den er 17 pct. i uge 13. Som en analyse senere viser, benyttes de mindre haller/gymnastiksale særligt til gymnastik, og den lavere benyttelse i uge 13 skal formentligt tilskrives, at mange gymnastikaktiviteter holder inden uge 13. Den lavere benyttelse af de mindre haller/gymnastiksale modsvarer altså heller ikke her af færre bookinger.

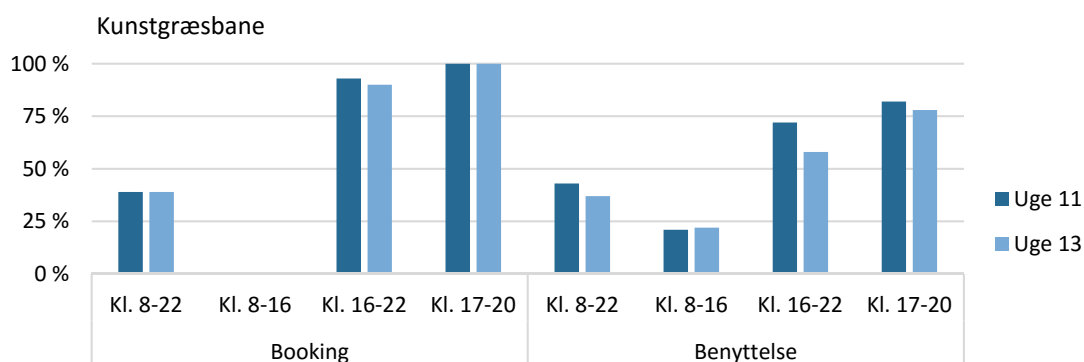
Figur 4.8: Benyttelse af mindre haller/gymnastiksale i uge 11 og 13 (pct.).

Figuren viser booket tid og benyttelse af mindre haller/gymnastiksale. Fordelt på uge.

Kunstgræsbanerne har samme mønster, som er gældende for de almindelige haller. Der er ikke forskel i bookingerne og heller ikke større forskel i benyttelsen kl. 8-16. Fra kl. 16 til 22 er benyttelsen dog et stykke lavere i uge 11 (58 pct.) end i uge 13 (72 pct.) (se figur 4.9). Forskellene er dog mindre udtalte i prime time kl. 17-20.

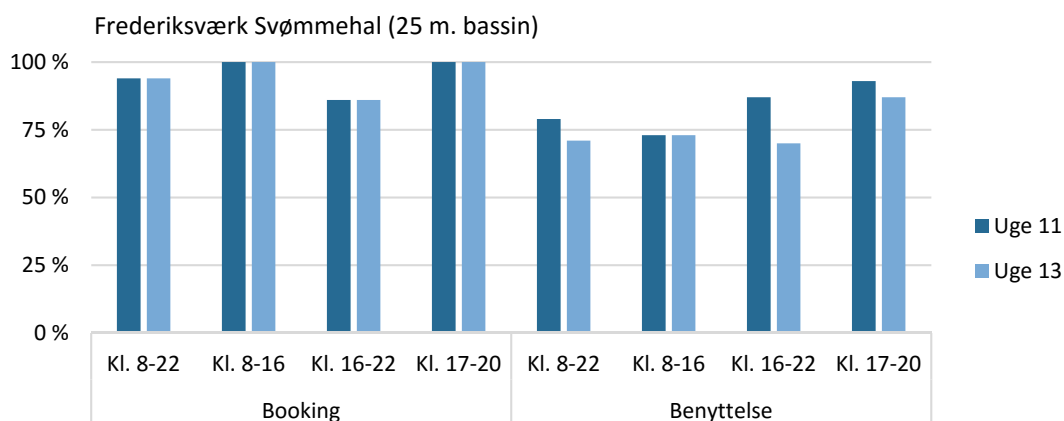
Figur 4.9: Benyttelse af kunstgræsbaner i uge 11 og 13 (pct.).

Figuren viser booket tid og benyttelse af kunstgræsbaner. Fordelt på uge.

I svømmehallen ser man heller ikke forskelle i bookingerne, men lidt mindre aktivitet i aftentimer fra kl. 16 til 22 i uge 13 (70 pct.) sammenholdt med uge 11 (87 pct.) (se figur 4.10). Som med kunstgræsbanerne er forskellene mindre mellem ugerne i det mest efterspurgte tidsrum i primetime.

Figur 4.10: Benyttelse af 25 m. bassin i Frederiksværk Svømmehal i uge 11 og 13 (pct.).

Figuren viser booket tid og benyttelse af 25 m. bassin i Frederiksværk Svømmehal. Fordelt på uge.

Opsummerende gælder, at der er forskel mellem brugen i de to uger. Uge 13 er mindre benyttet end uge 11, men det slår primært igennem i aftentimer fra kl. 16-22. Forskellen i benyttelsen følges ikke af færre bookinger af faciliteterne.

Benyttelse af specifikke faciliteter

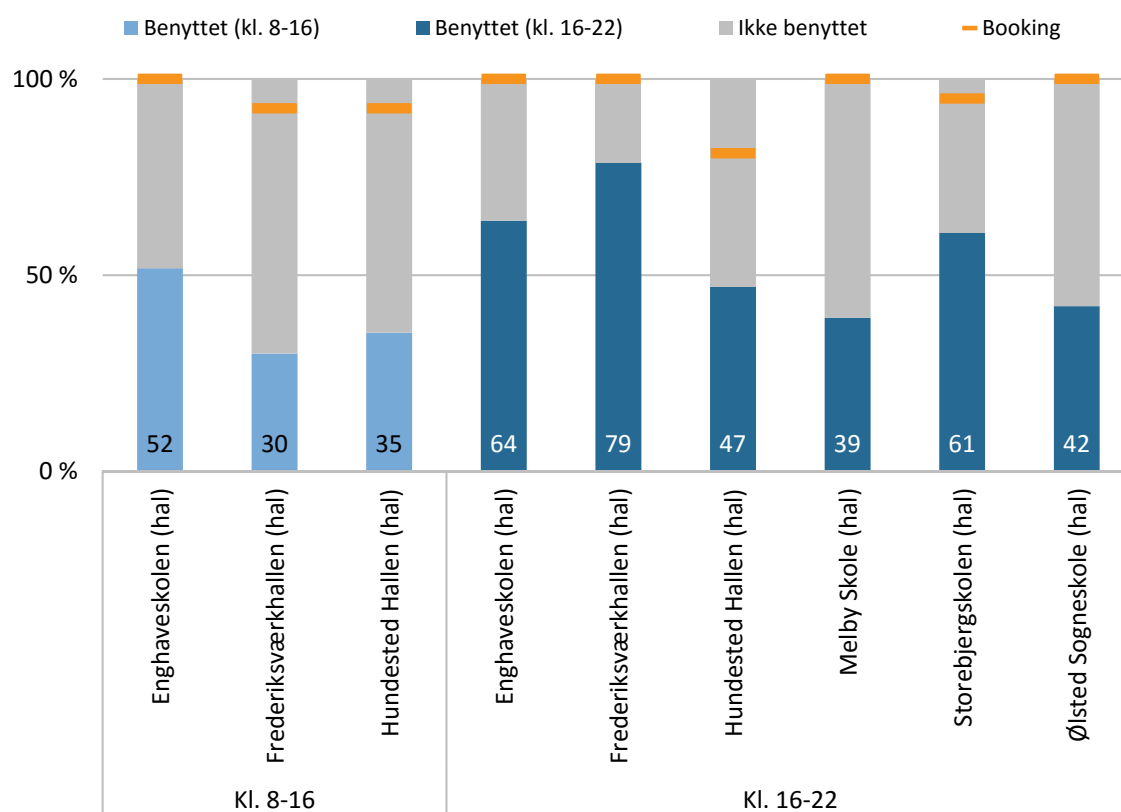
I tillæg til resultaterne præsenteret overfor, er det også muligt at se på benyttelse på facilitetsniveau og få blik for, hvorledes de enkelte faciliteter er benyttet. Der er visse faciliteter, som på den ene eller anden vis skiller sig ud fra mængden, og viden herom kan være vigtig i forhold til at udvikle faciliteterne i fremtiden. Hvilke af faciliteterne er med andre ord mest benyttet, og hvilke har lav udnyttelse og behov for overvejelser i forhold til, hvordan de kan komme i spil for en større brugerskare end tilfældet er i dag?

Almindelige idrætshaller

Figur 4.11 nedenfor viser benyttelsen af de almindelige haller i dag- og aftentimer. Til venstre i figuren er de tre haller, der er blevet undersøgt fra morgen til aften (lyseblå), mens højre side har alle seks haller med (mørkeblå).

Der er stor forskel på benyttelsen af de enkelte haller. Det viser de lyseblå og mørkeblå søjler, som angiver den procentvise brug inden for de to tidsrum for de enkelte haller. Hallen i Frederiksværkhallen er eksempelvis benyttet til aktivitet i 30 pct. af tiden fra kl. 8 til 16, mens det kl. 16-22 er 79 pct. af tiden. Der er altså stor forskel på hallens benyttelse mellem dag- og aftentimer (se figur 4.11). De orange bjælker angiver den procentvise booking inden for de forskellige tidsrum. Hallen i Frederiksværkhallen er eksempelvis booket i 93 pct. af tiden kl. 8-16, mens det i samme hal er 100 pct. fra kl. 16-22.

Figur 4.11: Benyttelse af almindelige idrætshaller kl. 8-16 og 16-22 (pct.).

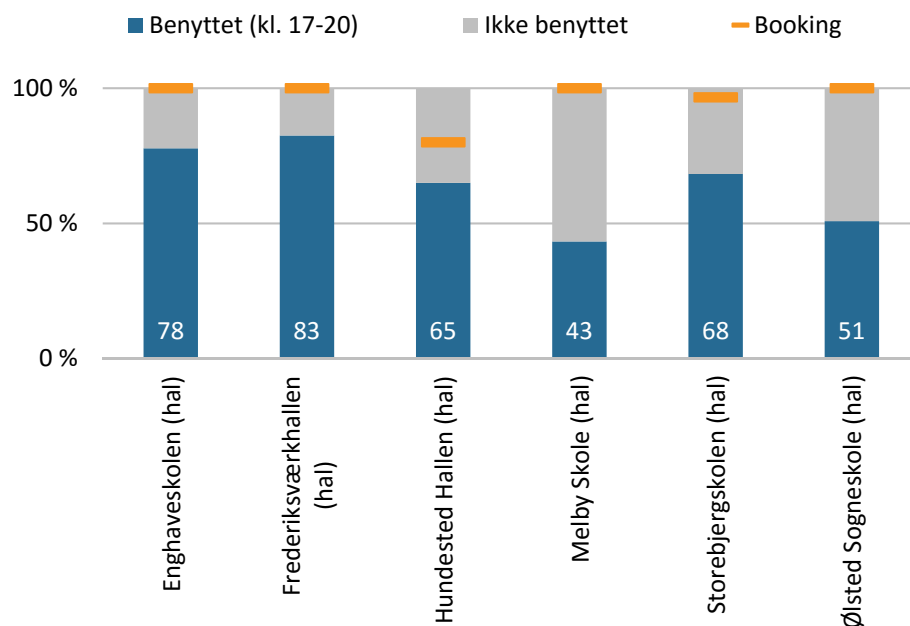

Figuren viser den procentvise tid med aktivitet (lyseblå og mørkeblå søjler), de orange bjælker viser bookede tider (begge uge 11 og 13). Fordelt på tidsrum.

I dagtimerne er den hal, som er tilknyttet en skole, mest benyttet, mens hallerne på kommunernes idrætsanlæg er mindst benyttet. I aftentimerne er det hallerne, der er beliggende i enten Frederiksværk eller Hundested by, som anvendes mest intenst. I appendiks 4.3 er det muligt at danne sig et overblik over benyttelsen af de enkelte haller. Herunder se fordelingen af tider, samt hvem der benytter hallerne. For haller gælder, at der er et vist spænd mellem booking og benyttet tid. Det er størst i hallen på Melby Skole (61 procentpoint), mens det er mindst i Frederiksværkhallen (21 procentpoint).

I prime time kl. 17-20 er hallerne mere intenst benyttet end kl. 16-22 (se figur 4.12). Det er ikke overraskende, ligesom det heller ikke er overraskende, at det er hallerne i de to centrale byer, som er mest benyttet (kl. 17-20 indgår i perioden fra kl. 16-22). De er alle benyttet i 65 pct. af tiden eller mere. Omvendt er hallerne i de mindre lokalsamfund benyttet i mindre omfang.

Figur 4.12: Benyttelse af almindelige idrætshaller kl. 17-20 (pct.).

Figuren viser den procentvise tid med aktivitet, de orange bjælker viser bookede tider (begge uge 11 og 13). Kl. 17-20.

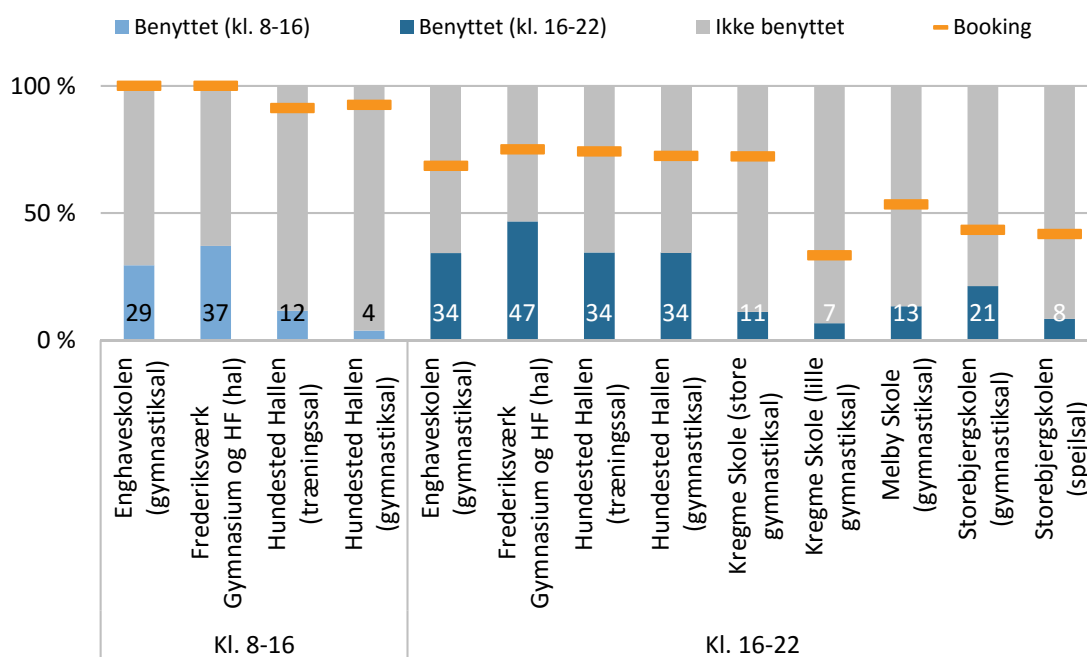
Spændet mellem booket og benyttet tid er generelt noget lavere, om end der er 57 procentpoints forskel på Melby Skole.

Mindre haller/gymnastiksale

I dagtimerne er den mest benyttede mindre hal/sal beliggende på et gymnasium, og der er altså tale om samme tendens, som gælder de almindelige haller. De to mindre haller i Hundestedhallen er benyttet i meget begrænset omfang. For alle fire haller gælder, at der er booket mange flere timer, end der er aktivitet (se figur 4.13).

I aftentimerne er billedet stort set også som i de almindelige haller, om end bookinger såvel som benyttelse er lavere. De mest benyttede mindre haller er beliggende i de to byer, mens der er noget mere fri tid i de mindre bysamfund.

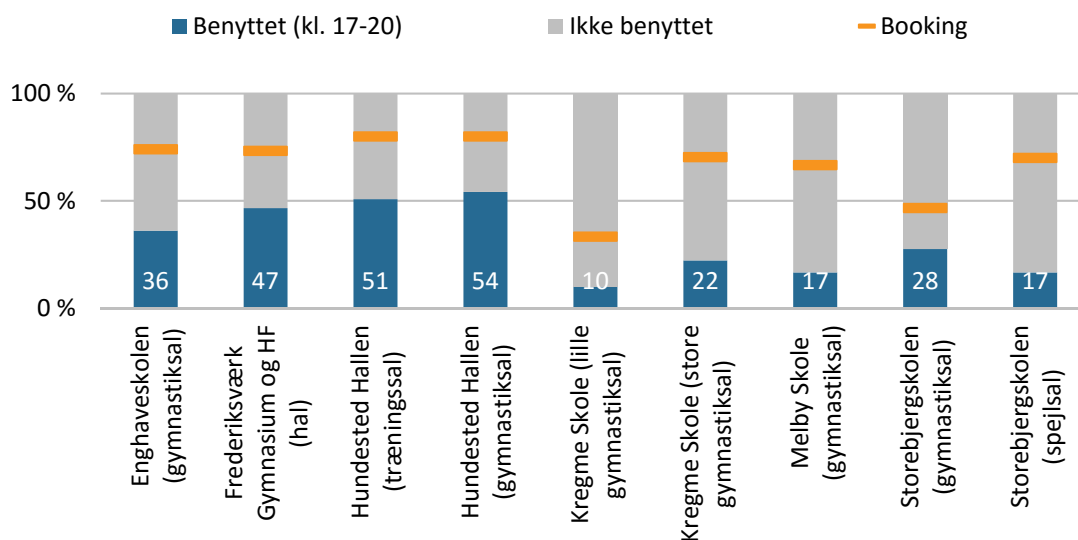
Figur 4.13: Benyttelse af mindre haller/gymnastiksale kl. 8-16 og 16-22 (pct.).

Figuren viser den procentvise tid med aktivitet (lyseblå og mørkeblå søjler), de orange bjælker viser bookede tider (begge uge 11 og 13). Fordelt på tidsrum.

I prime time er tendenserne fra kl. 16-22 forstærket. Det er dog værd at bemærke, at der bortset fra to mindre haller er flere frie tider, end der er benyttet. Selvom de mindre haller – særligt i Hundested og Frederiksværk – er booket i et vist omfang, er de altså langt fra benyttet til fulde (se figur 4.14).

Figur 4.14: Benyttelse af mindre haller/gymnastiksale kl. 17-20 (pct.).

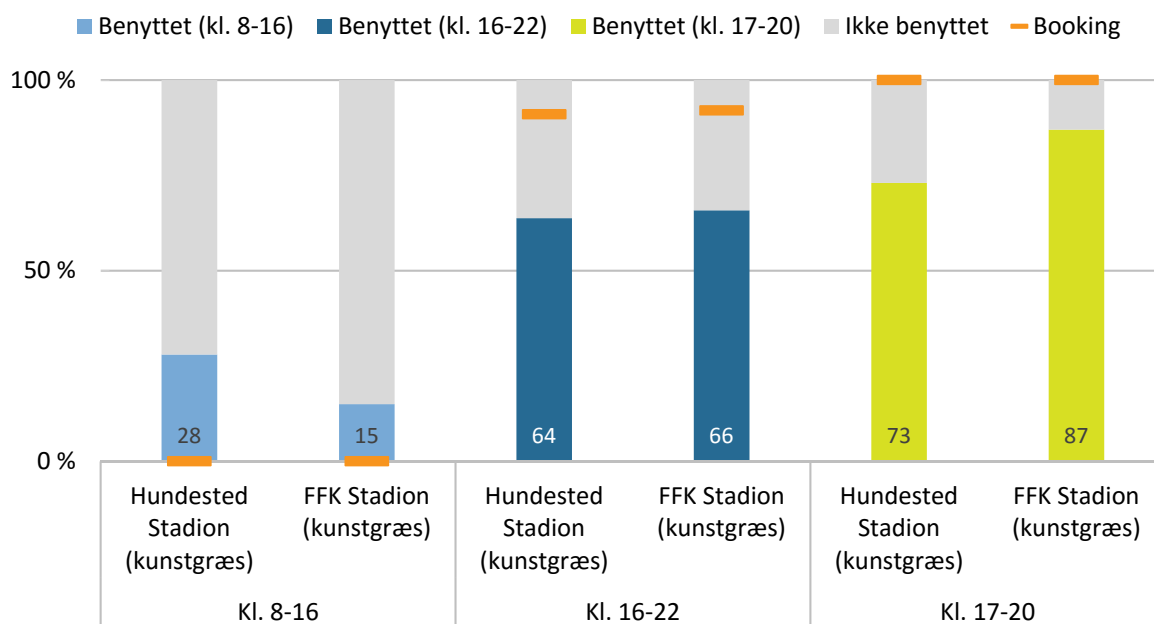

Figuren viser den procentvise tid med aktivitet, de orange bjælker viser bookede tider (begge uge 11 og 13). Kl. 17-20.

Kunstgræsbaner

Der er ikke store udsving i benyttelsen af de to kunstgræsbaner. I dagtimerne har banen i Hundested dog været mere benyttet til aktivitet, hvilket hænger sammen med børn og unges leg i frikvarterer, mens banen i Frederiksværk omvendt har været lidt mere intenst benyttet i prime time. Bookingerne af de to baner følger hinanden på tværs af tidsrummene (se figur 4.15).

Figur 4.15: Benyttelse af kunstgræsbaner kl. 8-16, kl. 16-22 og kl. 17-20 (pct.).

Figuren viser den procentvise tid med aktivitet (lyseblå, mørkeblå og lysegrønne søjler), de orange bjælker viser bookede tider (begge uge 11 og 13). Fordelt på tidsrum.

Kapacitetsanalyse af Frederiksværk Svømmehal

Den sidste del af kapacitetsanalysen ser på benyttelse af Frederiksværk Svømmehal. Der er tale om en grundigere kortlægning, da svømmehallen er intenst brugt, og fordi der oftest er mangel på plads. Derfor kan mere detaljeret viden om benyttelsen i forhold til svømmere være givtig for at få blik for optimeringspotentialer.

Fokus er i denne kortlægning på svømmehallens 25 m. bassin med seks baner på langs og et varmtvandsbassin.

Foreninger, folkeskoler og private borgere

Svømmehallen er - bortset fra enkelte timer tirsdag formiddag, der er afsat til afkalkning, og de sene aftentimer efter kl. 21.30 - fuldt booket (der er også morgensvømning kl. 6-8, som ikke er medregnet i denne gennemgang), og på den vis er den relativt høje udnyttelsesprocent ikke overraskende.

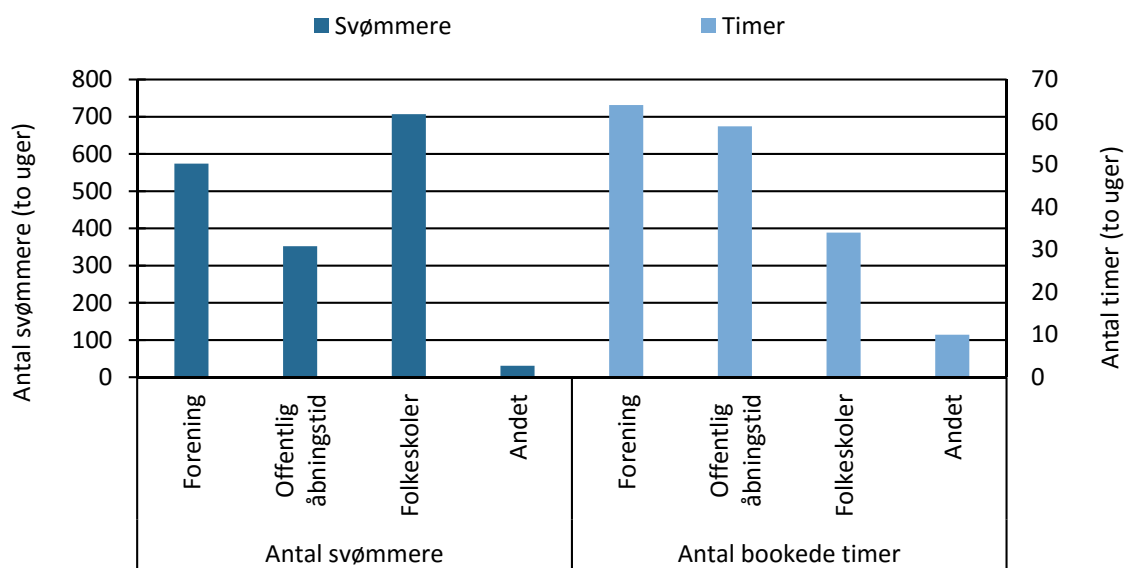
Tiderne i 25 m. bassinet er hovedsageligt fordelt mellem tre forskellige brugergrupper: folkeskoler, private borgere (dvs. offentlig åbningstid) og foreninger. Kun få tider er afsat

til andre aktører som aftenskoler, Julemærkehjemmet og SFO'er. De betegnes i analysen 'andet'.

Flest timer er tildelt (booket til) foreninger (64 timer) tæt efterfulgt af den offentlige åbningstid (59 timer), mens kommunens folkeskoler råder over 34 timer (se figur 4.16). Tiderne er typisk delt op i den forstand, at det enten er foreninger, folkeskoler eller private brugere i den offentlige åbningstid, som bruger svømmehallen. Folkeskolerne bruger bassinet på hverdage kl. 8-13, hvorefter den offentlige svømning tager over. På onsdage og fredage varer den offentlige svømmetid fra kl. 13 og frem til svømmehallens lukketid kl. 21.30. Foreningerne benytter svømmehallen på mandage, tirsdage og fredage (på fredage sammen med offentlig svømmetid).

Antallet af fordelte timer står ikke mål med antallet af svømmere. Folkeskolerne er den brugergruppe, som har haft det største antal svømmere i vandet i løbet af de to uger (se figur 4.16). De 707 folkeskoleelever er en del flere end antallet af foreningssvømmere (574 svømmere) og mange flere end antallet af private borgere i den offentlige svømmetid. I den offentlige svømmetid har der i de to uger været 352 svømmere.

Figur 4.16: Antal svømmere og antal reserverede timer i svømmehallens 25 m. bassin (antal).

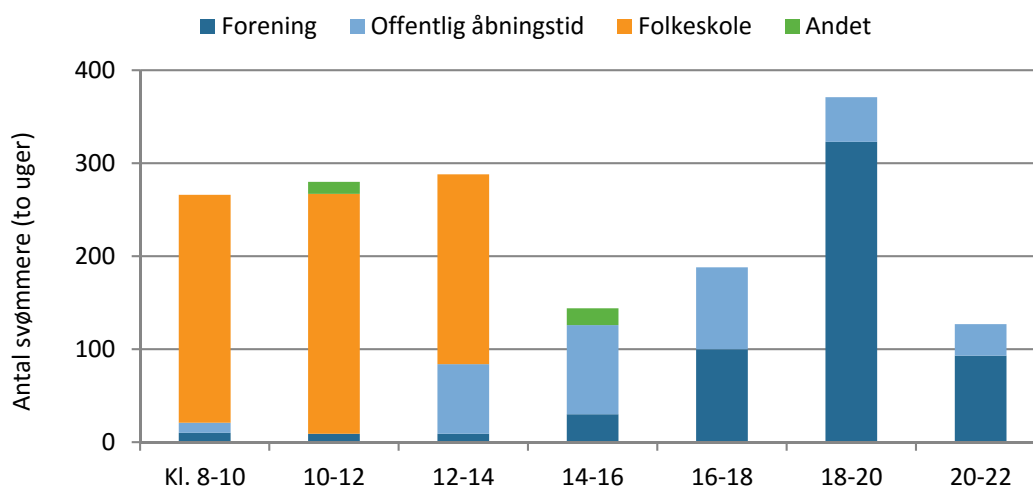

Figuren viser antallet af svømmere (til venstre) og antallet af reserverede tider i svømmehallens 25 m. bassin. Fordelt på brugergruppe.

Forskelle skinner også igennem, hvis man ser på benyttelsen af 25 m. bassinet på tværs af dagens klokketimer og hænger sammen med, hvem der er de typiske brugere i bassinet.

Når folkeskoler om formiddagen og frem til kl. 13 benytter bassinet, er der mange svømmere i vandet. Fra kl. 13 sker et skift til den offentlige svømmetid, og antallet af brugere daler drastisk (se figur 4.17). I aftentimerne rykker foreningerne ind (på mandage, tirsdage og torsdage), og antallet af svømmere stiger, og det er også i foreningernes prime time, at antallet af brugere er højest (kl. 18-20).

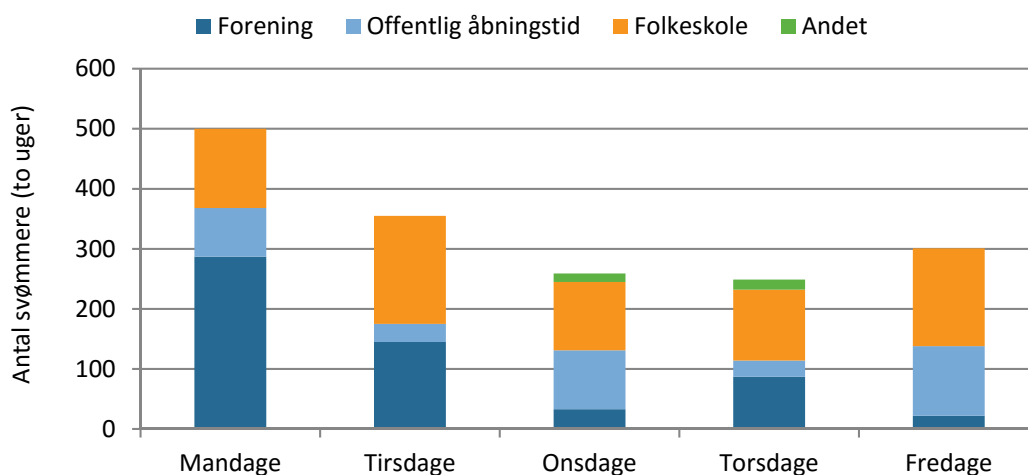
Figur 4.17: Antal svømmere i løbet af dagen - svømmehallens 25 m. bassin (antal)

Figuren viser antallet af svømmere i svømmehallens 25 m. bassin på tværs af dagen. Fordelt på brugergruppe.

Mandag er den mest besøgte hverdag i svømmehallens 25 m. bassin. Der har været 506 aktive svømmere i vandet de to mandage, mens der til sammenligning har været 259 de to onsdage og 260 de to torsdage (se figur 4.18). Det hænger til dels sammen med, at onsdagene er reserveret til den offentlige svømning modsat eksempelvis mandage og tirsdage, hvor det er foreninger – sammen med folkeskolerne i løbet af dagen – som benytter bassinet.

Figur 4.18: Antal svømmere på hverdage i svømmehallens 25 m. bassin (antal)

Figuren viser antallet af svømmere i svømmehallens 25 m. bassin på tværs af hverdage. Fordelt på brugergruppe.

På fredage ser man generelt færre afsatte tider i mange typer af idrætsfaciliteter – ikke kun i Halsnæs Kommune - og sammenlignet med mandage og tirsdage ser man færre svømmere i vandet. Men faktisk toppe antallet af offentlige svømmere netop på fredage med 116 aktive i de to uger. Det er lidt flere end på de to onsdage, hvor der har været 98 svømmere,

selvom hele svømmehallens bassin er booket til offentlig svømning både onsdag og fredag kl. 13-21.30.

Svømmehallen tiltaler folkeskoler og foreninger, men få selvorganiserede borgere

Selvom svømmehaller er næsten fuldt benyttet, er der stor forskel i benyttelse, når man ser på antal svømmere i vandet, og svømmehallens kapacitet er langt fra udnyttet til fulde i alle aktivitetstimer. Det er særligt den offentlige åbningstid, som ikke tiltrækker mange svømmere.

Svømmehallen har de senere år oplevet en nedgang i betalende gæster i den offentlige åbningstid, hvilket blandt andet henføres til åbningen af Gribskov Svømmehal i 2013. Gribskov Svømmehals moderne omklædningsfaciliteter og et 'morskabsbassin' tiltrækker især børnefamilier, og det kan mærkes i Frederiksværk²⁸ (bilag 4.1).

Analysen stiller en række spørgsmål om svømmehallens fremtidige profil i forhold til, om der skal arbejdes med at gøre svømmehallen mere relevant for et større antal selvorganiserede brugere i kommunen. Det kan handle om, at man skal arbejde med at optimere svømmehallens fysiske stand, men måske også skærpe markedsføringen og atmosfæren og gøre adgangen mere fleksibel og tilgængelig for almene borgere, som gerne vil benytte faciliteter uden at være medlem af en idrætsforening.

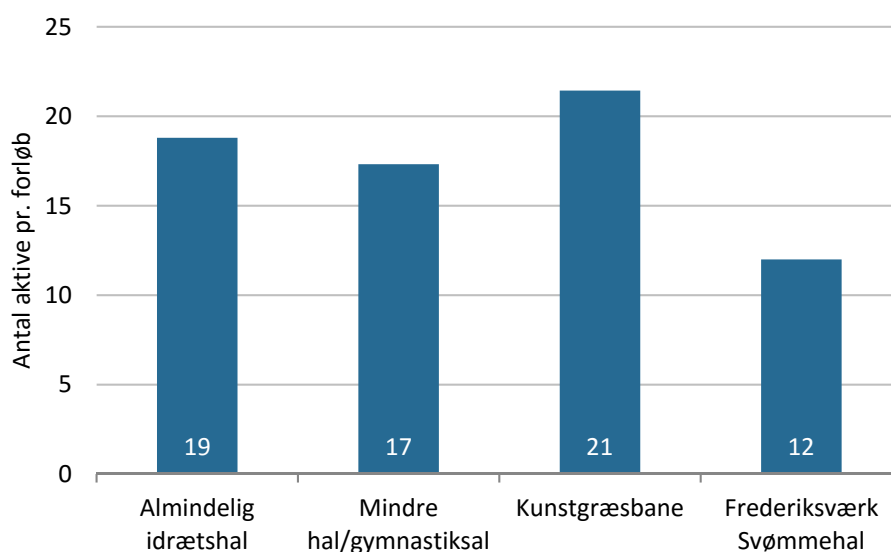
Den faktiske brug af svømmehallen i Frederiksværk i den offentlige svømmetid pt. vidner om, at sådanne åbne, tilgængelige tider ikke fører til ret meget aktivitet.

Del 3: Fakta om aktivitetsforløb

Fra kun at se på, om der er aktivitet i en facilitet eller ej (dvs. mindst én aktiv person), er fokus i delundersøgelse 3 nu på at beskrive indholdet i de afholdte aktivitetsforløb. De fire forskellige facilitetstyper benyttes til ret forskellige aktiviteter, og på tværs af typerne er der også store forskelle på antallet af deltagere pr. aktivitet. Kunstgræsbanerne har det højeste deltagerantal pr. aktivitet (21 aktive) efterfulgt af de almindelige idrætshaller (19 aktive) (se figur 4.19).

²⁸ Entreindtægterne i Frederiksværk Svømmehal er 'dalet betydeligt', og i juli opgjorde forvaltningen, at indtægterne var ca. kr. 250.000 bagud i forhold til året før (bilag 4.1).

Figur 4.19: Antal aktive pr. forløb.

Figuren viser antal aktive i gennemsnit pr. forløb. Fordelt på facilitetstype (n = 708).

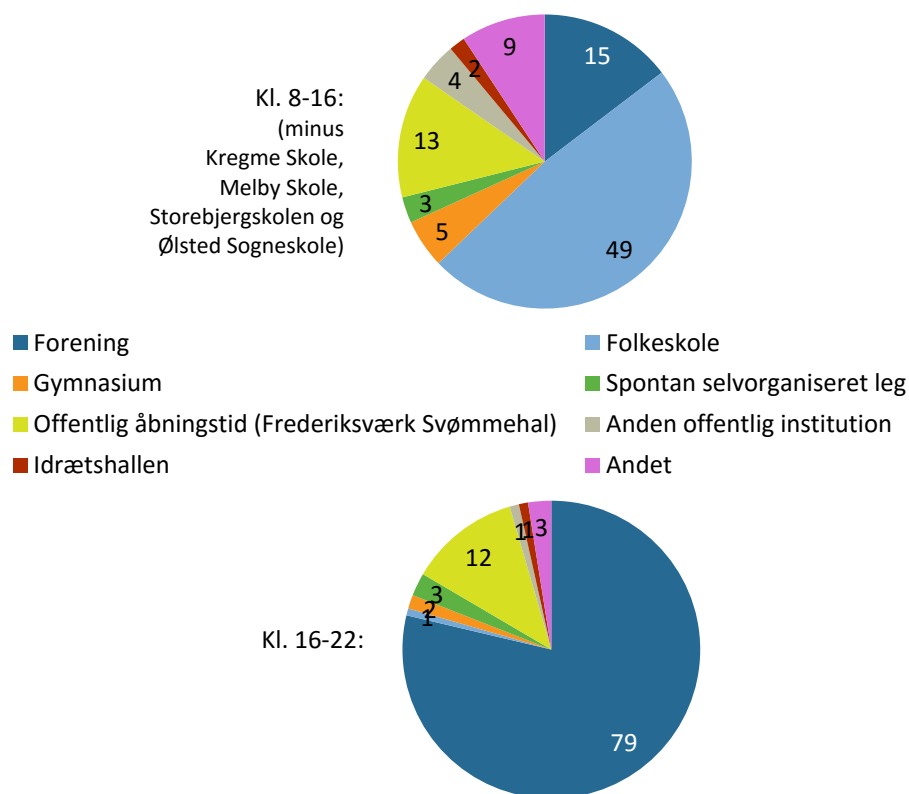
På tværs af brugergrupper er der stor forskel på antal deltagere i gennemsnit mellem folkeskoler og foreninger, som er de to primære brugere af faciliteterne. I de almindelige idrætshaller er der i gennemsnit 32 aktive, når folkeskoler har idrætsundervisning, mens der i foreningstiden er 14 aktive. Samme mønster gør sig gældende i de andre typer af faciliteter. Der er i gennemsnit fem flere aktive i de mindre haller/gymnastiksale i folkeskolernes undervisning (18 aktive pr. forløb) end når foreningerne har aktiviteter (13 aktive pr. forløb), mens der er 11 flere aktive på kunstgræsbanerne i folkeskolernes aktiviteter (31 aktive pr. forløb) end i foreningernes aktiviteter.

Brugen af idrætsfaciliteterne skifter altså karakter ud fra, om det er folkeskoler eller fritidsbrugere (dvs. primært idrætsforeninger), som benytter faciliteterne.

I dagtimerne er det ikke overraskende folkeskolerne, som står for de fleste aktivitetsforløb. Figur 4.20 herunder viser, at halvdelen af den samlede tid i de 11 faciliteter, der er registreret i dagtimerne, bruges af folkeskolerne. De øvrige brugergrupper i dagtimerne udgør primært offentlig åbningstid i Frederiksværk Svømmehal, foreningsbrug samt enkelte aktiviteter kategoriseret under 'anden aktivitet'.

De få foreningsaktiviteter skal som tidligere nævnt ses i lyset af, at kommunens folkeskoler i udgangspunktet råder over kommunens faciliteter i dagtimerne (bilag 4.2). Delanalyse 6 ser på voksne borgeres ønsker og behov for idrætsdeltagelse, og her fremgår det, at en betydelig del af de ældre borgere ønsker at dyrke idræt i dagtimerne, gerne før kl. 12, hvorfor der kan være grund til at se nærmere på mulighederne herfor for at imødekomme de ældre borgeres ønsker samt optimere benyttelsen af faciliteterne.

Figur 4.20: Fordeling af timer til brugere i dag- og aftentimer (pct.).

Figurene viser arrangører af aktiviteter. Fordelt på tidsrum (dagtimer, n = 282, aftentimer n = 399).

I aftentimerne dominerer foreningerne i brugen af faciliteter, som det også afspejler sig i bookingerne i forrige analyse. Dertil kommer den offentlige åbningstid i svømmehallerne, mens få andre aktører benytter faciliteterne.

Foreningerne har på den måde en gate-keeper-rolle, når det kommer til at benytte faciliteterne uden for skoletiden, og kun få borgere uden for det organiserede foreningsliv benytter i praksis faciliteterne i kommunen uden for skoletiden. Det er kun i forbindelse med den offentlige svømmetid i Frederiksværk Svømmehal (12 pct. af forløbene) samt enkelte udlejninger til privatpersoner (3 pct.), at borgere direkte fra gaden benytter de 19 faciliteter. Senere går en analyse i dybden med brugen af Frederiksværk Svømmehal og omfanget af den offentlige åbningstid i forhold til antal svømmere og forløb.

Mænd dominerer på kunstgræsbaner

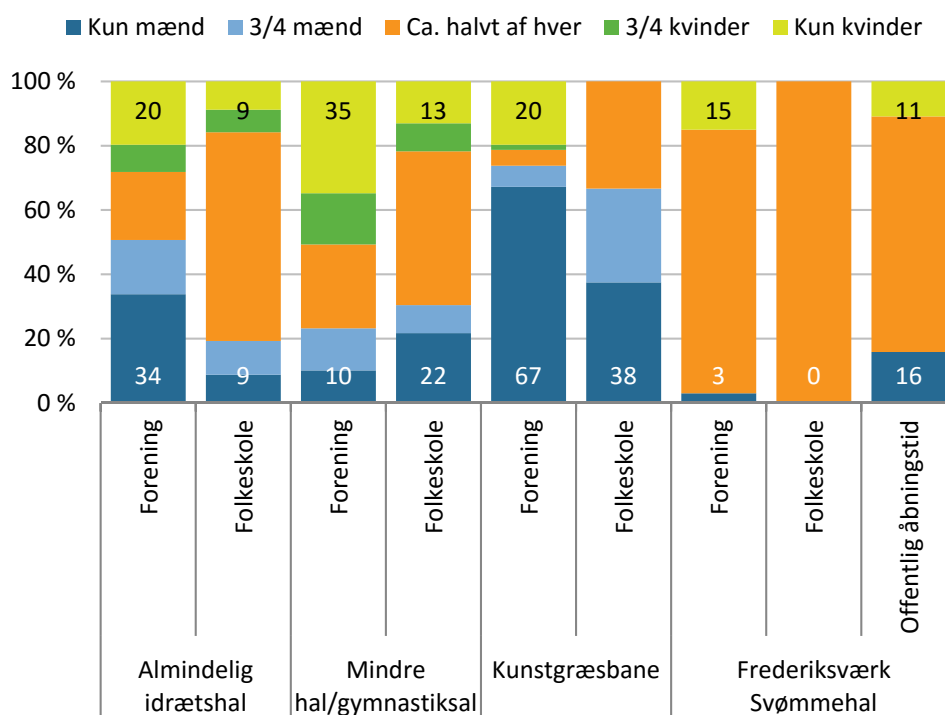
Registranterne skulle i forbindelse med aktivitetsregistreringen notere køns- og aldersfordeling på udøverne i de enkelte aktiviteter i en række hovedkategorier samt aktivitetstype og -længde, og det benyttes i det følgende til at se på særlige karakteristika af forløbene i faciliteterne.

Folkeskolernes aktiviteter er i de fleste forløb kønsintegreret med omtrent lige mange piger og drenge blandt deltagerne. Det gælder i særlig grad i de almindelige idrætshaller, de

mindre haller/gymnastiksale og i Frederiksværk Svømmehal. På kunstgræsbanerne har flere forløb været for drenge end i de andre faciliteter. Langt de fleste forløb har her været leg i frikvarterer, og kunstgræsbanerne har altså i noget højere grad tiltrukket drenge end piger (se figur 4.21).

Foreningernes forløb er mere opdelte, og bortset fra forløbene i Frederiksværk Svømmehal har majoriteten af forløbene udelukkende deltagelse af det ene køn. De almindelige idrætshaller og kunstgræsbanerne trækker særligt i mændene, mens de mindre haller/gymnastiksale har bedst fat i kvinderne. Den kønsmæssigt mest demokratiske facilitet er klart svømmehallen. Den offentlige svømmetid samt foreningers og folkeskolers aktiviteter foregår stort set kun kønsintegreret.

Figur 4.21: Kønsfordeling på tværs af brugergruppe og lokaletype (pct.).

Figuren viser kønsfordelingen i aktivitetsforløbene på tværs af facilitetstyper. Fordelt på brugergrupper. Kun værdier til de to yderpunkter 'kun mænd' og 'kun kvinder' er vist i figuren (n = 464).

Kønsfordelingen er interessant at have for øje, da den indikerer, at en vis variation i typen af lokaler i en kommune kan være et blandt flere elementer i at sikre en bred idrætsdeltagelse. Selvom de almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale er multifunktionelle og kan huse mange forskellige aktiviteter, kan mindre sale/rum være mere velegnede til mere æstetiske og rytmiske bevægelsesaktiviteter, som appellerer mere til piger/kvinder end de store haller. Samtidig kan kønsforskellene være udtryk for, at de eksisterende foreninger primært har øje for det ene køn i deres udbud af aktiviteter som udtryk for tradition, de eksisterende turneringstrukturer eller manglende interesse/behov for at arbejde med andre, mere kønsintegrerede tilgange til forskellige idrætsformer.

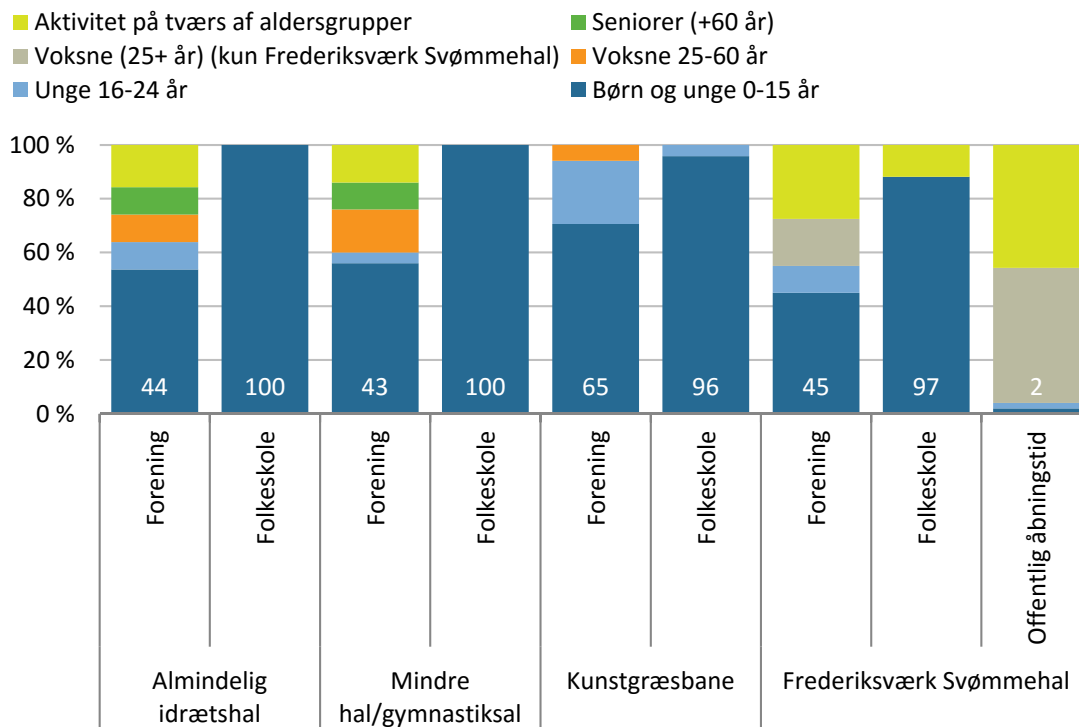
Børn og unge er i overtal i faciliteterne

Hovedparten af forløbene i alle fire facilitetstyper er for børn og unge under 16 år. Det er selvsagt tilfældet, når folkeskolerne står for aktiviteter i skoleundervisningen eller når eleverne leger i frikvartererne på kunstgræsbanerne (se figur 4.22). Men også foreningsaktiviteterne er i udpræget grad for børn og unge under 16 år. Godt halvdelen af forløbene i de almindelige idrætshaller, de mindre haller/gymnastiksale og i 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal er for børn og unge, mens det gælder to ud af tre forløb på kunstgræsbanerne. Kun i svømmehallens offentlige åbningstid udgør børn og unge under 16 år ikke den primære brugergruppe målt på antal aktivitetsforløb.

De unge mellem 16 og 24 år er generelt kun i begrænset omfang repræsenteret i faciliteterne, og det understreger, at der i teenageårene sker et skift i mange unges idrætsvaner, hvor aktiviteter i større og mindre haller skiftes ud med andre aktiviteter i andre rammer (primært fitnesscentre og udendørs motion). Det er kun kunstgræsbanerne, som for alvor synes at tiltrække de unge. Det hænger sammen med, at fodbold er en af de store aktiviteter for denne gruppe (særligt de unge drenge/mænd), som delanalyse 5 og 6 går mere i dybden med.

De 25-60-årige er mest repræsenteret i de mindre haller/gymnastiksale, mens aktiviteter på tværs af aldersgrupper primært finder sted i Frederiksværk Svømmehal og i mindre omfang i de almindelige idrætshaller (se figur 4.22).

Figur 4.22: Aldersfordeling på tværs af brugergruppe og lokaletype (pct.).

Figuren viser aldersfordelingen i aktivitetsforløbene på tværs af facilitetstyper. Fordelt på brugergrupper (n = 452).

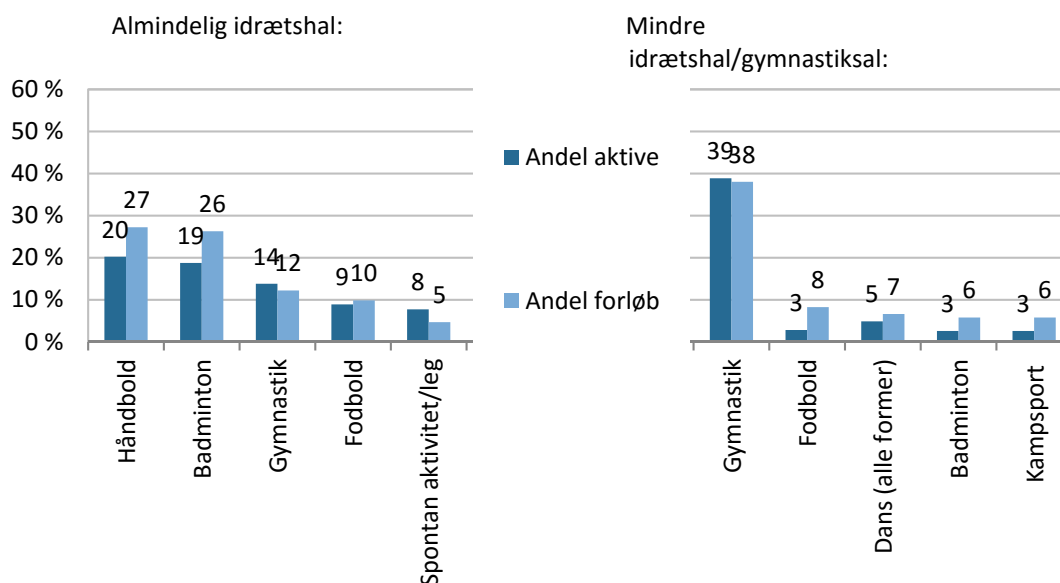
Gymnastik dominerer de mindre haller/gymnastiksale

Der er stor forskel på, hvilke aktiviteter som dyrkes i de fire typer af faciliteter. Svømning og fodbold dyrkes selvsagt i svømmehallen og på kunstgræsbanerne (sammen med leg i frikvarterer, 3 pct.), mens aktiviteterne i de almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale er mere mangfoldige. I de mindre haller/gymnastiksale er gymnastik dog en ret stor aktivitet, som står for fire ud af ti registrerede forløb.

I de almindelige haller er der ikke én bestemt aktivitet, der dominerer billedet. Håndbold og badminton står hver især for godt 25 pct. af aktivitetsforløbene, mens en i mange andre kommuner stor aktivitet fodbold (også i haller) fylder relativt lidt (10 pct.).

Sætter man antallet af aktive i forhold til antallet af forløb, viser det sig, at håndbold og badminton har en større andel forløb end aktive, mens gymnastik omvendt tegner sig for en større andel aktive end forløb i de almindelige haller (se figur 4.23). Der er altså i gennemsnit flere aktive pr. gymnastikforløb, end når der spilles håndbold eller badminton. Samme billede tegner sig i de mindre haller. Også her er der mange aktive gymnaster pr. forløb. Omvendt er der færre aktive dansere, kampsportsudøvere og fodboldspillere pr. forløb.

Figur 4.23: Andel aktive og andel forløb på tværs af aktiviteter. (pct.).

Figuren viser antal aktive i forhold til andel forløb. Fordelt på almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale. Den mørkeblå søjle viser, hvor stor en andel idrætsaktiviteten har af det samlede antal aktive i faciliteterne i registreringsperioden. Den lyseblå søjle viser, hvor stor en andel idrætsaktiviteten har af det samlede antal registrerede aktivitetsforløb i registreringsperioden (n = 249).

Den relativt store repræsentation af håndbold og badminton i indendørsfaciliteterne er interessant. Netop de to idrætsaktiviteter har de seneste år været genstand for en del fokus med baggrund i deres faldende medlemstilslutning i regi af Dansk Håndbold Forbund og Badminton Danmark (Fester, Michael, Gottlieb, Peter & Kirkegaard, Kasper Lund, 2015;

Kirkegaard, Kasper Lund & Fester, Michael, 2013). Men det er altså aktiviteter, som stadig spiller en stor rolle i de almindelige haller i Halsnæs.

Aktivitetsforløbenes længde

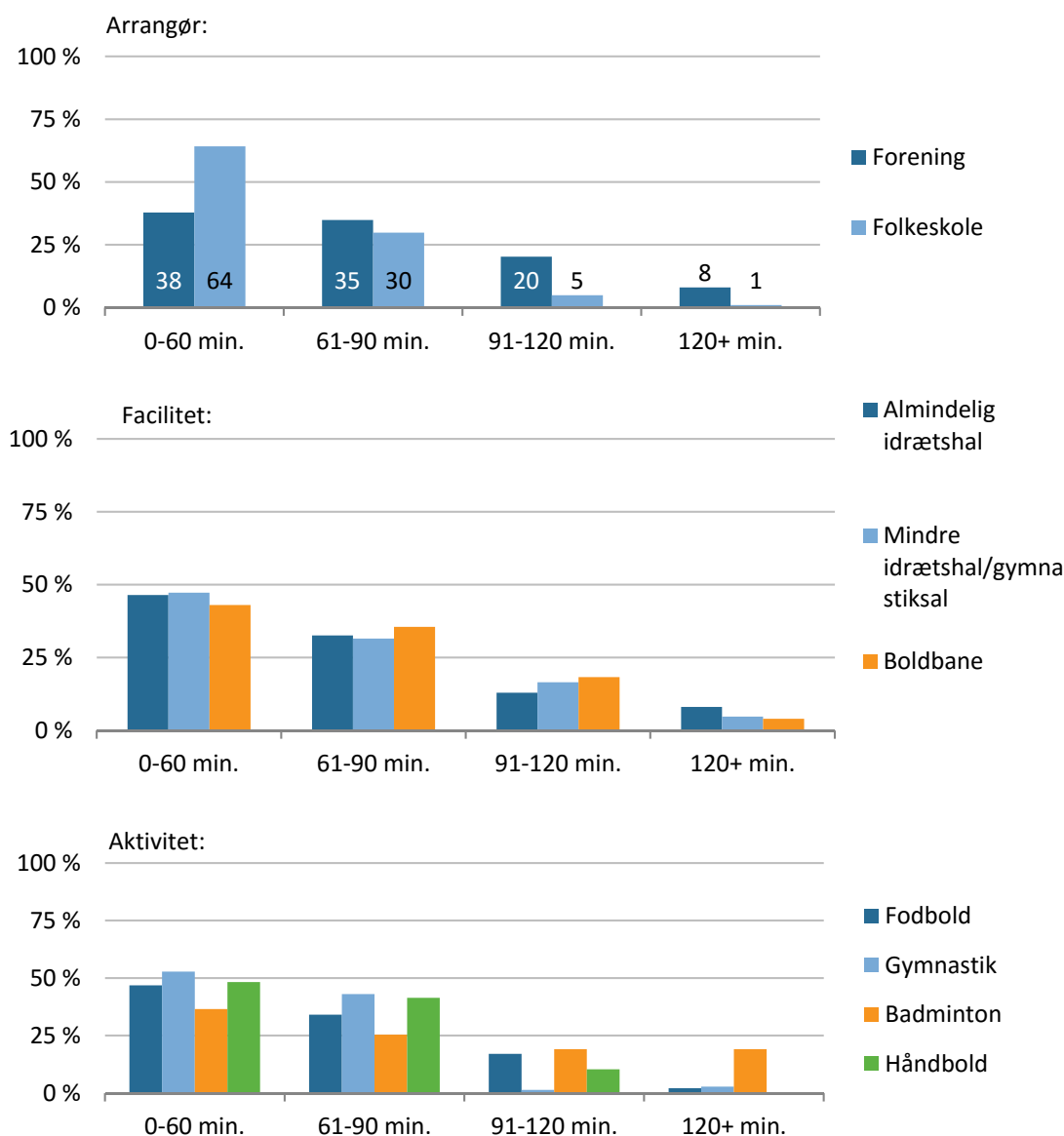
Hovedparten af aktivitetsforløbene i de almindelige idrætshaller, mindre haller/gymnastiksale og på kunstgræsbanerne (Frederiksværk Svømmehal ikke medregnet²⁹) varer mellem 1 time og 15 minutter og halvanden time (36 pct.), mens 24 pct. varer mellem 45 minutter og 1 time. De fleste aktivitetsforløb varer typisk op til halve klokke timer – dvs. enten én time, halvanden time eller to timer (se figur 4.24).

Ser man på længden på tværs af foreninger og folkeskoler, er der forskel på aktiviteterne længde. Folkeskoleaktiviteterne skal passe ind i skolernes generelle skema, mens foreningerne mere frit kan arrangere deres aktiviteter ud fra den længde, de ønsker. 64 pct. af folkeskolernes forløb varer én time eller kortere, mens det gælder 38 pct. af foreningernes aktiviteter. Der er få lange forløb på over halvanden time i forbindelse med folkeskoleundervisning, mens det er tilfældet for lidt mere end hvert fjerde foreningsforløb (28 pct.) (se figur 4.24).

På tværs af facilitetstyper er der til gengæld ret små forskelle. Majoriteten af forløbene varer under én time, mens godt en tredjedel varer mellem én time og halvanden (se figur 4.24).

²⁹ Registreringen i Frederiksværk Svømmehal er foregået på timebasis, og det er derfor ikke muligt at bestemme længden på aktiviteterne i svømmehallen.

Figur 4.24: Længde på aktivitetsforløb (pct.).

Figurerne viser aktivitetslængde på tværs af brugere, facilitetstyper og aktiviteter.

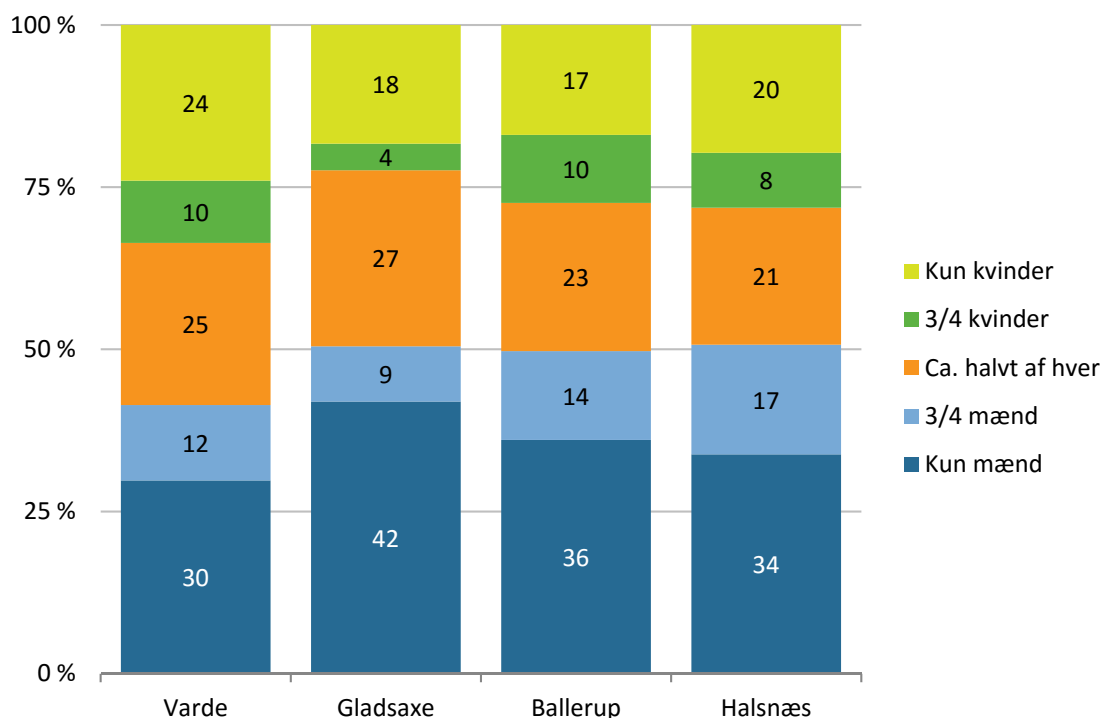
Der er visse forskelle på tværs af aktiviteterne. Særligt badminton skiller sig en smule ud ved at have en del forløb på mere end to timer. Der er her formentlig ikke tale om egentlige træningsforløb, men nok nærmere motionsbadminton, hvor spillerne undervejs er blevet skiftet ud.

Del 4: Sammenligning med andre kommuner

De almindelige idrætshaller findes i stort antal i mange kommuner og spiller som i Halsnæs Kommune en stor rolle for foreningsidrætten og folkeskoleundervisningen. I det følgende sammenlignes brug og brugerprofil for de almindelige idrætshaller i Halsnæs med Gladsaxe, Ballerup og Varde Kommune for at optegne eventuelle forskellige og ligheder i benyttelsen. Sammenligningerne baserer sig her kun på foreningers brug, da der ikke i alle kommuner er indsamlet data på folkeskolers brug i samme omfang som i Halsnæs.

Kønnenes brug af de almindelige idrætshaller varierer kun i begrænset omfang mellem kommunerne. I alle kommunerne er hovedparten af foreningernes forløb for drenge/mænd efterfulgt af kønsintegrerede forløb (se figur 4.25).

Figur 4.25: Fordeling af køn i almindelige idrætshaller (pct.).

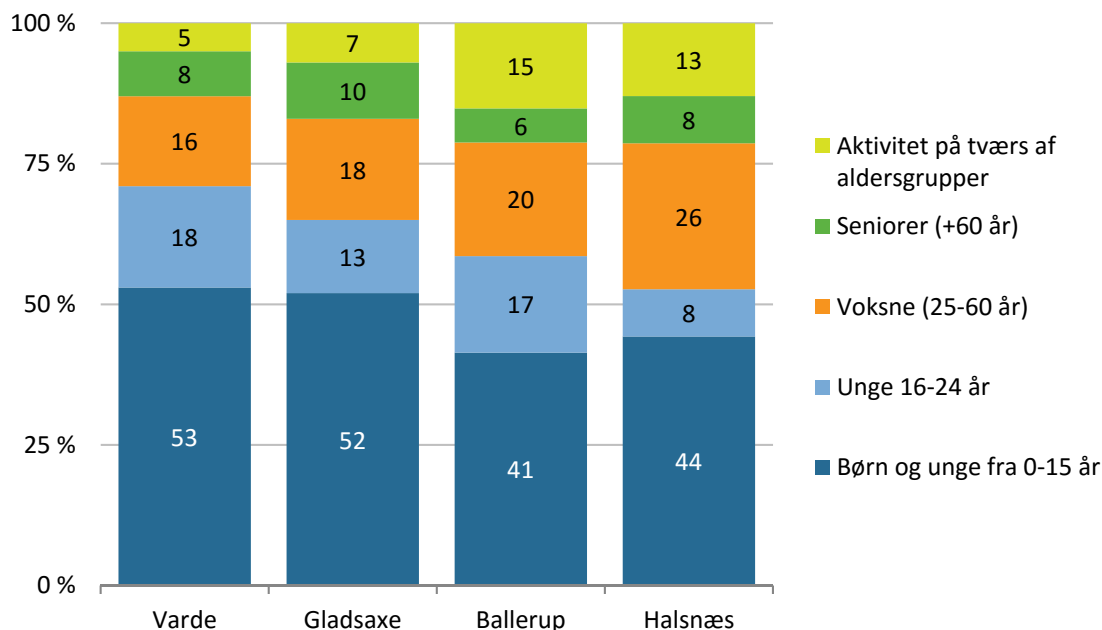

Figuren viser aldersfordeling af aktivitetsforløb i almindelige idrætshaller. Fordelt på kommune (Ballerup, n = 372, Gladsaxe n = 317, Halsnæs n = 142, Varde n = 500) (Alle forløb minus folkeskoler).

På alderssiden er der visse forskelle mellem de fire kommuner. Forløb for børn og unge under 16 år er dog i alle kommuner klart den største kategori, men i Halsnæs og Ballerup er andelen knap ti procentpoint lavere end i Gladsaxe og Varde (se figur 4.25).

Under hvert tiende foreningsforløb i haller i Halsnæs er for unge mellem 16 og 24 år (8 pct.), hvilket er lidt lavere end i Gladsaxe, Varde og Ballerup Kommune. I alle kommuner er en tiendedel af forløbene eller mindre for seniorer, men her skal tallene for Halsnæs og Ballerup læses med et mindre forbehold, da en mindre andel haller er blevet registreret i dagtimerne (se figur 4.26). Det kan betyde, at ældreidrætten undervurderes en smule, da deres timer i højere grad end den øvrige foreningsidræt er placeret i dagtimerne før kl. 16. Endeligt er der en del flere forløb på tværs af aldersskel i Halsnæs og Ballerup end i Gladsaxe og Varde.

Figur 4.26: Aldersprofilen for den almindelige idrætshal varierer i mindre omfang mellem kommuner (pct.).

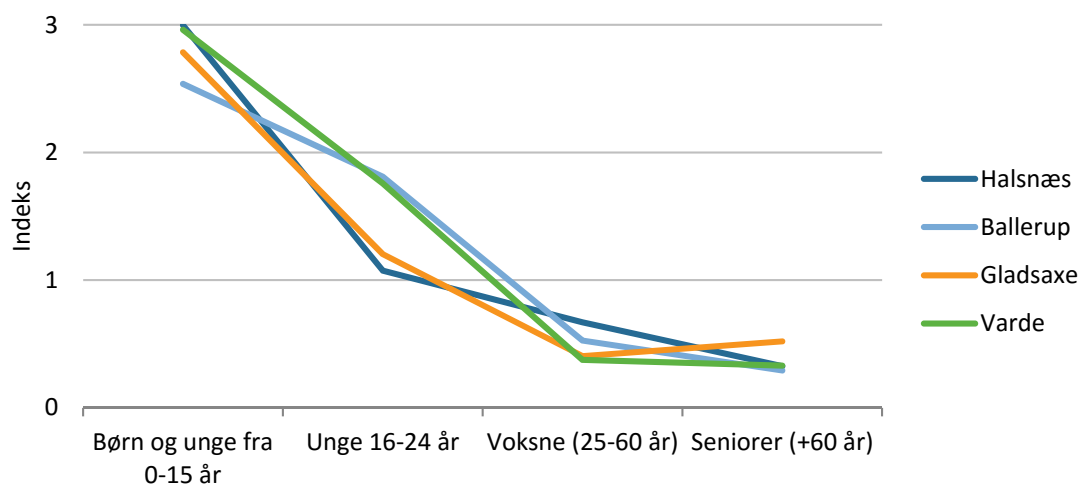
Figuren viser aldersfordeling af aktivitetsforløb almindelige idrætshaller. Fordelt på kommune (Ballerup, n = 371, Gladsaxe n = 311, Halsnæs n = 131, Varde n = 467) (Alle forløb minus folkeskoler).

Børn og unge under 16 år udgør i alle fire kommuner en mindre del af kommunens borgere samlet set, og deres repræsentation i hallerne overstiger i markant grad deres andel af befolkningen (hvilket er i overensstemmelse med folkeoplysningsloven). Det viser en analyse, som sætter aldersfordelingen af brugerne i haller i forhold til borgersammensætningen i de enkelte kommuner (her er aktiviteter på tværs fraregnet). Det er gjort i figur 4.27, som er baseret på en indekssværdi, hvor én er lig med, at den procentuelle brug for en aldersgruppe er lige med aldersgruppens repræsentation i borgersammensætningen i kommunen.

Børn og unge under 16 år udgør 17 pct. af borgerne i Halsnæs, men forløb med denne aldersgruppe udgør samlet set 51 pct. af aktiviteterne (her fraregnet aktiviteter på tværs af aldersgrupper), hvilket svarer til en overrepræsentation med faktor 3. Den aldersgruppe, som er mest underrepræsenteret blandt brugerne i hallerne i Halsnæs, er seniorerne (0,33).

På tværs af kommunerne er repræsentationen af forløb for de forskellige aldersgrupper ret ens og falder markant med stigende alder. De 0-24-årige er i alle kommuner overrepræsenteret i de almindelige haller i forhold til voksne og ældre, og i store træk er forholdene ens mellem kommunerne. I Gladsaxe er der en del færre forløb for unge 16-24-årige sammenholdt med de andre kommuner.

Figur 4.27: Børn og unge er stærkt overrepræsenterede som brugere af de almindelige haller.

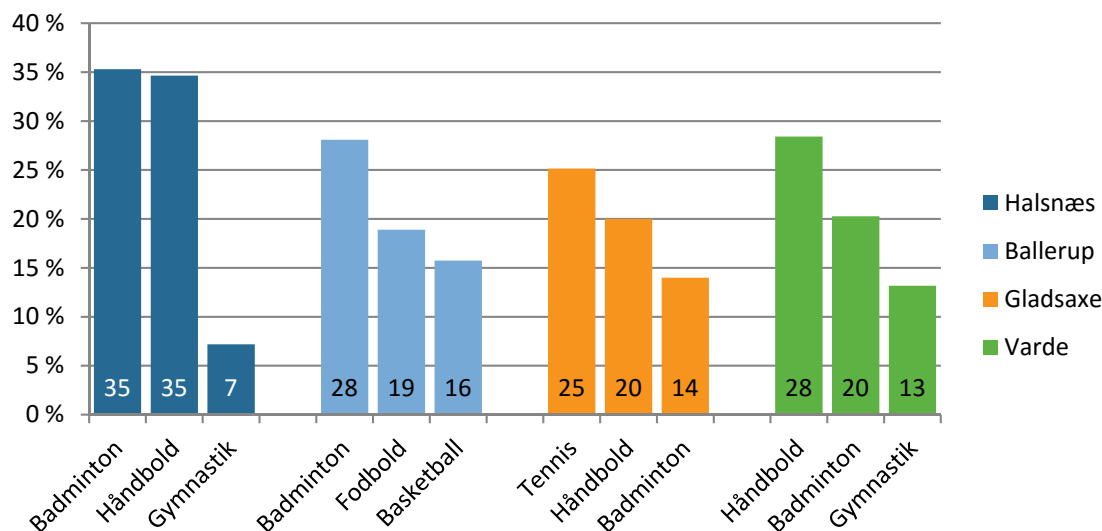
Figuren viser forholdet mellem andelen af brugere i den almindelige idrætshal inden fire aldersgrupper sat i forhold til aldersgruppernes repræsentation blandt borgerne i kommunen. En score over en betyder overrepræsentation. Børn og unge er i alle kommuner overrepræsenteret som brugere i hallerne. (Halsnæs n = 131 Ballerup, n = 371, Gladsaxe n = 311, Varde n = 467) (Danmarks Statistik (FOLK1, 1. kvartal).

Figuren illustrerer, at faciliteter i forskellig grad appellerer til forskellige brugere (ikke kun i forhold til alder, men også køn – se analyser ovenfor), og typen af faciliteter samt tildelingen af tider på tværs af alder og køn er et par af flere faktorer, som kommuner kan justere på, når de skal overveje, hvilke borgeres idrætsdeltagelse de særligt gerne vil understøtte.

Det er dog helt normalt i danske kommuner, at forløb for børn og unge i faciliteterne fylder meget. Den almindelige idrætshal er sammen med kunstgræsbaner børns og unges foretrukne idrætsfaciliteter (Laub, 2013), og tilmed er børn og unge også de hyppigste medlemmer i foreningerne, som har en gate-keeper-rolle vedrørende adgang til faciliteterne. Herudover afspejler anvendelsen af faciliteterne, at børn og unge under 25 år er prioriteret i folkeoplysningsloven før voksne og ældre i forhold til lokaletildeling.

De dominerende idrætsaktiviteter varierer kommunerne imellem. Frasorteret skoleidræt er badminton den største aktivitet i de almindelige idrætshaller i Halsnæs og Ballerup, og badminton er generelt en aktivitet, der fylder i hallerne i alle kommunerne og alle steder kommer ind på top tre i forhold til antallet af afholdte aktivitetsforløb (se figur 4.28).

Figur 4.28: Badminton fylder meget i hallerne i alle fire kommuner (alle forløb minus folkeskoler) (pct.).

Figuren viser de tre største aktiviteter i almindelige idrætshaller. Fordelt på kommune. (Halsnæs n = 153, Ballerup, n = 374, Gladsaxe n = 311, Varde n = 492).

Håndbold er også en stor aktivitet bredt set, særligt i Halsnæs og Varde Kommune. I Ballerup derimod er håndbold skiftet ud med basketball, mens tennisspillerne får tildelt meget plads i Gladsaxe Kommune. Endelig skiller Ballerup sig ud ved også at vie ret meget plads til fodbold i hallerne. I visse kommuner – som eksempelvis Halsnæs – prioriterer man andre 'indendørsidrætter' foran tider til fodbold.

Afrunding

Delanalyse 4 har gennem fire delundersøgelser kortlagt brug og benyttelse af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune.

Delundersøgelse 1 viser, at bookingerne af de almindelige haller, mindre haller/gymnastiksale og 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal i 2014 kun varierede i mindre omfang på tværs af årstider, og det var kun i skolernes ferier, at de forskellige faciliteter ikke var fuldt booket. I dagtimerne indtil kl. 16 var alle almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale i 2014 i overvejende grad booket til folkeskoler, og det var ganske få tider, som var booket af foreninger. I 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal blev folkeskolernes bookinger suppleret af reserveret tid til offentlig svømning, og frem til kl. 16 var svømmehallen fuldt booket (medtager man morgensvømning kl. 6-8 var der på hverdage mere end otte timers bookinger inden kl. 16). Kunstgræsbanerne var slet ikke booket i dagtimerne.

I aftentimerne kl. 16-22 rykkede folkeskolerne ud af faciliteterne og foreningerne ind. Bookinger i de almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale varierede meget i løbet af året, hvilket til en vis grad er afspejlet i foreningernes sæsonbetonede aktivitetsmønster. Foreningerne bookede primært tider frem til uge 15 og igen fra uge 40, mens in-

dendørsfaciliteterne stod ledige i aftentimer og weekender i store dele af sommerhalvåret. I 'sæsonperioden' (uge 40-15) var de almindelige idrætshaller stort set fuldt booket, mens der var en del frie tider i de mindre haller/gymnastiksale. Frederiksværk Svømmehal var i aftentimerne efter kl. 16 booket næsten fuldt ud, og her var timerne fordelt mellem offentlig åbningstid og foreninger. Kunstgræsbanerne var booket i ret stort omfang fra uge 5 til 15, men da naturgræsbanerne åbnede, forsvandt bookinger og behov for kunstgræsbanerne. I weekender var der i alle tre typer af lokaler flere frie tider, end der var booket - dog undtagen på kunstgræsbaner i uge 5-15.

Delundersøgelse 2 kortlagde den faktiske brug af 18 udvalgte idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune via aktivitetsregistreringer i to uger. Undersøgelsen viser overordnet set, at kapaciteten i de eksisterende faciliteter modsvarer brugernes behov, samt at der er meget fri kapacitet. Meget fri tid opstår, fordi brugerne enten udebliver fra deres bookede tider eller ikke udnytter de afsatte tidsrum til fulde. Med fulde bookingskemaer peger det på, at proceduren omkring sæsonbooking (som foretages ud fra forventet aktivitetsniveau og er sæsonbaseret) med fordel kan justeres, så bookinger i højere grad afspejler brug. Det viser de lave fremmedeprocenter på tværs af alle faciliteter undtagen Frederiksværk Svømmehal.

Kortlægningen af de almindelige haller viser, at hallerne primært bookes - og til dels benyttes - af folkeskolerne i dagtimerne (her indgår tre haller i analysen), mens at foreningerne booker og benytter hallerne i aftentimerne. I dagtimerne er der aktivitet i de tre undersøgte haller i 39 pct. af tiden, mens benyttelsen i aftentimerne (her alle seks haller) er 57 pct. Der er en vis forskel i brugen mellem uge 11 og 13 i aftentimerne, og i uge 11 har hallerne været i brug i 64 pct. af tiden, mens det er 51 pct. i uge 13. Det hænger sammen med, at visse indendørsidrætter er sæsonbetonede og stoppede deres aktiviteter i uge 13. I dagtimerne benyttes hallerne ved skoler bedst, mens det i aftentimerne er hallerne i Hundested og Frederiksværk.

De mindre haller/gymnastiksale er kun benyttet i begrænset omfang. I dagtimerne bookes hallerne primært af folkeskoler, men der er kun aktivitet i 19 pct. af tiden i de undersøgte haller (her fire små haller), mens benyttelsen i aftentimerne er på 22 pct. (her ni haller). Der er endnu større udsving mellem ugerne, og faldet i aktivitetsniveau fra uge 11 til 13 er således større i de mindre haller end i de store.

Kommunens to kunstgræsbaner er ikke booket i dagtimerne, men benyttes her af skoler i forbindelse med frikvarterer, som faktisk betyder, at banerne benyttes i 22 pct. af tiden kl. 8-16. I aftentimerne benyttes banerne af kommunens fodboldklubber og er i brug i 65 pct. af tiden kl. 16-22. I prime time kl. 17-20 er udnyttelsen oppe på 80 pct. Benyttelsen af kunstgræsbanerne svinger også og er mindre i uge 13 end 11.

Endelig viser analysen af 25 m bassinet i Frederiksværk Svømmehal, at der i langt de fleste timer er én eller flere svømmere i vandet. Badet benyttes primært i dagtimerne af folkeskoler, mens eftermiddagen og aftentiden er viet til offentlig svømning og foreninger. Dykker man et lag dybere og ser på, hvor mange svømmere der er i vandet på tværs af tidsrum, dage og arrangørtype, viser det sig, at svømmehallen har mange brugere i dagtimerne, når

folkeskoler har aktiviteter, samt i de tidsrum, hvor foreningerne har tider i løbet af aftenen. I tidsrummene med offentlig svømning er der generelt ret få brugere. Det afslører det gennemsnitlige antal deltagere på tværs af de tre primære brugergrupper også. Foreningerne har i gennemsnit 14 svømmere i vandet pr. time, mens der er 26, når det er folkeskoler. I den offentlige svømmetid derimod er der i gennemsnit syv svømmere. I aftentimerne er der også her forskel på benyttelsen, og der er lidt færre aktiviteter i uge 13 end uge 11.

Delundersøgelse 3 beskrev brugen af de fire typer af faciliteter i forhold til køn- og aldersforskelle på brugere på tværs af facilitetstyper, og hvem der står for aktiviteterne. Folkeskolerne og foreningerne deler ikke overraskende brugen imellem sig, som det også er vist i de andre delanalyser, og på den måde indtager de en gate-keeper-rolle i forhold til at få adgang til faciliteterne. Folkeskolernes aktiviteter er for børn og unge primært under 16 år, og foregår oftest kønsintegreret. Når foreningerne bruger faciliteterne, er børn og unge helt i tråd med folkeoplysningsloven i klart overtal, og når det kommer til de almindelige haller og kunstgræsbaner dominerer drenge og mænd deltagerensiden, mens kvinder er i overtal i de mindre haller/ gymnastiksale. 25 m. bassinet i Frederiksværk Svømmehal er mere 'demokratisk', og her afholdes primært kønsintegrerede forløb, og i foreningstiden foregår en del aktiviteter også på tværs af aldersgrupper. Det sker meget sjældent i de andre typer af faciliteter.

Endelig viser delundersøgelse 4, at de almindelige haller i Halsnæs Kommune i store træk benyttes på samme vis som i Ballerup, Gladsaxe og Varde Kommune. Der er mindre forskelle i alders- og kønssammensætningen, og det område, hvor hallerne adskiller sig mest fra hinanden, er i forhold til, hvilke aktiviteter der hyppigst dyrkes. I Halsnæs dyrker man primært de klassiske aktiviteter badminton, håndbold og gymnastik i foreningernes tid, mens tennis i Gladsaxe og basketball i Ballerup klemmer sig ind i top tre. I forhold til aktivitetsvalg slår visse lokale forskelle altså igennem.

Appendiks 4.1: Registreringsmetode

Undersøgelsens metodik er udarbejdet af ph.d.-stipendiat Evald Bundgaard Iversen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet/Faaborg-Midtfyn Kommune i forbindelse med sin ph.d. og videreudviklet i samarbejde med Idrættens Analyseinstitut i forbindelse med undersøgelser i Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Assens, Furesø, Rudersdal og Allerød Kommuner.

Registreringerne er foretaget af et korps af uvildige registranter, som er blevet udvalgt i samråd mellem Halsnæs Kommune og Idan/CISC. Alle registranter er blevet grundigt introduceret til undersøgelsens metode, formål og registreringskema af Idan/CISC på et møde og har desuden modtaget en skriftlig instruktion om spørgeskemaet og de enkelte spørgsmål. Desuden har Idan/CISC under hele registreringsperioden stået til rådighed for at besvare tvivlsspørgsmål og været til stede på udvalgte tidspunkter i faciliteterne for at sikre, at registreringen forløb planmæssigt.

Hver registrant er blevet tildelt en række faciliteter, som de har skulle registrere i. Registreringskemaerne er samlet i en mappe for hver facilitet for at sikre, at ingen skemaer er gået tabt, og registranterne har derudover udfyldt et skema over tidspunkt for deres registrering, så det har været muligt at tjekke, om der er opstået huller i registreringen/udeblivelser fra registranter.

Selve registreringskemaet består af 13 spørgsmål, som afdækker forskellige aspekter ved aktiviteterne (se appendiks 4.2). De centrale spørgsmål omhandler aktiviteternes start- og sluttidspunkt, hvem der står for aktiviteten, antallet af aktive, alders- og kønsfordeling samt hvilken aktivitet, der udøves. Det er ikke alle spørgsmålene, registranterne altid har kunne svare på blot ved at observere, og de har derfor skulle henvende sig til aktivitetens træner, instruktør eller underviser for at få svar på en række spørgsmål.

Registranterne har skullet være til stede i faciliteterne én gang i timen ti minutter ad gangen, og de har derfor ikke haft mulighed for at følge aktiviteterne fra start til slut. Har de ikke umiddelbart kunne bestemme start- og sluttidspunkt, har de skulle spørge den ansvarlige træner, instruktør eller underviser. I enkelte tilfælde kan det ikke afvises, at der har været meget korte forløb eller 'spontan leg', som kan være sluppet under radaren og dermed ikke er blevet registreret. Det skal understreges, at der vil være tale om meget korte forløb, som hører til sjælenhederne og ikke vil rokke ved undersøgelsens samlede resultater.

Ved visse store aktiviteter kan antallet af deltagere, køn- og aldersfordeling være svært at bestemme helt præcist, og i sådanne tilfælde er registranten igen blevet bedt om at henvende sig til aktivitetens leder for at indhente informationen. Der kan undervejs i løbet af de to uger være opstået tilfælde, hvor en udøver er kommet efter aktivitetens start og registrantens optælling, hvorfor udøveren ikke er blevet talt med. Med mere end 11.000 aktive registreret i perioden er betydningen heraf ubetydelig.

Idan/CISC har efterfølgende modtaget de enkelte mapper med registreringskemaer, valideret dem og indtastet dem til videre databehandling. Alle registranter har påført navn og kontaktoplysninger på registreringskemaet og i tilfælde af uklarheder, er registranten blevet adspurgt herom. I enkelte tilfælde har registranter ikke udfyldt hele spørgeskemaet, og derfor kan antallet af aktivitetsforløb i enkelte analyser være en smule lavere end det samlede antal afholdte forløb.

Idan/CISC har fra tidligere i Aalborg, Faaborg-Midtfyn, Assens, Furesø, Rudersdal og Allerød Kommune god erfaring med undersøgelsen og på linje med undersøgelserne i de andre kommuner, er det Idan/CISC's vurdering, at registreringen er foregået tilfredsstillende, og at de indsamlede data giver et retvisende billede af aktiviteterne og aktivitetsniveauet i de 18 faciliteter i uge 11 og 13.

Appendiks 4.2: Registreringskemaer

Øverst: hal/kunstgræsbane, nederst: svømmehal

SPØRGESKEMA	SPØRGESKEMA	SPØRGESKEMA
<p>1</p> <p>Navn på registrant: _____</p> <hr/> <p>2</p> <p>Er der andre aktiviteter i gang i faciliteten samtidig med den aktivitet, du registrerer?</p> <p>☐ Nej</p> <p>☐ Ja (husk at udfylde et nyt skema til hver øvrig aktivitet)</p> <p>3</p> <p>Hvilken dag registreres?</p> <p>☐ Mandag</p> <p>☐ Tirsdag</p> <p>☐ Onsdag</p> <p>☐ Torsdag</p> <p>☐ Fredag</p> <p>4</p> <p>Hvilken uge registreres?</p> <p>☐ Uge 9</p> <p>☐ Uge 13</p> <p>5</p> <p>Tidspunkt for registrering:</p> <p>Kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet tttmm – fx 20:55</p> <p>6</p> <p>Hvilket tidspunkt begynder aktiviteten?</p> <p>Start kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet tttmm – fx 20:55</p> <p>Hvornår slutter aktiviteten?</p> <p>Slut kl.: <input type="text"/> : <input type="text"/> : <input type="text"/></p> <p>Angives i formatet tttmm – fx 20:55</p> <p>Spørg evt. instruktører eller udøvere for starttidspunkt og forventet sluttidspunkt.</p>	<p>7</p> <p>Hvem udfører aktiviteten?</p> <p>Med det menes, hvem der planlægger og udfører aktiviteten for deltagerne? Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Godkendt folkeoplysende forening – dvs. en forening, som er godkendt af kommunen</p> <p>☐ Anden forening</p> <p>☐ Idrætshallen – dvs. at idrætshallen planlægger, organiserer og udfører aktiviteten</p> <p>☐ Aftenskole</p> <p>☐ Folkeskole</p> <p>☐ Gymnasium</p> <p>☐ Anden offentlig institution fx SFO, vuggestue, børnehave, ungdomsklub, ældrecenter mv.</p> <p>☐ Privat institution fx privatskole, privat børnehave mv.</p> <p>☐ Privat person, der har lejet faciliteten</p> <p>☐ Virksomhed</p> <p>☐ Spontan, selvorganiseret aktivitet/leg</p> <p>Andet, skriv her: _____</p> <p>8</p> <p>Hvilken idræt eller aktivitet udøves?</p> <p>Med det menes, hvad har været den aktivitet, der har fyldt mest? Ved tvivl spørges lederen af aktiviteten. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Fodbold</p> <p>☐ Gymnastik</p> <p>☐ Håndbold</p> <p>☐ Basketball</p> <p>☐ Volleyball, kids volley</p> <p>☐ Badminton</p> <p>☐ Tennis</p> <p>☐ Bordtennis</p> <p>☐ Aerobic/Workout</p> <p>☐ Fitness</p> <p>☐ Stryketræning</p> <p>☐ Dans (alle former)</p> <p>☐ Yoga, afspænding, meditation</p> <p>☐ Boksning</p> <p>☐ Kampsport (karate, taekwondo, judo, brydning mv.)</p> <p>☐ Atletik</p> <p>☐ Spontan aktivitet/leg</p> <p>☐ Håndicapidræt</p> <p>☐ Fester, børnefødselsdage mv.</p> <p>☐ Møder, generalforsamlinger mv.</p> <p>☐ Anden sports- og idrætsaktivitet</p> <p>☐ Aktivitet, som ikke er sports- el. idrætsrelateret</p> <p>☐ Rengøring eller vedligeholdelse</p> <p>☐ Anden aktivitet, der ikke normalt foregår på en gennemsnitsuge. Beskriv indholdet: _____</p>	<p>9</p> <p>Hvor mange aktive personer deltager i aktiviteten?</p> <p>Med aktive personer menes personer, der er en del af aktiviteten (inklusive trænere, ledere og udskiftere). Fx skal forældre, tilskuere mv. IKKE tælles med, ligesom fx personer der tilfældigt krydser banen ikke tælles med.</p> <p>Antal aktive: <input type="text"/></p> <p>10</p> <p>Hvad er den typiske alder på udøverne?</p> <p>Med udøverne menes de personer, som er aktive i registreringsperioden. Der ses bort fra tilskuere og personer, der krydser banen osv. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Børn til og med 6 år</p> <p>☐ Børn og unge fra 7 til 15 år</p> <p>☐ Voksne 16-24 år</p> <p>☐ Voksne 25-39 år</p> <p>☐ Voksne 40-60 år</p> <p>☐ Seniorer +60 år</p> <p>☐ Aktivitet med blanding af børn (0-15 år) og voksne/seniorer (16 år og derover) (far, mor, barn-gymnastik mv.)</p> <p>☐ Aktivitet på tværs af voksen- og senioraldersgrupperne (16 år og derover) (fx badminton, zumba mv.)</p> <p>☐ Andre aktiviteter på tværs af aldersgrupper</p> <p>11</p> <p>Hvad er det typiske køn af udøverne?</p> <p>Sæt ET kryds.</p> <p>☐ 100 % mænd</p> <p>☐ Ca. 75 % mænd og ca. 25 % kvinder</p> <p>☐ Ca. 50 % mænd og ca. 50 % kvinder</p> <p>☐ Ca. 75 % kvinder og ca. 25 % mænd</p> <p>☐ 100 % kvinder</p> <p>12</p> <p>Hvor stor en del af aktivitetsarealet er i brug i registreringsperioden?</p> <p>Andel af det samlede aktivitetsareal, der anvendes til varig aktivitet. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ 20 %</p> <p>☐ 40 %</p> <p>☐ 60 %</p> <p>☐ 80 %</p> <p>☐ 100 %</p> <p>13</p> <p>Hvad er intensiteten af aktiviteten – det vil sige, hvor hårdt har det været/er det for deltagerne?</p> <p>Se evt. instruktionsark for mere information. Sæt ET kryds.</p> <p>☐ Stillesiddende aktiviteter som fx yoga, pilates, mødeaktivitet eller lignende. Er kendetegnet ved få bevægelser, meget instruktion/snak, kan være stillesiddende, mødeaktivitet eller lignende.</p> <p>☐ Middel aktivitet. Er kendetegnet ved nogen bevægelser rundt i hallen med fysisk aktivitet svarende til gangniveau, udøverne kan i nogen grad samtale, mens de er i gang med aktiviteten. Langsom udførsel af boldspil eller ketsjerspil kan også være eksempler.</p> <p>☐ Høj aktivitet. Meget bevægelse rundt i hallen eller korte perioder med høj intensitet (fx badminton eller volley), kun korte perioder med pauser eller instruktion, lange perioder, hvor deltagerne kun i begrænset grad kan samtale på grund af høj fysisk aktivitet.</p> <p>14</p> <p>Hvis aktiviteten ikke kan tilstrækkeligt beskrives på baggrund af ovenstående observationer, kan du her tilføje en kort beskrivelse af, hvad dine observationer af aktiviteten har været (hvis der fx har været aktiviteter, som ikke kunne beskrives i ovenstående):</p> <div style="border: 1px solid black; height: 100px; width: 100%;"></div>
HUSK BAGSIDEN AF SKEMAET!		

Aktivitet 1	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Registrant: _____

Facilitet: _____

Uge: _____

Dag: _____

Tidspunkt: : :

Tegn område for aktivitet(er):						
1	2	3	4	5	6	

Aktivitet 3	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Aktivitet 2	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Aktivitet 4	
Antal mennesker i arealet	_____ personer
Den typiske alder af udøvere	☐ Børn til og med 6 år ☐ Børn og unge fra 7-15 år ☐ Unge 16-24 år ☐ Voksne 25 år+ ☐ Aktivitet på tværs af aldersgrupper
Det typiske køn af udøvere	☐ Mænd ☐ Kvinder ☐ Ca. halvt af hver
Arrangør	☐ Forening ☐ Offentlig åbningstid ☐ Folkeskole ☐ Anden offentlig institution ☐ Andet

Appendiks 4.3. Tabeller over kapacitetsbrug

Sådan læses tabellen.

Benyttet tid: Angiver den procentvise del, der har været aktivitet i det pågældende lokale. I alt angiver samlet brug, mens forening angiver brug fra foreninger, folkeskole for folkeskoler, og andet for alle andre brugere.

Booket tid: Angiver den procentvise del, der har været booket til brugere i det pågældende lokale. Fordelt på brugertype.

Eksempel: Enghaveskolen.

Kl. 8-16 har der i alt været aktivitet i 29 pct. af tiden. Foreningerne har stået for aktiviteter i 5 pct. af tiden kl. 8-16, folkeskoler i 18 pct. af tiden kl. 8-16 og andet i 7 pct. af tiden kl. 8-16.

Kl. 8-16 har hallen været fuldt booket. I alle timer til skoler.

Note: Når foreninger og andet kan stå som brugere, er det det fordi, de har udnyttet, at skolen ikke har brugt tiderne, og afholdt aktivitet i den ellers tomme hal.

I tilfælde af, at tabellen ikke summerer til 100 pct., er der tale om afrundingsforskelle.

Table 4.7: Benyttelse og booking, kl. 8-16. Fordelt på faciliteter.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folkeskole	Andet	I alt	Forening	Folkeskole	Andet
Enghaveskolen (gymnastiksal)	30	5	18	7	100	0	100	0
Enghaveskolen (hal)	52	3	42	7	100	0	100	0
FFK Stadion (kunstgræs)	15	0	10	5	0	0	0	0
Frederiksværk Gymnasium og HF (hal)	37	0	0	37	100	0	0	100
Frederiksværkhallen (hal)	30	25	5	0	93	35	58	0
Hundested Hallen (gymnastiksal)	4	0	4	0	93	5	88	0
Hundested Hallen (hal)	35	1	27	7	93	5	88	0
Hundested Hallen (træningssal)	12	2	8	2	91	4	88	0
Hundested Stadion (kunstgræs)	28	0	16	12	0	0	0	0

Tabel 4.8: Benyttelse og booking, kl. 8-22. Fordelt på faciliteter.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke- skole	Andet	I alt	Forening	Folke- skole	Andet
Enghaveskolen (gymnastiksal)	32	8	10	13	86	30	57	0
Enghaveskolen (hal)	57	23	25	9	100	41	59	0
FFK Stadion (kunstgræs)	37	27	6	4	39	39	0	0
Frederiksværk Gymnasium og HF (hal)	40	10	0	30	91	22	0	70
Frederiksværkhallen (hal)	51	46	3	2	96	63	33	0
Hundested Hallen (gymnastiksal)	17	14	2	1	84	33	51	0
Hundested Hallen (hal)	40	17	16	7	88	37	51	0
Hundested Hallen (træningssal)	21	15	5	2	84	33	51	0
Hundested Stadion (kunstgræs)	43	20	9	14	38	38	0	0

Tabel 4.9: Booking og benyttelse, kl. 16-22. Fordelt på faciliteter.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Enghaveskolen (gymnastiksal)	34	13	0	22	69	69	0	0
Enghaveskolen (hal)	64	51	0	13	100	100	0	0
FFK Stadion (kunstgræs)	66	63	0	3	92	92	0	0
Frederiksværk Gymnasium og HF (hal)	47	30	0	17	75	62	0	13
Frederiksværkhallen (hal)	79	75	0	4	100	100	0	0
Hundested Hallen (gymnastiksal)	34	33	0	2	72	72	0	0
Hundested Hallen (hal)	47	40	0	7	81	81	0	0
Hundested Hallen (træningssal)	34	33	0	2	74	74	0	0
Hundested Stadion (kunstgræs)	64	48	0	16	91	91	0	0
Kregme Skole (lille gymnastiksal)	7	2	0	5	33	33	0	0
Kregme Skole (store gymnastiksal)	11	11	0	0	72	72	0	0
Melby Skole (gymnastiksal)	13	10	0	3	53	53	0	0
Melby Skole (hal)	39	39	0	0	100	100	0	0
Storebjergskolen (gymnastiksal)	21	13	0	8	43	43	0	0
Storebjergskolen (hal)	61	52	0	9	95	88	0	7
Storebjergskolen (spejlsal)	8	3	0	5	42	0	0	42
Ølsted Sogneskole (hal)	42	42	0	0	100	0	0	100

Tabel 4.10: Booking og benyttelse, kl. 17-20. Fordelt på faciliteter.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Enghaveskolen (gymnastiksal)	36	21	0	15	74	74	0	0
Enghaveskolen (hal)	78	61	0	17	100	100	0	0
FFK Stadion (kunstgræs)	87	83	0	3	100	100	0	0
Frederiksværk Gymnasium og HF (hal)	47	33	0	13	73	53	0	20
Frederiksværkhallen (hal)	83	78	0	4	100	100	0	0
Hundested Hallen (gymnastiksal)	54	53	0	2	80	80	0	0
Hundested Hallen (hal)	65	54	0	11	80	80	0	0
Hundested Hallen (træningssal)	51	49	0	2	80	80	0	0
Hundested Stadion (kunstgræs)	73	55	0	18	100	100	0	0
Kregme Skole (lille gymnastiksal)	10	3	0	7	33	33	0	0
Kregme Skole (store gymnastiksal)	22	22	0	0	70	70	0	0
Melby Skole (gymnastiksal)	17	13	0	3	67	67	0	0
Melby Skole (hal)	43	43	0	0	100	100	0	0
Storebjergskolen (gymnastiksal)	28	13	5	9	47	47	0	0
Storebjergskolen (hal)	68	63	0	5	97	97	0	0
Storebjergskolen (spejlsal)	17	7	0	10	70	0	0	70
Ølsted Sogneskole (hal)	51	51	0	0	100	0	0	100

Tabel 4.11: Booking og benyttelse, kl. 8-22. Fordelt på facilitetstyper.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Almindelig idrætshal	49	29	14	6	94	47	47	0
Lille idrætshal	26	12	5	9	86	30	43	12
Kunstgræsbane	40	24	7	9	39	39	0	0

Tabel 4.12: Booking og benyttelse, kl. 8-16. Fordelt på facilitetstyper.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Almindelig idrætshal	39	10	25	5	95	13	81	0
Lille idrætshal	19	2	8	9	95	2	74	19
Kunstgræsbane	22	0	13	9	0	0	0	0

Tabel 4.13: Booking og benyttelse, kl. 16-22. Fordelt på facilitetstyper.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Almindelig idrætshal	57	51	0	6	96	76	0	20
Lille idrætshal	22	16	0	6	58	52	0	6
Kunstgræsbane	65	56	0	9	92	92	0	0

Tabel 4.14: Booking og benyttelse, kl. 17-20. Fordelt på facilitetstyper.

Facilitet	Benyttet tid				Booket tid			
	I alt	Forening	Folke-skole	Andet	I alt	Forening	Folke-skole	Andet
Almindelig idrætshal	66	60	0	6	96	77	0	19
Lille idrætshal	30	23	1	6	65	56	0	10
Kunstgræsbane	80	69	0	11	100	100	0	0

Delanalyse 5: Skolebørns idrætsdeltagelse

Indledning

Denne analyse ser på idrætsdeltagelsen blandt børn på 4. til 10. klassetrin i Halsnæs Kommune. Børnene har via kommunens folkeskoler samt enkelte specialskoler besvaret et spørgeskema i marts måned 2015, som omhandler deres deltagelse i sport og motion i fritiden, brug af faciliteter samt holdninger til idræt i skolen i et mindre afsnit sidst i skemaet – særligt i forbindelse med folkeskolereformen. Analyserne har særligt fokus på køns- og aldersforskelle og ser også på lokale forskelle på baggrund af Halsnæs Kommunes tre skoledistrikter.

Metode

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført elektronisk, og eleverne fik mulighed for at besvare skemaet i en undervisningstime under vejledning af en lærer. Alle folkeskoler i kommunen har deltaget i undersøgelsen.

Til hver skole blev der sendt en udførlig vejledning til klasselærerne om, hvad undersøgelsen gik ud på, og de blev opfordret til at hjælpe elever, der havde behov for hjælp. Vejledningen indeholdt et internetlink til undersøgelsen, som eleverne havde adgang til via en computer. Hver gang en elev åbnede linket og gennemførte spørgeskemaet, blev der oprettet en respondent i undersøgelsen. Spørgeskemaet er konstrueret med en række indbyggede 'spring', således at ikke alle børn blev stillet de samme spørgsmål. Børnene blev kun bedt om at svare på spørgsmål, der var relevante for deres situation ud fra svarene på de foregående spørgsmål. Dette har især betydning i forhold til svar på brugen af faciliteter, da børn, som ikke har angivet at dyrke nogen aktiviteter inden for det seneste år, ikke har modtaget spørgsmål om, hvilke faciliteter de benytter.

Derfor varierer antallet af svar på de enkelte spørgsmål, hvilket fremgår i de enkelte tabeller og figurer, hvor n angiver antallet af respondenter, som har svaret på det enkelte spørgsmål. Kun respondenter, som er nået til sidste spørgsmål i undersøgelsen, er inkluderet i de følgende analyser.

Tabel 5.1 herunder viser en oversigt over svarprocenter opdelt på skole og klassetrin. Svarprocenten er samlet set tilfredsstillende (66,8 pct.), men med stor variation mellem skolerne.

Halsnæs Heldagsskole har afdelinger fordelt rundt om i kommunen og derfor indgår de 34 børn og unge fra skolen ikke i lokalområdeinddelingen.

Tabel 5.1: Undersøgelsens datagrundlag

	Antal elever	Antal svar	Svarprocent
4. klasse	355	263	74,1
5. klasse	340	271	79,7
6. klasse	298	254	85,2
7. klasse	341	223	65,4
8. klasse	333	176	52,9
9. klasse	257	95	37,0
10. klasse	34	16	47,1
Specialklasse		9	
Arresø Skole, Magleblík	531	296	55,7
Arresø Skole, Ølsted	101	94	93,1
Frederiksværk Skole, Enghave	353	267	75,6
Frederiksværk Skole, Melby	287	220	76,7
Frederiksværk Skole, Vinderød	69	59	85,5
Hundested Skole	556	324	58,3
Halsnæs Heldagsskole	61	34	55,7
Anden skole		13	
I alt	1.958	1.307	66,8

I alt har 1.307 børn og unge i 4.-10. klasse (inkl. specialklasse) gennemført hele spørgeskemaet, og analyserne er baseret på disse 1.307 elever. Alle klassetrin mellem 4. og 10. klasse er repræsenteret, og lige mange drenge og piger har svaret på skemaet. Aldersgennemsnittet er 12,5 år med en enkelt respondent på 9 år (tæller med i aldersgruppe '10-12 år') og henholdsvis ni og fire respondenter på 17 og 18 år (tæller med i gruppen '16 år').

Lokale forskelle

Analyserne ser nærmere på forskelle og ligheder mellem Halsnæs Kommunes tre skoledistrikter. Det drejer sig om Hundested Skoledistrikt, hvor Hundested Skole hører til, Frederiksværk Skoledistrikt, hvor begge afdelinger af Frederiksværk Skole hører til, og Arresø Skoledistrikt, hvor alle tre afdelinger af Arresø Skole hører til. I det følgende vil de tre lokalområder blot gå under benævnelserne Hundested, Frederiksværk og Arresø. På grund af det delvist frie skolevalg i Halsnæs Kommune kan man ikke udelukke, at nogle børn ikke bor i det lokalområde, hvor skolen hører til, og man skal derfor holde sig for øje, at analyserne er lavet på baggrund af skoletilhørsforhold og ikke elevernes bopæl.

Aldersgennemsnittet varierer marginalt mellem de tre lokalområder, fra 12 år og fire måneder blandt børn og unge i Arresø til 12 år og ti måneder i Hundested. Det bunder i, at der blandt besvarelserne fra Hundested er en lille overvægt af børn over 13 år (58 pct. mod 42 pct. under 13 år), mens der er i Arresø er en overvægt af yngre (61 pct. under 13 år mod 39 pct. over). Fordelingen i Frederiksværk er nogenlunde ligelig (52 pct. under 13 år og 48 pct. over 13 år). Disse variationer kan i nogen grad ligge bag ved de forskelle, som analyserne af lokalområder finder frem til, og derfor vil de løbende blive taget med i beskrivelserne af tallene.

Sammenligninger med landstal

Analyserne fra Halsnæs Kommune kan i nogle tilfælde sammenlignes med nationale tal fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2011' (Laub, 2013), som er den seneste landsdækkende undersøgelse på området. Eventuelle forskelle skal tages med forbehold for fire års forskel i indsamlingstidspunkt. Samtidig afviger metoderne, da landsundersøgelsen i 2011 blev sendt til børn og unge mellem 7 og 15 år, som blev bedt om at udfylde spørgeskemaet sammen med en forælder. I denne kommuneundersøgelse er skemaet udfyldt i skoletiden med en lærer til hjælp.

Samtidig er svarprocenten noget højere i denne undersøgelse med 69 pct. svar fra børn og unge i Halsnæs Kommune i forhold til knap 50 pct. i den landsdækkende undersøgelse (Laub, 2013). Antager man, at børn og forældre med interesse for sport og motion er mere tilbøjelige til at deltage i en spørgeskemaundersøgelse end børn og forældre, som ikke dyrker sport eller motion, vil det give en overrepræsentation af idrætsaktive i landsundersøgelsen, hvor kun halvdelen af respondenterne har svaret på skemaet. Den potentielle skævhed kan ikke i samme grad være til stede, når svarprocenten er 20 procentpoint større, som den er i Halsnæs Kommune i forhold til landsundersøgelsen. Derfor kan man forvente, at analyserne blandt børn og unge i Halsnæs Kommune vil vise en moderat lavere deltagelse, men de vil sandsynligvis også vise et mere reelt billede af idrætsvanerne blandt børn og unge i 4.-10. klasse (inkl. specialklasse). Af den grund vil analyserne også forholde resultaterne til analyser i andre kommuner, som er foretaget sideløbende med undersøgelsen i Halsnæs Kommune og med samme metode. Disse øvrige kommuner er Varde, Ballerup og Greve.

Hvor mange dyrker idræt, sport eller motion?

Det centrale spørgsmål, der afdækker idrætsdeltagelsen, lyder: Dyrker du normalt idræt, sport eller motion? Forud for dette spørgsmål præciserer spørgeskemaet, at spørgsmålene handler om idræt, sport og motion i fritiden (altså uden for skoletiden).

I Halsnæs Kommune angiver 72 pct. af alle børn og unge i 4.-10. klasse, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion (se tabel 5.2).

Tabel 5.2: Overordnet deltagelse i idræt, sport eller motion i Halsnæs Kommune (pct.)

(n = 1.307)	Total	Køn		Alder			Landsplan		
		Drenge	Piger	10-12 år ³⁰	13-15 år	16 år ³¹	10-12 år	13-15 år	16 år
Ja	72	73	72	76	69	69	86	81	70
Ja, men ikke for tiden	15	14	17	14	17	13	7	12	21
Nej	12	13	12	10	14	18	7	7	9

Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' opdelt på køn, alder og landstal. (n = 1.307).

Som det fremgår af tabel 5.2, er drenge og piger i Halsnæs Kommune nogenlunde lige idrætsaktive. Tallene viser også, at andelen af idrætsaktive falder med stigende alder. Man skal dog være opmærksom på, at undersøgelsen ikke følger de samme børn og unge over tid, men det omtalte 'frafald' er altså et udtryk for, at ældre børn og unge er mindre idrætsaktive end de yngre børn på undersøgelsestidspunktet.

Samtidig viser tallene, at pigerne og de 13-15-årige er lidt mere tilbøjelige til at svare 'Ja, men ikke for tiden' til spørgsmålet, om de normalt dyrker sport eller motion. Det udtrykker altså et form for pause-stadie med nogle tilkendegivelser af, at de unge ikke ser sig selv som decideret inaktive.

Endelig viser tallene i tabel 5.2 tydeligt, at andelen af idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune ligger noget under de tilsvarende andele på landsplan. Her skal man dog have de metodiske forbehold in mente, der blev beskrevet i indledningen til denne delanalyse.

Sociale forskelle

Børn og unges idrætsdeltagelse hænger meget ofte sammen med deres sociale baggrund. Adskillige studier viser, at børns idrætsdeltagelse er påvirket af forældrenes socioøkonomiske status og egen interesse for sport eller motion³². Desuden viser en række studier af kulturelle forskelle, at etnicitet også spiller ind dels på tilbøjeligheden til at dyrke sport og motion og dels på måderne at organisere aktiviteterne på (Ibsen & Fehsenfeld, 2013). Derfor er det relevant at have disse faktorer for øje, når man kigger nærmere på børn og unges idrætsdeltagelse.

I denne undersøgelse er børnene og de unge blevet stillet fire spørgsmål om deres sociale baggrund. For det første blev de bedt om at angive, hvorvidt deres mor og far er født i Danmark, Sverige, Norge, Finland eller Island, i et andet land i Europa eller i et andet land uden for Europa. For det andet skulle de svare på, hvorvidt deres mor og far har et arbejde, for det tredje om de bor sammen med begge forældre, den ene eller på skift, og endelig for det fjerde om mor, far eller evt. søskende dyrker sport eller motion.

³⁰ Inklusive en enkelt respondent på ni år.

³¹ Inklusive 13 respondenter på 17 eller 18 år.

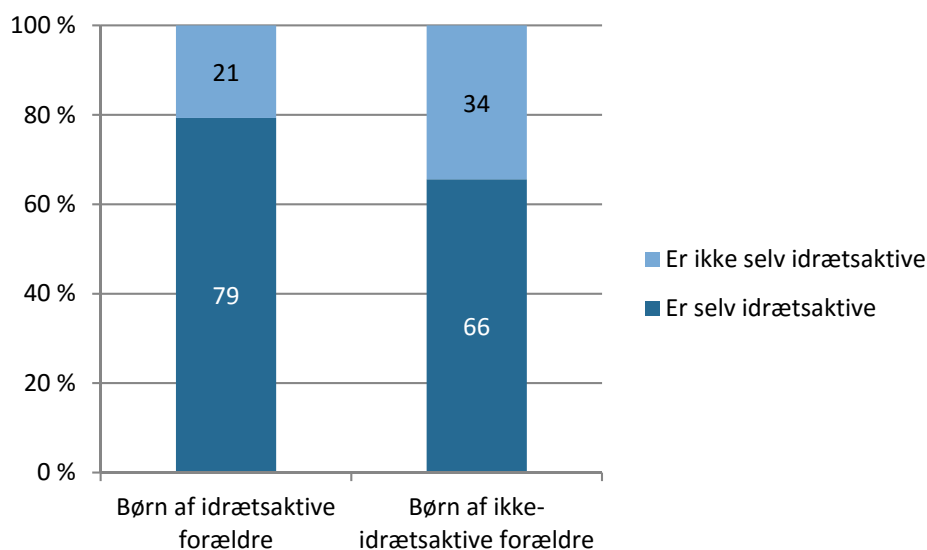
³² En lang række forskningstitler om emnet er samlet i Ibsen et al., 2015.

Der viser sig ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældres oprindelsesland og børnenes idrætsdeltagelse i undersøgelsen blandt børn og unge i Halsnæs Kommune. Undersøgelsen indeholder så relativt få børn med forældre med ikke-europæisk baggrund, at der ikke er grundlag for nærmere analyse. Større nationale undersøgelser peger dog på, at idrætsdeltagelse generelt er lavere blandt børn med ikke-europæisk baggrund end børn af etnisk danske forældre, og forskellene er særligt fremtrædende blandt pigerne (Ibsen et al. 2015).

Børn og unge i familier, hvor begge forældre er i arbejde, er væsentligt oftere idrætsaktive (76 pct.) end børn i familier, hvor den ene eller begge forældre står uden for arbejdsmarkedet (59 pct.). Børnene og de unges boligsituation spiller også en rolle for idrætsdeltagelsen, således at børn og unge, der bor sammen med både mor og far, oftere er idrætsaktive (75 pct.) end skilsmissebørn, der bor på skift hos mor og far (72 pct.), og børn og unge, der bor sammen med den ene forælder alene (63 pct.). Afvigelser fra kernefamilien kan altså være en barriere for regelmæssig idrætsdeltagelse.

Som figur 5.1 herunder viser, er der også i høj grad sammenhæng mellem børn og unges egen idrætsdeltagelse og deres øvrige families ditto. Det er ikke til at sige entydigt, at inspirationen kun går fra forældre til børn, men der er ingen tvivl om, at forældre med en idrætsaktiv hverdag også i højere grad har børn med en idrætsaktiv hverdag.

Figur 5.1: Sammenhæng mellem forældre og børns idrætsaktivitet (pct.)

Figuren viser andelen af børn, der er henholdsvis idrætsaktive (mørkeblå søjler) og ikke-idrætsaktive (lyseblå søjler) afhængig af, om forældrene er idrætsaktive (n=1.307).

Børn og unge i Halsnæs Kommune deler sig næsten helt ligeligt mellem at have idrætsaktive forældre (en eller begge) og ikke at have idrætsaktive forældre. Som figuren ovenfor

viser, er godt hvert femte barn af idrætsaktive forældre ikke selv aktivt (21 pct.), mens det gælder godt hvert tredje barn af ikke-idrætsaktive forældre (34 pct.)³³.

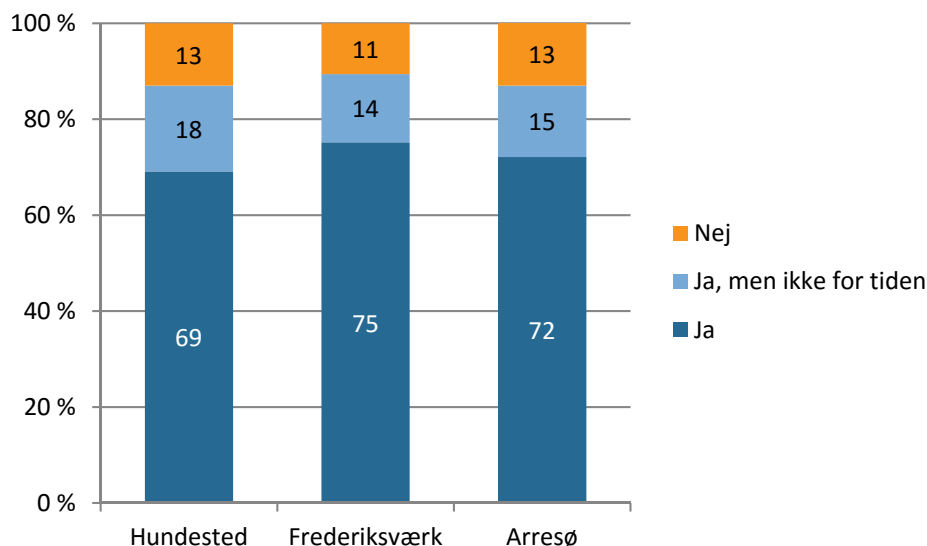
Set i en sammenhæng understreger de foregående analyser, at forældre spiller en væsentlig rolle for børn og unges idrætsvaner. Forhold som boligsituation, forældres tilknytning til jobmarkedet og ikke mindst deres idrætsaktivitet er hver især betydende i forhold til børn og unges idrætsaktivitet, men det er også overlappende faktorer, som bunder i forældres sociale baggrund.

Lokale forskelle

Idrætsdeltagelsen blandt børn og unge varierer en smule mellem de tre skoledistrikter i Halsnæs Kommune. Der er flest idrætsaktive børn og unge i Frederiksværk (75 pct.), lidt færre i Arresø (72 pct.) og lidt færre endnu i Hundested (69 pct.). I denne sammenligning skal man dog holde sig for øje, at der er forskel på aldersgrupperingerne imellem de tre lokalområder.

Der er, som nævnt indledningsvis, mindre variationer mellem lokalområdernes alderssammensætninger, som spiller en smule ind på forskellen i idrætsdeltagelse. Men de forskelle, der er beskrevet ovenfor og illustreret herunder, findes dog også, når man tager højde for aldersforskelle. Det vil sige, at også inden for de enkelte aldersgrupper er der færre aktive børn og unge i Hundested og flere aktive børn og unge i Frederiksværk.

Figur 5.2: Forskelle i idrætsdeltagelse på tværs af lokalområder (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' fordelt på de tre skoledistrikter i Halsnæs Kommune (n=1.262).

³³ Ikke-idrætsaktive børn dækker i denne sammenhæng både over dem, der har svaret 'Nej' til normalt at dyrke idræt, sport eller motion, og dem, der har svaret 'Ja, men ikke for tiden'.

Idrætsdeltagelse i Halsnæs sammenlignet med landstal

De samlet set 72 pct. idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune er noget færre end de 84 pct., som på landsplan angav at være idrætsaktive i 2011 baseret på samme klassetrin³⁴. Som nævnt i metodeafsnittet kan forskellene dog skyldes to forskellige indsamlingsmetoder med en lavere svarprocent i landsundersøgelsen, som også er baseret på spørgeskemaer, der er sendt hjem til børnene og deres forældre frem for at blive udfyldt i skoletiden. Andelen på 72 pct. idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune ligger tilnærmelsesvis på niveau med tilsvarende andele i andre kommuner, som har foretaget samme undersøgelse sideløbende med undersøgelsen i Halsnæs Kommune (men dog i den lave ende): Varde Kommune (76 pct.), Greve Kommune (75 pct.), Gladsaxe Kommune (74 pct.) og Ballerup Kommune (71 pct.).

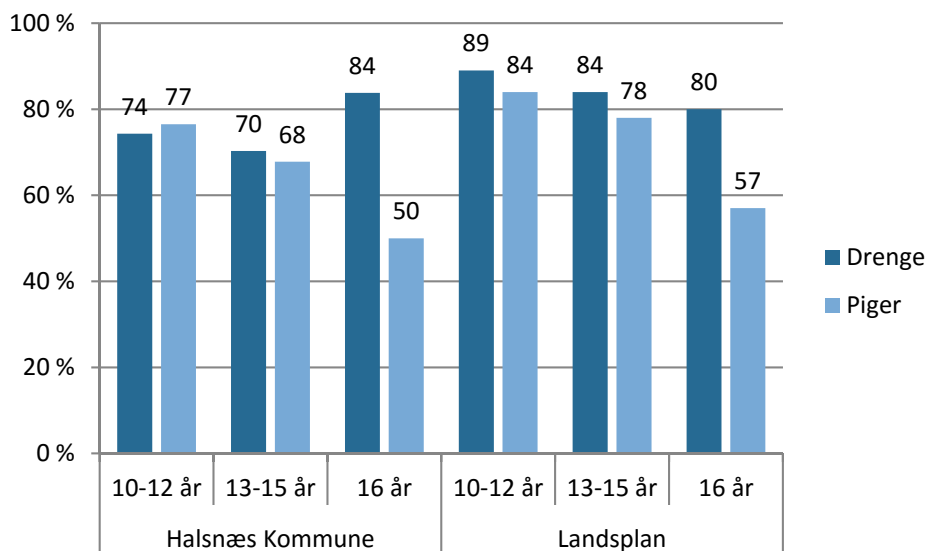
I sammenligning med øvrige aktuelle undersøgelser fra andre kommuner ser Halsnæs Kommune altså ud til at være hjemsted for en smule færre aktive børn og unge. Mønstrene i Halsnæs Kommune på tværs af køn og alder ligner dog det generelle billede med lidt flere aktive drenge end piger og en større tendens til at være 'aktiv, men ikke for tiden' blandt piger og tidlige teenagere (13-15 år), mens relativt mange 16-årige slet ikke angiver at dyrke sport eller motion.

I Halsnæs Kommune falder idrætsdeltagelsen fra 76 pct. blandt 10-12-årige til 69 pct. blandt 13-15-årige. Tallene for de unge på 16 år og derover ligger på samme niveau (69 pct.), men i denne aldersgruppe er der så relativt få respondenter, at nærmere analyser imellem kønnene ikke giver mening. Det er til gengæld meningsfuldt og ganske interessant at konstatere, at idrætsdeltagelsen blandt piger i Halsnæs Kommune falder væsentligt mere fra 10-12-års-alderen til 13-15-års-alderen, end den gør blandt drenge. Figur 5.3 illustrerer denne tendens.

I Halsnæs Kommune går pigerne fra at være de mest aktive blandt 10-12-årige med 77 pct. mod drengenes 74 pct. til at være en smule mindre aktive end drengene i 13-15-års-alderen med 68 pct. mod drengenes 70 pct. De store udsving i 16-års-alderen både blandt piger og drenge skal som nævnt tages med forbehold, idet de er baseret på et lille datagrundlag. Ikke desto mindre viser tallene, at Halsnæs Kommune ligner tallene på landsplan for så vidt, at pigernes idrætsdeltagelse falder drastisk med alderen, mens drengene er mere stabilt idrætsaktive fra 10-års-alderen og frem til teenageårene.

³⁴ På landsplan indgår kun børn op til og med 15 år, mens der i Halsnæs Kommune er 67 respondenter på 16, 17 eller 18 år. Ser man udelukkende på børn op til 15 år i Halsnæs Kommune, så stiger andelen af idrætsaktive med et enkelt procentpoint til 73 pct. Forskellen mellem aldersgrupperne i den landsdækkende undersøgelse og undersøgelsen i Halsnæs Kommune kan altså kun forklare en meget lille del af forskellen mellem tallene.

Figur 5.3: Andele blandt drenge og piger i forskellige aldersgrupper, der dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

Figuren viser andelen, der har svaret 'Ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' opdelt på køn og alder og fordelt på henholdsvis Halsnæs Kommune (n=1.307) og landsplan (n = 2.015).

Hvilke aktiviteter dyrker børn og unge i Halsnæs Kommune?

I undersøgelsen er børn og unge blevet bedt om at angive, hvilke aktiviteter de har dyrket regelmæssigt inden for det seneste år. Her har de haft mulighed for at angive flere forskellige aktiviteter og ikke nødvendigvis aktiviteter, som de dyrkede på tidspunktet for udfyldelse af spørgeskemaet. På den baggrund viser sig samlet set en større andel idrætsaktive børn og unge, idet hele 90 pct. har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år. Det er en noget større andel end de 76 pct., som svarer 'Ja' til spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?', og grunden hertil er primært det brede tidsperspektiv i formuleringen '...inden for det seneste år', som også inkluderer mange af de børn og unge, der svarer 'Ja, men ikke for tiden' på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?'

De følgende opgørelser over aktiviteter er beregnet som andele ud af hele stikprøven og giver derved en fornemmelse af, hvor mange børn og unge ud af samtlige 4.-10. klasser i Halsnæs Kommune, der dyrker de forskellige aktiviteter.

Fodbold er den mest populære idrætsaktivitet blandt børn og unge i Halsnæs Kommune. Det gælder både blandt drenge og piger. Lige over halvdelen af alle drenge (51 pct.) og godt hver femte pige (22 pct.) angiver, at de spiller eller har spillet fodbold regelmæssigt inden for det seneste år.

På tværs af kønnene er de efterfølgende populære idrætter på listen håndbold (16 pct.), svømning (13 pct.) gymnastik (12 pct.) og fitness (10 pct.), men de kommer altså ikke i nærheden af fodboldens popularitet og udbredelse generelt blandt børn og unge i Halsnæs

Kommune. Fitness er inkluderet i undersøgelsen som en bred samlebetegnelse, der i princippet kan rumme mange forskellige aktiviteter, herunder styrketræning, aerobic, spinning mv. afhængig af, hvad den enkelte definerer som fitness.

Nogle idrætter er nogenlunde lige udbredte blandt drenge og piger. Det gælder eksempelvis håndbold, svømning og badminton. Samtidig er der inden for en række idrætter store forskelle i deltagelsen mellem drenge og piger. Fodbold er 'drengedomineret' men også i høj grad populær blandt pigerne. Til gengæld er der i populære 'pigeidrætter' som ridning og dans næsten ingen drenge. Også gymnastik dyrker dobbelt så mange piger som drenge.

Imellem aldersgrupperne er der også væsentlige forskelle, som til en vis grad kan tages som udtryk for, at børn skifter prioriteter og interesserer, når de kommer i teenagealderen. Fodbold bibeholder sin store popularitet, men håndbold, svømning og gymnastik viser sig at have væsentligt færre aktive blandt de 13-15-årige end blandt de 10-12-årige. Omvendt stiger tilslutningen til idrætter som fitness, styrketræning, løb og til en vis grad også badminton, som alle er mere populære idrætter blandt de unge teenagere, end de er blandt børnene.

Således kan svarene fra børn og unge i Halsnæs Kommune tages som udtryk for en generel tendens, som også kommer til udtryk i tallene på landsplan. Det er en generel tendens, at der allerede i 13-15-års-alderen sker store forandringer i børn og unges idrætsvaner, og at typiske foreningsidrætter som fodbold, håndbold, svømning og gymnastik i høj grad udskiftes med mere fleksible og individuelle aktiviteter som fitness, styrketræning og løb. Denne udvikling hænger i høj grad sammen med udviklingen fra barn til ung med tilhørende store forandringer i fysik, individualitet, venskaber og hverdag. En større mængde forskningslitteratur beskæftiger sig mere indgående med idræt i denne interessante fase i livet (Pilgaard, 2012; Ibsen et al., 2015).

Tabel 5.3: Børn og unges deltagelse i forskellige idræts-, sports- eller motionsaktiviteter

(n = 1.307)	Halsnæs Kommune						Landsplan		
	Total	Køn		Alder			Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
Fodbold	36	51	22	36	35	37	45	44	26
Håndbold	16	17	15	19	14	9	21	18	11
Svømning	13	11	15	16	10	3	39	17	7
Gymnastik	12	8	16	14	10	9	25	18	20
Fitness	10	8	11	3	14	43	-	-	-
Badminton	9	9	10	8	11	12	16	19	10
Ridning	9	0	18	9	9	10	10	9	3
Dans	9	1	17	10	9	3	13	12	12
Styrketræning	7	9	6	4	10	21	6	20	40
Kampsport	7	10	5	8	7	6	7	7	10
Løb	6	4	8	3	10	9	16	27	35
Spejder	6	5	7	7	5	1	-	-	-
Rulleskøjte-løb/skate	6	7	5	6	6	4	18	10	5
Parkour	3	6	1	4	2	4	3	4	0
Mountainbike	3	6	0	3	4	3	3	3	3
Basketball	3	4	2	3	4	6	5	7	8
Fiskeri	3	5	1	3	4	1	5	4	2
Vandreture	3	2	3	2	3	3	10	8	10
Tennis	3	3	3	2	4	3	7	8	3
Bordtennis	3	4	1	3	2	6	9	7	3
Aerobic/step og lign.	2	1	3	2	2	1	3	6	12
Volleyball/beach	2	1	2	2	1	4	3	5	7
Landevejscykling	2	2	1	1	2	1	3	6	7
Rollespil	1	2	1	2	1	1	4	2	-
Spinning	1	1	2	1	2	4	1	4	7
Sejlsport, surfing	1	2	1	1	2	1	2	2	2
Golf	1	2	0	1	1	1	3	3	8
Kano, kajak, ro-ning	1	1	1	1	1	1	1	2	6
Atletik	1	0	1	1	1	3	3	3	3
Skøjteløb (is)	0	0	0	0	0	1	4	2	2
Ingen idræt	10	10	10	10	10	12	6	6	5

Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet: 'Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket regelmæssigt inden for det seneste år?' opdelt på køn og alder og fordelt på henholdsvis Halsnæs Kommune (n=1.307) og landsplan (n=2.018).

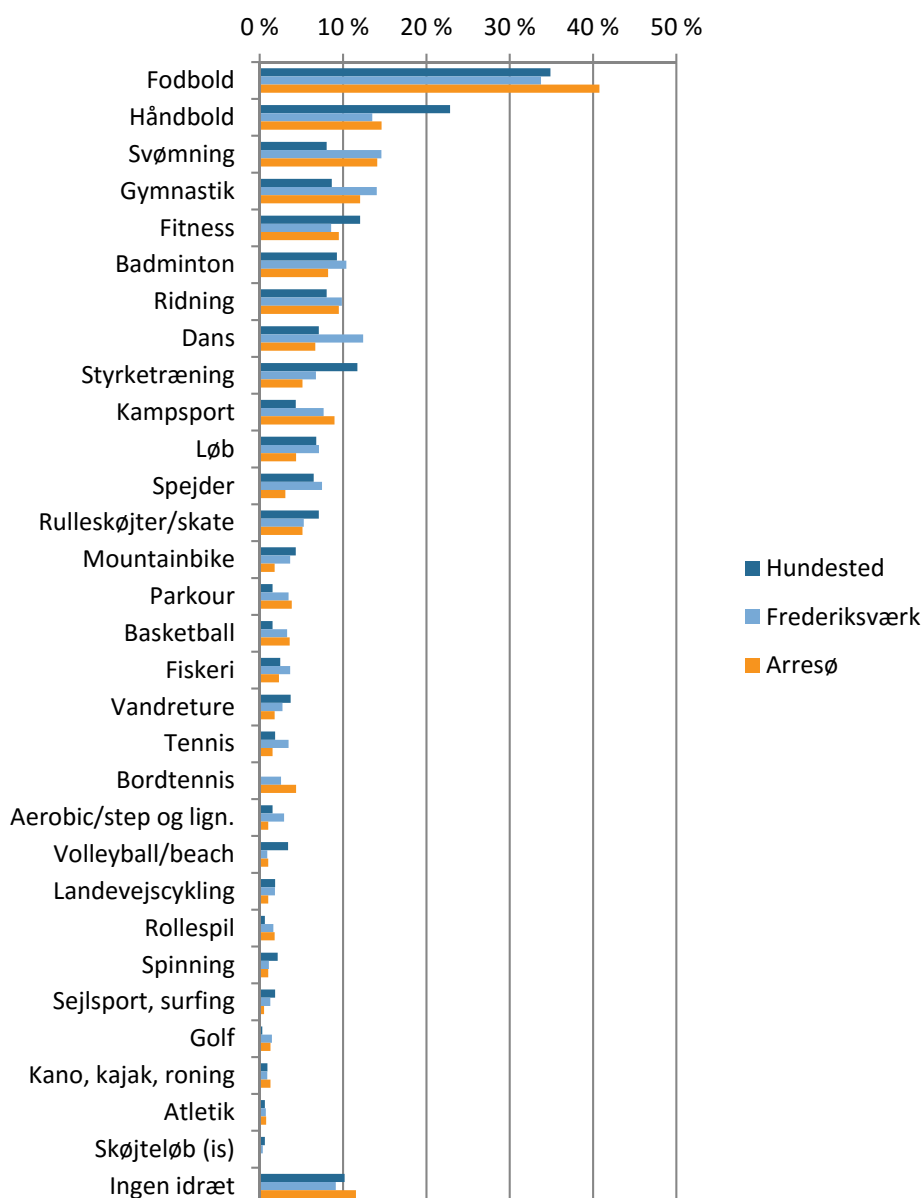
Lokale forskelle i aktivitetsvalg

De tre lokalområder adskiller sig fra hinanden på en række idrætsaktiviteter. Fodbold er den mest populære aktivitet i alle tre lokalområder, men særligt populært i Arresø. Hundested skiller sig ud med en relativt stor tilknytning til håndbold og styrketræning blandt områdets børn og unge, som omvendt dyrker mindre svømning og gymnastik i forhold til de to andre lokalområder. Frederiksværk adskiller sig umiddelbart kun på dans, som er noget mere populært i Frederiksværk end i Arresø og Hundested.

I forhold til aktivitetsvalg spiller det igen ind, at der er små forskelle på de tre lokalområder i Halsnæs Kommunes sammensætning i køn og aldersgrupper. Der er lidt flere piger end drenge blandt respondenterne i Frederiksværk, hvilket forklarer en del af dansens popularitet i det område. Og som beskrevet tidligere er der lidt flere børn og unge over 13 år blandt respondenterne i Hundested end i de to øvrige lokalområder, og det spiller ind på tilslutningen til styrketræning i området. De bagvedliggende effekter er dog ikke større end, at forskellene inden for fodbold, håndbold, svømning, dans og styrketræning også er til stede, når man tager højde for køn og alder.

I det hele taget må man sige, at forskellene mellem børn og unges aktivitetsvalg i de tre lokalområder Arresø, Frederiksværk og Hundested er relativt begrænsede og sandsynligvis i højere grad hænger mere sammen med køns- og alderssammensætningen af respondenter end egentlige forskellige i mulighederne og udbuddet af idrætstilbud i de tre områder.

Figur 5.4: Aktivitetsvalg på tværs af lokalområder (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet: 'Hvilken slags idræt, sport eller motion har du gået til fast eller dyrket regelmæssigt inden for det seneste år?' opdelt på lokalområder (n = 1.262).

Aktivitetsvalg i Halsnæs Kommune i forhold til resten af landet

Deltagelsen i de fleste aktiviteter er lavere i Halsnæs Kommune end i opgørelsen på landsplan som illustreret i tabel 5.3. Samme mønster ser man i flere andre kommuner, og noget tyder på, at respondenterne i den landsdækkende undersøgelse fra 2011 var meget tilbøjelige til at sætte mange kryds, formentlig fordi relativt mange af besvarelserne kommer fra idrætsinteresserede børn og unge jf. den relativt lave svarprocent på godt 50 pct. I 2011 dyrkede de aktive børn og unge hver især i gennemsnit tre aktiviteter, mens aktive børn og unge i Halsnæs Kommune dyrker godt to (2,1) aktiviteter i gennemsnit. I sammenlignelige undersøgelser fra andre kommuner (Varde, Greve og Ballerup) ligger det gennemsnitlige antal aktiviteter pr. aktivt barn/ung også nærmere to end tre. Det understreger, at en stor

del af forskellen mellem tal fra Halsnæs Kommune og tal på landsplan kan forklares ud fra metodiske forskelle.

I forhold til enkelte idrætter ser man dog nogle iøjnefaldende forskelle mellem Halsnæs Kommune og landsplan. Børn og unge i Halsnæs Kommune er tilsyneladende væsentligt sjældnere aktive inden for gymnastik, svømning og især løb, end det er tilfældet blandt jævnaldrende på landsplan.

Omvendt ligger håndbold og dans omtrentligt på samme niveau i Halsnæs Kommune som på landsplan. Det giver et indtryk af, at netop disse aktiviteter står stærkt i Halsnæs Kommune.

Den popularitet, som håndboldsporten tilsyneladende nyder i Halsnæs Kommune, er særlig interessant i lyset af, at sporten generelt har haft store udfordringer med vigende medlemstal, særligt øst for Storebælt. Andelen af aktive børn og unge inden for håndbold er dobbelt så stor i Halsnæs Kommune som i Ballerup og Gladsaxe Kommune, men på niveau med andelen i Varde Kommune. Håndbold har altså (stadig) en placering som den næststørste aktivitetsform blandt børn og unge i Halsnæs Kommune, hvilket må betegnes som unikt for en sjællandsk kommune.

Hvordan er idrætten organiseret?

Foreningsidrætten er den største organiseringsform blandt børn og unge idrætsudøvere. I alt 69 pct. af alle børn og unge i Halsnæs Kommunes 4.-10. klasser har dyrket en eller flere aktiviteter som medlem af en idrætsforening inden for det seneste år. Godt en tredjedel af børnene og de unge i Halsnæs Kommune (35 pct.) har været aktive 'på egen hånd' inden for det seneste år, det vil sige, at de har dyrket uorganiseret eller selvorganiseret idræt for sig selv eller sammen med andre (eksempelvis løbe- eller cykelture). Godt en tiendedel af Halsnæs Kommunes børn og unge (11 pct.) har dyrket idræt i privat regi, det vil sige i private eller kommercielle centre som for eksempel fitnesscentre eller private danseskoler.

Som det fremgår af tabel 5.4 herunder, er drenge lidt oftere end piger aktive i foreninger, mens piger lidt oftere end drenge er aktive i privat regi. Drenge og piger i Halsnæs Kommune er nogenlunde lige ofte aktive på egen hånd. Omvendt er der stor variation, hvad angår forskellige aldersgruppers organisering af idræt. Børn er generelt storforbrugere af foreningsidræt, og også i Halsnæs Kommune er det blandt de yngste i alderen 10-12 år, at man finder den største andel foreningsaktive på 73 pct. Tallene i tabellen herunder indikerer også, at idræt på egen hånd og idræt i privat regi stiger i popularitet i takt med, at alderen stiger. Det peger samlet set i retning af den tidligere nævnte generelle tendens til en bevægelse fra foreningsorganiseret idræt til mere fleksible og uforpligtende aktivitets- og organiseringsformer i ungdomsårene.

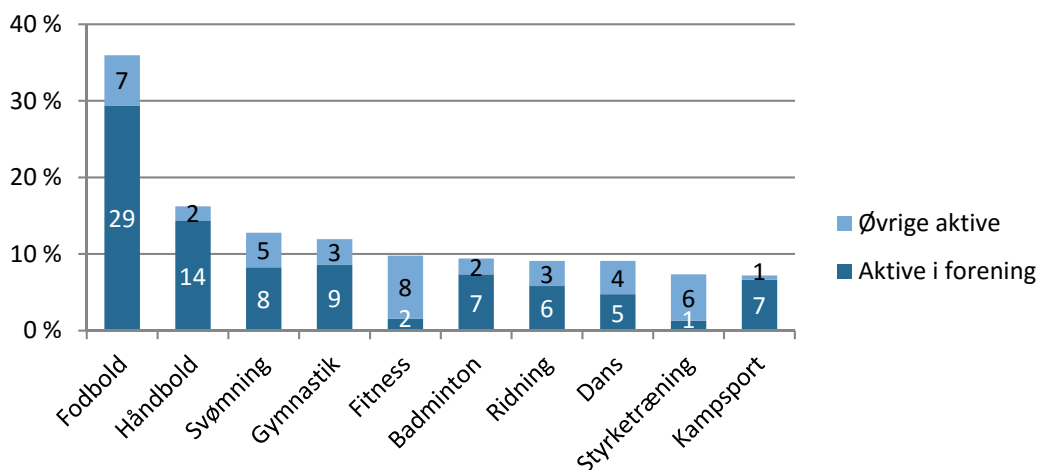
Tabel 5.4: Organisering af idræt, sport og motion i Halsnæs Kommune (pct.)

(n = 1.307)	Halsnæs Kommune						Landsplan		
	Total	Køn		Alder			Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
Forening	69	74	64	73	67	57	85	82	60
På egen hånd	35	34	36	28	42	37	43	51	54
Privat	11	8	13	8	12	30	8	12	17
SFO/fritidsklub	6	7	5	7	5	1	18	7	-
Anden sammenhæng	10	9	11	11	8	16	24	19	23

Tabellen viser, i hvilken organiseringsmæssig sammenhæng børn og unge dyrker idræt, sport eller motion opdelt på køn og alder. Sammenligning mellem Halsnæs Kommune (1.307) og landstal (n=2.018).

Foreningsdeltagelsen er i den følgende figur 5.5 illustreret inden for de ti mest populære idrætsaktiviteter blandt børn og unge i Halsnæs Kommune. Samlet set angiver 36 pct. af alle børn og unge i kommunen at spille fodbold, mens 29 pct. angiver, at de spiller fodbold i foreningsregi. Det vil altså sige, at langt de fleste fodboldspillere er medlem af en fodboldforening, mens et mindretal spiller fodbold uden at være medlem af en forening. Det kan eksempelvis foregå i SFO/fritidsklub eller som selvorganiseret spil i fritiden. Håndbold, badminton og kampsport er andre eksempler på populære idrætsaktiviteter, der i høj grad er foreningsorganiserede. Men der findes også aktiviteter, som ikke er domineret af foreningsorganisering. Det er særligt fitness og styrketræning, men til en vis grad også ridning og dans, som alle ofte finder sted i regi af private og kommercielle centre.

Figur 5.5: Andelen af alle udøvere i de ti største aktiviteter i Halsnæs Kommune, som dyrker aktiviteterne i foreningsregi (pct.)

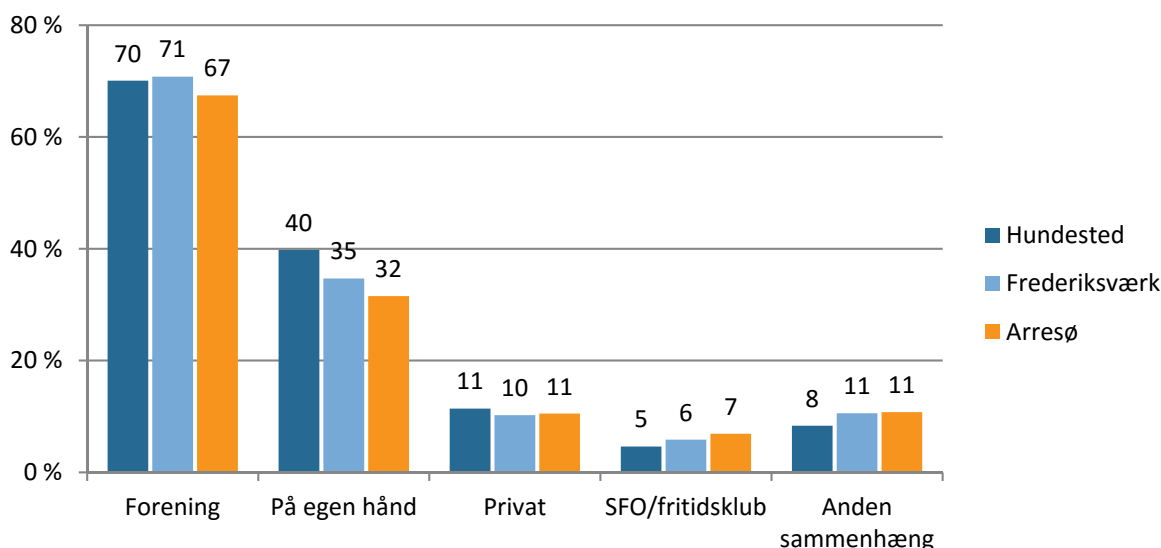

Figuren viser andelen, der dyrker en aktivitet i forening, samt den resterende andel, som dyrker aktiviteten uden for foreningsregi. Foreningsandelen plus den øvrige andel giver tilsammen den samlede andel, som dyrker aktiviteten. De ti største aktiviteter er inkluderet (n = 1.307).

Lokale forskelle i organisering

Organiseringsgraden varierer kun ganske lidt imellem de tre lokalområder. Andelen af børn og unge, der dyrker aktiviteter på egen hånd, er noget større i Hundested (40 pct.) end i Arresø (32 pct.). Men det skyldes hovedsageligt aldersforskellen mellem respondenterne fra de to områder, for der er ikke nævneværdige forskelle, når man sammenligner lokalområderne inden for aldersgrupperne.

Figur 5.6: Organiseringsformer på tværs af lokalområder (pct.)

Figuren viser, i hvilken organiseringsmæssig sammenhæng børn og unge dyrker idræt, sport eller motion, opdelt på lokalområde (n=1.307).

Organisering i Halsnæs Kommune i forhold til resten af landet

Foreningsidrætten står stærkt i Halsnæs Kommune i forhold til andre organiseringsformer. I forhold til andre kommuner ligger Halsnæs Kommune dog nogenlunde midt i feltet, både hvad angår foreningsorganisering og de øvrige organiseringsformer. I forhold til landsplan viser tallene dog en lidt højere foreningsandel end i Halsnæs Kommune, men som tidligere nævnt kan der være metodiske forklaringer på de generelt højere tal i landsundersøgelsen fra 2011.

Hvor ofte dyrker børn og unge idræt, sport eller motion?

De idrætsaktive børn og unge har svaret på, hvor ofte de normalt dyrker idræt, sport eller motion. Derved finder man tre forskellige mål for idrætsdeltagelse. Dels andelen, som angiver, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion (72 pct.), dels andelen, der dyrker eller har dyrket mindst en aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år (90 pct.), og her altså også hvor ofte dem, som dyrker mindst én aktivitet, så angiver at være aktive.

Langt de fleste (92 pct. af de idrætsaktive) dyrker idræt, sport eller motion mindst én gang om ugen, og over halvdelen er aktive mindst tre gange om ugen. I det store og hele er drenge og piger lige ofte aktive, dog med en lille overvægt af drenge blandt de meget ofte

aktive (5 gange om ugen eller mere). Heller ikke imellem de forskellige aldersgrupper er der nævneværdige variationer i aktivitetshyppighed.

Tabel 5.5: Hyppighed for idrætsaktive børn og unges idrætsdeltagelse (pct.)

(n = 1.174)	Halsnæs Kommune						Landsplan		
	Total	Køn		Alder			Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år	10-12 år	13-15 år	16 år
5 gange om ugen eller mere	27	31	24	25	29	41	23	27	32
3-4 gange om ugen	34	31	36	34	35	25	45	44	24
1-2 gange om ugen	31	29	32	33	29	20	30	26	33
1-3 gange om måneden	4	5	4	4	4	9	1	1	8
Sjældnere	4	4	4	4	4	5	1	1	3

Tabellen viser, hvor ofte de idrætsaktive børn og unge angiver at dyrke idræt, opdelt på køn og alder. Sammenligning mellem Halsnæs Kommune (n = 1.174) og landstal (n = 2.018).

En sammenligning mellem aktivitetshyppighed blandt idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune og på landsplan viser, at andelen af meget aktive (5 gange om ugen eller mere) er nogenlunde lige store, mens der i Halsnæs Kommune er lidt færre i gruppen lige under (3-4 gange om ugen). Igen er der dog tale om relativt små variationer, som ikke kan tages som direkte udtryk for et lavere aktivitetsniveau i Halsnæs Kommune i forhold til landsplan.

Brug af faciliteter

Baggrundskapitlet synliggjorde, at Halsnæs Kommune har en god facilitetsdækning på mindre haller/gymnastiksale, boldbaner, motionscentre og ridebaneanlæg, mens der er relativt mange borgere til at deles om svømmehallen i Frederiksværk og de to mindre svømmebade. Det er samtidig en geografisk langstrakt kommune, hvor en vis forsyning med faciliteter i de tre skoledistrikter er vigtig for borgernes adgang til og brug af faciliteter.

De følgende analyser ser på børn og unges brug af faciliteter i Halsnæs Kommune. I spørgeskemaet blev spørgsmål om brug af faciliteter kun stillet til de børn og unge, som angav at have dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år. De ti pct., som ikke dyrker nogen aktiviteter, indgår derfor ikke i de følgende analyser, og andelen er baseret på alle idrætsaktive og ikke på samtlige børn og unge i kommunen. Da relativt få børn og unge slet ikke dyrker nogen aktiviteter, får man dog tilnærmelsesvis et billede af, hvor mange børn og unge i kommunen, der benytter sig af forskellige typer af faciliteter.

Haller/sale³⁵ er de mest populære faciliteter blandt idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune. Med 55 pct. er det lidt over halvdelen af de idrætsaktive børn og unge i kommunen, der svarer 'Hal/sal' på spørgsmålet om, hvor de dyrker idræt, sport eller motion.

Fodboldbaner er den næstmest benyttede facilitet, som bruges af 39 pct. af de idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune. Derefter kommer naturen og hjemme/i haven, som ikke er idrætsfaciliteter i traditionel forstand, men som ikke desto mindre benyttes af 21 pct. af de idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune. Længere nede på listen over benyttede idrætsfaciliteter blandt idrætsaktive børn og unge finder man svømmehaller (14 pct.), veje, gader, fortove og lign. (13 pct.), fitnesscenter/motionsrum (11 pct.), andre baner/anlæg (9 pct.), aktivitetsanlæg (4 pct.) og endelig anlæg ved vand (2 pct.).

Mens haller/sale bruges i nogenlunde lige høj grad af idrætsaktive drenge og piger, så er der stor drengedominans på fodboldbaner, hvor 55 pct. af de idrætsaktive drenge er aktive mod 23 pct. af de idrætsaktive piger. Der er også væsentligt flere idrætsaktive drenge (7 pct.) end piger (1 pct.) i aktivitetsanlæg, der dækker over eksempelvis skaterbaner, multi-baner, idrætslegepladser, parkour-/ klatrebaner og træningspavilloner.

Omvendt benytter lidt flere idrætsaktive piger end drenge naturen og hjemmet/haven til idræt, sport og motion, og dobbelt så mange piger som drenge bruger andre baner/anlæg, som eksempelvis dækker over golf, ridning og skydning. Brug af ridebaner er årsag til kønsforskellene her.

Idrætsaktive børns og unges brug af fodboldbaner er stabil imellem aldersgrupperne, ligesom tilslutningen til fodbold er det. Til gengæld er det tydeligt, at færre bruger de store idrætsbyggerier, haller/sale og svømmehaller med stigende alder. Tallene i tabel 5.6 herunder tegner billedet af den omtalte udvikling i idrætsvaner i ungdomsårene fra en facilitetsvinkel. Allerede i teenageårene ændrer kravene sig til de fysiske rammer for sport og motion. Selvom mange i 13-15-års-alderen benytter traditionelle kommunale idrætsfaciliteter, ser man flere anvende fitnesscentre/motionsrum samt udendørs rum i form af natur, gader, veje og byrum.

³⁵ Haller/sale er en samlet betegnelse for almindelige haller, mindre haller/gymnastiksale og sale.

Tabel 5.6: De idrætsaktive børn og unges brug af faciliteter i Halsnæs Kommune (pct.)

(n = 1.174)	Total	Køn		Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år
Hal/sal	55	53	57	62	50	37
Fodboldbane	39	55	23	37	40	39
Andre baner/anlæg	9	6	12	8	10	12
Svømmehal	14	11	16	17	11	3
Fitnesscenter/motionsrum	11	10	12	4	17	39
Anlæg ved vand	2	3	1	2	1	0
Aktivitetsanlæg	4	7	1	3	5	2
Veje, gader, fortove og lign.	13	13	13	9	17	15
Naturen	21	17	24	18	24	15
Hjemme/i haven	21	18	25	19	23	31
Andet	9	8	9	11	8	0

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter forskellige typer af faciliteter. Fordelt på køn og alder (n= 1.174).

Facilitetsbrug på tværs af lokalområder

Kun små variationer præger brugen af faciliteter på tværs af de tre lokalområder. Brugen af haller/sale, fodboldbaner og andre baner/anlæg er stort set lige udbredt blandt idrætsaktive børn og unge i Hundested, Frederiksværk og Arresø.

Der er dog små variationer i brugen af svømmehallen, hvor Frederiksværk skiller sig ud med relativt mange brugere, mens skolebørnene omkring Hundested i større omfang end i de to andre skoledistrikter benytter fitnesscentre/motionsrum. Arresø adskiller sig ud med lidt færre brugere i byrum (veje, gader, fortove og lign.), natur og hjemme/i haven. Da disse steder, som beskrevet ovenfor, oftest bruges af de lidt ældre børn og unge, hænger Arresøs lidt lavere andele naturligt sammen med, at der er lidt færre børn og unge over 13 år blandt respondenterne i dette område.

Tabel 5.7: De idrætsaktive børn og unges brug af faciliteter fordelt på lokalområde (pct.)

(n = 1.173)	Total	Hundested	Frederiksværk	Arresø
Hal/sal	55	55	58	53
Fodboldbane	39	41	36	42
Andre baner/anlæg	9	8	10	9
Svømmehal	14	10	16	14
Fitnesscenter/motionsrum	11	16	9	11
Anlæg ved vand	2	2	2	1
Aktivitetsanlæg	4	3	4	4
Veje, gader, fortove og lign.	13	16	14	10
Naturen	21	25	22	15
Hjemme/i haven	21	23	23	17
Andet	9	10	9	7

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter forskellige typer af faciliteter. Fordelt på lokalområde (n = 1.173).

Facilitetsbrug i Halsnæs Kommune i forhold til resten af landet

Det er vanskeligt at sammenligne facilitetsbrugen i Halsnæs Kommune med landstallene, fordi facilitetskategorierne i spørgeskemaerne ikke er identiske. På landsplan bruges eksempelvis udtrykkene almindelig idrætshal, mindre haller/gymnastiksal og andet lokale om de indendørsfaciliteter, som i denne undersøgelse er samlet under én kategori i selve spørgeskemaet (haller/sale). På grund af de nævnte metodiske forbehold i forhold til landstallene er sammenligningerne i det følgende baseret på andre kommuner.

Tabel 5.8: Facilitetsbrug i Halsnæs i sammenligning med andre kommuner (pct.)

	Halsnæs Kommune (n = 1.174)	Varde Kommune (n = 1.887)	Ballerup Kommune (n = 2.289)	Greve Kommune (n = 2.376)
Hal/sal	55	65	59	54
Fodboldbane	39	44	37	34
Andre baner/anlæg	9	10	9	11
Svømmehal	14	14	17	12
Fitnesscenter/motionsrum	11	16	15	14
Anlæg ved vand	2	1	1	1
Aktivitetsanlæg	4	2	4	2
Veje, gader, fortove	13	16	12	13
Naturen	21	21	18	13
Hjemme/i haven	21	27	20	19
Andet	9	8	10	4

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter forskellige typer af faciliteter. Opdelt på kommuner.

I forhold til andre kommuner med sammenlignelige tal på området ligger Halsnæs Kommunes idrætsaktive børn og unges facilitetsbrug nogenlunde på niveau. Man ser dog en del færre brugere af haller/sale i Halsnæs Kommune end i Varde Kommune, hvor man har

mange idrætshaller, men knap så mange gymnastiksale i forhold til indbyggertallet i Halsnæs Kommune. Brugen ligger på niveau med Ballerup og Greve Kommune, hvor antallet af haller i forhold til indbyggere ligner forholdet i Halsnæs Kommune. Omvendt gør idrætsaktive børn og unge i Halsnæs og Varde Kommune relativt ofte brug af naturen som sted for idræt i forhold til Ballerup og især Greve Kommune. Det kunne være et udtryk for, at god adgang til faciliteter og natur faktisk kan føre til øget brug heraf. Mange andre faktorer spiller dog ind herpå, eksempelvis faciliteternes tilgængelighed og placering. De mange skolegymnastiksale i Halsnæs Kommune ser eksempelvis ikke ud til at rykke nævneværdigt på brugen heraf (tal specifikt for gymnastiksale er ikke vist i tabellen).

Brug af specifikke faciliteter i Halsnæs Kommune

De foregående analyser er baseret på nogle overordnede facilitetsopdelinger, som har gjort det muligt at se på brugen af faciliteter på tværs af Halsnæs Kommune og i sammenligning mellem lokalområder og andre kommuner. I det følgende ser analyserne nærmere på brugen af de specifikke faciliteter i Halsnæs Kommune. Igen skal man være opmærksom på, at andelen er baseret på de børn og unge, som dyrker mindst én aktivitet (90 pct.), og ikke på alle børn og unge i kommunen.

Da der i Halsnæs Kommune er en relativt god facilitetsdækning på almindelige idrætshaller/sale og boldbaner, vil analyserne i det følgende fokusere på de fem hyppigst brugte faciliteter inden for hver facilitetskategori. En liste over brugen af samtlige faciliteter inklusiv skolehallerne er bagerst i denne delanalyse 5 som Appendiks 5.1.

Faciliteternes geografiske placering omkring Hundested, Frederiksværk og Ølsted i Arresø afspejler sig i den faktiske brug af de enkelte anlæg. De mest benyttede faciliteter i Halsnæs Kommune inden for kategorierne haller/sale, fodboldbaner og fitness/motionsrum, er vist i figur 5.7 herunder.

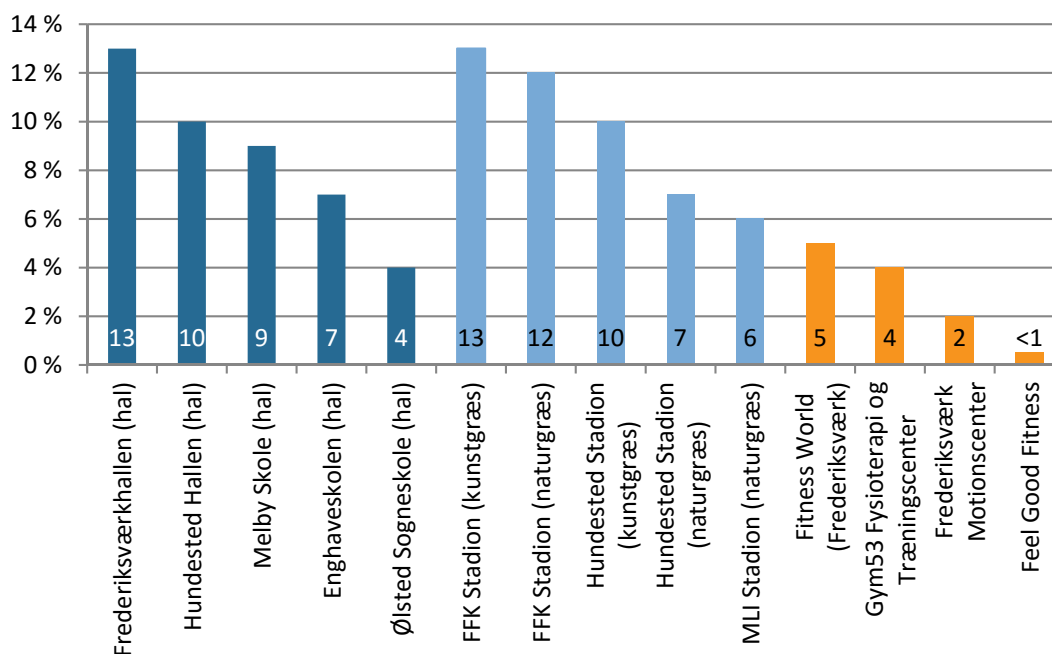
Generelt ser man relativt store andele af børn og unge i kommunen, som benytter sig af de mest centrale idrætshaller. På tværs af alle haller og sale i Halsnæs Kommune er Frederiksværkhallen (hal) den mest benyttede med 13 pct. af de idrætsaktive børn og unge i kommunen som brugere. Derefter kommer Hundested Hallen (hal) (10 pct.), Melby Skole (hal) (9 pct.), Enghave Skole (hal) (7 pct.) og Ølsted Sogneskole (hal) (4 pct.). Hallerne i særligt Hundested og Frederiksværk tiltrækker altså børn og unge fra et relativt stort opland.

Fodboldbanerne ved FFK Stadion er de mest benyttede i Halsnæs Kommune, og derefter kommer banerne ved Hundested Stadion. Som det fremgår af tallene gælder det både ved FFK Stadion og ved Hundested Stadion, at kunstgræsbanerne bruges af lidt flere af de idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune end naturgræsbanerne.

Fitness World i Frederiksværk er det oftest benyttede fitnesscenter blandt idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune. Det er dog en relativt lille del af kommunens ungdom, der benytter de enkelte specifikke centre, hvor aldersgrænsen for adgang er 15 år. I alt 5 pct. af de idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune benytter Fitness World i Frederiksværk, 4 pct. benytter Gym53 Fysioterapi og Træningscenter, og 2 pct. benytter Frede-

riksværk Motionscenter. Feel Good Fitness har stort set ingen tilslutning blandt denne undersøgelses respondenter.

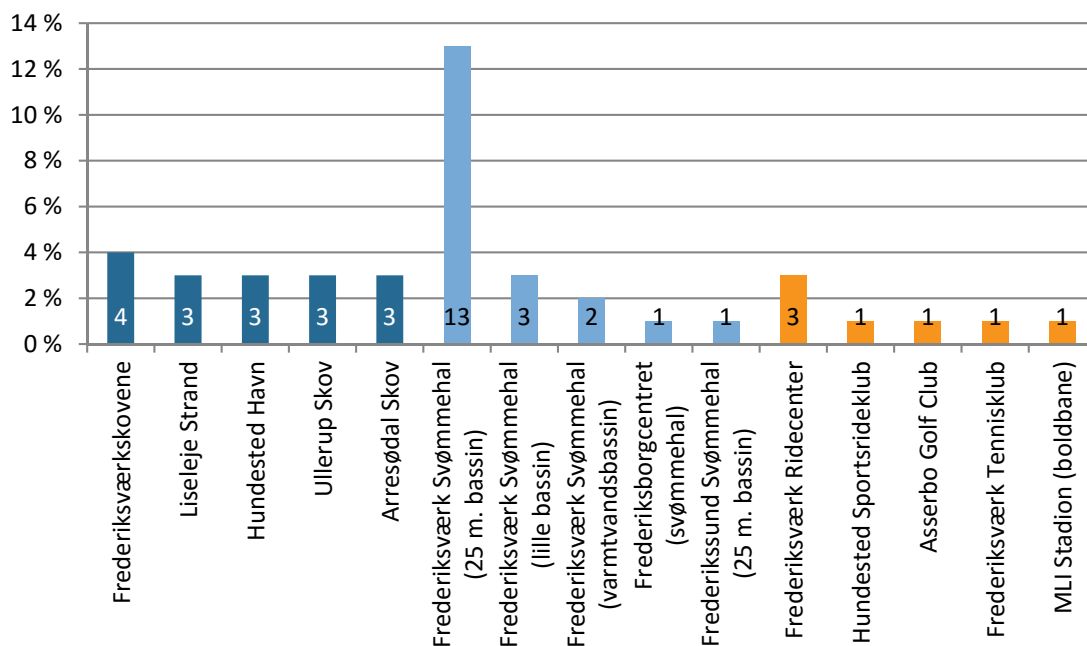
Figur 5.7: Idrætsaktive børn og unges brug af specifikke haller/sale, fodboldbaner og fitness/motionsrum i Halsnæs Kommune (pct.)

Figuren viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter specifikke faciliteter. Kun de fem mest benyttede faciliteter inden for hver kategori er vist. (n = 1.174).

De fem mest benyttede faciliteter inden for kategorierne naturområder, svømmehaller og andre baner/anlæg er vist i figur 5.8. Halsnæs Kommunes megen natur giver en stor spredning i brug, og højst fire pct. af kommunens børn og unge benytter ét specifikt naturområde, Frederiksværkskovene. Omvendt samler Frederiksværk Svømmehals store bassin 13 pct. af alle idrætsaktive børn og unge i Halsnæs Kommune. Ser man på tværs af svømmehallens store bassin, lille bassin og varmtvandsbassin, så er det i alt 14 pct. af de idrætsaktive børn og unge, der bruger Frederiksværk Svømmehal (der er del gengangere mellem brugerne af de forskellige bassiner).

Figur 5.8: Idrætsaktive børn og unges brug af specifikke naturområder, svømmehaller og andre baner/anlæg i Varde Kommune (pct.).

Figuren viser andelen af alle idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), som benytter specifikke faciliteter. Kun de fem mest benyttede faciliteter inden for hver kategori er vist. (n = 1.174).

Muligheder og ønsker i nærområdet

For børn og unge er nærområdet en subjektiv størrelse, der er defineret af mulighederne for transport i form af cykling/gang på egen hånd, offentlig transport eller kørsel af forældre. Med andre ord er det interessant, hvad børnene og de unge selv oplever som tæt på, og naturligvis lige så interessant, hvilke typer faciliteter de mener er for langt væk til, at de selv kan bruge dem. I spørgeskemaet indgår desuden et spørgsmål, som søger at afdække, hvorvidt børnene og de unge savner muligheder for idræt, sport eller motion i det område, hvor de bor. Det har været muligt at skrive ønsker/afsavn med egne ord, og materialet er inddraget som supplement til svarene på, hvilke faciliteter der er inden for børnene og de unges gå-/cykelafstand.

Alle børn, både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive, har svaret på disse spørgsmål. Således giver nedenstående tabel og kommentarer et billede af børnenes og de unges opfattelse af faciliteters nærhed og mangler på tværs af alle børn og unge.

Spørgsmålet om gå-/cykelafstand peger på nogle interessante forskelle imellem børn og unge i Halsnæs Kommunes tre lokalområder. Tilgængeligheden til haller/sale og fodboldbaner fremstår nogenlunde jævnt fordelt også i børnene og de unges bevidsthed. Men omvendt oplever væsentligt færre børn og unge i Hundested end i Frederiksværk og Arresø at have en svømmehal tilgængelig på egen hånd (via cykling eller gang). I Hundested oplever de dog kort afstand til fitnesscenter/motionsrum, aktivitetsanlæg, vand og havneanlæg, når man ser på tallene i forhold til Frederiksværk og Arresø. Dette er interessant i forlæn-

gelse af forrige analyse, som viste, at brugen af fitnessfaciliteter er større i Hundested end i de øvrige skoledistrikter, mens brugen af svømmehal omvendt er størst i Frederiksværk.

Variationerne mellem Frederiksværk og Arresø er generelt små. De to lokalområder fremstår som nogenlunde ensartede med hensyn til facilitetsdækning i børnene og de unges øjne – eller så tæt forbundne, at faciliteter i det ene lokalområde også opleves som nemme at komme til for børn og unge i det andet. Svømmehallen oplever især børn og unge i Arresø dog at være tæt på.

Tabel 5.9: Faciliteter, som skolebørn i Halsnæs Kommune oplever at kunne gå eller cykle til (pct.)

(n = 1.262)	Total	Hundested	Frederiksværk	Arresø
Hal/sal	62	66	59	62
Fodboldbane	66	71	61	68
Andre baner/anlæg	31	38	32	23
Svømmehal	39	15	40	56
Fitnesscenter/motionsrum	40	52	35	37
Aktivitetsanlæg	21	31	14	22
Legeplads	55	52	56	54
Motionssti	27	27	25	28
Park	19	16	21	18
Skov	64	66	67	57
Vand (hav, sø, å) eller strand	48	58	47	41
Havn eller havnebassin	31	51	27	22
Ingen af ovenstående	2	1	3	2
Ved ikke	9	9	9	9

Tabellen viser andelen blandt alle børn og unge i Halsnæs Kommune, både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive, som oplever de nævnte faciliteter som inden for gå-, løbe- eller cykelafstand, fordelt på de tre områder i kommunen.

Som supplement til ovenstående tabel er alle børn og unge som nævnt blevet spurgt, om de savner konkrete muligheder for idræt, som de har kunnet skrive frit i spørgeskemaet. Denne metode viser et umiddelbart indtryk af børnenes ønsker, som fylder i deres bevidsthed nu og her. De vil formentlig kun i begrænset omfang have ønsker ud over deres forhåndskendskab til, hvad man kan gå til, de vil formentlig ikke tænke langt ud i fremtiden, og samtidig kan man forestille sig en stærk socialiseringsmæssig påvirkning fra klassekammeraterne. Derudover kan man ikke udelukke, at mange ønsker sig mere af det, de allerede har eller bruger i stort omfang.

Med disse forbehold kan man generelt se, at de fleste børn er godt tilfredse med de nære faciliteter. En del svarer, at de ikke savner noget særligt, eller at de er godt tilfredse med de baner, haller og andre faciliteter til idræt, der findes i deres nærområde. De samlede svar fra børn og unge, fordelt på lokalområder, kan ses i Appendiks 5.1.

Med ovenstående tabel in mente er det måske ikke så overraskende, at en del børn og unge i Hundested-området udtrykker ønske om en svømmehal i deres del af kommunen. Her-

udover er der en del ønsker om aktivitetspladser eller baner, hvor man kan dyrke uformel idræt 'i forbifarten', såsom rullestolte-/skaterbaner og klatrebaner. Og endelig bliver der blandt børn og unge i Hundested også nævnt en del ønsker om nye eller bedre ridebanefaciliteter, så ridning i større omfang kan blive en helårssport.

Skaterbaner nævnes også relativt ofte blandt børn og unge i Frederiksværk og ofte i sammenhæng med parkour eller basketball. Ellers nævner en del unge, at de savner bestemte hold (løbehold, mountainbike, cheerleading) i modsætning til fysiske faciliteter.

Børn og unge i Arresø-området nævner ligesom i Hundested ridebanefaciliteter og muligheder for ridning i naturen relativt ofte. Også her er der desuden en del ønsker om skaterbaner og basketballbaner.

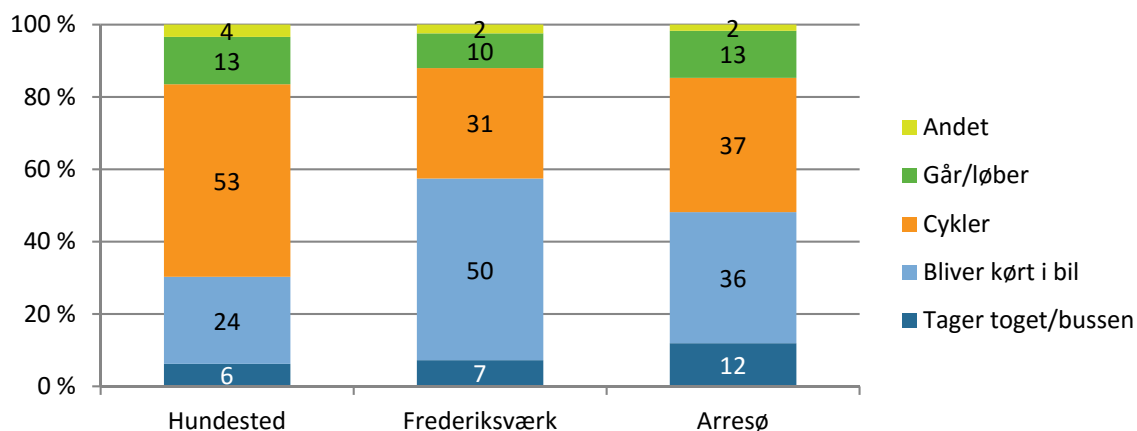
Generelt nævner skolebørnene mange forskellige specifikke aktiviteter, som de godt kunne tænke sig at gå til. De helt store gengangere er fodbold, løb, ridning og fitness. Det vidner om, at børn og unge generelt gerne vil have mere af det, der allerede eksisterer i stort omfang. Omvendt ser man også mere nicheprægede ønsker som basketball, bordtennis og bueskydning blandt drengene og dans, cheerleading og gymnastik blandt pigerne.

Transporttid

Herunder følger en opgørelse over idrætsaktive børns og unges transportmiddel til sport og motion, transporttid samt holdninger til denne transporttid.

De fleste børn og unge i Hundested cykler til deres primære idrætsaktivitet, mens flertallet i Frederiksværk bliver kørt i bil, og Arresøs børn og unge er delt ligeligt imellem de to transportformer. Andelen, der tager offentlig transport eller går/cykler, er relativt begrænset. De yngste børn bliver oftere kørt i bil, mens andelen, der cykler, går eller tager offentlig transport, stiger med alderen.

Figur 5.9: Idrætsaktive børns og unges transportform til det sted, hvor de oftest er aktive (pct.)

Tabellen viser transportform til den aktivitet, idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet), dyrker i størst omfang. Fordelt på lokalområde (n=1.174).

Flertallet af idrætsaktive børn og unge har højst et kvarters transporttid (den ene vej) til den aktivitet, de dyrker i størst omfang, men man finder alligevel en fjerdedel, som bruger længere tid (se tabel 5.10). De ældre børn og unge bruger oftere lidt længere tid, men forskellene er primært i forhold til fem minutter vs. mere end fem minutter. Drengene og piger har stort set samme transportvilkår, og transporttiden er også så godt som ens i alle tre lokalområder.

Tabel 5.10: Idrætsaktive børns og unges transporttid til den aktivitet, de dyrker i størst omfang (den ene vej).

(n = 1.174)	Total	Køn		Alder		
		Dreng	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år
Under 5 minutter	22	20	25	28	17	17
5-14 minutter	45	45	44	43	46	48
15-29 minutter	17	17	17	14	20	17
30-45 minutter	5	6	4	4	6	10
Over 45 minutter	3	4	2	3	3	3
Ved ikke/ikke relevant	8	7	8	8	8	5

Tabellen viser transporttiden (den ene vej) til den aktivitet, idrætsaktive børn og unge (andelen, der dyrker mindst én aktivitet) dyrker i størst omfang. Total og opdelt på køn og alder (n = 1.174).

Langt de fleste idrætsaktive børn og unge oplever, at transporttiden er acceptabel (68 pct.). De færreste synes, de bruger for meget tid, mens omkring en fjerdedel ville være villige til længere transporttid. Holdningerne er stabile på tværs af køn, alder og lokalområde.

Hvorfor ikke dyrke idræt, sport eller motion?

De ti pct., som ikke har dyrket en eneste aktivitet i løbet af det seneste år, har svaret på, hvorfor de ikke dyrker idræt, sport eller motion. Det svarer til 127 respondenter, hvilket er et ret spinkelt datagrundlag at generalisere ud fra. Svarene afviger dog ikke nævneværdigt fra andre undersøgelser af samme art (Laub, 2013).

Oftentimes vil der ligge nogle mere komplekse eller 'skjulte' årsager til grund, som det enkelte barn ikke nødvendigvis reflekterer over eller overhovedet er klar over. Som tidligere nævnt påvirker socialiseringsmæssige forhold idrætsdeltagelse i høj grad. Derfor vil de stærkeste årsagsforklaringer til børns inaktivitet formentlig ligge i deres baggrundsvilkår som forældrenes socioøkonomiske status, interesse for og aktive deltagelse i sport og motion.

Når man spørger børnene og de unge direkte, angiver en andel på 22 pct. da også kategorien 'ved ikke'. Derudover siger de fleste, at de ikke gider, eller at de bruger tiden på andre fritidsinteresser eller venner. I forhold til eksisterende viden om disse barrierer ser man ingen større afvigelser blandt svarene fra børn og unge i Halsnæs Kommunes. Man kan dog konstatere, at det heller ikke i Halsnæs Kommune ser ud til, at de ikke-idrætsaktive børn oplever mangel på faciliteter eller de rette tilbud i nævneværdigt omfang. De angiver også sjældent, at aktiviteterne er for dyre.

Nogle af de mere interessante udsagn, som også tyder på et potentiale for fremadrettet aktivitet, er udsagn som 'er i dårlig form', 'savner nogen at følges med' og 'holder pause, regner med at starte igen'. Særligt piger er tilbøjelige til at angive disse barrierer, og 20 pct. af pigerne angiver 'i dårlig form' i forhold til otte pct. af drengene. Det indikerer nogle muligheder, hvis de rette omstændigheder i forhold til tilrettelæggelse af aktiviteter er til stede. Idræt kan jo netop være et middel til at komme ud af den dårlige form – i stedet for at være noget, man holder sig fra, fordi man føler, at man er i dårlig form.

Pigerne angiver også væsentligt oftere end drengene, at de holder pause. Det hænger udmærket sammen med, at også en større andel piger svarede 'Ja, men ikke for tiden' til det indledende spørgsmål, om man normalt dyrker idræt, sport eller motion. Og det svarer også til tallene på landsplan, hvor pigerne oftere end drenge angiver dette svar. Drengene svarer omvendt i meget højere grad, at de ikke gider idræt. Det kan have mange forskellige forklaringer, eksempelvis at man prioriterer andre ting højere, som en stor del af de ikke-idrætsaktive børn og unge tydeligvis gør. Men den manglende lyst til idræt kan også hænge sammen med en manglende rummelighed i de etablerede idrætstilbud. Det understøttes af, at en noget mindre andel svarer, at sport eller motion ikke interesserer dem.

I mange af de eksisterende idrætsforeninger kan man forestille sig, at løbet allerede er kørt, når man bliver teenager, og at det vil blive sværere med alderen at finde en idrætsgren og/eller en idrætsforening, hvor der er rummelighed til at kunne arbejde med succesoplevelser ud fra et spinkelt færdighedsmæssigt grundlag. Måske finder man også her potentialer for flere idrætsaktive i det omfang, idrætsaktiviteterne appellerer til den enkeltes udfoldelsesmuligheder og sørger for at skabe succesoplevelser og meningsfuld beskæftigelse uanset talentniveau.

Tabel 5.11: Årsager til ikke at dyrke idræt, sport eller motion i Halsnæs Kommune (pct.)

(n = 127)	Total	Køn		Alder		
		Drenge	Piger	10-12 år	13-15 år	16 år
Har ikke råd/er for dyrt	6	6	5	5	5	13
Mine forældre er imod	1	2	0	0	2	0
Bruger tid på fritidsjob	6	6	5	0	9	25
Bruger tid på familie/kæreste	7	5	9	7	7	13
Bruger tiden på venner	18	15	22	10	24	38
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	9	10	9	7	14	0
Har dårligt helbred	2	2	2	0	2	13
Er i dårlig form	14	8	20	8	16	50
Ved for lidt om sport/motion	2	2	3	3	2	0

Mangler nogen at følges med	9	8	9	10	9	0
Savner muligheden for at dyrke den rette sport/motion	3	2	5	3	3	0
Har ikke de rette faciliteter i nær-området	2	0	3	3	0	0
Sport/motion interesserer mig ikke	7	6	8	7	9	0
Gider ikke	23	35	11	25	19	38
Holder pause – regner med at starte igen	13	8	17	8	19	0
Mine venner/veninder dyrker heller ikke	3	2	5	0	7	0
Jeg har fysisk/psykisk handicap	2	0	5	0	2	25
Andre grunde	10	10	11	15	7	0
Ved ikke	22	19	25	25	21	13

Tabellen viser ikke-idrætsaktive børns angivne barrierer for ikke at dyrke idræt, sport eller motion. Total samt fordelt på køn og alder (n = 127).

Forventninger om fremtidig idrætsdeltagelse

Selvom et fåtal på ti pct. ikke dyrker aktiviteter, er der endnu færre (tre pct.), som slet ikke forventer at dyrke idræt, sport eller motion i fremtiden, som illustreret i tabel 5.12 herunder. Dog angiver 18 pct. af alle børn og unge i Halsnæs Kommune 'ved ikke' til spørgsmålet.

I tabellen er forventningerne til fremtiden opdelt i forhold til nuværende deltagelse. Man skal dog være opmærksom på, at der er en del overlap imellem kategorierne. En del børn og unge er for eksempel både aktive i foreninger og private centre, og således tæller de med i begge grupper. Når en del af de børn og unge, der i dag er aktive i private centre, angiver, at de i fremtiden forventer at være aktive i foreningsregi, dækker en del af det altså over, at mange af dem allerede også er aktive i foreninger og forventer at blive ved med det.

Tabellen viser, at foreningsaktive i størst omfang forventer også i fremtiden at dyrke foreningsidræt. Men langt fra alle foreningsaktive forventer dog at fortsætte næste år. Knap en tredjedel af foreningsudøverne forventer at starte i et fitnesscenter (som dog også kan være organiseret i foreningsregi), mens lidt færre forventer at dyrke aktiviteter på egen hånd eller i uformelle grupper med venner og familie.

Aktive i private centre forventer i overvejende grad også at forblive aktive i private centre, en del dog også i foreningsorganiseret idræt. De øvrige grupper af nuværende aktive sæt-

ter deres største lid til fremtidig foreningsidræt. En generelt stor andel forventer dog også at dyrke aktiviteter på egen hånd.

Tabel 5.12: Børn og unges forventninger til fremtidig idrætsdeltagelse (pct.)

(n = 1.307)	Total	Nuværende aktivitet			
		Aktive i forening	Aktive i privat center	Aktive på egen hånd	Ikke aktive
Forventninger om idrætsdeltagelse i de kommende år:					
Ja, i en idrætsforening	47	59	37	41	14
Ja, i et fitnesscenter	28	28	53	37	18
Ja, i en gruppe arrangeret af mig selv, familie, venner/bekendte	15	15	14	24	8
Ja, alene/på egen hånd	20	20	28	35	10
Ja, i anden sammenhæng	13	13	21	18	5
Nej	3	1	2	1	18
Ved ikke	18	15	13	15	37

Tabellen viser svar på, hvorvidt børn og unge tror, at de i de kommende år dyrker idræt, sport eller motion i forskellige organiseringsammenhænge. Total samt fordelt på nuværende organiseringsform (n = 1.307).

Det er interessant, at de ikke-idrætsaktive hælder lidt mere til fitnesscenter end foreningsidræt i deres forventninger til egen aktivitet i fremtiden. Det adskiller sig dog ikke fra den gængse tendens i ungdomsårene, hvor fitness generelt er en af de mest populære aktivitetsformer. I forlængelse af ovenstående afsnit om barrierer er det med til at understrege, at de ikke-idrætsaktive kan have svært ved at se sig selv passe ind i de eksisterende foreningsrammer. Samtidig er det interessant, at de ikke-idrætsaktive i stor stil forholder sig usikkert til fremtiden med 37 pct., som svarer 'ved ikke' på spørgsmålet, mens en mindre andel på 18 pct. ved med sikkerhed, at de ikke vil dyrke idræt i nærmeste fremtid. Igen vidner det om et stort potentiale for initiativer og tilbud, som kan få ikke-idrætsaktive til at føle sig trygge og velkomne.

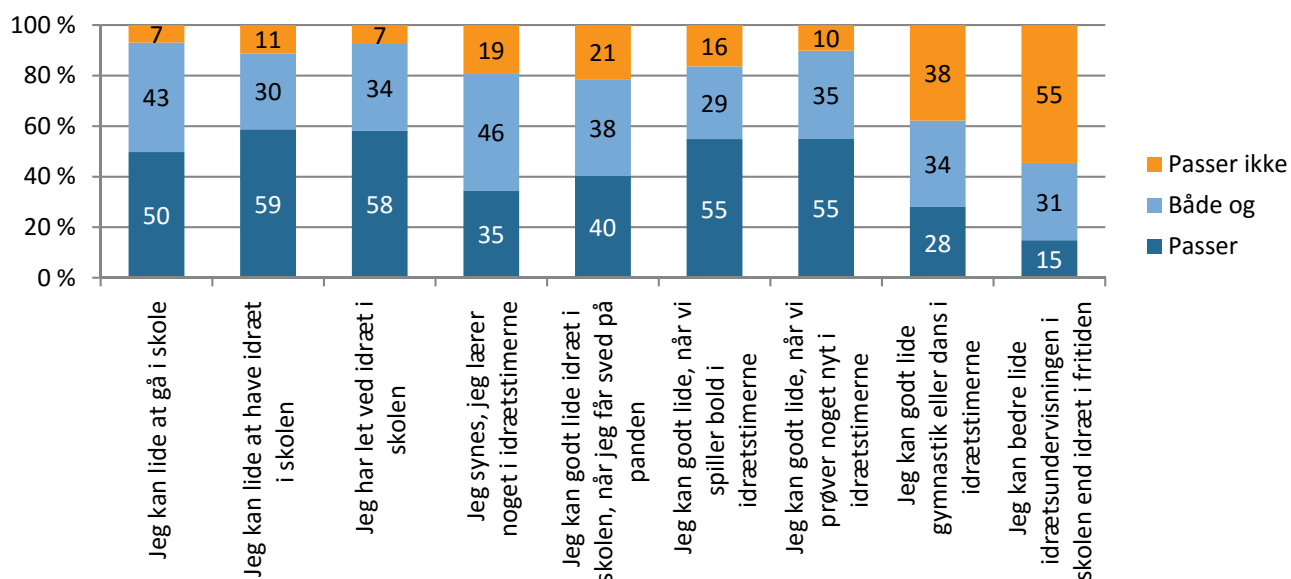
Børns holdninger til idræt i skoletiden

Undersøgelsen har også stillet en række spørgsmål om idræt i skolen. Her skiftes perspektiv fra fokus på den frivillige idræt i fritiden til at se på den obligatoriske idræt i skolen. Børn forholder sig overvejende positivt til skoleidræt, men en stor andel udtrykker dog visse forbehold ved at angive udsagnet 'både og' til en række udsagn omkring skoleidrætten, hvilket kommer til udtryk i figur 5.10 herunder. Godt halvdelen af børn og unge i Halsnæs Kommune kan generelt godt lide at gå i skole, og en lidt større andel på 59 pct. kan lide idrætstimerne. Et lille flertal synes også at have let ved idræt i skolen, og boldspil er lige så populært som at prøve noget nyt i idrætstimerne. Begge dele kan over halvdelen af børnene og de unge godt lide. Til gengæld er der lidt færre, der godt kan lide gymnastik og dans i idrætstimerne (28 pct.).

Ser man på de orange søjler, som er udtryk for de børn og unge, der ikke synes, de enkelte udsagn passer, er det interessant, at 19 pct. ikke oplever, at de lærer noget i idrætstimerne,

at 21 pct. ikke bryder sig om at få sved på panden, mens hele 38 pct. ikke bryder sig om gymnastik og dans.

Figur 5.10: Elevernes holdninger til idræt i skolen (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på ni spørgsmål omkring holdninger til idræt i skoletiden (n = 1.307).

Kønnene er enige i deres vurdering af at gå i skole, men ellers ser man store kønsforskelle. Drengene er mere positive over for idræt i skolen end pigerne. Drengene har også lettere ved idræt i skolen end pigerne, men drenge og piger synes i lige høj grad, at de lærer noget i idrætstimerne. Forskellene på køn kommer særligt til udtryk i spørgsmålet om at få sved på panden, hvilket 27 pct. af pigerne siger direkte, at det 'passer ikke' mod 16 pct. af drengene.

Pigerne har næsten samme holdninger til boldspil og gymnastik/dans, hvilket henholdsvis 41 og 44 pct. godt kan lide. Omvendt ser man hele 69 pct. af drengene, der kan lide boldspil, mens 11 pct. kan lide gymnastik/dans.

Pigerne er lidt mere begejstrede end drengene i forhold til at prøve nyt (60 vs. 50 pct.). Stort set alle udsagn møder faldende opbakning med stigende alder. Holdninger til dans/gymnastik samt vurdering af skoleidræt i forhold til fritidsidræt ligger dog stabilt med stigende alder.

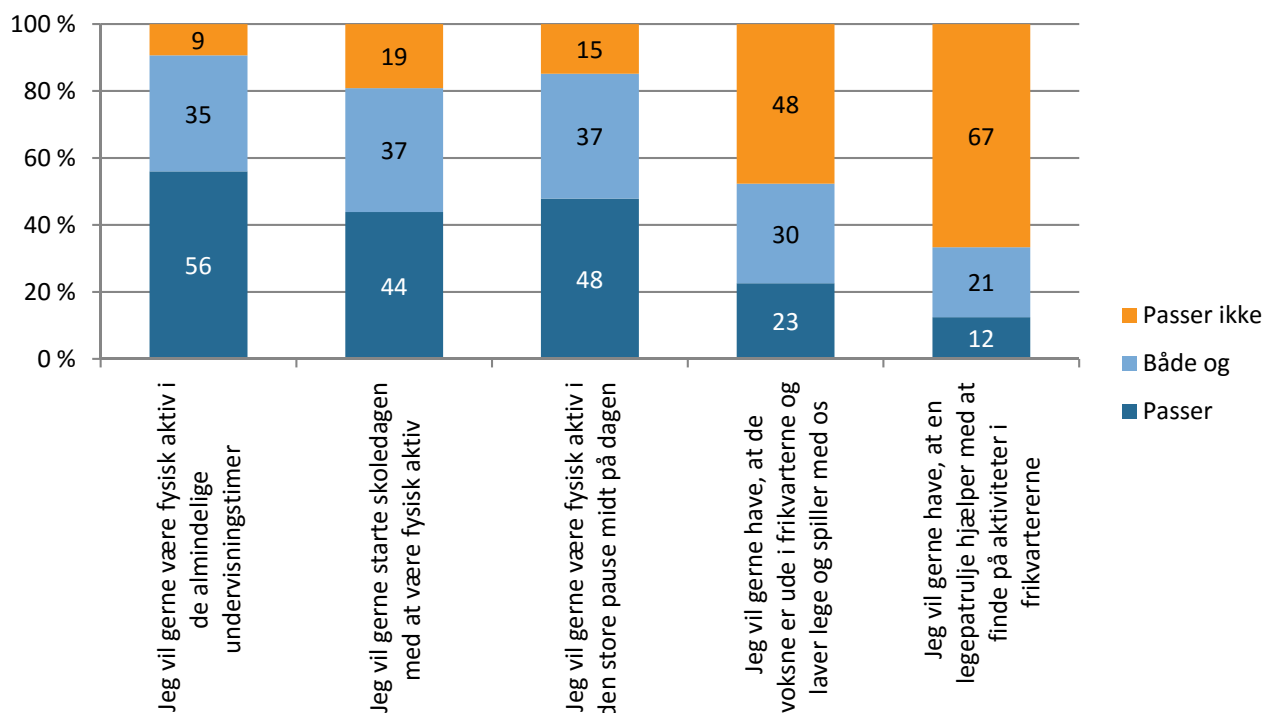
Fysisk aktivitet i skoletiden

Undersøgelsen har også stillet fire spørgsmål, som relaterer sig til folkeskolereformen. Spørgsmålene er stillet for at få en fornemmelse af børnenes holdninger til forskellige tiltag med øget fysisk aktivitet i skoletiden.

Som det fremgår af figur 5.11 herunder, angiver lidt over halvdelen af børn og unge i Halsnæs Kommune, at de gerne vil være fysisk aktive i de almindelige undervisningstimer. Det

vil eleverne hellere end at være fysisk aktive på andre tidspunkter i løbet af skoledagen. Man ser dog 44 pct., som er med på at starte skoledagen med fysisk udfoldelse, og tilsvarende 48 pct., som gerne vil være aktiv i det store middagsfrikvarter. Samtidig forholder eleverne sig kritisk til, at voksne eller legepatruljer skal organisere diverse aktiviteter og lege i frikvartererne. Blot 23 pct. ønsker voksne, og 12 pct. ønsker legepatruljer til at styre aktiviteter i frikvartererne.

Figur 5.11: Elevernes holdninger til fysisk aktivitet i løbet af skoledagen (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på fire spørgsmål omkring holdninger til fysisk aktivitet i skoletiden (n = 1.307).

Primært de yngste børn mellem 10 og 12 år vil gerne sådanne tiltag med legepatruljer/voksne, og samtidig er børn af forældre uden arbejde lidt mere positive over for ideen end børn, hvis forældre er i arbejde. Man ser dog ingen sammenhæng mellem deltagelse i idræt i fritiden og disse to spørgsmål. Omvendt har idrætsdeltagelse i fritiden betydning for lysten til at være fysisk aktiv i løbet af skoledagen, da de idrætsaktive er mere positive overfor sådanne tiltag end ikke-idrætsaktive børn og unge.

Afrunding

Analysen af skolebørns idrætsdeltagelse i Halsnæs Kommune viser generelt en idrætsdeltagelse, der ligger på niveau med resten af landet, når der tages forbehold for metodeforskelle mellem undersøgelserne. Også i Halsnæs Kommune falder andelen af idrætsaktive børn og unge med stigende alder. Det er bemærkelsesværdigt, at der er så små forskelle på idrætsdeltagelsen blandt børn og unge på tværs af forholdsvis forskellige kommuner (sammenlignet med Ballerup og Varde, som har vidt forskellige tilskudsmodeller, geografiske og facilitetsmæssige forhold). Dog ligger idrætsdeltagelsen blandt børn og unge i den nedre ende i Halsnæs i sammenligning med Varde og Ballerup Kommune, men de for-

holdsvis små variationer fortæller, at idrætspolitik/-strategi i praksis ikke betyder så meget for den overordnede idrætsdeltagelse blandt børn. Variationer finder dog sted i nogle tilfælde i forhold til idrætsdeltagelsens karakter.

I Halsnæs Kommune ser man også de 'klassiske forskelle' i idrætsdeltagelsesniveau afhængig af forældrenes socioøkonomiske baggrund og egen deltagelse i sport og motion. Analyserne viser, at forældrenes egen deltagelse i sport og motion står helt centralt i forhold til deres børns aktivitetsniveau. Derfor er der god grund til at rette initiativer mod både børn og forældre, hvis man ønsker at udligne nogle af de socioøkonomiske forskelle i idrætsdeltagelsen.

Skolerne er de eneste aktører, som har fat i alle børn og unge, og derfor er det interessant at se på, hvordan heldagsskolen kan arbejde med øget idrætsdeltagelse for alle børn. Børnene i Halsnæs Kommune vurderer idræt i skolen samt generel fysisk aktivitet i løbet af skoledagen ret blandet. Kun et lille flertal synes om de forskellige bevægelsesmæssige initiativer i skolen, og ofte er de i forvejen idrætsaktive mere begejstrede for sådanne tiltag end de idrætsuvante grupper. Derfor er det vigtigt, at den idræt og bevægelse, som kommer til at foregå i skoletiden, ikke bliver en direkte kopi af den eksisterende fritidsidræt, men mere engagerende for alle, hvis man ønsker at gøre en positiv forskel for de idrætsuvante grupper i løbet af skoledagen.

I børn og unges angivelser af barrierer for at dyrke idræt fylder pris (at det er for dyrt) samt mangel på faciliteter og relevante tilbud kun ganske lidt. Samtidig angiver et flertal, at de ikke savner yderligere muligheder, samt at de oplever gode forhold for at dyrke idræt og motion i Halsnæs Kommune.

På tværs af de tre lokalområder, skoledistrikterne Hundested, Frederiksværk og Arresø, er der ikke de store forskelle. Dog oplever børn og unge i Hundested (af naturlige grunde) at have langt til en svømmehal, og en del efterspørger da også en sådan i lokalområdet. Ellers efterspørger børn og unge i høj grad mindre idrætsinstallationer, som skaterbaner, parkourbaner og basketballbaner.

Analyserne tyder ikke på, at antallet af og afstanden til faciliteter øver indflydelse på børns samlede idrætsdeltagelse. En grundforsyning med faciliteter i lokalområdet samt muligheder for mere nicheprægede aktiviteter inden for en lidt større afstand ser dog ud til at være afgørende for en tilfredsstillende oplevelse. Børn og unge i de sammenlignelige kommuner bruger akkurat lige så meget tid på transport som børn og unge i Halsnæs Kommune, og oplevelsen af nærhed ser ud til at være den samme uafhængig af kommunerne med vidt forskellige geografiske og transportmæssige forhold. Nok er idrætsdeltagelsen blandt børn og unge moderat lavere i Halsnæs Kommune end i Varde og Ballerup Kommune, men forskellene er begrænsede og ikke signifikante. Omvendt kan antallet og typen af faciliteter (og foreninger) have betydning for selve idrætsdeltagelsens karakter. Således ser man flere håndboldspillere og fitnessudøvere i Hundested, mens flere benytter svømmehallen i Arresø end i de to øvrige skoledistrikter.

Appendiks 5.1: Børn og unges brug af faciliteter

Tabel 5.13: Andel brugere blandt idrætsaktive (dvs. har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år)

(n = 1.307)	Total
AK Heros (brydeklubben)	1,7
Aktivitetshuset Paraplyen (lille sal)	0,9
Aktivitetshuset Paraplyen (multisalen)	0,4
Aktivitetshuset Paraplyen (store gymnastiksal)	1,0
Aktivitetshuset (lille gymnastiksal)	0,3
Frederiksværk Gymnasium og HF (hal)	1,0
Enghaveskolen (hal)	6,3
Enghaveskolen (gymnastiksal)	2,1
Forsamlingshuset (mavedans)	0,3
Frederiksværkhallen (hal)	11,3
Frederiksværkhallen (balkon)	1,5
Frederiksværkhallen (mødelokale (LOF))	0,3
Gubben (Søstjernen)	0,1
Gubben (Silden)	0,3
Gubben (Sælen)	0,1
Halsnæs Medborgerhus (Billedtårnet 1)	0,1
Halsnæs Medborgerhus (Billedtårnet 2)	0,1
Halsnæs Medborgerhus (Billedtårnet 3)	0,1
Halsnæs Medborgerhus (salen)	0,3
Halsnæs Yoga (yogalokale)	0,4
Hundested Hallen (gymnastiksal)	2,8
Hundested Hallen (hal)	9,1
Hundested Hallen (skydekælder)	0,3
Hundested Hallen (træningssal)	1,8
Kregme Skole (lille gymnastiksal)	0,6
Kregme Skole (store gymnastiksal)	0,7
Magleblikskolen (dreng gymnastiksal)	3,2
Magleblikskolen (pige gymnastiksal)	2,2
Melby Skole (gymnastiksal)	2,0
Melby Skole (hal)	7,7
Rådhusal Nord	1,3
Rådhusal Syd	2,2
Rådhusalens Foyer	0,3
Salen ved 'lejlighed til udvikling'	0,2
Storebjergskolen (gymnastiksal)	0,9
Storebjergskolen (spejlsal)	0,5
Storebjergskolen (hal)	2,5

Vinderød Skole (gymnastiksal)	0,9
Ølsted Sogneskole (hal)	3,8
Enghaveskolen (boldbane - naturgræs)	4,0
FFK Stadion (boldbane - naturgræs)	10,5
FFK Stadion (boldbane - jord/grus)	3,6
FFK Stadion (boldbane - kunstgræs)	10,7
Gl. Brederød (boldbane - naturgræs)	0,2
Hundested Skole (boldbane - naturgræs)	3,4
Hundested Stadion (boldbane - naturgræs)	6,3
Hundested Stadion (boldbane - jord/grus)	2,0
Hundested Stadion (boldbane - kunstgræs)	9,0
Melby Skole (boldbane - naturgræs)	4,7
MLI Stadion (boldbane - naturgræs)	5,8
Vinderød Skole (boldbane - naturgræs)	0,7
Ølsted boldbaner (boldbane - naturgræs)	3,2
Ølsted Skole (boldbane - naturgræs)	2,2
Ølsted Sogneskole (boldbane - naturgræs)	1,5
Ølsted Stadion (boldbane - naturgræs)	3,4
Asserbo Golf Club	1,0
Auderødlejren (skydebane - udendørs)	0,2
Enghaveskolen (skydebane - kælderen)	0,3
Frederiksværk Ridecenter (ridebaneanlæg)	2,3
Frederiksværk Tennisklub (grusbaner og minitennisbaner - udendørs)	0,7
Hundested Rugby Stadion (rugbybane)	0,3
Hundested Sportsrideklub (ridebaneanlæg)	1,3
Hundested Stadion (petanquebane)	0,2
Hundested Tennisklub (tennisbane - udendørs)	0,3
Kregme Skole (boldbane)	0,2
MLI Stadion (boldbane)	0,6
MLI Stadion (tennisbane - udendørs)	0,3
Motorsportsanlæg (microcrossbane)	0,2
Multiskydebane	0,3
Slettebjerggård Ridecenter (ridebaneanlæg)	0,6
Taifu (kampsportslokale)	0,4
Frederiksborg Centret (svømmehal)	0,9
Frederikssund Svømmehal (25 m bassin)	0,5
Frederikssund Svømmehal (børnebassin)	0,3
Frederiksværk Svømmehal (lille bassin)	2,6
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	11,2
Frederiksværk Svømmehal (varmtvandsbassin)	2,0
Gribskov Svømmehal (25 m bassin)	0,4

Gribskov Svømmehal (morskabs- og træningsbassin)	0,3
Gribskov Svømmehal (småbørnsbassin)	0,1
Gribskov Svømmehal (varmtvandsbassin)	0,3
Helsingebadet (25 m. bassin)	0,6
Nordsjællands Hospital (varmtvandsbassin)	0,1
Skolen ved Kjæret (svømmebassin)	0,1
Slangerup Svømmehal (25 m. bassin)	0,3
Slangerup Svømmehal (varmtvandsbassin)	0,3
Feel Good Fitness	0,3
Fitness World (Frederiksværk)	4,5
Frederiksværk Motionscenter	1,2
Gym53 Fysioterapi og Træningscenter	4,0
Andet	2,5
Frederiksværk Ro- og Kajakklub	0,9
Hundested Roklub	0,3
Frederiksværk Agilityklub	0,1
Frederiksværk Skov (naturlegeplads, balance- og motionsudstyr)	0,7
Hundested Havn (naturlegeplads)	0,5
Multilegeplads i Maglehøj boligområde	0,3
Naturlegeplads Havtyren (Liseleje)	0,7
Naturlegeplads i Frederiksværk Skov bag kirken	0,3
Skaterområde Melleumrummet (Hundested), skaterbane (udendørs)	1,4
Sundhedsskuret på Nyvej, træningspavilloner og udendørs fitnessudstyr	0,1
Ullerup Skov, balance- og motionsudstyr	0,1
Ullerup Skov, naturlegeplads	0,2
Ølsted, skaterbane (indendørs)	1,1
Arresø (Auderød), isskøjtøløb	0,4
Arresø og Arresø kanal	1,4
Arresødal Skov	2,0
Arresødal Skov, Halsnæssti	0,8
Arresødal Skov, Sundhedsspor	0,6
Asserbo Plantage	1,4
Asserbo Plantage (stier: 3, 5, 8 og 10 km)	1,0
Auderød Skov	1,0
Auderød Skov, shelterplads	0,3
Badehuset	0,2
Brødemose Skov	0,9
DDS Frv gruppe, spejderhytte (1)	0,2
DDS Frv gruppe, spejderhytte (2)	0,3
DDS Hundested/Knud Rasmussen Gruppen, spejderhytte	1,4
Fjordstien (stier)	0,7

Frederiksværk Havn	1,4
Frederiksværk skovene, Find vej i Frederiksværk skovene (60 poster)	1,2
Frederiksværkskovene	3,4
Fugletårnet, udsigtsplatformen (ud til Arresø)	0,6
Grønesse Skov	1,0
Gråstenvej (Hundested), vand	0,5
Halsnæssti, Melletrummet i Hundested	1,4
Halsnæssti/Hjerteststi (med start fra svømmehallen)	0,6
Hundested Hallen (friluftscenen)	1,2
Hundested Havn	2,7
Hundested Havn (Trekanten)	1,9
KFUM Spejderne (spejderhytte)	1,9
Krebsehullet (ved Maglebliskolen), isskøjtølb	0,1
Landbysporet rundt om Torup	0,1
Lillesøen (ved Kregme Skole), isskøjtølb	0,1
Liseleje Plantage	1,2
Liseleje Strand	2,9
Lynæs Havn	1,7
Lynæs Havn (shelterplads)	0,8
Melby Overdrev	1,8
Melby Overdrev, Sundhedsspor	0,9
Melletrummet (Hundested), isskøjtølb	0,3
Natursti	1,2
Nordkyststien	0,3
Ridestien i Tisvildeleje	0,8
Sonnerup Skov	0,3
St. Havelse Strand, shelterplads	0,2
Strø Bjerge 1, fredede områder	0,1
Strø Bjerge 2, fredede områder	0,1
Strø Bjerge 3, fredede områder	0,1
Strø Bjerge, Holstrupgård, shelterplads	0,2
Sundhedskorridor (Halsnæs), Sundhedsspor	0,2
Tisvilde Hegn	1,4
Tisvilde Hegn (nær Asserbo slotsruin), shelterplads	0,7
Tranemosen (Frederiksværk), isskøjtølb	0,2
Ullerup Skov	2,6
Ullerup Skov (shelterplads)	1,1
Ullerup Skov, Sundhedsspor	1,0
Vinderød Skov	1,6
Vinderød Skov (shelterplads)	0,7
Vindås Mose (Hundested), isskøjtølb	0,2

Delanalyse 6: Undersøgelse af voksnes idrætsvaner og brug af idrætsfaciliteter og natur i Halsnæs Kommune

Indledning

Denne analyse ser på idrætsdeltagelsen blandt voksne borgere over 15 år i Halsnæs Kommune. Borgerne har besvaret et spørgeskema i marts 2015 om deres deltagelse i idrætsaktiviteter, deres oplevelser og vurdering af de idrætsfaciliteter, de benyttede, samt deres ønsker og behov i forhold til aktivitetsmuligheder og -anlæg i kommunen.

Analyserne har særligt fokus på køns- og aldersforskelle og ser tillige på lokale forskelle ud fra den lokalopdeling i tre skoledistrikter, som blev præsenteret i baggrundskapitlet.

Metode

I samarbejde med Halsnæs Kommune er der til denne undersøgelse lavet et udtræk af 3.000 voksne borgere over 15 år bosiddende i kommunen³⁶. I stikprøven er der taget hensyn til, at fordelingen på køn og alder svarer til befolkningssammensætningen i Halsnæs Kommune. Udtrækket er således baseret på følgende præmisser:

- Borgere bosiddende i kommunen i alderen 16-80 år.
- Fødselsregistreringssted i Danmark (inkl. Grønland) og andre lande.
- Køns- og aldersfordelingen af de udtrukne svarende til fordelingen blandt alle borgere i kommunen i samme alder.
- Borgere med adressebeskyttelse, umyndige og tilmeldte på høje velkoder (hjemløse) medtages ikke.

Respondenterne i udtrækket fik tilsendt en indbydelse til at deltage i undersøgelsen i slutningen af februar 2015. Dette brev indeholdt et link til en hjemmeside, hvor det var muligt at besvare det elektroniske spørgeskema. Spørgeskemaet var konstrueret, så det indeholdt en række 'spring', således at ikke alle respondenter blev stillet over for de samme spørgsmål, men kun blev bedt om at svare på spørgsmål, der var relevante for deres situation vurderet ud fra svarene på de foregående spørgsmål. Hvis en respondent f.eks. svarede 'nej' til spørgsmålet, om vedkommende dyrkede idræt, skulle vedkommende således ikke gennem alle spørgsmålene vedrørende idrætsaktiviteter og -faciliteter.

De voksne blev bl.a. spurgt om deres deltagelse i idrætsaktiviteter, deres oplevelser og vurdering af de idrætsfaciliteter, de benytter, samt deres ønsker og behov i forhold til aktivitetsmuligheder og -anlæg i kommunen. Endelig skulle respondenterne besvare en række baggrundsspørgsmål om køn, alder, uddannelse, arbejde, familieforhold mv. Spørgeskemaet indeholder en række af spørgsmål, som var med i en landsdækkende undersøgelse af befolkningens motions- og sportsvaner 2011 (Laub, 2013).

³⁶ Der var et frafald på 24 respondenter pga. ukendt adresse og lign. resulterende i et samlet respondentantal på 2.976.

Der blev udsendt rykkerskrivelser efter første svarfrist i midten af marts. Da indsamlingen blev afsluttet medio april, havde 911 personer besvaret spørgeskemaet. Dette gav sammenlagt en svarprocent for hele undersøgelsen på 31 pct.

Tabel 6.1: Svarprocenter for voksenundersøgelsen i Halsnæs Kommune. Fordelt på køn, alder og lokalområde (pct.)

(n = 2.976)		Antal svar	Antal inviterede	Svarprocent
Total		911	2.976	31 pct.
Køn	Kvinder	500	1.475	34 pct.
	Mænd	411	1.501	27 pct.
Alder	16-19 år	52	170	31 pct.
	20-29 år	50	319	16 pct.
	30-39 år	74	363	20 pct.
	40-49 år	149	559	27 pct.
	50-59 år	209	594	35 pct.
	60-69 år	242	583	42 pct.
	70 år+	135	388	35 pct.
Lokalområde	Arresø	296	296	28 pct.
	Frederiksværk	323	323	31 pct.
	Hundested	292	899	32 pct.

Sammenligninger med landstal

Den landsdækkende undersøgelse fra 2011 har en svarprocent, der ligger højere end i dette tilfælde (44 pct.), men hvis man sammenligner med tilsvarende undersøgelser af idrætsvaner på kommuneniveau, ligger svarprocenten i de fleste kommuner mellem 30 og 35 pct.³⁷

Den relativt lave besvarelsesprocent kan have betydning for analyserne, idet respondenter, der allerede dyrker idræt, motion og sport, angiveligt er mere villige til at deltage i en undersøgelse om dette emne end personer, der ikke er idrætsaktive. Derfor kan man ikke afvise, at den reelle andel af idrætsaktive i Halsnæs Kommune er lidt lavere, end denne undersøgelse kommer frem til.

I gruppen af besvarelser er der desuden en tendens til, at visse aldersgrupper i mindre grad har deltaget i undersøgelsen. Specielt aldersgrupperne 20-29 år (16 pct.), 30-39 år (20 pct.) og 40-49 år (27 pct.) har en lav besvarelsesprocent i forhold til de ældre aldersgrupper, der alle ligger over gennemsnittet for undersøgelsens samlede svarprocent. Til gengæld er deltagelse blandt de yngste i alderen 16-19 år (31 pct.) på niveau med gennemsnittet. Ikke desto mindre må overrepræsentationen af ældre borgere blandt undersøgelsens deltagere formodes at påvirke analyser, hvor den samlede deltagergruppe udgør grundlaget (se tabel 6.1).

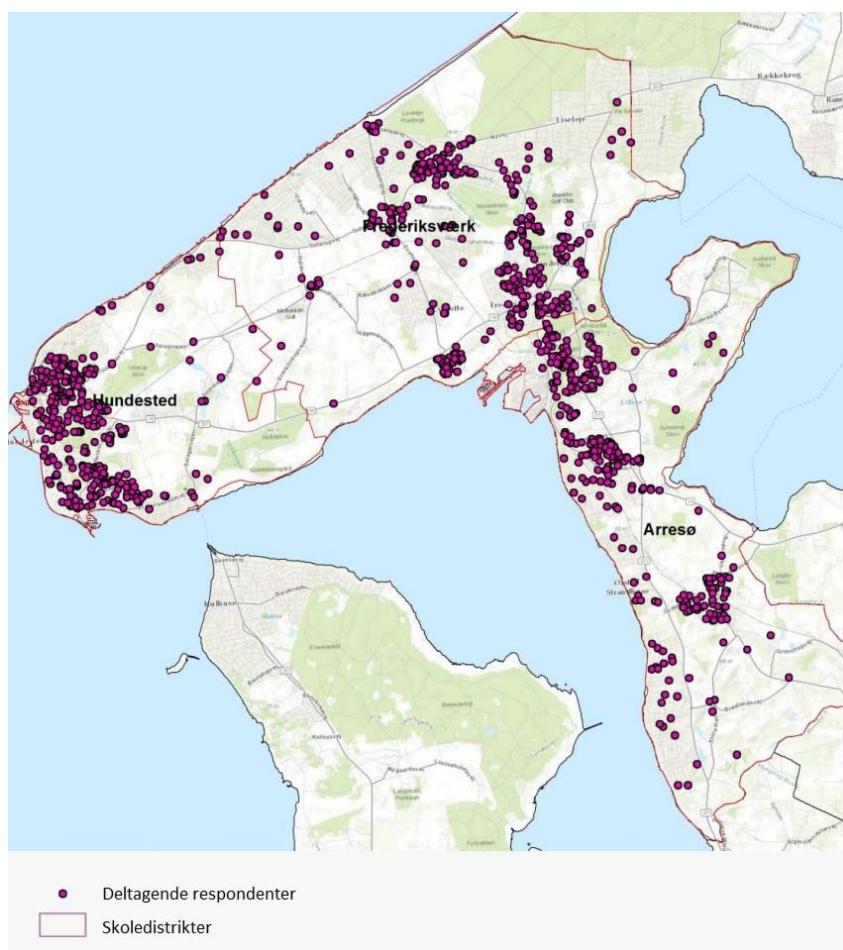
³⁷ I Allerød Kommune var svarprocenten i en tilsvarende undersøgelse 34 pct., mens den i Skanderborg Kommune var 36 pct. Begge undersøgelser er fra 2014. I Ballerup Kommune, hvor en tilsvarende undersøgelse har kørt parallelt med denne, opnåede man en svarprocent på 32 pct.

Et andet forhold, der kan spille ind på sammenligningsmuligheder med landstallene, er de fire års forskel i tidspunkt for dataindsamling. Tendenser eller strømninger i denne tidsperiode kan ligeledes bidrage til at forklare forskelle mellem denne undersøgelse fra Ballerup Kommune og landsundersøgelsen fra 2011.

Lokale forskelle

Geografisk set er der ikke den store forskel i deltagelsen mellem de tre lokalområder. Hundested har den bedste deltagelse med 32 pct., mens den i Arresø ligger på 28 pct. Der er naturligvis størst koncentration af respondenter i byerne i kommunen – men som det ses af figur 6.1, er repræsentanter bosat uden for byerne også godt repræsenteret.

Figur 6.1: Den geografiske fordeling af deltagende respondenter.

Mindre aldersforskelle præger respondentgrupperne fra de tre lokalområder. Den gennemsnitlige andel af respondenter over 50 år er for hele Halsnæs Kommune 64 pct. (blandt de deltagende respondenter i denne undersøgelse), mens andelen er større i Hundested (66 pct.) og Frederiksværk (65 pct.) og lidt mindre i Arresø (62 pct.).

Hvem dyrker idræt, sport og motion i Halsnæs Kommune?

Andelen af voksne borgere i Halsnæs Kommune, der svarer, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion ligger samlet set på 62 pct. Det kunne umiddelbart tyde på, at de voksne borgere i kommunen er en anelse mindre idrætsaktive end landsgennemsnittet, da den seneste idrætsvaneundersøgelse viste, at 64 pct. af danskerne normalt dyrker idræt, sport eller motion (Laub, 2013).

Tabel 6.2: Andelen af voksne borgere i Halsnæs Kommune, der dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

(n = 911)		Ja	Ja, men ikke for tiden	Nej	Idrætsaktive på landsplan ³⁸	
Total		62	13	26	64	
Køn	Kvinder	65	13	22	65	
	Mænd	58	13	29	63	
Aldersgruppe	16-19 år	60	21	19	67	
	20-29 år	64	14	22	67	
	30-39 år	69	12	19	63	
	40-49 år	62	17	21	64	
	50-59 år	60	14	25	63	
	60-69 år	64	7	29	65	
70år+		55	12	33	58	
	Lokalområde	Arresø	66	11	24	-
		Frederiksværk	63	14	24	-
		Hundested	56	14	30	-

Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' Opdelt på køn, alder og lokalområde (n=911). Sammenlignet med landstal (n = 3.797).

En sammenligning med tilsvarende undersøgelser på kommuneniveau viser også, at idrætsdeltagelsen i Halsnæs ligger i den lave ende. I Ballerup Kommune ligger andelen af idrætsaktive på 67 pct., i Varde Kommune på 69 pct., i Allerød Kommune på 73 pct. (Forsberg et al. 2014), mens der i Skanderborg Kommune var 72 pct., der i vinteren 2014 angav, at de normalt dyrkede idræt, sport eller motion (Høyer-Kruse og Tofft-Jørgensen, 2014).

Idrætsdeltagelsen fordelt på køn i Halsnæs Kommune viser, at der er signifikant flere kvinder (65 pct.) end mænd (58 pct.), som er idrætsaktive. Forskellen er tydeligere end i de øvrige kommuner, og kvinderne ser altså ud til at have taget føring på idrætsområdet i Halsnæs. Det skyldes primært, at mændene i området er mindre idrætsaktive end mænd i andre kommuner og på landsplan, mens kvindernes aktivitetsniveau ligger tættere på kvinder i andre kommuner.

³⁸ Procentsatser hentet fra den seneste nationale idrætsvaneundersøgelse (Laub, 2013).

I forhold til aldersgrupperne er de mest aktive at finde blandt de 30-39 årige (69 pct.) og 20-29 årige (64 pct.). De mindst aktive finder man i hver ende af spektret, hvor 60 pct. af de 16-19-årige og 55 pct. af de ældste borgere (70 år+) er aktive. Dette mønster er atypisk i forhold til det generelle billede, hvor man i Ballerup og Varde Kommune og på landsplan ser de 30-49-årige være mindst idrætsaktive (Laub, 2013).

Afvigelserne skyldes primært, at de ældre Halsnæs-borgere dyrker mindre idræt, sport eller motion end ældre borgere i de øvrige kommuner, og overordnet tegner sig to særlige udfordringsområder i Halsnæs Kommune. Kommunens mænd og ældre borgere dyrker mindre sport eller motion end landsgennemsnittet, og teenagerne er generelt en udfordring i alle dele af landet.

På tværs af lokalområder er der stor forskel mellem den nordlige del af kommunen og den sydlige. Således bor de mest idrætsaktive i Arresø (66 pct.), mens de mindst aktive borgere bor i Hundested (56 pct.). Årsagen til disse forskelle skal formentlig findes i socioøkonomiske forhold lokalområderne imellem. Når der kontrolleres for uddannelsesniveaue i hvert lokalområde, er der således en signifikant sammenhæng mellem idrætsdeltagelsen og uddannelsesniveaue³⁹.

Når man sammenholder idrætsdeltagelsen med socioøkonomiske faktorer⁴⁰, er specielt tilknytningen til arbejdsmarkedet en afgørende faktor for aktiv idrætsdeltagelse. Kun lidt over halvdelen (54 pct.) af de personer, der midlertidigt er uden et arbejde⁴¹, dyrker normalt idræt, motion eller sport. En del af forklaringen her skyldes dog eksempelvis barsels- eller sygeorlov. Man ser også et sammenfald mellem uddannelseslængde og idrætsdeltagelse, hvor gruppen med højst en grundskoleuddannelse⁴² eller en kort uddannelse⁴³ adskiller sig ved et lavere deltagelsesniveau end personer med videregående uddannelser (se tabel 6.3). Generelt er uddannelseslængde den mest afgørende baggrundsvariabel for befolkningens tilbøjelighed til at dyrke sport eller motion (Pilgaard, 2009).

³⁹ Det har dog ikke været muligt at teste, hvorvidt forskellene skyldes uddannelsesniveaue alene.

⁴⁰ Højeste gennemførte uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

⁴¹ På orlov eller ledig på dagpenge/kontanthjælp

⁴² 8.-10. klasse

⁴³ Gymnasial uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse eller arbejdsmarkedsuddannelse.

Tabel 6.3: Andelen af voksne borgere i Halsnæs Kommune, der dyrker idræt, sport eller motion (pct.)

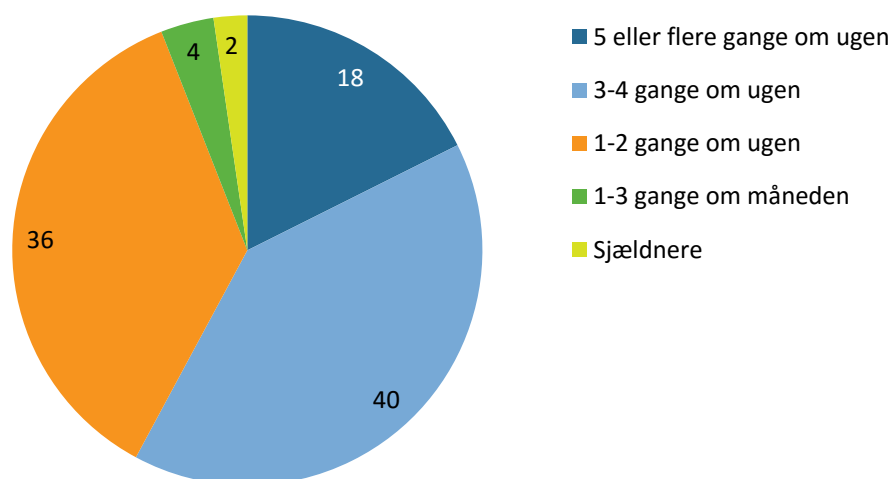
(n = 911)		Ja	Ja, men ikke for tiden	Nej
Uddannelsesniveau	Grundskole	47	17	36
	Kort uddannelse	60	12	28
	Kort videregående uddannelse	54	20	26
	Mellemlang videregående uddannelse	75	9	17
	Lang videregående uddannelse	72	9	19
	Anden uddannelse	58	6	36
Tilknytning til arbejdsmarkedet	I arbejde	65	13	22
	Midlertidigt uden arbejde	54	14	32
	Uden for arbejdsmarkedet	60	11	28
	Andet	56	15	29

Tabellen viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Dyrker du normalt idræt, sport eller motion?' Opdelt på uddannelseslængde og arbejdsmarkedstilknytning (n=911).

Hvor ofte dyrker borgerne idræt i Halsnæs Kommune?

Flertallet af de aktive idrætsudøvere i Halsnæs Kommune (andelen, som har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år) er aktive mindst én gang om ugen, som det fremgår af figur 6.2 herunder.

Figur 6.2: Idrætsaktive voksnes træningshyppighed i Halsnæs Kommune (pct.)

Figuren viser, hvor ofte andelen af alle idrætsaktive dyrker idræt, sport eller motion (Idrætsaktive er baseret på andelen, der dyrker mindst én aktivitet regelmæssigt) (n=738).

I sammenligning med landstallene trækker de idrætsaktive i Halsnæs Kommune lidt oftere i idrætsstøjet end landsgennemsnittet. På landsplan er der kun 13 pct. af de idrætsaktive, som er aktive 5 eller flere gange om ugen, og 33 pct. som er aktive 3-4 gange om ugen

(Laub, 2013). De idrætsaktive kvinder træner hyppigere end mændene, hvilket også afviger fra det generelle billede på landsplan.

Selvom færre borgere i Halsnæs Kommune generelt dyrker sport eller motion i forhold til landstallene, ser man de idrætsaktive være relativt dedikerede ved en stor andel (særligt blandt de idrætsaktive kvinder), som træner tæt på hver dag. Det tyder på en polarisering i kommunen mellem meget idrætsaktive borgere og en stor gruppe, som slet ikke dyrker sport eller motion.

Aktivitetsformer

Som nævnt dyrker 62 pct. af kommunens voksne borgere idræt, sport eller motion, hvilket er lidt lavere end landsgennemsnittet på 64 pct. Ser man i stedet på spørgsmålet om, hvorvidt befolkningen har dyrket mindst én specifik aktivitet inden for det seneste år, angiver 81 pct. af de voksne borgere i Halsnæs Kommune at have dyrket mindst én aktivitet.

De ti mest populære motionsformer blandt voksne i Halsnæs Kommune er i nævnte rækkefølge: vandreture (29 pct.), jogging/motionsløb (22 pct.), styrketræning (22 pct.), gymnastik (11 pct.), svømning (11 pct.), badminton (8 pct.), aerobic/step/pump/zumba el.lign. (8 pct.), yoga, afspænding eller meditation (8 pct.), spinning/kondicykel (7 pct.) og landevejscykling (7 pct.).

De voksne borgere i Halsnæs Kommune følger dermed en landsdækkende tendens til i højere grad end børn og unge at benytte sig af aktiviteter, som traditionelt set ikke fylder meget i de kommunale indsatser på idrætsområdet. Hvis man kigger på de 15 mest populære aktiviteter blandt voksne borgere i kommunen, dyrkes kun gymnastik, svømning, badminton, fodbold og dans overvejende i en idrætsforening og i kommunalt støttede eller ejede idrætsfaciliteter.

Tabel 6.4: Andelen af voksne borgere, der dyrker forskellige former for sport/motion (pct.)

(n = 908)	Halsnæs Kommune	Landsplan
Vandreture	29	23
Jogging/motionsløb	22	31
Styrketræning	22	24
Gymnastik	11	12
Svømning	11	12
Badminton	8	6
Aerobic/step/pump/ Zumba el. lign.	8	12
Yoga, afspænding, meditation	8	6
Spinning/kondicykel	7	11
Landvejscykling	7	8
Mountainbike	6	4
Fodbold	5	9
Dans (alle former)	5	5

Golf	4	5
Fiskeri	4	4
Stavgang/Nordic Walking	3	2
Sejlsport/surfing/kite	3	2
Anden vandtræning	3	2
Tennis	3	3
Ridning	2	2
Håndbold	2	3
Kano/kajak	2	2
Bowling/keglespil	1	4
Petanque/Boule	1	1
Billard/pool	1	2
Roning	1	1
Jagt	1	3
Volleyball/beachvolley	1	1
Andet boldspil for hold (eks. floorball)	1	1
Kampsport	1	2
Rulleskøjter/skateboard	1	2
Vinterbadning	1	1
Basketball	1	1
Orienteringsløb	1	1
Bordtennis	<1	1
Atletik	<1	<1
Triatlon/duatlon	<1	<1
Skydning	<1	2
Handicapidræt	<1	<1
Parkour el. lign.	<1	<1
Andet individuelt boldspil	<1	1
Skøjteløb (is)	<1	1
Anden idrætsgren ⁴⁴	7	4
Dyrker ingen aktiviteter	19	---

Tabellen viser andelen af alle respondenter, der dyrker forskellige aktivitetsformer. Opdelt på Halsnæs Kommune (n=908) og landsplan (n=3.957).

⁴⁴ 'Anden idrætsgren' dækker bl.a. hverdagsaktiviteter (gå og cykle), crossfit, ski-aktiviteter, fægtning, budskydning og qigong.

Hvis man sammenligner de mest populære aktiviteter i Halsnæs Kommune med tallene på landsplan, er der overordnet tale om de samme idrætsgrene, men Halsnæs-borgerne dyrker i højere grad følgende aktiviteter⁴⁵:

- Vandreture
- Badminton
- Yoga, afspænding eller meditation
- Mountainbike

Forskellene kan skyldes, at relativt mange ældre borgere har deltaget i undersøgelsen. Dette kan tænkes at have en indflydelse på specielt vandreture og badminton, som i højere grad dyrkes blandt den ældre del af den voksne befolkning (Laub, 2013). En anden forklaring kunne være, at de lokale forhold eller den lokale idrætskultur gør, at nogle aktiviteter er mere tiltrækkende og populære i Halsnæs Kommune end i resten af landet. Yoga er et eksempel på en 'storbyaktivitet', som har vundet størst udbredelse i de store byer, og som næsten udelukkende dyrkes af kvinder og befolkningsgrupper med videregående uddannelser. Desuden er det en aktivitet i vækst i disse år (Bjerrum & Pilgaard, 2014). Halsnæs' pendlerkultur kunne tænkes at trække tendenser til sig fra København, og man ser eksempelvis også otte pct. af Ballerup-borgerne, men en noget lavere andel på fem pct. i Varde Kommune, der dyrker yoga.

Mountainbike er en anden interessant aktivitet, som er vundet frem de senere år. Denne aktivitet ser man også brede sig mere i kommuner med adgang til natur med seks pct. i Halsnæs Kommune og hele ni pct. i Varde Kommune, mens andelen er på fem pct. i Ballerup Kommune.

Omvendt ser man også flere aktiviteter, som Halsnæs-borgerne dyrker i mindre grad end på landsplan. Det gælder⁴⁶:

- Jogging/motionsløb
- Styrketræning
- Aerobic, Zumba m.m.
- Spinning/kondicykel
- Fodbold
- Bowling/keglespil

Også her kan en del af forklaringen tilskrives den større andel af ældre blandt respondenterne, da eksempelvis jogging/motionsløb og aerobic/zumba m.m. er aktiviteter, der i højere grad dyrkes af den yngre del af den voksne befolkning (Laub, 2013).

I forhold til lokalområderne i kommunen er der nogle mindre forskelle på aktivitetsvalget fra område til område. Vandreture er mest populært i Arresø og Frederiksværk. Jog-

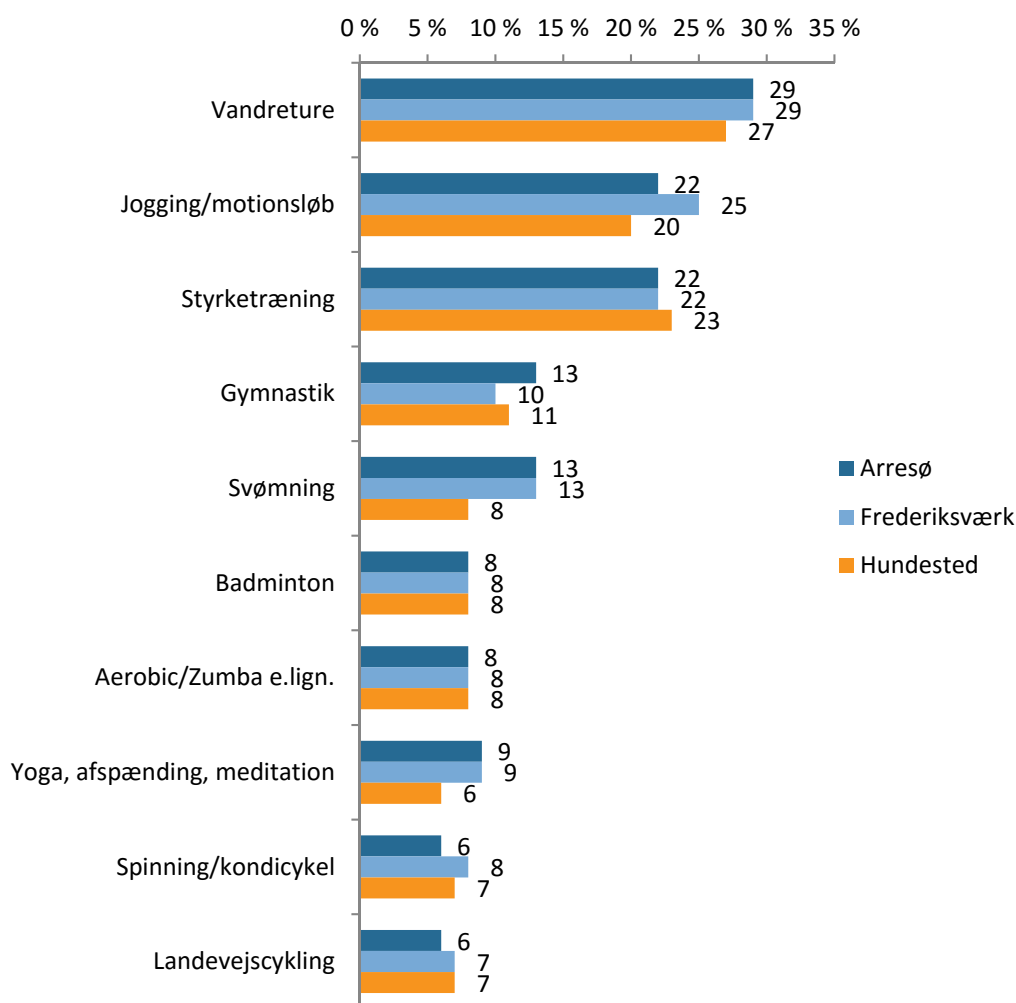
⁴⁵ Kun aktiviteter med en forskel på min. 2 procentpoint fra landstal er nævnt i denne sammenhæng.

⁴⁶ Kun aktiviteter med en forskel på min. 2 procentpoint fra landstal er nævnt i denne sammenhæng.

ging/motionsløb synes at være mest udbredt i Frederiksværk i forhold til resten af kommunen (se figur 6.3).

Yderligere ser spinning/kondicykel, mountainbike, golf, håndbold og basketball ud til at være mere populært i Frederiksværk end i de to øvrige områder. Omvendt dyrker flere fodbold, gymnastik og ridning i Arresø sammenlignet med de andre lokalområder. Endelig er dans, fiskeri, sejlsport og roning mest udbredt i Hundested. De lokale forskelle er med til at synliggøre, at særlige naturområder, bestemte facilitetsmuligheder og aktive foreninger i forskellige idrætsgrene kan bidrage til forskelle og dynamikker i det samlede idrætsbillede i kommunen.

Figur 6.3: Andelen af voksne borgere i de tre lokalområder (skoledistrikter), som har dyrket forskellige aktiviteter regelmæssigt de seneste 12 måneder (pct.)

Figuren viser andelen af alle respondenter, der har dyrket forskellige aktiviteter inden for det seneste år. Opdelt på skoledistrikter (n=908).

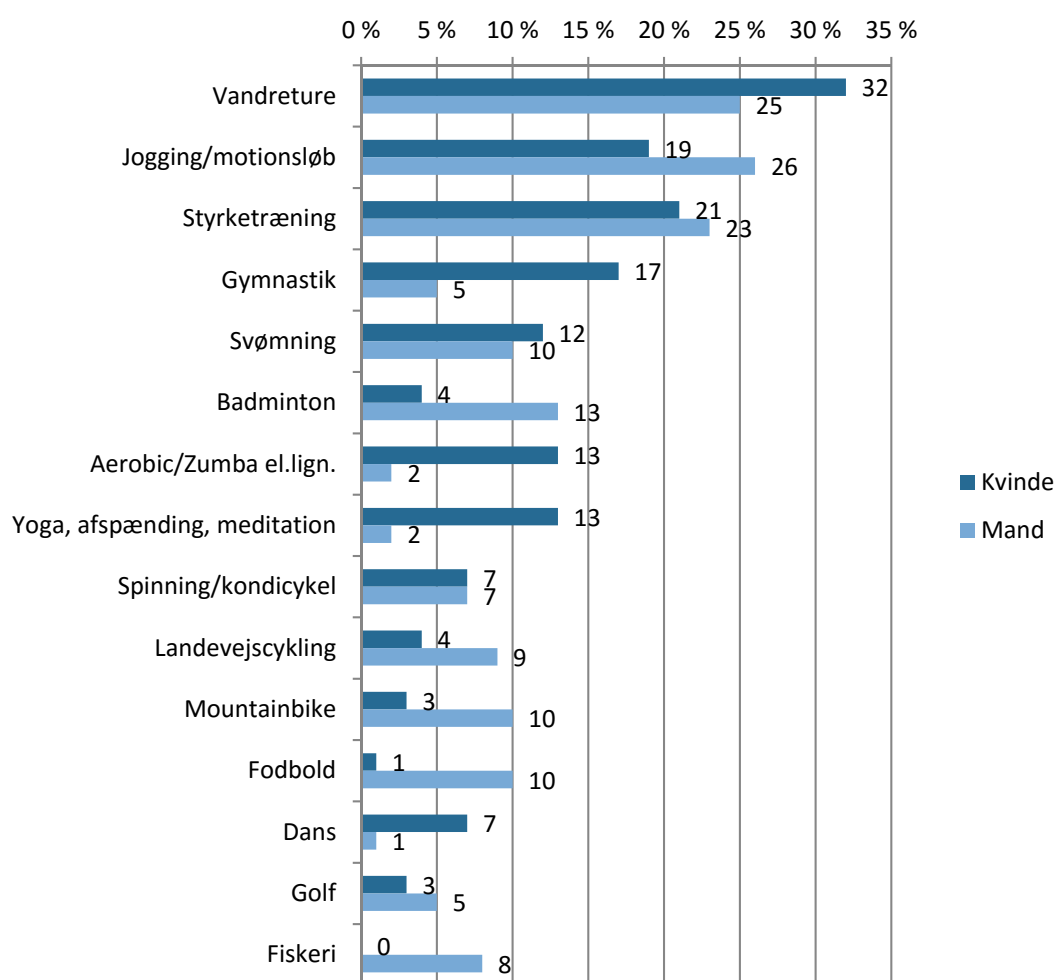
Nogle af forskellene blandt de mest populære idrætsaktiviteter i lokalområderne kan tilskrives aldersforskellene i beboersammensætningen i de enkelte områder, da alder har en betydning for valget af aktivitet, som vil blive gennemgået i det følgende (se tabel 6.4).

Køn og alder er bestemmende for, hvad borgerne dyrker

Man kunne på forhånd forvente, at mænd og kvinder ikke dyrkede helt de samme idrætsaktiviteter (Laub, 2013), hvilket også viser sig at være tilfældet i Halsnæs Kommune. En sammenligning af de 15 mest populære aktiviteter viser, at kun styrketræning, svømning og spinning/kondicykel er stort set lige populære blandt begge køn.

Omvendt udøver kvinderne i større omfang end mændene aktiviteter som vandreture, gymnastik, yoga og aerobic/zumba e.lign. samt dans, mens aktiviteter med særlig appel til mænd er badminton, landevejscykling, mountainbike, fodbold, golf, samt fiskeri.

Figur 6.4: Andelen af mænd og kvinder i Halsnæs Kommune, der dyrker de mest populære idrætsaktiviteter (pct.)

Figuren viser andelen af alle respondenter, der dyrker de mest populære aktivitetsformer. Fordelt på køn (n=908).

I tabel 6.4 ser man deltagelse i forskellige aktiviteter på tværs af aldersgrupper. Det er forventeligt, at alder har en betydning for, hvilke aktiviteter der er mest populære (Laub, 2013).

Tabel 6.4: Andelen af voksne borgere i Halsnæs Kommune, der dyrker forskellige former for sport/motion (pct.)

(n = 908)	Alder						
	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70 år+
Vandreture	8	10	22	24	30	38	34
Jogging/motionsløb	35	29	39	38	24	11	5
Styrketræning	42	33	23	28	20	18	16
Gymnastik	13	2	3	5	10	18	18
Svømning	6	8	9	15	11	12	8
Badminton	15	10	9	9	5	8	6
Aerobic/Zumba el.lign.	6	8	9	12	12	4	4
Yoga, afspænding, meditation	10	0	7	10	10	9	4
Spinning/kondicykel	2	8	7	9	11	6	3
Landevejscykling	6	6	5	6	10	7	2
Mountainbike	8	6	16	11	8	1	1
Fodbold	19	24	8	5	4	0	1
Dans	8	4	3	5	2	7	3
Golf	0	4	3	0	3	7	6
Fiskeri	0	4	5	3	5	3	4

Tabellen viser andelen af alle respondenter, der har dyrket forskellige aktiviteter inden for det seneste år. Opdelte på alder (n=908).

De yngre voksne (16-29 år) dyrker i størst omfang styrketræning, fodbold og badminton. I en række af aktiviteterne ser man dog et væsentligt fald i deltagelsen fra aldersgruppen 16-19 årige frem til aldersgruppen 20-29 årige, og overgangen fra teenager til voksen ser ud til at blive fulgt af store omvæltninger i aktivitetsmønstret, hvilket er en generel tendens på landsplan (Laub, 2013, Ibsen et al., 2015).

I de mellemste aldersgrupper (30-59 år) er billedet mere forskelligartet. Spinning/kondicykel, jogging/motionsløb, landevejscykling og svømning er stadig de mest populære aktiviteter set over hele gruppen, men kigger man på de enkelte aldersgrupper, er der stor forskel på, hvornår i livet den enkelte motionsform er mest populær.

Andelen af borgere, der vandrer, spiller golf og dyrker gymnastik, stiger med alderen, mens styrketræning og fodbold daler i de ældre aldersgrupper. Jogging/motionsløb er meget populært blandt de 30-39-årige (39 pct.) og 40-49 årige (38 pct.), men er herefter mindre udbredt. At lige netop denne motionsform er populær i de aldersgrupper, skyldes formodentlig, at det er en meget fleksibel og effektiv motionsform, der passer ind i en travl hverdag med arbejde og børn (Forsberg, 2014).

Foruden de mest populære idrætsgrene synes mountainbike, kano/kajak, spinning/kondicykel og landevejscykling at få en opblomstring blandt de 40-59-årige.

De ældste borgere (60-70+ år) dyrker, ud over vandreture, gymnastik og svømning, desuden en del stavgang og golf. Dans og landevejscyklning tiltrækker også et betydeligt antal deltagere blandt de ældste aldersgrupper.

De ikke-idrætsaktive

Respondenterne havde mulighed for at markere, hvis de ikke havde dyrket en aktivitet regelmæssigt i det seneste år. I alt dyrker 167 respondenter, svarende til 19 pct. af respondenterne, slet ingen aktiviteter.

Disse respondenter fik mulighed for at svare på, hvorfor de ikke dyrker nogen form for aktiviteter, og som tabel 6.5 viser, skyldes det i høj grad, at respondenterne prioriterer deres tid anderledes eller ikke har interesse for idræt og motion.

De tre mest udbredte årsager til ikke at dyrke idræt eller motion er ifølge respondenterne, at de bruger tiden på andre fritidsinteresser (23 pct.), på arbejde (22 pct.), ikke finder sport/motion interessant (17 pct.) eller bruger tiden på familien (16 pct.). Der er dog en stor andel af de voksne, der også angiver andre begrænsninger som årsag. Her er det dårligt helbred (15 pct.), at de er for gamle (13 pct.), samt at de blot ikke gider (11 pct.).

Omvendt oplever kun fem pct. manglende faciliteter som årsag til ikke at dyrke idræt. Det er et meget typisk svarmønster og samtidig en mulig bekræftelse af, at Halsnæs Kommune har en fornuftig facilitetsdækning i de enkelte lokalområder.

Endelig angiver fem pct. af alle de idrætsligt inaktive, at de for øjeblikket holder pause, men forventer at starte igen, hvilket kan anses for et potentiale for endnu flere idrætsaktive.

Lidt flere mænd end kvinder har svaret, at de ikke har dyrket en aktivitet regelmæssigt det seneste år. Kønnene angiver også forskellige årsager til spørgsmålet om, hvorfor de ikke dyrker sport eller motion.

Specielt for kvinderne skyldes et fravalg af idræt ofte, at de bruger tiden på familien (24 pct.), og kvinder svarer oftere end mænd, at de har svært ved at få passet børn (6 pct.), eller at de mangler nogen at følges med (11 pct.). Samtidig angiver næsten udelukkende kvinder som årsag, at de ikke har råd/det er for dyrt. Det kunne tyde på en kønsskævhed i forhold til udbud af aktiviteter/faciliteter og kønnenes efterspørgsel.

Mændene anfører oftere end kvinder, at sport og motion ikke har deres interesse, at de ikke gider, eller at de er for gamle.

Tabel 6.5: Ikke-idrætsaktives angivne barrierer for at dyrke idræt, sport eller motion. (pct.)

(n = 167)	Total	Køn	
		Kvinder	Mænd
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	23	23	23
Bruger tiden på arbejde / har for lidt fritid	22	23	20
Sport / motion interesserer mig ikke	17	14	20
Bruger tiden på familien	16	24	8
Har dårligt helbred	15	14	15
Er for gammel	13	8	17
Gider ikke	11	6	17
Er i dårlig form	10	11	10
Jeg er fysisk/psykisk handicappet	9	12	6
Mangler nogen at følges med	7	11	2
Savner passende tilbud / konkret mulighed	7	7	6
Har ikke råd / er for dyrt	6	11	1
Har ikke de rette faciliteter til sport / motion, der hvor jeg bor	5	5	5
Holder pause - regner med at starte igen	5	6	4
Har svært ved at få barn / børnene passet	3	6	0
Ved for lidt om sport / motion mv.	1	2	0
Andre grunde	14	13	15

Tabellen viser ikke-idrætsaktive Halsnæs-borgeres årsager til ikke at dyrke idræt, sport eller motion. Total og fordelt på køn (n=167).

Mændene er tilsyneladende et større udfordringsområde end kvinderne i Halsnæs Kommune, hvis man ønsker at arbejde med at få flere til at dyrke idræt, sport eller motion. Mens kvindernes barrierer kan betegnes som 'ydre', hvor forskellige omverdensfaktorer er i spil, angiver mændene nogle 'indre' barrierer som manglende interesse og manglende indstilling til deltagelse. Der ligger et interessant arbejde forude i forhold til en kulturændring i de miljøer, hvor mænd færdes i kommunen.

Organisering

I Danmark har idræt, sport og motion traditionelt været opfattet som et anliggende for de frivillige, folkeoplysende foreninger, som har tilbudt de enkelte aktiviteter i deres regi. Som gennemgangen af børnenes idrætsvaner har vist, er foreningsidrætten stadig den primære organiseringsform hos de yngste. Dette billede ændrer sig i organiseringen af idrætsaktiviteterne blandt de voksne borgere i Halsnæs Kommune.

Den mest populære organiseringsform for voksne i Halsnæs Kommune er at være aktiv på egen hånd (54 pct.). Dernæst følger de foreningsaktive, hvor 39 pct. af respondenterne har angivet, at de dyrker mindst én af deres idrætsaktiviteter i en forening (se tabel 6.6). Den tredjemest benyttede organiseringsform er de kommercielle centre (21 pct.). De mindst

benyttede organiseringsformer for de voksnes idræts- og motionsaktiviteter er på arbejdspladsen (5 pct.) og i aftenskoler (2 pct.).

Sammenligner man de tre organiseringsformer, der benyttes mest i Halsnæs Kommune, med landstallene fra 2011, er andelen af de aktive på egen hånd og i foreningsregi en smule mindre i kommunen (se tabel 6.6). De aktive i private centre i Halsnæs Kommune svarer til andelen på landsplan (Laub, 2013).

Tabel 6.6: Organisering af idræt, sport og motion blandt voksne borgere i Halsnæs Kommune (pct.).

(n = 911)		Klub/ for- ening	Privat / kommerci- elt center	Firmaidræt / Arbejds- pladsen	På egen hånd	Aften- skole	Anden sammen- hæng
I alt		39	21	5	54	2	5
Lands- tal		41	20	5	58	3	11
Køn	Kvinder	42	24	4	53	3	5
	Mænd	36	18	5	56	0	4
Lokal- områ- der	Arresø	42	21	4	54	1	5
	Frederiksværk	40	21	5	57	2	6
	Hundested	35	22	4	51	3	3

Tabellen viser andelen af alle respondenter, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år i forskellige organiseringsformer. Fordelt på køn og lokalområde (n=911).

Der er enkelte forskelle mellem kvinder og mænd i forhold til organiseringsformen. Kvinderne er mere aktive i foreninger end mænd i Halsnæs Kommune, hvilket er i modsætning til landstallene, hvor foreningsidrætten har bedst fat i mændene. Kvinderne er også mere aktive i private centre, mens mænd omvendt er mere aktive på egen hånd end kvinderne. I forhold til foreningsidræt og private centre er kønsvariationerne så store i Halsnæs Kommune, at man kan tale om signifikante forskelle i forhold til landstallene. Endelig er det værd at bemærke, at ingen af mændene deltager i aktiviteter i aftenskoleregi.

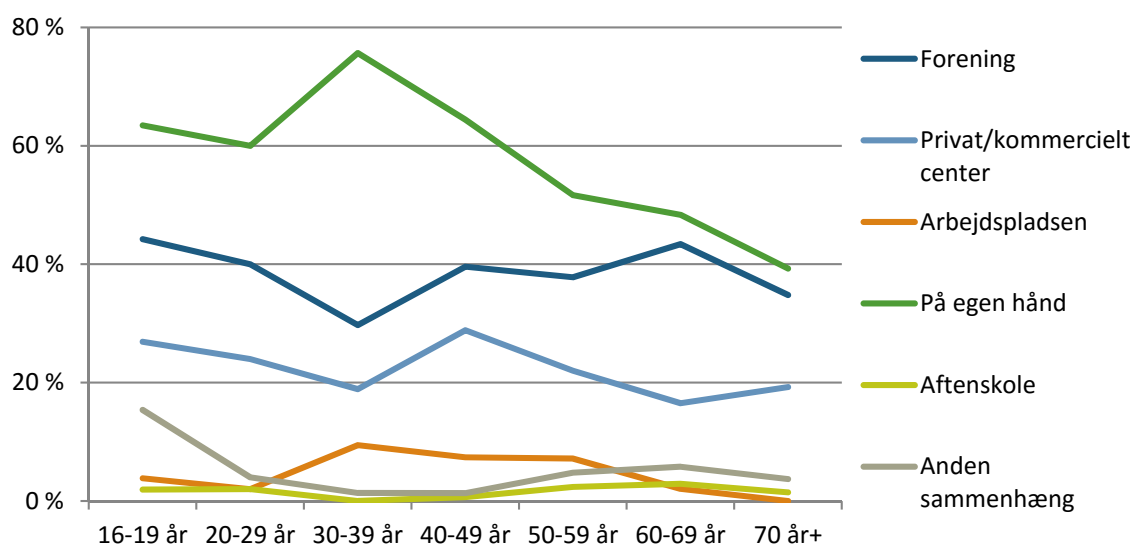
Forskellene i organiseringsformer ses også mellem lokalområder i Halsnæs Kommune, hvor den største andel af foreningsaktive findes i Arresø-området (42 pct.) og den mindste andel i Hundested (35 pct.). Brugen af kommercielle centre er til gengæld en lille smule større i Hundested (22 pct.) i tråd med de tidligere analyser af, at flere styrketræner i dette område. Selvorganiseret motion er overordnet set populært i alle lokalområder, men dog mest populært i Frederiksværk (57 pct.) og mindst i Hundested (51 pct.).

I Halsnæs Kommune viser sig nogle spændende tendenser i de voksnes tilknytning til foreningslivet i forskellige livsfaser. Organiseringsformerne på forening og privat center følger mere eller mindre de nationale mønstre. Omvendt stiger organiseringsformen på egen hånd kraftigt for de 30-39 årige i Halsnæs Kommune – en tendens, som man ikke ser i landstallene. De klart mest foreningsaktive findes i den yngste aldersgruppe, hvor 44 pct. af 16-19-årige dyrker mindst én aktivitet i en forening. Foreningstilknytningen falder derefter

ter til 30 pct. for 30-39-årige, hvorefter den stiger jævnt gennem aldersgrupperne til 43 pct. for de næstældste udøvere (se figur 6.5).

De kommercielle centre er mest populære blandt de 40-49 årige (29 pct.) og de 16-19-årige (27 pct.). Det er aldersgrupperne 30-39 år samt 40-49 år, der i størst omfang dyrker aktiviteter på egen hånd (76 pct. og 64 pct.). Disse aldersgrupper søger altså i højere grad end både yngre og ældre aldersgrupper mod mere fleksible måder at organisere aktiviteterne på.

Figur 6.5: Andelen af borgere i Halsnæs Kommune, der dyrker aktiviteter under forskellige organiseringsformer (pct.) (n=911).

Figuren viser andelen af alle respondenter, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år i forskellige organiseringsformer. Fordelt på alder (n=911).

Foreningsandelen af de største aktiviteter

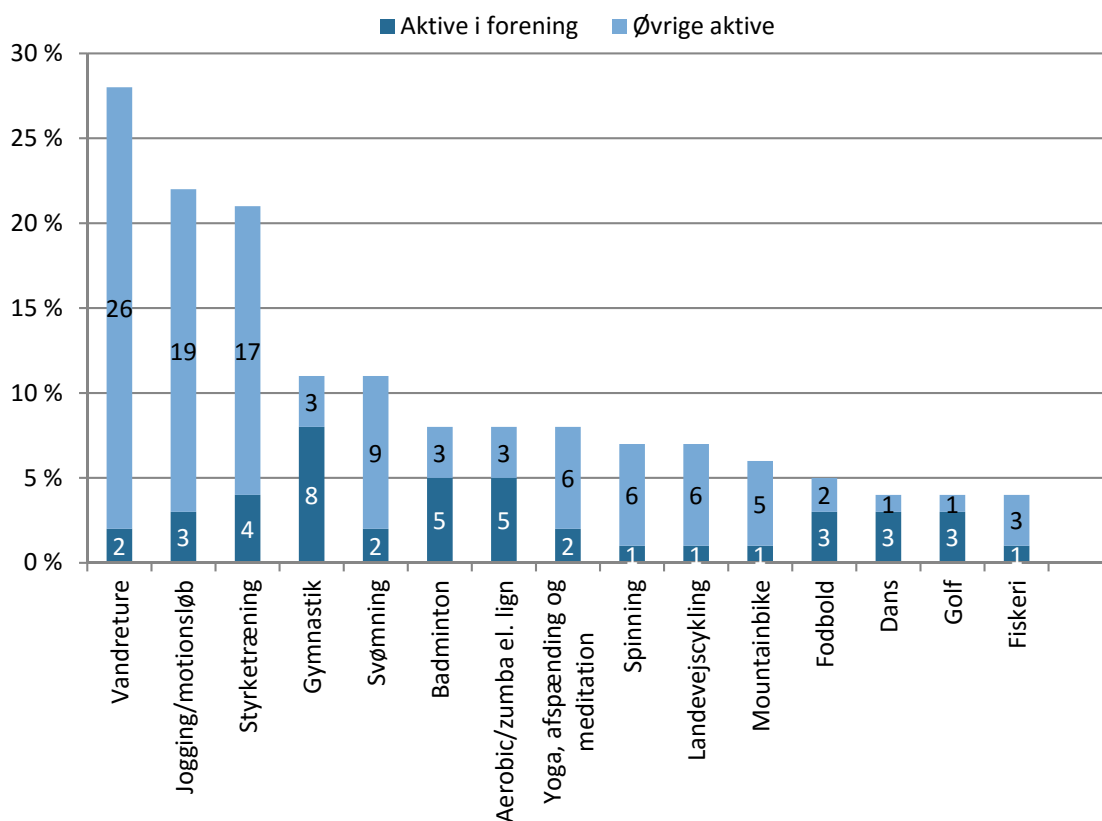
Foreningsdeltagelsen for de 15 mest benyttede aktiviteter er vist i figur 6.6. De mest dyrkede aktiviteter for voksne i foreningsregi er således gymnastik, badminton og aerobic, zumba el.lign.

Der er ingen overraskelser i forhold til de enkelte aktiviteters organiseringsformer, da fordelingen i Halsnæs Kommune stemmer godt overens med landstallene. Vandreture, jogging/motionsløb, styrketræning og svømning er aktiviteter, som voksne i høj grad dyrker uden for foreningerne.

Derudover foregår både fodbold, dans og golf overvejende i foreningsregi, hvilket formentlig hænger sammen med at deltagelse i disse aktiviteter (ligesom med gymnastik og badminton) kræver adgang til idrætsfaciliteter og en vis praktisk organisering, som foreninger traditionelt har stået for.

Endelig er forholdsvis store aktiviteter som løb, styrketræning, spinning/kondicykel, landevejscykling og mountainbike organiseret næsten helt uden for foreningsregi.

Figur 6.6: Andel af foreningsaktive i de 15 mest benyttede aktiviteter (pct.) (n=911)

Transport til og fra sport og motion

I tabel 6.7 er det muligt at se, hvilke transportformer som oftest benyttes blandt de idrætsaktive voksne i Halsnæs Kommune. 50 pct. af de voksne bruger bilen til at transportere sig til sport og motion, mens knap en ud af fire går eller løber (24 pct.), og knap så mange igen benytter cyklen (20 pct.). Sammenligner man de enkelte lokalområder, benyttes bilen i lidt mindre grad i Hundested (46 pct.), hvor cyklen til gengæld kommer lidt mere i brug (25 pct.).

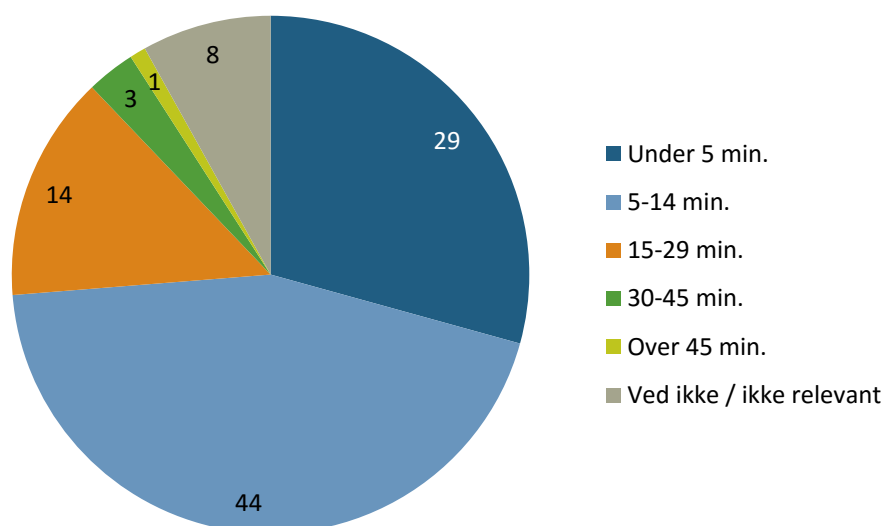
Tabel 6.7: Voksne borgeres brug af transportformer til og fra sport og motion (pct.).

(n = 724)	Total	Lokalområde		
		Arresø	Frederiksværk	Hundested
Gang/løb	24	24	23	25
Cykel	20	15	20	25
Bus / Tog	3	3	3	2
Bil	50	53	51	46
Andet	3	4	4	2

Tabellen viser transportformer til sport og motion blandt alle idrætsaktive (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år). Fordelt på lokalområde (n=724).

Langt størstedelen af borgerne i Halsnæs Kommune bruger relativt kort tid på at transportere sig til sport og motion. Næsten tre ud af fire borgere har højst et kvarter (den ene vej), mens blot én pct. bruger mere end 45 minutter (se figur 6.7).

Figur 6.7: Tidsforbrug på transport til sport eller motion blandt idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommune (pct.).

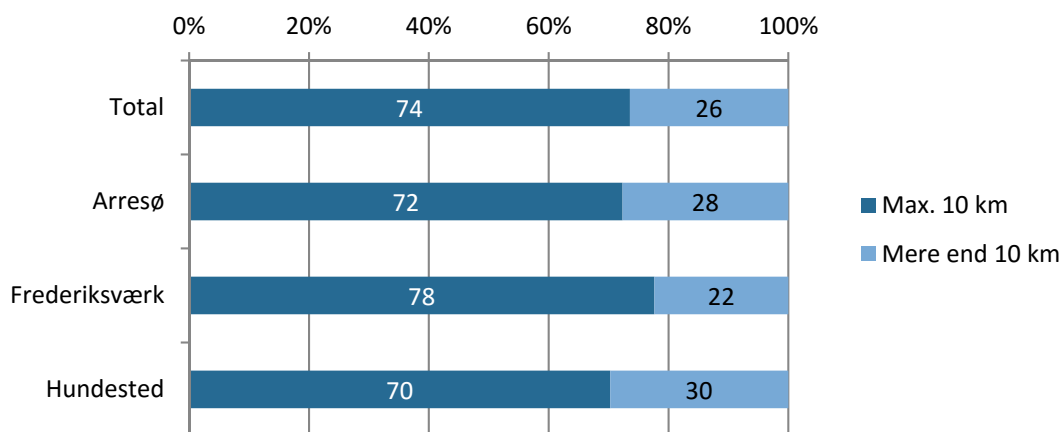
Figuren viser transporttiden til sport eller motion (kun den ene vej) blandt alle idrætsaktive (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år) (n=724).

Samtidig er flertallet (74 pct.) tilfredse med denne transporttid, mens 20 pct. er villige til at bruge mere tid på transport til idræt, sport og motion. Imellem de tre lokalområder er der størst villighed til at bruge mere tid på transport blandt borgerne i Hundested-området. Her har 22 pct. angivet, at de er villige til en længere transporttid, men disse findes også i gruppen, der maksimalt benytter 5 minutter på transport.

Der er små forskelle på lokalområderne, når det kommer til den maksimale afstand, som respondenterne er villige til at transportere sig. Samlet set vil 74 pct. af borgere i Halsnæs Kommune maksimalt transportere sig ti kilometer, men for borgerne i lokalområdet Frederiksværk gør dette sig gældende for næsten 90 pct. af borgerne.

De mest mobile idrætsaktive borgere befinder sig i den yngste aldersgruppe, hvor næsten 50 pct. er villige til at transportere sig over ti kilometer. Omvendt angiver 59 pct. af de voksne over 60 år, at de maksimalt vil transportere sig fem kilometer.

Figur 6.8: Andel blandt idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommune, som er villige til at transportere sig længere end ti kilometer for at dyrke sport eller motion (pct.)

Figuren viser andelen af alle idrætsaktive, (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år), som er villige til at transportere sig mere end eller max. 10 kilometer (n=724).

Faciliteter

Dette afsnit ser nærmere på, hvor den idrætsaktive del af de voksne borgere i Halsnæs Kommune dyrker deres idræts- og motionsaktiviteter (andelen, der dyrker mindst én aktivitet). De fire mest benyttede faciliteter og arenaer er i rækkefølge (se også tabel 6.8):

- Naturen (i skoven, på stranden, på vandet, i parker m.v.) (62 pct.)
- Veje, gader, fortove og lign. (36 pct.)
- Haller/sale⁴⁷ (34 pct.)
- Fitnesscenter/motionsrum (32 pct.)

De to primære arenaer og faciliteter ligger dermed uden for den traditionelle kommunale opgavevaretagelse på idrætsområdet, som ofte har haft primært fokus på midler til idræts- og svømmehaller, fodboldbaner og specifikke idrætsanlæg (Ibsen, 2009). I Halsnæs Kommune ser man også relativt mange, som benytter haller/sale. En stor andel er aktive derhjemme eller i haven (23 pct.), 17 pct. benytter svømmehaller, 9 pct. benytter andre baner/anlæg⁴⁸, og 7 pct. benytter fodboldbaner.

⁴⁷ Haller/sale er en samlet betegnelse for almindelige haller, mindre haller/gymnastiksale og sale.

⁴⁸ Herunder bl.a. atletik, tennis, beachvolley, bowling, golf, ridning og skydning.

Tabel 6.8: Idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommunes brug af forskellige faciliteter og udendørs rammer til sport eller motion (pct.).

(n = 738)	Total	Køn		Alder						
		Kvinde	Mand	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70 år+
Hal/sal	34	38	30	53	33	33	28	33	37	32
Fodboldbane	7	2	13	27	26	9	5	7	1	1
Andre baner/anlæg	9	6	12	11	2	6	3	7	13	13
Svømmehal	17	18	15	4	10	17	23	17	17	13
Fitnesscenter/motionsrum	32	31	33	44	40	33	34	31	27	31
Anlæg ved vand	5	3	7	0	5	5	6	6	4	4
Aktivitetsanlæg	2	1	3	7	7	3	2	1	1	1
Veje, gader, fortove og lign.	36	37	34	40	29	58	39	39	32	20
Naturen	62	62	63	44	48	77	70	64	61	55
Hjemme/i haven	23	27	17	38	26	22	23	23	22	15
Andet	5	6	4	9	7	6	4	6	4	5

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år), som benytter forskellige former for faciliteter og udendørsrum til sport eller motion. Fordelt på køn og alder (n=724).

Kigger man på køn, er der enkelte forskelle på kvinder og mænds brug af faciliteter. Kvinder er mere tilbøjelige til at bruge haller/sale (38 pct. kvinder over for 30 pct. mænd) samt svømmehaller (18 pct. kvinder over for 15 pct. mænd) og er oftere aktive derhjemme eller i haven (27 pct. kvinder over for 17 pct. mænd). Omvendt benytter mænd i højere grad end kvinder fodboldbaner (3 pct. kvinder over for 7 pct. mænd), anlæg ved vand (1 pct. kvinder over for 3 pct. mænd) samt andre anlæg (6 pct. kvinder over for 12 pct. mænd).

Brugen af forskellige facilitetstyper varierer ligeledes efter alder. Naturen bliver overordnet set benyttet mest i alle aldersgrupper på nær de 16-19-årige, men andelen er dog også lidt lavere for gruppen over 70 år (55 pct.). I forhold til haller/sale er der størst tilslutning blandt de 16-19-årige (53 pct.), men andelen falder kraftigt blandt gruppen af de 20-29-årige (33 pct.). Det samme mønster ses også i foreningstilknytningen. Da idrætsforeninger (specielt hvis de har aktiviteter for børn og unge) oftest får tildelt flest tider i idrætshaller og sale, kunne det tænkes, at der findes en sammenhæng her.

Fitnesscentre og motionsrum bliver klart mest brugt blandt de 16-19-årige og 20-29-årige, men falder derefter jævnt gennem de ældre aldersgrupper. Andelen af svømmehalsbrugere er størst blandt de 40-49-årige og forbliver nogenlunde høj gennem de ældre aldersgrupper. Den laveste andel af svømmehalsbrugere findes hos de yngste, da kun 4 pct. af de idrætsaktive 16-19-årige benytter en svømmehal. Brugen af fodboldbanerne falder med stigende alder. Der er enkelte markante forskelle i brugen af forskellige typer af idrætsfaciliteter på tværs af lokalområderne i Halsnæs Kommune. Voksne idrætsaktives brug af

svømmehaller er mindst i Hundested, hvor anlæg ved vand omvendt benyttes af en relativt stor andel. Boldbaner bliver brugt mere af borgere i Arresø, hvor også veje, gader og fortove anvendes mere end i de andre lokalområder (se tabel 6.9).

Tabel 6.9: Idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommunes brug af forskellige faciliteter og udendørs rammer til sport eller motion (pct.).

(n = 738)	Lokalområde		
	Arresø	Frederiksværk	Hundested
Hal/sal	34	33	35
Fodboldbane	9	6	5
Andre baner/anlæg	8	11	6
Svømmehal	18	19	13
Fitnesscenter/motionsrum	32	32	32
Anlæg ved vand	3	4	7
Aktivitetsanlæg	2	2	2
Veje, gader, fortove og lign.	37	35	35
Naturen	63	61	62
Hjemme/i haven	23	24	21
Andet	9	4	3

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år), som benytter forskellige former for faciliteter og udendørsrum til sport eller motion. Fordelt på lokalområde (n=724).

Naturen bliver brugt stort set lige meget på tværs af lokalområder i kommunen – hvilket måske antyder, at tilgængeligheden til naturområder eller mængden af denne er ligeligt fordelt i Halsnæs Kommune. Netop naturen som aktivitetssted bliver behandlet i næste afsnit.

Naturområder som aktivitetssteder

Den klart mest benyttede aktivitetsarena til idræt og motion for de voksne borgere er naturen, som langt over halvdelen af de idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommune benytter.

De fem mest benyttede naturområder i kommunen er Arresødal Skov (16 pct.), Asserbo Plantage (16 pct.), Liseleje Strand (15 pct.), Tisvilde Hegn (14 pct.) og Liseleje Plantage (13 pct.) (se tabel 6.10). I svarene på spørgsmålet om, hvilke naturområder respondenterne benyttede, var der desuden en lang række andre naturområder, som bliver benyttet af mellem fem og ni pct. af de idrætsaktive voksne. Det drejer sig bl.a. om naturområderne Auderød Skov, Vinderød Skov, Arresø og Arresø Kanal, Trekanten ved Hundested Havn samt forskellige sundhedsspor, stier og shelterpladser.

Tabel 6.10: De mest benyttede naturområder. Andel af alle idrætsaktive (pct.)

(n = 740)	Total
Arresødal Skov	16
Asserbo Plantage	16
Liseleje Strand	15
Tisvilde Hegn	14
Liseleje Plantage	13
Frederiksværkskovene	13
Fjordstien (stier)	13
Melby Overdrev	13
Ullerup Skov	13
Hundested Havn	12
Nordkyststien	11
Lynæs Havn	10
Asserbo Plantage (stier: 3, 5, 8 og 10 km)	10
Grønesse Skov	10
Frederiksværk Havn	10

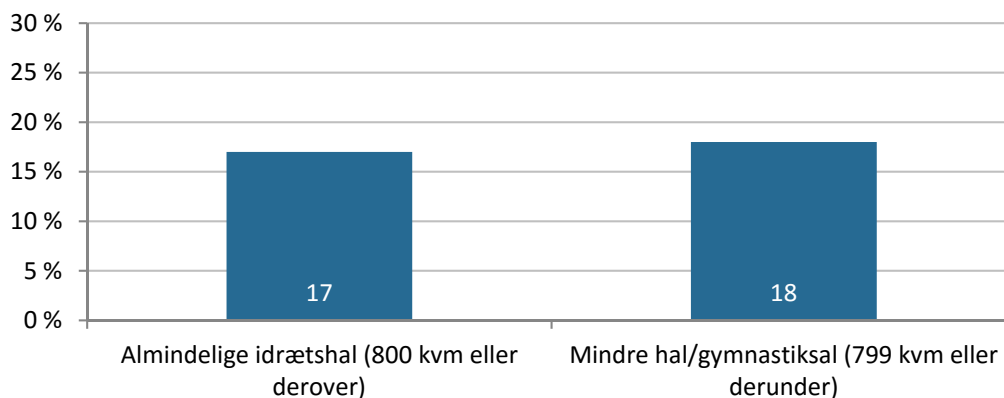
92 pct. af respondenterne, som har angivet, at de benytter naturen, benytter et område i umiddelbar nærhed af deres bopæl. De mange personer har nemlig angivet, at de kan komme til det naturområde, som de benytter, på under 15 minutter ved at gå, løbe eller cykle. Dette tal dækker dog over mindre forskelle på lokalområder, da 95 pct. af borgerne i Frederiksværk svarer 'Ja' til førnævnte, mens 'kun' 89 pct. i Arresø kan nikke genkendende til udsagnet.

Ud over brug af naturen er der også mange, som benytter veje, gader, fortove og ikke mindst stier og stisystemer.

De voksnes brug af almindelige idrætshaller og mindre haller/gymnastiksale

34 pct. af de voksne idrætsaktive i Halsnæs Kommune dyrker en idræts- eller motionsaktivitet i en hal/sal. Hvis man kigger specifikt på hallernes størrelse, finder man, at 17 pct. benytter større idrætshaller (800 kvm. eller derover), mens 18 pct. benytter mindre haller/gymnastiksale (799 kvm eller derunder).

Figur 6.9: Andelen af idrætsaktive voksne borgere i Halsnæs Kommune, der benytter almindelige haller og mindre haller/gymnastiksale (pct.)

Figuren viser andelen af alle idrætsaktive (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år), som benytter almindelige haller og mindre haller/ gymnastiksale. Mulighed for flere svar (n=710).

På tværs af de to typer er de fem mest benyttede faciliteter Frederiksværkhallen (hal) (7 pct.), hal og gymnastiksal i Hundestedhallen (begge 4 pct.), hallen på Melby Skole (4 pct.) og henholdsvis Nord og Syd af Rådhusalen (begge 3 pct.) samt hallen på Ølsted Sognekole (3 pct.).

54 pct. af brugerne af haller/sale angiver, at de benytter den nærmeste hal/sal mens 38 pct. mener, at der ligger andre tættere på deres hjem end den hal/sal, de bruger. Det er særligt borgerne i Hundested, der benytter den nærmeste hal/sal (68 pct.) (se tabel 6.12).

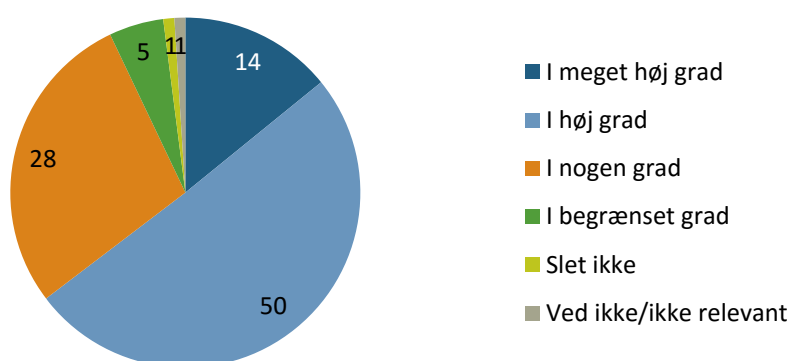
Tabel 6.12: Bruger du primært den idrætshal, som ligger tættest på dit hjem? Andel af halbrugere. Fordelt på lokalområder (pct.)

(n = 128)	Lokalområde		
	Arresø	Frederiksværk	Hundested
Ja, jeg bruger den nærmeste.	47	51	68
Nej, der ligger andre tættere på mit hjem.	40	43	29
Jeg ved ikke om der er andre tættere på mit hjem.	14	6	3

De respondenter, som ikke benyttede den nærmeste hal, havde mulighed for at uddybe deres svar. I deres uddybning fremgår det, at valget om at bruge en hal, der ligger længere væk, hovedsagligt skyldes, at den aktivitet, respondenterne dyrker, enten ikke tilbydes i den nærmeste hal, at tidspunkterne ikke passer, eller at de er tilknyttet en bestemt klub eller forening, som udøver aktiviteter i en anden hal.

Overordnet set er respondenterne særdeles tilfredse med de idrætshaller, som de benytter. 64 pct. af halbrugerne har angivet, at deres primære hal i høj eller meget høj grad giver dem mulighed for at udføre deres aktiviteter tilfredsstillende (se figur 6.10). Tilfredsheden er størst i Frederiksværk (67 pct.) og Arresø (64 pct.) og lavest i Hundested (62 pct.).

Figur 6.10: Voksne idrætsaktive halbrugeres tilfredshedsvurdering af den idrætshal, de benytter mest (pct.)

Figuren viser svarfordelinger blandt halbrugere på spørgsmålet: 'I en samlet vurdering, opfylder den idrætshal, du bruger mest, dine behov for at kunne udføre dine aktiviteter på tilfredsstillende vis?' (n=135).

Specifikt i forhold til de almindelige idrætshaller skulle brugerne af disse bl.a. svare på to spørgsmål, hvor de skulle vurdere 17 forskellige egenskaber. I det første spørgsmål skulle de vurdere deres tilfredshed med de nævnte egenskaber, og i det andet spørgsmål skulle de angive, hvor vigtige egenskaberne er i forhold til deres oplevelse, når de anvender en idrætshal. Begge spørgsmål har en skala fra 1 til 5, hvor 1 er henholdsvis 'meget tilfreds' og 'meget vigtig' og 5 er 'meget utilfreds' og 'slet ikke vigtig'.

Tabellen herunder (tabel 6.13) viser de 17 egenskaber, deres gennemsnitlige score hos brugerne for henholdsvis vigtighed og tilfredshed samt de største forskelle herimellem. Forskellene indikerer, hvilke egenskaber der ifølge de voksne brugere har størst forbedrings-

potentiale. Her skal det dog understreges, at ingen af egenskaberne (på nær kvaliteten af mad og drikke i cafeteriet/kiosken) opnår en gennemsnitlig tilfredsheds-score højere end 3, den neutrale score (hverken eller), hvilket tyder på gennemgående stor tilfredshed. Når scoren er under 3 betyder det altså, at tilfredsheden med den enkelte egenskab befinder sig et sted mellem 'hverken eller' og 'tilfreds'. Men ser dog, at brugerne stiller store krav til hallerne, og gennemsnitlig er scoren på 'vigtighedsskalaen' lavere end for tilfredshed (dvs. brugerne vurderer egenskaberne vigtigere, end de angiver at være tilfredse).

Tabel 6.13: Gennemsnitlig score for egenskaber ved almindelige idrætshaller i Halsnæs Kommune (gennemsnitstal ifølge brugerne af hallerne).

(n = 117)	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Rengøringen af haller og aktivitetslokaler	1,71	2,91	-1,20
Rengøringen af omklædningsrum, toiletter og andre sekundære lokaler	1,67	2,80	-1,13
Vedligeholdelsesniveauet i idrætshallen	1,77	2,75	-0,98
Kvaliteten af mad og drikke i cafeteriet/kiosken	2,71	3,63	-0,92
Kvaliteten af gulvene i idrætshallen	1,63	2,30	-0,67
Belysningen i idrætshallen	1,69	2,25	-0,56
Indeklimaet i idrætshallen	1,76	2,29	-0,53
Muligheden for socialt samvær før og efter træning/kamp	2,04	2,46	-0,42
Kvaliteten af udstyret og rekvisitter til den aktivitet du foretrækker	1,80	2,08	-0,28
Træningstidspunkt(er)	1,78	2,01	-0,23
Indretningen af idrætshallen ift. den aktivitet du foretrækker	1,95	2,20	-0,25
Hjælpsomheden fra de ansatte i idrætshallen	2,20	2,28	-0,08
Muligheden for at gå til både kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted	2,83	2,88	-0,05
Trygheden og sikkerheden i og omkring idrætshallen	2,16	1,89	0,27
Parkeringsmulighederne i forbindelse med idrætshallen	2,20	1,84	0,36
Adgangsforholdene ved idrætshallen	2,35	1,83	0,52
Afstanden til idrætshallen	2,41	1,77	0,64

Tabellen viser vigtighed og tilfredshed med forskellige egenskaber ved haller. Skalaen går fra 1 = 'meget vigtig'/'meget tilfreds' til 5 = 'slet ikke vigtig'/'slet ikke tilfreds'. 3 = 'hverken eller'. En score under 3 angiver en vis vigtighed/tilfredshed.

Tabellen afslører, at en række egenskaber opnår en højere tilfredshedsscore end 'vigtighedsscore' (der er mindre tilfredshed med egenskaben sammenlignet med vigtighed). Det drejer sig blandt andet om:

- Rengøringen af haller og aktivitetslokaler
- Rengøringen af omklædningsrum, toiletter og andre sekundære lokaler
- Vedligeholdelsesniveauet i idrætshallen
- Kvaliteten af mad og drikke i cafeteriet/kiosken
- Kvaliteten af gulvene i idrætshallen
- Belysningen i idrætshallen
- Indeklimaet i idrætshallen
- Muligheden for socialt samvær før og efter træning/kamp
- Kvaliteten af udstyret og rekvisitter til den aktivitet du foretrækker

Ifølge halbrugerne er der potentiale for forbedring på disse parametre. Et fokus på vedligeholdelse og rengøring er ikke usædvanligt for brugerne af en idrætsfacilitet – og det bør igen understreges, at der ikke er udtalt utilfredshed i idrætshallerne i Halsnæs Kommune. Svarene til dette spørgsmål i Halsnæs svarer til lignende resultater i henholdsvis Ballerup og Varde Kommune – dog vurderer halbrugerne i Halsnæs Kommune muligheden for socialt samvær i hallerne som dårligere end i de andre kommuner. Dette stemmer overens med oplevelserne blandt de frivillige foreningsledere, som både de kvalitative interviews nævnte i delanalyse 1, og foreningsanalysen i delanalyse 7 påpeger.

I tabellen ser man også tre egenskaber med relativt lav vurdering på både tilfredshed og vigtighed. Der er f.eks. stor tilfredshed med afstanden til samt adgangsforholdene ved den idrætshal, de voksne borgere typisk benytter. Desuden er der også tilfredshed med parkeringsmulighederne i forbindelse med idrætshallerne.

Da det kun er nuværende brugere af idrætshallerne, som har besvaret spørgsmålene, giver tabel 6.13 primært et indblik i, hvordan man kan arbejde med at gøre idrætshallen bedre for de eksisterende brugere – mens potentielle nye brugeres præferencer ikke bliver klarlagt.

Fitnesscentre/motionsrum og svømmehaller

32 pct. af de aktive voksne benytter et fitnesscenter eller motionsrum, og blandt disse er de mest populære Gym53 Fysioterapi og Træningscenter (8 pct.), Frederiksværk Motionscenter (7 pct.), Fitness World i Frederiksærk (6 pct.) og i Hillerød (2 pct.) samt Paraplyens motionsrum (2 pct.). Dernæst følger den lange række af mindre fitnesscentre og motionsrum uden for kommunen, som alle benyttes af under 1 pct. ud af de idrætsaktive voksne.

Som nævnt tidligere, benytter 17 pct. af de voksne idrætsaktive Halsnæs-borgere svømmehaller til at dyrke deres idræts- og motionsaktiviteter. Blandt disse er de fem mest benyttede svømmehaller Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin) (13 pct.), varmtvandsbassinet (9 pct.) og det lille bassin (3 pct.), Gribskov Svømmehal (25 m. bassin) (2 pct.) og Frede-

riksborg Centrets svømmehal (1 pct.). Hovedparten af de voksne borgere i Halsnæs Kommune anvender således primært den lokale svømmehal i Frederiksværk (se tabel 6.14).

Tabel 6.14: Brugere af svømmehaller (pct.)

(n = 740)	Total
Frederiksværk Svømmehal (25 m. bassin)	13,2
Frederiksværk Svømmehal (varmtvandsbassin)	8,6
Frederiksværk Svømmehal (lille bassin)	3,4
Gribskov Svømmehal (25 m. bassin)	1,6
Frederiksborg Centret (svømmehal)	1,4
Gribskov Svømmehal (varmtvandsbassin)	1,2
Gribskov Svømmehal (morskabs- og træningsbassin)	0,9
Frederikssund Svømmehal (børnebassin)	0,4
Gribskov Svømmehal (småbørnsbassin)	0,4
Helsingebadet (25 m. bassin)	0,4
Slangerup Svømmehal (25 m. bassin)	0,3
Frederikssund Svømmehal (25 m. bassin)	0,1
Nordsjællands Hospital (varmtvandsbassin)	0,1
Slangerup Svømmehal (varmtvandsbassin)	0,1
Skolen ved Kjæret (svømmebassin)	0,0
Andet	0,5

Tabellen viser andelen af alle idrætsaktive, (andelen, der har dyrket mindst én aktivitet regelmæssigt inden for det seneste år), som bruger specifikke svømmefaciliteter (n = 740).

Knap en fjerdedel af svømmehalsbrugerne tager ud af kommunen for at svømme, men man ser ingen forskelle i denne tendens afhængig af, om man bor i Hundested, Arresø eller Frederiksværk.

Fodboldbaner og andre anlæg

Kommunens fodboldbaner benyttes af samlet set ni pct. af de idrætsaktive voksne borgere, og kigger man på de fem mest benyttede baner, er de som følger:

- FFK Stadion (naturgræs) (2 pct.)
- Hundested Stadion (kunstgræs) (2 pct.)
- FFK Stadion (kunstgræs) (1 pct.)
- MLI Stadion (naturgræs) (1 pct.)
- Hundested Stadion (naturgræs) (1 pct.)

Foruden de traditionelle idrætsfaciliteter som idrætshaller, gymnastiksale, svømmehaller og fodboldbaner benytter borgerne også andre faciliteter til idræt, sport og motion. Samlet set benytter ti pct. af de idrætsaktive andre anlæg, men disse fordeler sig ud på mange forskellige. De mest benyttede er Asserbo Golf Club (4 pct.), Hundested Tennisklub (1 pct.),

Frederiksværk Tennisklub (1 pct.), Frederiksværk Ro- og Kajakklub (1 pct.) samt naturlegepladserne med motionsudstyr i Frederiksværk Skov (1pct.).

Herudover har respondenterne angivet, at de benytter 22 andre specifikke faciliteter (eksempelvis til ridning, motorsport, kampsport og petanque) samt flere af legepladserne og træningspavillonerne i kommunen.

Villighed til at betale for brug af indendørs faciliteter

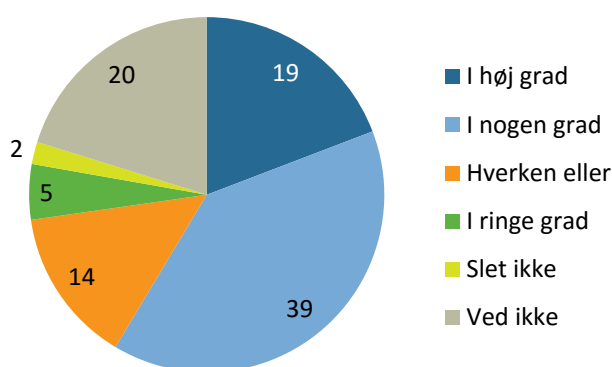
De voksne borgere i Halsnæs Kommune er også blevet spurgt om, hvad de er villige til at betale for brugen af de kommunale indendørs faciliteter, hvis de kunne booke disse alene eller sammen med andre.

Overordnet set er borgerne villige til at betale for brugen af faciliteterne. 22 pct. vil dog ikke betale for at booke kommunens indendørs faciliteter, mens 39 pct. har angivet, at de er villige til at betale max. 25 kr. pr. time. 27 pct. er villige til at betale max. 50 kr. pr. time, og 13 pct. har angivet, at de er villige til at bruge 75 kr. eller mere pr. time. En nærmere analyse af dette spørgsmål viser, at det primært er mænd og de ældste respondenter (60 år+), som ikke ønsker at betale for indendørs faciliteter i Halsnæs Kommune. Desuden er villigheden til at betale størst i lokalområderne Arresø og Frederiksværk.

Holdninger til idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune

Overordnet set er borgerne i Halsnæs Kommune tilfredse med de idrætsfaciliteter, der ligger i deres nærområde. 58 pct. af respondenterne (både idrætsaktive og ikke-idrætsaktive) har svaret, at de er tilfredse med idrætsfaciliteterne, mens kun 7 pct. i ringe eller slet ingen grad er tilfredse (se figur 6.11).

Figur 6.11: Voksne borgere i Halsnæs Kommunes tilfredshedsvurdering med idrætsfaciliteterne i nærområdet (pct.).

Figuren viser tilfredshedsvurderinger med idrætsfaciliteterne i nærområdet baseret på af alle respondenter (n = 875).

Blandt gruppen af yngre voksne er der dog generelt lidt mere utilfredshed, da 16 pct. af de 16-19-årige har angivet, at de i ringe grad eller slet ikke er tilfredse med de nærmeste idrætsfaciliteter.

Opdelt på lokalområderne er der ikke den store forskel i forhold til den generelle tilfredshed med de lokale idrætsfaciliteter (se tabel 6.15).

Tabel 6.15: Voksne borgeres tilfreds med idrætsfaciliteterne i de tre skoledistrikter (pct.)

(n = 875)	Lokalområde		
	Arresø	Frederiksværk	Hundested
I høj grad	22	17	18
I nogen grad	37	42	38
Hverken eller	12	16	14
I ringe grad	7	4	5
Slet ikke	2	3	1
Ved ikke	20	18	23

Tabellen viser tilfredshedsvurderinger med idrætsfaciliteterne i nærområdet baseret på af alle respondenter. Opdelt på lokalområde (n = 875).

De voksne respondenter blev også bedt om at forholde sig til en række øvrige udsagn om idrætten og idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune:

- Over 75 pct. svarede, at de er 'enig' eller 'meget enig' i udsagnet, at 'det er en kommunal opgave, at der er et varieret udbud af idrætsfaciliteter i kommunen, der kan dække de fleste borgeres idræts- og motionsønsker'.
- 72 pct. er 'enig' eller 'meget enig' i, at 'kommunen først og fremmest skal støtte børns og unges idrætsdeltagelse', mens kun 11 pct. er 'uenig' eller 'meget uenig' i standpunktet. 16 pct. svarer 'ved ikke/ikke relevant' på spørgsmålet.
- Mere end 65 pct. er også 'enig' eller 'meget enig' i, at 'kommunen skal gøre endnu mere for, at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt'. Det er i god overensstemmelse med, at naturen er den vigtigste arena for idræt og motion i kommunen, og det sted hvor flest foretrækker at motionere. Men der kan ud fra de voksnes mening godt gøres mere på dette område.
- Lidt over halvdelen er 'enig' eller 'meget enige' i standpunktet, at 'der er mere behov for at øge standarden og kvaliteten på de eksisterende idrætsanlæg i kommunen end for at bygge nye anlæg og faciliteter'. 40 pct. af respondenterne svarer dog 'hverken enig eller uenig' til dette.
- 44 pct. af borgerne er også 'enig' i udsagnet 'Det bør i højere grad være muligt for den enkelte borger selv at booke en tid (online) i en af kommunens idrætsfaciliteter, når man gerne vil dyrke idræt og motion'. Både nuværende idrætsaktive og ikke-idrætsaktive angiver dette svar i samme omfang.
- 44 pct. er ligeledes 'enig' eller 'meget enig' i, at 'voksne selv bør betale for at benytte kommunens idrætsfaciliteter'. 24 pct. er dog 'meget uenig' eller 'uenig' i dette

synspunkt. Dette svarer nogenlunde til ovenstående afsnit om villigheden til at betale for brug af indendørs faciliteter.

Over halvdelen af de voksne respondenter ønsker at kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening. Det er især kvinderne eller de tre yngste aldersgrupper fra 16-19-årige til 30-39-årige, der ønsker dette (se Tabel 6.16). Til gengæld ønsker kvinderne at kunne træne varieret fra gang til gang - både hvad angår træningsmiljø, dvs. indendørs og udendørs - og hvad angår fokus på en generel træning af kroppen (Tabel 6.16).

**Tabel 6.16: Er du interesseret i nedenstående muligheder for at dyrke idræt i Halsnæs Kommune?
Andel af alle (pct.)**

(n = 857)	Total	Køn		Alder						
		Kvin- de	Mand	16- 19 år	20- 29 år	30- 39 år	40- 49 år	50- 59 år	60- 69 år	70 år+
Jeg vil gerne kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening (f.eks. aktiviteter arrangeret på egen hånd alene eller sammen med venner).	54	55	53	73	66	72	59	55	47	41
Jeg vil gerne gå på et hold med træner/instruktør, hvor aktiviteterne varierer fra gang til gang.	43	54	31	57	49	55	51	46	35	32
Jeg vil gerne kunne få en fast tid i en af kommunens idrætsfaciliteter sammen med en gruppe venner, så vi på egen hånd kan dyrke idræt (selvom vi ikke er en forening).	33	32	35	55	51	44	37	32	25	24
Jeg så gerne, at visse faciliteter i visse tidsrum stod frie, så jeg (og andre borgere) havde mulighed for at komme ind fra gaden og være aktiv (evt. sammen med andre).	45	47	43	67	62	54	49	48	38	29
Jeg kunne godt tænke mig et aktivitets-tilbud med en træner/instruktør, hvor der er fokus på generel træning af kroppen og hvor indendørsfaciliteter og udeområder benyttes.	49	61	36	57	49	48	59	57	41	40

De voksnes ønsker og forslag

Endelig fik de voksne respondenter i spørgeskemaundersøgelsen også mulighed for at skrive 'frit fra leveren', hvis de havde yderligere kommentarer eller forslag til steder eller idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune. Herunder vil de mest fremtrædende kommentarer og forslag blandt den anselige mængde indlæg blive belyst. Helt overordnet kommer mange respondenter med positive tilkendegivelser vedrørende idrætsområdet i Halsnæs Kommune:

"Halsnæs Kommune har mange sportsfaciliteter, vi bor i et fantastisk naturområde og man har formået at anlægge sports- og naturoplevelserne som en helhed. Adgangsforholdene er super og vedligeholdelse af salene og idrætsanlægget er i orden. Tidspunkterne for aktiviteter ligger bredt over dagen og aftenen, så de fleste har mulighed for deltagelse. Har i flere sammenhænge oplevet en fantastisk positiv ånd i foreningsarbejdet, der skyldes de mange positive og entusiastiske ledere, der er i Halsnæs Kommunes foreningsliv." (Kvinde, Arresø)

Positive – men med plads til forbedringer:

"Der er gode sportsfaciliteter i kommunen, som nogle gange ikke bliver brugt. Kommunen har gode muligheder for at dyrke sport, men de er bare dårlige til at promovere faciliteterne til kommunens borgere." (Mand, Arresø)

"Fine forhold i kommunen. Enkelte steder mangler vedligehold. Gerne mere liv i hallerne igen med mulighed for socialt samvær og forplejning." (Kvinde, Hundested)

Det sidste citat rammer meget godt den generelle holdning til faciliteterne og måske især hallerne – fine forhold med enkelte vedligeholdelsesmæssige udfordringer, ønske om mere socialt liv i faciliteterne samt bedre forplejning. Ud over disse generelle udsagn har respondenternes kommentarer fordelt sig over mere specifikke temaer (med de hyppigst nævnte øverst):

- Ønske om faciliteter, der skaber bedre klubliv
- Vedligeholdelse og adgang til svømmehal i kommunen
- Kunstgræsbaner deler vandene
- Naturen som arena i Halsnæs Kommune

På tværs af køn og lokalområder er der blandt de deltagende voksne respondenter et udtalt ønske om faciliteter, hvor der er mulighed for et bedre klub- og idrætsliv:

"Cafeteria er lukket nu, hvilket gør at det sociale samvær efter idræt er forsvundet. Min familie bruger hallen meget, og kunne godt tænke os et cafeteria, hvor der blev serveret sund og billig mad til hverdag, så vi kunne spise sammen i hallen enten før eller efter vores idræt." (Mand, Arresø)

"Jeg synes virkelig, at man burde overveje et "fælles" cafeteria i forbindelse med Frederiksværk fodbold og hallens brugere, da jeg synes, det er under alt kritik, at der ikke er et cafeteria i Frederiksværkhallen, der altid er åben." (Mand, Frederiksværk)

"Det er ikke i orden, at hallen er lukket fx fredag eftermiddag, så man ikke kan bade efter træning. Jeg synes, det er en uskik at sælge slik og sodavand til børn efter træning i cafeteriaet." (Mand, Hundested)

Det handler dog ikke kun om cafeteriaer, men også om almindelige klub- og omklædningsfaciliteter:

"De kommunale sportsfaciliteter bør være i en standard, der gør det rart og inspirerende at dyrke sport/motion. Nogle aktiviteter er af kommunen syltet i årevis. Eks. har tennisklubben fra 1906 aldrig haft omklædning og badeforhold!" (Mand, Arresø)

En lang række respondenter fremhæver rengørings- og vedligeholdelsesniveauet i Frederiksværk Svømmehal samt ønsket om en modernisering af den eksisterende eller muligheden for en svømmehal mere – evt. i Hundested:

"Frederiksværk Svømmehal er nedslidt og snavset, der holdes ikke kontinuerligt rent i omklædnings- og baderum og gulve her, og i bassinafsnit er farligt glat pga. smuds. Man ser aldrig personale i baderum, hvorfor rigtig mange badegæster snyder med personlig hygiejne før adgang til bassinafsnit." (Mand, Hundested)

"Svømmehallen virker gammel og slidt i alt fra indgang, omklædningsrum, selve hallen. Hvis forholdene var mere indbydende vil jeg komme oftere." (Mand, Frederiksværk)

"Jeg mener at Halsnæs kommune har en god bred dækning af de fleste idræts-, fritids- og motionsfaciliteter. Der er enkelte ting, der burde opgraderes, og ikke alle forslag er lige billige. En svømmehal mere vil være godt, én svømmehal i en kommune med vand på 3 sider mener jeg er i underkanten, specielt fordi vores kommune er så lang. Der er over 15 km for de unge i Hundested til Frederiksværk svømmehal. Som også er en svømmehal, hvor de unge har svært ved selv at tage til med offentlig transport" (Mand, Arresø)

"En svømmehal i Hundested ville være godt. Det tror jeg, mange ønsker." (Mand, Hundested)

Kommunens kunstgræsbaner er tilsyneladende et kildent emne. Der er mange, der er begejstrede for banerne og de muligheder, de giver – men omvendt er der også mange, der er kritiske, især i forhold til omkostningerne forbundet med banerne og de kommunale prioriteringer i denne sammenhæng:

"Det er intet mindre end fantastisk, at der er kommet en kunstgræsbane i Hundested med lys." (Mand, Hundested)

"Super med de nye kunstgræsbaner i Hundested. Dem er min familie (mand og søn) flittige brugere af." (Kvinde, Hundested)

"Det er rigtig godt med kunstbane til fodbold, det må give mere tid til andre idrætsgrene i hallerne." (Mand, Hundested)

"Jeg synes generelt, at der er et bredt, ok udvalg af aktiviteter. Dog mangler der fokus og midler til breddeidrætten og bedre faciliteter til f.eks. redskaber i hundestedhallen. Ville ønske, at midler blev fordelt mere bredt og ikke alle midler brugt til kunstgræsbaner.

Skønt med flere spor i naturen, som kan benyttes på mange forskellige niveauer fra børn til øvede." (Kvinde, Frederiksværk)

"Kommunen tilgodeser i allerhøjeste grad fodbolden. De har et meget nyt og stort klubhus, fået kunstgræs på deres baner, har lys på banerne om vinteren mv. Det kunne være rart, hvis kommunen kunne kigge lidt mere på nogle af de andre sportsgrene." (Mand, Arresø)

Endelig fremhæver en række respondenter vigtigheden af naturen som det sted, hvor de kan være aktive, og at kunne komme nemt til den:

"Det har stor betydning for mig, at naturområder bevares og er tilgængelige for alle." (Kvinde, Arresø)

"Vi er flittige brugere af naturen, og er glade for de opmålte stier, og at der er lys på sundhedssporet om vinteren. Kunne rigtig godt tænke mig, at der blev prioriteret badebro ved Hvideklint igen, da det kunne blive et godt samlingspunkt om sommeren." (Mand, Arresø)

En del af naturbrugerne fremhæver nødvendigheden af at vedligeholde stier og ruter:

"Jeg benytter naturen og div. stisystemer og cykelstier. Der er mange muligheder for dejlige vandreture i naturen. Cykelstierne er for få og er mange steder under al kritik og dårligt vedligeholdte." (Kvinde, Frederiksværk)

"Benytter mest naturen. Nogle veje - stier - cykelstier kunne trænge til mere vedligehold, men der er også mange dejlige ny-anlagte stier osv." (Kvinde, Arresø)

Enkelte respondenter har specifikke ønsker til 'faciliteter' i naturen, som kan understøtte deres aktiviteter. Det gælder især de voksne, der kører mountainbike, som ønsker sig bedre forhold:

"Frederiksværk har nogle af de bedste forhold til Mountainbike på Sjælland. Her tænker jeg bl.a. på Tisvilde Hegn og Arresødal skovene. Det, der i min optik mangler, er spor med mere tekniske udfordringer, som man bl.a. ser i Rude Skov og Hareskovene, her vil Arresødal være et perfekt udgangspunkt." (Mand, Arresø)

Afrunding

62 pct. af de adspurgte voksne borgere i Halsnæs Kommune har angivet, at de regelmæssigt dyrker idræt, sport eller motion, hvilket er lavere end ved den seneste idrætsvaneundersøgelse på landsplan og lavere end andre tilsvarende kommunale undersøgelser. Den relativt lave svarprocent kan dog bevirke, at det i højere grad er de idrætsaktive end de ikke-idrætsaktive, der har deltaget i undersøgelsen, og derfor kan den reelle idrætsdeltagelse være lidt lavere endnu.

De mest populære aktiviteter blandt de voksne er i nævnte rækkefølge: vandreture (29 pct.), jogging/motionsløb (22 pct.), styrketræning (22 pct.), gymnastik (11 pct.), svømning (11 pct.), badminton (8 pct.), aerobic/step/pump/zumba el.lign. (8 pct.), yoga, afspænding eller meditation (8 pct.), spinning/kondicykel (7 pct.) og landevejscykling (7 pct.).

Overordnet følger Halsnæs Kommune således den landsdækkende tendens til, at voksne borgere hovedsageligt søger aktiviteter, der dyrkes uden for idrætsforeninger og traditionelle idrætsfaciliteter, der ellers fylder meget i den kommunale opgavevaretagelse på idrætsområdet. Der findes endvidere nogle lokale forskelle blandt de mest populære idrætsaktiviteter, hvor bl.a. vandreture, badminton, yoga og mountainbike er mere udbredt i Halsnæs Kommune end på landsplan.

54 pct. af de adspurgte borgere er aktive på egen hånd, mens 39 pct. af de voksne i kommunen dyrker mindst én af deres idrætsaktiviteter i en forening. Dernæst følger de kommercielle centre, hvor 21 pct. er aktive, mens de mindst benyttede organiseringsformer er arbejdspladsen (5 pct.) og i aftenskoler (2 pct.). De mest foreningsaktive findes i den yngste aldersgruppe, hvor 44 pct. af 16-19-årige dyrker mindst én aktivitet i en forening. Foreningstilknytningen falder derefter til 30 pct. for 30-39-årige, hvorefter den stiger jævnt gennem aldersgrupperne til 43 pct. for de næstældste udøvere. De kommercielle centre er mest populære blandt de 40-49 årige (29 pct.) og de 16-19-årige (27 pct.). Det er aldersgrupperne 30-39 år samt 40-49 år, der i størst omfang dyrker aktiviteter på egen hånd (76 pct. og 64 pct.). Disse aldersgrupper søger altså i højere grad end både yngre og ældre aldersgrupper mod mere fleksible måder at organisere aktiviteterne på.

Størstedelen af borgerne i Halsnæs Kommune har relativt kort transporttid til den facilitet, de primært benytter til idræt, sport og motion. 73 pct. bruger under 15 minutter på at komme frem, mens 4 pct. har mere end 30 minutters transport til deres aktivitet.

De fire mest benyttede faciliteter og arenaer blandt de voksne i Halsnæs Kommune er naturen (62 pct.), veje, gader, fortove og lign. (36 pct.), haller/sale (34 pct.) og fitnesscenter/motionsrum (32 pct.). De primære arenaer og faciliteter ligger dermed uden for den traditionelle kommunale opgavevaretagelse på idrætsområdet, dog med idrætshaller og -sale som en vigtig undtagelse.

De fem mest benyttede naturområder i kommunen er Arresødal Skov (16 pct.), Asserbo Plantage (16 pct.), Liseleje Strand (15 pct.), Tisvilde Hegn (14 pct.) og Liseleje Plantage (13 pct.). 92 pct. af respondenterne, som har angivet, at de benytter naturen, benytter desuden et område i umiddelbar nærhed af deres bopæl. Blandt fitnesscentre og motionsrum er de mest benyttede faciliteter Gym53 Fysioterapi og Træningscenter (8 pct.), Frederiksværk Motionscenter (7 pct.), Fitness World i Frederiksærk (6 pct.) og i Hillerød (2 pct.) samt Paraplyens motionsrum (2 pct.).

I forhold til haller/sale er der 17 pct., der benytter en almindelig idrætshal, mens 18 pct. benytter mindre haller/gymnastiksale. Overordnet set er de voksne respondenter særdeles tilfredse med de idrætshaller, som de benytter. 64 pct. af halbrugerne har angivet, at deres primære hal i høj eller meget høj grad giver dem mulighed for at udføre deres aktiviteter tilfredsstillende. Dog mener halbrugerne, at der fortsat bør ske forbedringer i forhold til rengøring og vedligeholdelse samt mulighederne for socialt samvær i kommunens haller/sale.

Overordnet er borgerne villige til at betale for brugen af de indendørs idrætsfaciliteter. 39 pct. har angivet, at de er villige til at betale max. 25 kr. pr. timen. 27 pct. er villige til at betale max. 50 kr. pr. time, og 13 pct. har angivet, at de er villige til at bruge 75 kr. eller mere pr. time, mens 22 pct. ikke ønsker at betale for at benytte kommunens indendørs faciliteter.

Lidt over halvdelen af borgerne i Halsnæs Kommune (58 pct.) er også tilfredse med de idrætsfaciliteter, der ligger i deres nærområde, mens kun syv pct. i ringe eller slet ingen grad er tilfredse. De øvrige forholder sig til spørgsmålet ved at svare 'ved ikke/ikke relevant'.

75 pct. svarer, at det er en kommunal opgave at sikre et varieret udbud af idrætsfaciliteter i kommunen. Næsten lige så mange mener også, at kommunen først og fremmest skal støtte børn og unges idrætsdeltagelse. I forhold til naturområderne er der mere end 65 pct. af de voksne, der ønsker, at kommunen skal gøre endnu mere for, at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt. Lidt over halvdelen mener også, at der er større behov for at øge standarden og kvaliteten på de eksisterende idrætsanlæg i kommunen end for at bygge nye anlæg og faciliteter.

I forhold til ønsker om nye tiltag blandt idrætsfaciliteter angiver over halvdelen af de voksne respondenter at kunne bruge kommunens idrætsfaciliteter uden at træne på et hold eller nødvendigvis være medlem af en forening. Det er især kvinderne og de tre yngste aldersgrupper fra 16-19-årige til 30-39-årige, der ønsker dette. Kvinderne ønsker også at kunne træne varieret fra gang til gang – både hvad angår træningsmiljø, dvs. indendørs og udendørs – og hvad angår fokus på generel træning af kroppen.

Endelig har de voksne respondenter en lang række specifikke ønsker og forslag angående faciliteterne i Halsnæs Kommune. Det drejer sig bl.a. om tiltag, der skaber bedre socialt klubliv i og omkring faciliteterne, bedre vedligeholdelse af svømmehallen i kommunen, kommunens prioriteringer af eks. kunstgræsbaner og andre faciliteter samt en yderligere styrkelse af naturen som arena for de voksnes idræts- og motionsaktiviteter.

Delanalyse 7: Brugerundersøgelse i Halsnæs Kommune

Denne delanalyse fokuserer på de primære brugergrupper og deres oplevelse af idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune, herunder idrætsforeninger, folkeskoler og kommunale institutioner. Desuden ser delanalysen nærmere på, hvordan idrætsforeningerne i Halsnæs Kommune opfatter deres aktuelle situation.

Analysen er delt i to.

Første del tegner et portræt af idrætsforeningerne i Halsnæs Kommune og går i dybden med foreningernes samarbejdsrelationer, deres økonomi, syn på fremtiden og folkeskolereformen.

Anden del stiller skarpt på både idrætsforeninger, folkeskoler og kommunale institutioners brug af idrætsfaciliteter i kommunen og undersøger blandt andet deres tilfredshed med faciliteterne, deres syn på prioriteringen af tider samt ønsker på området for fremtiden.

Metode

Analysen bygger på data indhentet blandt foreninger, folkeskoler og andre brugere af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune i foråret 2015. De kvantitative data fra undersøgelsen suppleres med kommentarer og forklaringer fra respondenterne til de forskellige spørgsmål.

De kvantitative data består af en spørgeskemaundersøgelse, som alle kommunens idrætsforeninger blev inviteret til at deltage i. Desuden er en række spørgsmål vedrørende brug af idrætsfaciliteter sendt til brugere af idrætsfaciliteterne i kommunen, som ud over idrætsforeningerne inkluderer folkeskoler, aftenskoler og enkelte andre kommunale institutioner (SFO'er, børnehaver mv.).

I alt 90 idrætsforeninger fra Halsnæs Kommune fik invitationen til at besvare spørgsmål om deres virke samt brugen af idrætsfaciliteter, mens 25 folkeskoler/kommunale institutioner blev inviteret til at svare på spørgsmålene om brugen af faciliteter (se tabel 7.1). I alt kom 47 besvarelser fra idrætsforeninger retur (52 pct.), mens blot syv folkeskoler/kommunale institutioner valgte at deltage.

Tabel 7.1: Oversigt over besvarelser til undersøgelsens to dele.

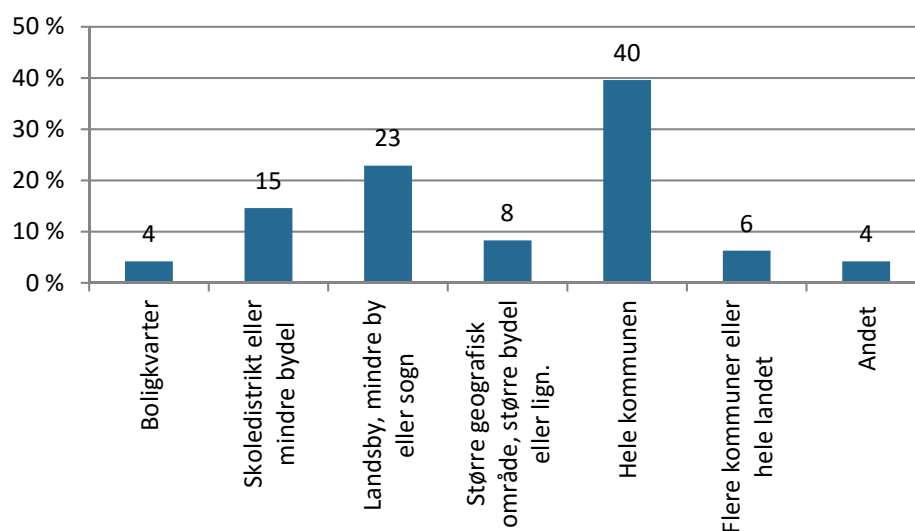
Antal	Del 1: Undersøgelse blandt idrætsforeninger		Del 2: Undersøgelse blandt brugere af idrætsfaciliteter	
	Inviteret	Besvarelser	Inviteret	Besvarelser
Idrætsforeninger	90	47 (52 pct.)	90	47 (52 pct.)
Folkeskoler og andre kommunale institutioner			25	7 (28 pct.)
I alt (svarprocent)	90	47 (52 pct.)	115	54 (47 pct.)

Del 1: idrætsforeninger i Halsnæs Kommune

Foreninger og lokalsamfund

Analysen ser på idrætsforeningernes rolle i lokalsamfundene (første del af spørgeskemaundersøgelsen). I den forbindelse er det interessant at se på idrætsforeningernes opfattelse af det primære geografiske område for deres virksomhed (figur 7.1). Majoriteten af idrætsforeningerne (40 pct.) har deres virke i hele kommunen, mens relativt mange foreninger (23 pct.) har et mere lokalt virke, der begrænser sig til en landsby, mindre bydel eller et sogn. Yderligere 15 pct. angiver et skoledistrikt eller en mindre bydel som deres primære geografiske virkeområde. Kun få foreninger har et boligkvarter, flere kommuner eller et større geografisk område som deres primære geografiske virkeområde (se figur 7.1.).

Figur 7.1: Foreningernes primære geografiske virkeområde.

Figuren viser foreningernes primære geografiske område. Figuren er baseret på spørgsmålet "Hvad er det primære geografiske område for foreningens virksomhed?" (n = 45).

For en kommune, der spreder sig over et relativt stort geografisk område, er denne fordeling ikke overraskende. I landkommuner med endnu flere små lokalsamfund ser man i endnu større grad, at mange foreninger har deres primære virke i en landsby, en mindre by eller et sogn. (Ibsen et al, 2013; Thøgersen, 2015).

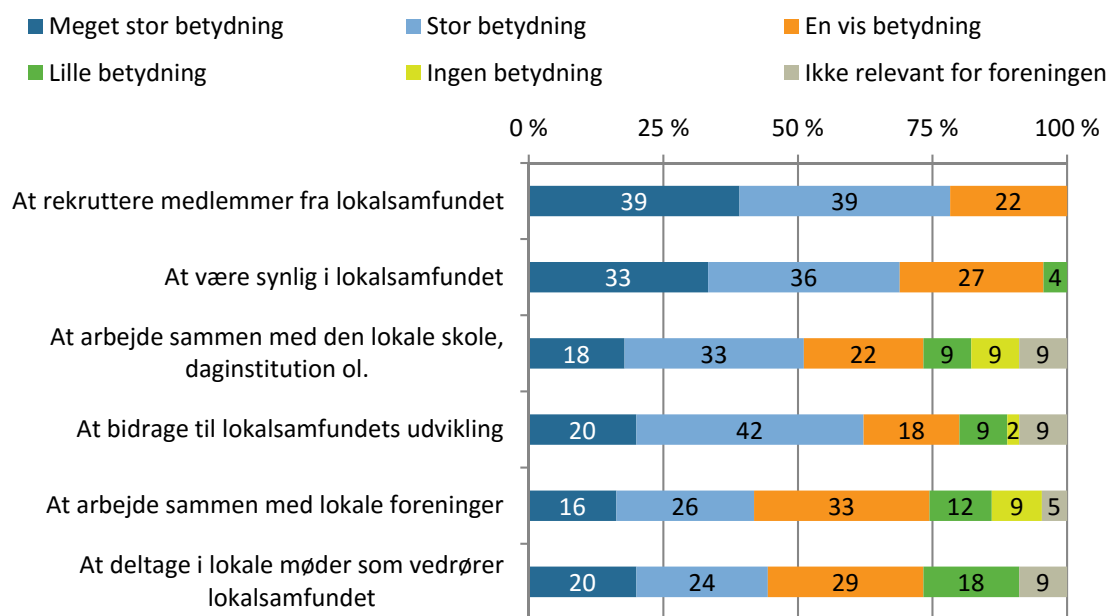
Foreningernes rolle i lokalsamfundet

Foreningerne i Halsnæs Kommune har stort fokus på lokalsamfundet, og 78 pct. af foreningerne angiver, at de tillægger det stor eller meget stor betydning at rekruttere medlemmer lokalt, mens 69 pct. tillægger det stor eller meget stor betydning at være synlige lokalt. Samtidig tilkendegiver 62 pct., at det er af stor eller meget stor betydning for dem, at de kan bidrage til lokalsamfundets udvikling (se figur 7.2).

Endvidere giver 51 pct. af foreningerne udtryk for, at det er af stor eller meget stor betydning, at de kan arbejde sammen med den lokale skole, daginstitution eller lignende, mens

henholdsvis 44 pct. og 42 pct. tillægger det betydning at deltage i møder, som vedrører lokalsamfundet, og at arbejde sammen med andre lokale foreninger.

Figur 7.2. Hvilken betydning har følgende forhold for foreningens rolle i lokalsamfundet (dér hvor foreningen holder til)?

Figuren viser idrætsforeningernes vurdering af deres rolle i lokalsamfundet. Figuren er baseret på spørgsmålet "Hvilken betydning har følgende forhold for foreningens rolle i lokalsamfundet (dér hvor foreningen holder til)?" (n = 43- 46).

Foreningernes samarbejdspartnere

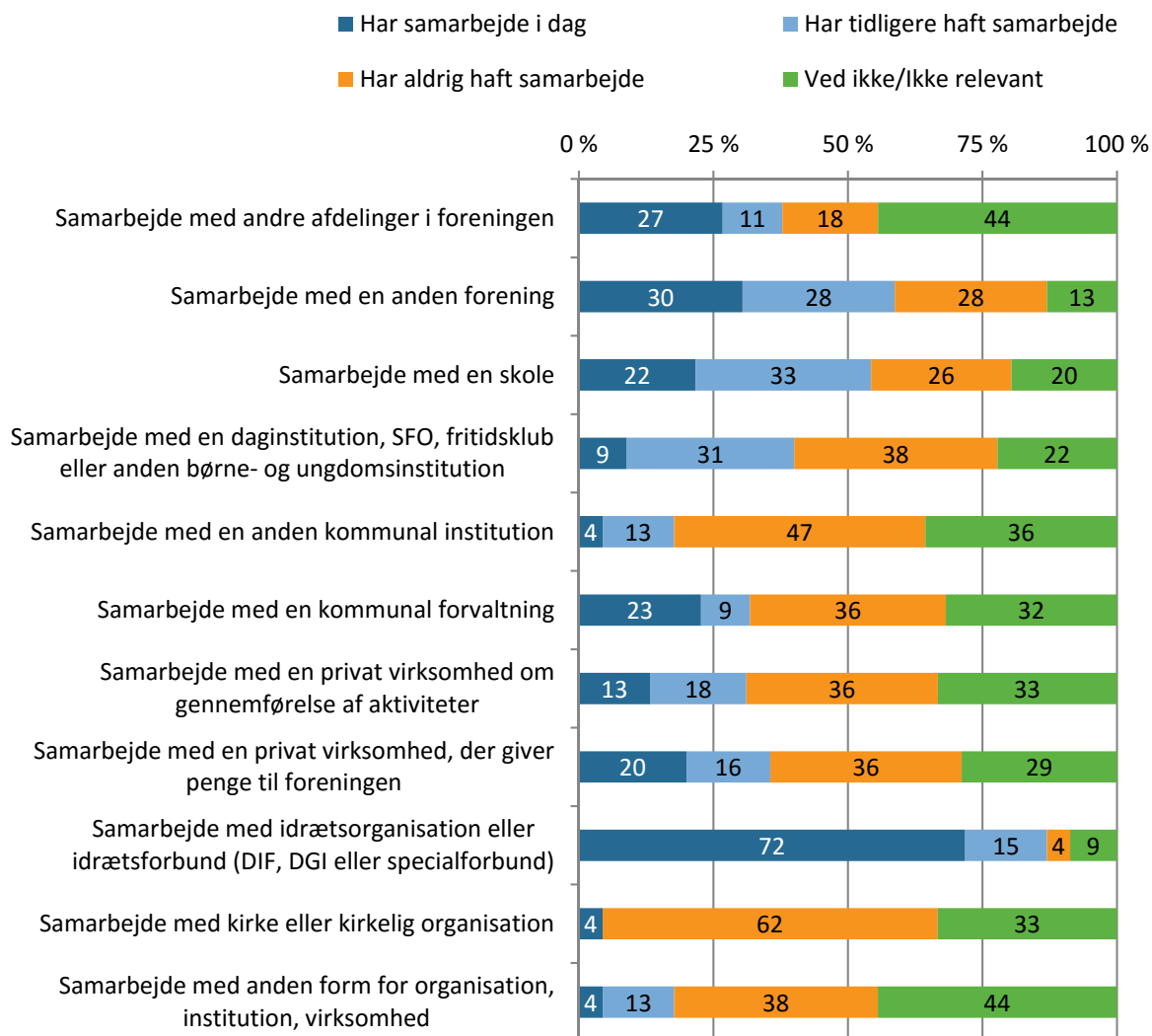
Mange foreninger i Halsnæs Kommune indgår i forpligtende samarbejde med andre aktører, men der er stor forskel på omfanget og karakteren af samarbejdet, ligesom det varierer, hvilke typer af samarbejdspartnere, foreningerne arbejder sammen med. Den helt store samarbejdspartner for foreningerne er idrætsorganisationer/idrætsforbund (72 pct.). Derefter følger samarbejde med en anden forening (30 pct.), en anden afdeling i egen forening (27 pct.) samt den kommunale forvaltning (23 pct.) (se figur 7.3).

Sammenligner man tallene med tilsvarende spørgsmål fra en undersøgelse på landsplan fra 2010, ser man, at Halsnæs Kommune ligger betydeligt over gennemsnittet i forhold til at samarbejde med en idrætsorganisation/idrætsforbund (57 pct.), mens færre foreninger i Halsnæs samarbejder med henholdsvis en anden forening og den kommunale forvaltning (henholdsvis 41 pct. og 28 pct.).

Det er ligeledes mindre udbredt for foreningerne i Halsnæs at samarbejde med en skole (22 pct.) eller en daginstitution, SFO eller lignende (9 pct.). På landsplan var der i 2010 henholdsvis 37 pct. og 26 pct. af idrætsforeningerne, der gjorde det.

Foreningerne orienterer sig i mindre grad mod private virksomheder. Samarbejder på området består hyppigst af sponserater (20 pct.), mens 13 pct. af idrætsforeningerne har haft samarbejder med private virksomheder om aktiviteter.

Figur 7.3: Idrætsforeningers forpligtende samarbejdspartnere de seneste fem år.

Figuren viser, hvem idrætsforeningerne har haft forpligtende samarbejde med de seneste fem år. Figuren er baseret på spørgsmålet: "Har idrætsforeningen inden for de seneste 5 år haft et forpligtende samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med kommunen, kommunale institutioner, private virksomheder eller en idrætsorganisation?" (n = 44-46).

På tværs af de enkelte udsagn har relativt store andele af foreningerne svaret 'Ved ikke/ikke relevant'. Dette kan tolkes på flere måder. Et bud er, at de forskellige former for samarbejde muligvis ikke forekommer relevante for foreningerne, mens et andet bud er, at foreningslederne, der har svaret på spørgsmålene, ikke er særligt godt inde i foreningens nuværende og tidligere samarbejdsrelationer.

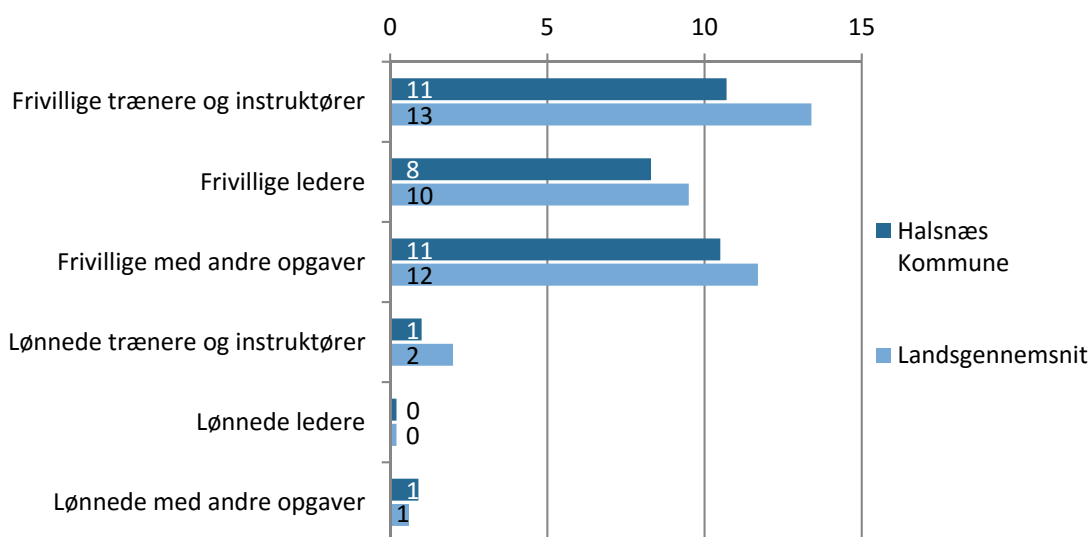
Frivillig eller lønnet?

Frivillige udgør ryggraden i idrætsforeningerne i Danmark (Laub, 2013). Sådan er det også i Halsnæs Kommune, hvor de fleste hjælpende hænder i foreningerne er frivillige og ulønnede⁴⁹. Foreningerne har kun i mindre omfang tilknyttet lønnede personer.

I gennemsnit har foreningerne i Halsnæs Kommune 10,7 frivillige trænere/instruktører, 8,3 frivillige ledere og 10,5 frivillige, der påtager sig andre opgaver end ledelse eller at være træner/instruktør (se figur 7.4). Inden for alle tre områder er der i Halsnæs Kommune et mindre antal frivillige sammenholdt med tallene på landsplan. Det er dog muligt, at denne forskel må henføres til foreningernes forskellige størrelse⁵⁰.

Antallet af lønnede medarbejdere i foreningerne i Halsnæs Kommune ligger tæt op ad de tilsvarende tal for landsplan.⁵¹ Foreningerne i Halsnæs Kommune adskiller sig således ikke markant fra landsgennemsnittet, bortset fra at foreningerne generelt har lidt færre frivillige.

Figur 7.4. Antallet af forskellige poster i foreningerne besat med frivillige/ulønnede.

Figuren viser antallet af frivillige og lønnede i foreninger i Halsnæs Kommune og på landsplan. Figuren er baseret på seks forskellige spørgsmål vedrørende foreningernes antal af henholdsvis frivillige/ulønnede og lønnede (n = 42, 46, 41, 26, 21 og 21) (Ibsen & Østerlund 2011, n = 4.327 og n = 1.970).

Idrætsforeninger anfører ofte, at det er svært at hverve tilstrækkeligt med frivillige, typisk med henvisning til, at det i dag er meget sværere end tidligere at engagere folk i foreningslivet. Dette typiske udsagn er dog hyppigt tilbagevist af de faktiske tal, idet antallet af frivillige i idrætsforeningerne siden midten af 1980'erne har ligget på et nogenlunde stabilt

⁴⁹ I de enkelte spørgsmål er anvendt betegnelsen 'frivillige/ulønnede'. Her anvendes termen 'frivillige'.

⁵⁰ Spørgeskemaundersøgelsen indeholder ikke et spørgsmål om foreningens størrelse. Derfor er det ikke muligt at teste, hvorvidt størrelse hænger sammen med antallet af frivillige. I landsundersøgelsen fra 2010 ser man dog en tydelig sammenhæng, hvorfor en antagelse må være, at de færre frivillige i Halsnæs Kommune skyldes generelt mindre foreninger end på landsplan.

⁵¹ Det gennemsnitlige antal lønnede trænere og instruktører er udregnet til 1, hvilket harmonerer godt med det tilsvarende tal for landsgennemsnittet. Det må dog påpeges, at én forening havde opgivet antallet af lønnede trænere og instruktører til 400. Hvis det tal var medregnet, havde det gennemsnitlige tal for Halsnæs Kommune været 17.

niveau (Ibsen, 2006). Nyere data bakker dette op, idet et flertal af foreningerne i Danmark i 2010 svarede, at de over de sidste fem år havde haft et uændret antal frivillige. Dertil kommer, at der dengang faktisk var flere foreninger, der angav, at de havde fået flere frivillige, end foreninger, der angav at have fået færre frivillige (Laub, 2013).

Dette forhold betyder dog ikke, at der ikke kan være udfordringer forbundet med at hverve et tilstrækkeligt antal frivillige lokalt og i de enkelte foreninger.

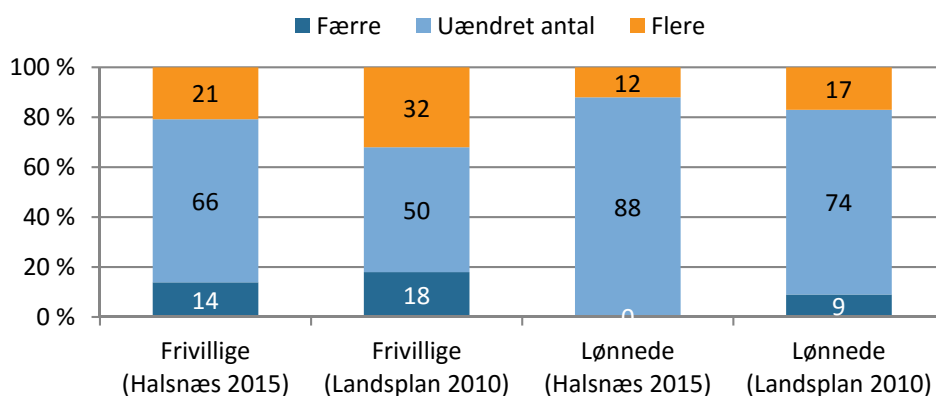
Mens frivilligheden er stabil på landsplan, er antallet af lønnede i foreningerne steget. I 2010 angav 74 pct. af foreningerne på landsplan, at de over de seneste fem år havde haft et uændret antal frivillige. Men samtidig havde dobbelt så mange foreninger fået flere lønnede.

Foreningerne i Halsnæs Kommune har i 2015 i større omfang (66 pct.) end på landsplan i 2010 (50 pct.) et uændret antal frivillige. Samtidig har en mindre andel foreninger i Halsnæs Kommune (21 pct.) end på landsplan (32 pct.) fået flere frivillige. Til gengæld er der også blot 14 pct. af foreningerne i Halsnæs, som angiver, at de har fået færre frivillige, mens tallet på landsplan i 2010 var 18 pct.

I forhold til antallet af lønnede medarbejdere har ingen foreninger i Halsnæs Kommune fået færre lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år, mens lidt færre (12 pct.) end på landsplan (17 pct.) har fået flere lønnede medarbejdere (se figur 7.5).

Gennemgående tegner der sig altså et billede af, at der i Halsnæs Kommune har været status quo i udviklingen af henholdsvis frivillige og lønnede medarbejdere i lidt højere grad end på landsplan.

Figur 7.5. Udviklingen i antallet af frivillige/ulønnede og lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år.

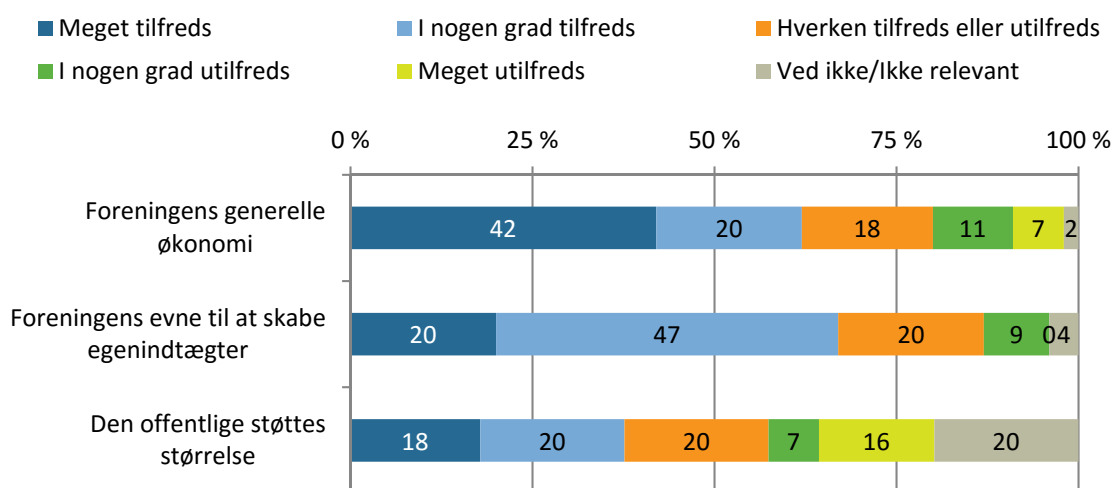
Figuren viser udviklingen i antal frivillige og lønnede i foreninger i Halsnæs Kommune (2015) og på landsplan (2010) de seneste fem år. Figuren er baseret på de to spørgsmål "Har foreningen fået flere eller færre frivillige/ulønnede medarbejdere inden for de seneste fem år?" og "Har foreningen fået flere eller færre lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år?" (n = 46 og 27). Respondenter, der har svaret 'Ved ikke/ikke relevant', er ikke medtaget. (Ibsen & Østerlund 2011, n = 4.327 og n = 1.970).

Foreningernes økonomi og syn på fremtiden

Foreningerne blev i spørgeskemaet bedt om at vurdere tre forhold vedrørende deres økonomiske situation. Generelt er foreningerne i Halsnæs Kommune tilfredse med deres økonomi. I alt 62 pct. af foreningerne i Halsnæs Kommune er meget tilfredse eller i nogen grad tilfredse med deres generelle økonomi, og blot 18 pct. er meget utilfredse (7 pct.) eller i nogen grad utilfredse med deres økonomi.

I alt 23 pct. af foreningerne er i nogen grad utilfredse eller meget utilfredse med størrelsen på den offentlige støtte, mens 38 pct. er meget tilfredse eller tilfredse i nogen grad. Til gengæld er foreningerne generelt tilfredse med deres evner til at skabe egenindtægter (se figur 7.6).

Figur 7.6. Foreningernes tilfredshed med forskellige aspekter af deres økonomi.

Figuren viser foreningernes egen vurdering af økonomiske aspekter. Figuren er baseret på spørgsmålet: "I de følgende spørgsmål beder vi dig vurdere, i hvilken grad der i foreningen er tilfredshed med forskellige aspekter af foreningens økonomi?" (n = 45, 45 og 45).

Foreningernes generelt positive syn på økonomien afspejler sig også i deres generelt positive syn på fremtiden.

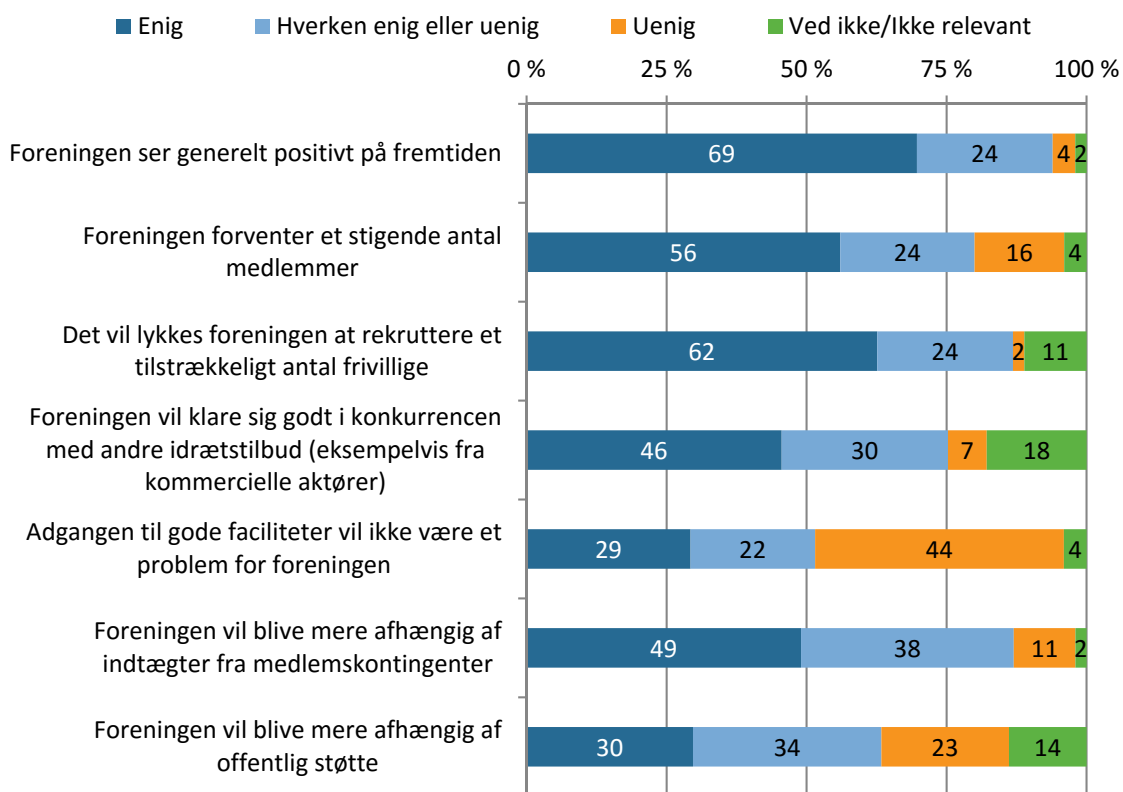
Langt de fleste (69 pct.) foreninger i Halsnæs Kommune er enige i udtrykket 'foreningen ser generelt positivt på fremtiden' - et udsagn kun to foreninger er uenige i.

Samtidig er 62 pct. enige i, at det vil lykkes foreningen at rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige, mens 56 pct. forventer et stigende antal medlemmer (se figur 7.7). Svarene tyder heller ikke på, at foreningerne frygter konkurrencen fra andre idrætstilbud, og 46 pct. af foreningerne svarer, at de forventer, at foreningen vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud, eksempelvis kommercielle aktører.

Halvdelen af foreningerne (49 pct.) mener, at de vil blive mere afhængige af indtægter fra medlemskontingenter, hvorimod holdningen er mere delt i spørgsmålet om, hvorvidt de vil blive mere afhængige af offentlig støtte.

Til gengæld er 44 pct. uenige i udsagnet om, at adgangen til gode faciliteter ikke vil være et problem for foreningen i de kommende fem år. Adgangen til gode faciliteter i fremtiden kan tilsyneladende blive et problem for foreningerne.

Figur 7.7: Foreningernes syn på fremtiden (de kommende 5 år).

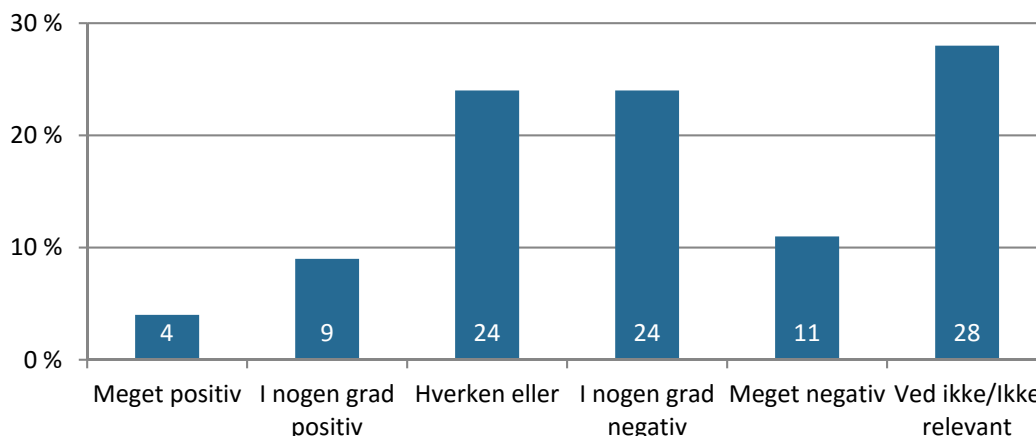
Figuren viser foreningernes egen vurdering af fremtiden. Figuren er baseret på spørgsmålet: "Hvordan vurderer foreningen den nærmeste fremtid (de kommende 5 år)?" (n = 44-45).

Idrætsforeningernes syn på folkeskolereformen

I forlængelse af folkeskolereformen er det blevet diskuteret, hvordan det frivillige foreningsliv kan indgå i samarbejde med folkeskolen på blandt andet idrætsområdet. I den forbindelse er foreningerne i Halsnæs Kommune blevet bedt om at tage stilling til en række udsagn om deres syn på folkeskolereformen og deres potentielle samarbejde med de lokale folkeskoler.

Vurderingen blandt foreningerne er overvejende, at folkeskolereformen har en negativ betydning. Sammenlagt forholder 35 pct. sig enten meget eller i nogen grad negativt over for reformens betydning for foreningslivet, mens kun 13 pct. svarer, at de er meget eller i nogen grad positive. Der er samtidig mange foreninger der svarer enten 'ved ikke/ikke relevant' eller 'hverken eller' (se figur 7.8). Der kan altså spores en negativ tilgang til skole-reformen fra foreningernes side, men samtidig finder mange foreninger ikke skolereformen relevant for dem.

Figur 7.8: Hvad er jeres overordnede vurdering af den nye folkeskolereforms betydning for foreningslivet som helhed?

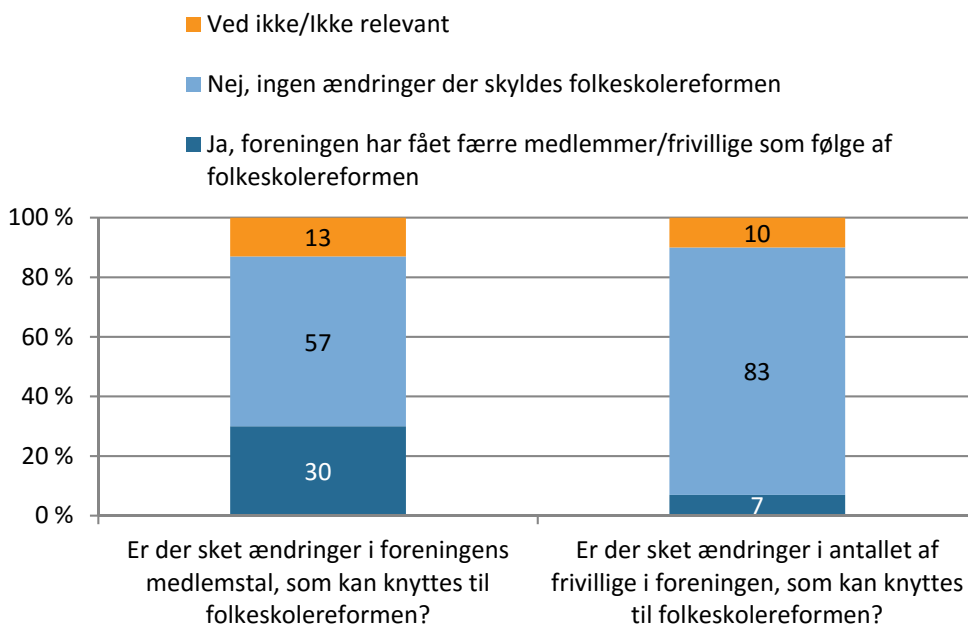
Figuren viser foreningers vurdering af folkeskolereformen. Figuren er baseret på spørgsmålet: "Hvad er jeres overordnede vurdering af den nye folkeskolereforms betydning for foreningslivet som helhed?" (n = 46).

I forlængelse heraf er foreningerne meget delte på spørgsmålet om, hvorvidt folkeskolereformen vil få direkte eller indirekte betydning for dem. Svarene fordeler sig jævnt på både ja, nej og ved ikke/ikke relevant.

30 pct. af foreningerne i Halsnæs Kommune svarer, at de har fået færre medlemmer som følge af folkeskolereformen, mens 57 pct. svarer, at der ikke er sket ændringer i medlemsantallet som følge af folkeskolereformen.

Samme negative ændring er ikke sket i forhold til frivillige. Kun 7 pct. af foreningerne svarer, at de har fået færre frivillige som følge af folkeskolereformen (figur 7.9). Ingen foreninger svarer, at de har fået enten flere medlemmer eller flere frivillige som følge af folkeskolereformen. Henholdsvis 13 pct. og 10 pct. svarede ved ikke/ikke relevant til spørgsmålet.

Figur 7.9: Betydningen af folkeskolereformen for henholdsvis foreningens medlemstal og antallet af frivillige i foreningen.

Figuren viser folkeskolereformens betydning for foreningernes medlemstal og antal frivillige. Figuren er baseret på spørgsmålene "Er der sket ændringer i foreningens medlemstal som kan knyttes til folkeskolereformen?" og "Er der sket ændringer i antallet af frivillige i foreningen, som kan knyttes til folkeskolereformen?" (n = 30 og 30).

5 ud af 30 foreninger angiver at have oplevet ændringer i foreningens adgang til faciliteter som følge af folkeskolereformen. Svarene uddybes med kommentarer om, at børnene nu får senere fri, at foreningen har fået tildelt færre tider, samt at der er øget pres på eftermiddagstimerne og de tidlige aftentimer. Det er i sammenhæng med disse kommentarer, at den generelt negative holdning til folkeskolereformen skal ses. Især adgangen til faciliteterne betyder meget for foreningerne.

Samarbejde som følge af folkeskolereformen

Ingen foreninger i Halsnæs Kommune har indgået et formelt samarbejde med en skole som følge af folkeskolereformen. Dog havde seks foreninger (19 pct.) i forvejen et samarbejde.

Men viljen til samarbejde mangler ikke. Hele 59 pct. af foreningerne svarer således ja til spørgsmålet om, hvorvidt de i fremtiden kunne forestille sig at indgå et formelt samarbejde med én eller flere skoler som følge af folkeskolereformen. Kun én forening (3 pct.) svarer nej, mens de resterende foreninger har svaret Ved ikke/ikke relevant til spørgsmålet.

Spørgsmålet om et samarbejde mellem foreninger og skoler lægger op til debat. Det ses af de mange kommentarer fra foreningerne, hvor to tendenser træder frem.

For det første er det en udfordring, at skoleeleverne nu kommer senere hjem fra skole og har svært ved at nå til idræt om eftermiddagen. I den forbindelse efterspørger foreningerne blandt andet, at "få tider [i faciliteterne] rettet til, så vores unge medlemmer kan nå hjem fra skole til de tider, vi har i hallen". I forlængelse heraf føler nogle foreninger, at der kan

være problemer med manglende haltid, hvis skolen lægger beslag på hallen til kl. 16. Forholdene omkring skoleelevernes længere skoledag og den mindre tid, foreningerne har faciliteterne til rådighed, går igen i flere kommentarer.

For det andet bekymrer foreningerne sig om, hvordan de kan indgå i samarbejde med skolerne. En kommentar går på foreningens frivillige trænere/instruktører, som "har job, som gør det svært at nå hjem i tide til at hjælpe på skolen". En anden forening påpeger, at "det er svært at være en del af skolereformen, da det skal foregå på skolens præmisser", og "da vores instruktører arbejder i de tidsrum, hvor vi er velkomne til at deltage i undervisningen af skoleelever". Det er således ikke viljen, der mangler, men foreningerne oplever, at praktiske omstændigheder står i vejen. En forening bringer problematikken om lønnede instruktører på banen og påpeger, at foreningen, hvis den skal kunne samarbejde med skolen, er afhængig af, at skolen betaler for lønnen til instruktøren.

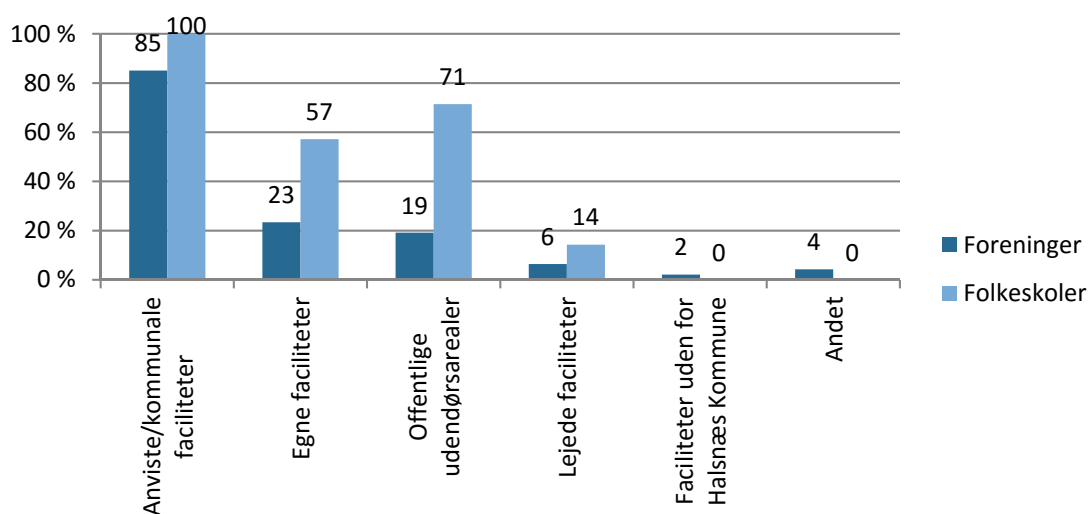
Bedømt ud fra undersøgelsens svar har det ikke været let for foreningerne at indgå i et forpligtende samarbejde med skolerne i dette første år af folkeskolereformen. Foreningerne ønsker et fælles løsningsforslag for, hvordan man bedre kan organisere et samarbejde.

Del 2: Foreninger, skoler og institutioners brug af og ønsker til faciliteter

Del 2 af analysen fokuserer på idrætsforeninger, folkeskoler og andre kommunale institutioners brug af faciliteter. Indledningsvis fokuserer afsnittet på, hvordan arrangørerne, defineret som 'arrangøren' af aktiviteterne, både fra foreninger og skoler/institutioner får tildelt tider i faciliteter, samt hvilke typer de benytter.

Henholdsvis 85 pct. af foreningerne og alle skoler/institutioner oplyser, at de benytter sig af anviste faciliteter. Skolerne benytter markant oftere offentlige udendørsarealer (71 pct.) og egne faciliteter (57 pct.) end foreningerne (figur 7.10).

Figur 7.10 Oversigt over foreninger og folkeskolars adgang til faciliteter.

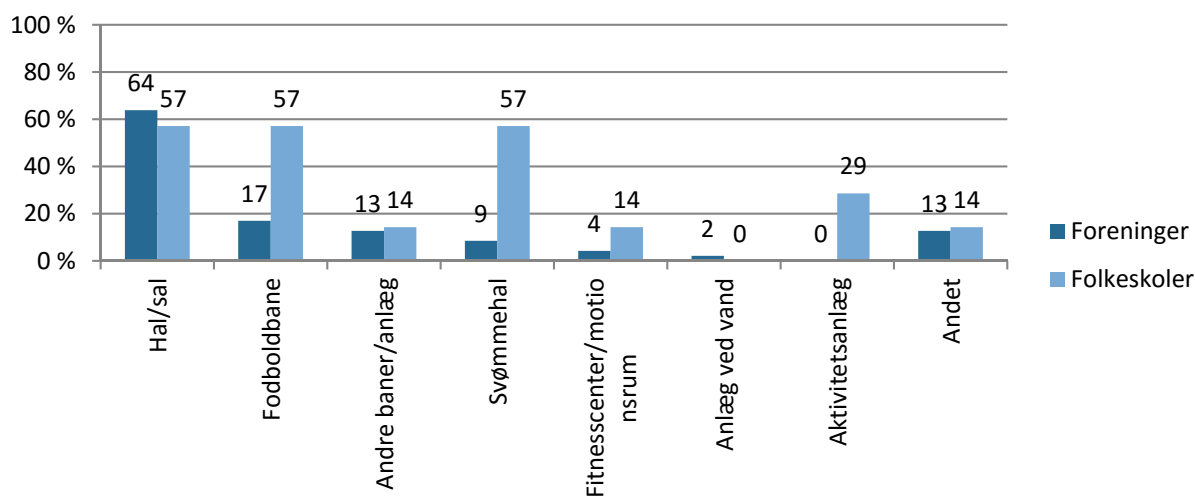
Figuren viser adgang/tildeling af faciliteter. Andelen viser, hvor stor en andel der har adgang/tildelt faciliteter. Det er muligt at få adgang/tildelt flere faciliteter og angive flere svar. Andele inden for de to grupper (foreninger og folkeskoler) summerer ikke til 100 pct., da der er muligt at angive flere svar. Fordelt på idrætsforeninger (n = 47) og folkeskoler/institutioner (n = 7).

To foreninger svarer 'andet' på spørgsmålet, hvilket henviser til brugen af en 50 meter skydebane, som foreningen selv ejer, og en forening, der gør brug af baner og mål, som den selv har betalt.

Næsten lige mange foreninger og skoler/institutioner, henholdsvis 64 pct. og 57 pct., anvender haller/sale⁵² til deres aktiviteter. Skolerne bruger derimod oftere fodboldbaner og svømmehaller end foreningerne.

⁵² Haller/sale er en samlet betegnelse for almindelige haller, mindre haller/gymnastiksale og sale.

Figur 7.12: Arrangørernes brug af typer af faciliteter.

Figuren viser brug af facilitetstyper - hvor stor en andel, som benytter den pågældende facilitetstype. Det er muligt at bruge flere facilitetstyper og angive flere svar. Andele inden for de to grupper (foreninger og folkeskoler) summerer ikke til 100 pct., da der er muligt at angive flere svar. Fordelt på idrætsforeninger (n = 47) og folkeskoler/institutioner (n = 7).

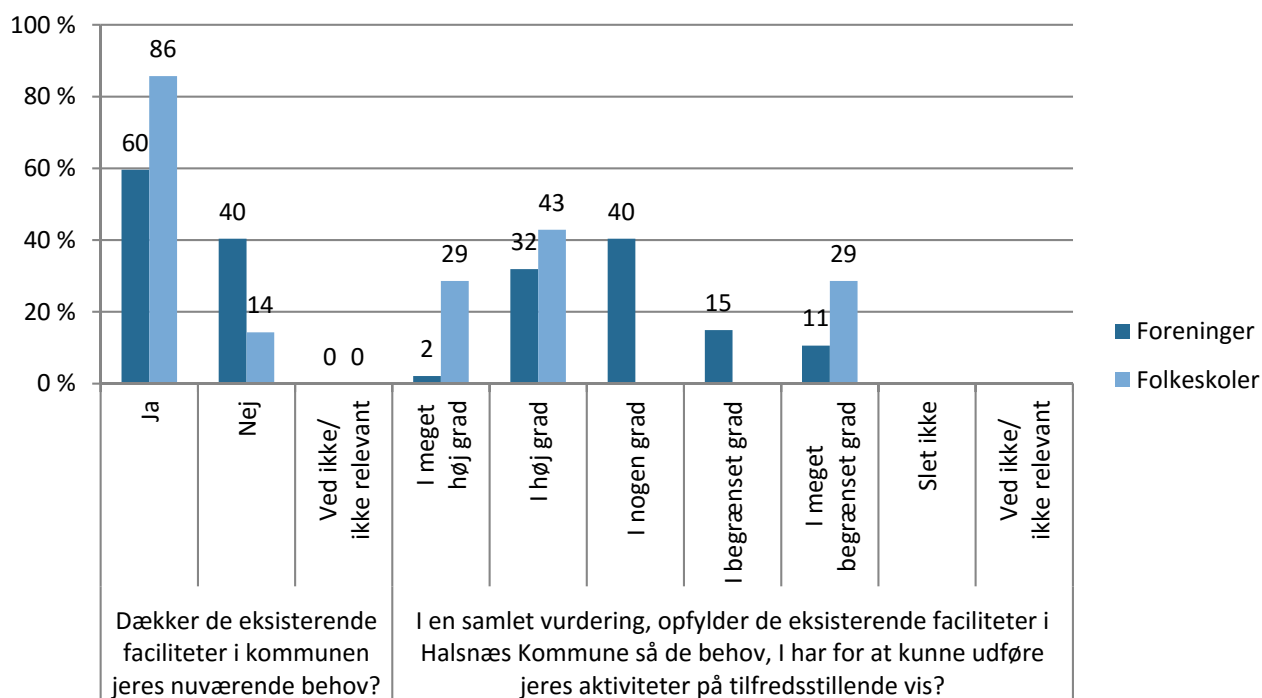
Generelt tegner der sig et billede af, at folkeskolerne benytter mange forskellige typer faciliteter, mens foreningerne brugere færre. Det hænger formentlig sammen med, at foreningerne er specialiserede inden for én eller få aktiviteter, hvilket gør dem mere afhængige af 'deres' facilitet.

Tilfredshed med idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune

Overordnet er foreninger og skoler/institutioner tilfredse med deres faciliteter. 60 pct. af foreningerne svarer, at de eksisterende faciliteter dækker deres nuværende behov, mens det tilsvarende tal for skoler/institutioner er 86 pct. Det er dog værd at bemærke, at et stort mindretal på 40 pct. af foreningerne ikke finder, at de eksisterende faciliteter i kommunen dækker deres behov.

På spørgsmålet om, hvorvidt de eksisterende faciliteter i Halsnæs Kommune i en samlet vurdering opfylder behovene for, at man kan udføre sine aktiviteter på tilfredsstillende vis, svarer samlet set 34 pct. af foreningerne enten i høj eller i meget høj grad, mens det tilsvarende tal for skoler/institutioner er 72 pct. Henholdsvis 26 pct. af foreningerne og 29 pct. af skoler/institutioner svarer enten i begrænset eller i meget begrænset grad (figur 7.12).

Figur 7.12: Arrangørernes overordnede tilfredshed med faciliteterne (pct.)

Figuren viser arrangørers vurdering af Halsnæs Kommunes idrætsfaciliteter. Figuren er baseret på spørgsmålet "Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække jeres behov?" samt arrangørers vurdering af, hvorvidt de eksisterende faciliteter i Halsnæs Kommune opfylder deres behov for at kunne udføre aktiviteter på tilfredsstillende vis (n = 47 for foreningerne og n = 7 for skoler/institutioner).

Der er ingen umiddelbar forklaring på, at 29 pct. af skoler/institutioner, men kun 11 pct. af foreningerne svarer, at de eksisterende faciliteter kun i meget begrænset grad sikrer, at de kan afholde deres aktiviteter på tilfredsstillende vis. Begge skoler kommenterer dog i forbindelse med andre spørgsmål, at de enten er nødt til at transportere eleverne for at få adgang til faciliteter, eller at de har problemer med at få tider i faciliteterne i vinterhalvåret.

På tværs af arrangørerne tegner sig en tendens til, at folkeskoler og andre kommunale institutioner er markant mere tilfredse med faciliteterne end idrætsforeningerne. De fleste foreninger svarer således 'i nogen grad' mens de fleste skoler/foreninger svarer 'I høj grad'. En del af forklaringen kan ligge i, at folkeskoler/institutioner i højere grad end foreninger benytter egne faciliteter (henholdsvis 57 pct. og 23 pct.). Det skaber alt andet end lige bedre adgangsforhold til faciliteterne, som er et helt centralt punkt for brugerne.

I forbindelse med spørgsmålene var det muligt at komme med uddybende kommentarer. Dette har især rigtig mange foreninger benyttet sig af. Kommentarerne er vigtige i forhold til at nuancere tallene ovenfor. Emnerne er oplistet i vilkårlig rækkefølge:

- Mange foreninger oplever, at der er brug for faciliteter, der kan fremme klublivet. Foreninger nævner således, at der "ikke er toilet og ingen klublokaler og ingen strøm er", at der "mangler et klublokale", at man ønsker sig et foreningshus, og at der er ønske om "et klublokale, som er vores".
- I forlængelse heraf efterspørger flere foreninger en opgradering og renovering af de eksisterende faciliteter. De mange kommentarer til dette punkt kan forklare de flere delvist negative svar i vurderingen af faciliteterne. Kommentarerne går ofte på det rent praktiske i forhold til aktiviteterne, eksempelvis er en hal "uegnet til tennis", der er behov for en gennemgribende renovering af skydefaciliteter, der mangler vedligeholdelse af anlægget, og endelig savner foreninger løsninger på problemer, der kan opstå, når forskellige aktiviteter deler faciliteter. Når gymnastik og håndbold eksempelvis deler hal, er harpiks på gulvet et irritationselement for gymnasterne og kan være farligt.
- Derudover efterspørger foreninger, der udbyder flere forskellige aktiviteter, nye faciliteter. Dette skal ses i forhold til, at der ofte er tale om specialiserede idrætsgrene, der stiller specifikke krav til faciliteten, hvorfor flere af dem føler, at det er svært at dele faciliteterne med andre. Foreningerne nævner blandt andet ønsket om en springgrav, en ny svømmehal, en mindre hal til fitness og nye faciliteter til skydning. Endelig drømmer foreningerne også om etablering af forskellige specielle vandfaciliteter, eksempelvis et dybvandsbassin, en dykkertrappe og en dykkergrav.
- Enkelte foreninger nævner, at man fra kommunalt hold skal passe på med, at man ikke centraliserer idrætsfaciliteterne, da det ifølge idrætsforeningerne vil gøre det svært at fastholde sårbare unge i aktiviteterne. Ifølge disse foreninger skal idrætsanlæggene lægges decentralt i kommunen.

Ovenstående viser, at især foreningerne qua deres specialisering har mange og forskellige ønsker til udviklingen af faciliteter i kommunen. Generelt er der dog et ønske om et løft af de eksisterende faciliteter, hvilket potentielt kunne øge tilfredsheden med faciliteterne. Fra skolernes side er ønskelisten umiddelbart noget mindre. Blandt de mere konkrete ting, skolerne nævner, er "basketball- og volleyballfaciliteter til elever i Hundested Hallen", en offentlig hal, der er tilgængelig om vinteren, hvor man som arrangør kan skrive sig på liste og booke denne. Derudover nævner skolerne den manglende mulighed for svømning for børnehaver og forholdene til atletik. Endelig nævner en skole, at den "står bagerst i køen ved tildeling af brug af sale". Dette betyder, at skolen må transportere børn fra Hundested til idrætsundervisning i Kregme, da skolen ikke selv har faciliteter, der gør det muligt at leve op til intentionerne om motion og bevægelse i skolen.

Vigtighed og tilfredshed med faciliteter

Ovenstående beskriver faciliteterne i Halsnæs Kommune samlet set, og der kan være områder og typer af faciliteter, som arrangører er mere tilfredse eller utilfredse med end andre. Nedenstående går i dybden med tre typer af faciliteter.

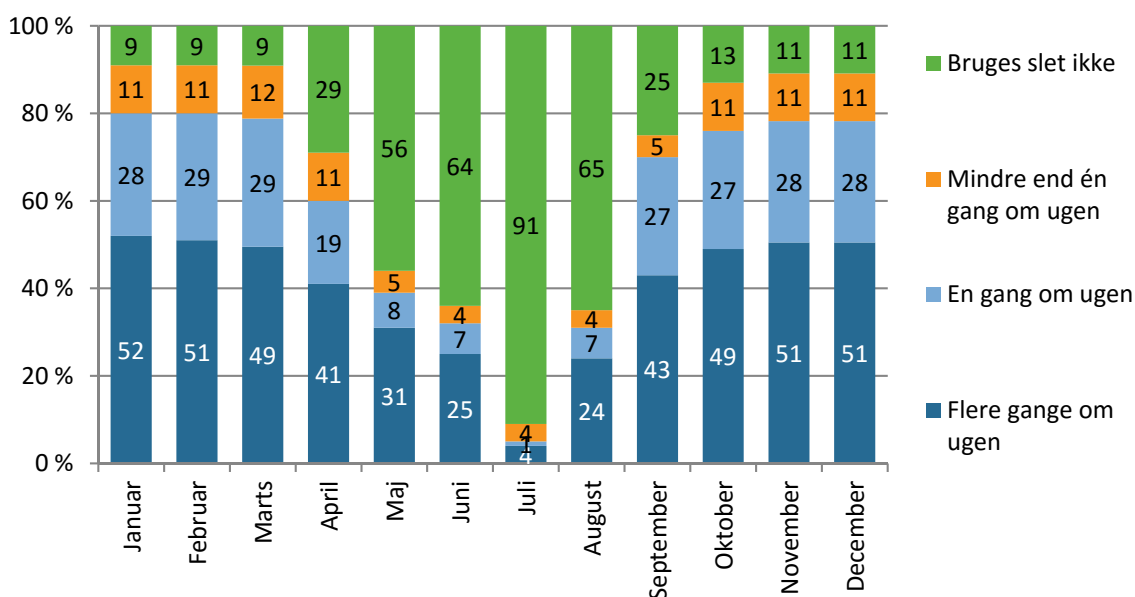
Haller og sale

Haller og sale er de mest benyttede faciliteter i kommunen. I alt 34 arrangører (31 foreninger og tre skoler/institutioner) har besvaret spørgsmål om deres brug af specifikke haller og sale⁵³. Den følgende analyse bygger på deres svar. Antallet af besvarelser er samlet set højere end antallet af arrangører, da arrangørerne har svaret for hver enkelt hal eller sal, som de benytter. I alt bygger analysen på 75 svar.

Behov for haller og sale

Omtrent halvdelen af arrangørerne benytter haller og sale flere gange om ugen hen over året med undtagelse af sommermånederne maj til august. Samtidig benytter lidt over en fjerdedel haller og sale én gang om ugen syv måneder hen over vinterhalvåret. Hen over sommermånederne bruges haller og sale meget lidt, og i juli måned næsten slet ikke (figur 7.13).

Figur 7.13: Arrangørers brug af haller og sale.

Figuren viser arrangørernes brug af haller og sale i løbet af året. Figuren er baseret på spørgsmålet: "Hvor meget benytter I x-hal/sal (hal) i hver af årets måneder?". Der er tale om gennemsnitssvar (n = 75, fordelt på svar fra 31 foreninger og 3 skoler/institutioner).

En nærmere gennemgang af besvarelserne viser, at 78 pct. af skoler/institutioner gennem det meste af året benytter haller og sale flere gange om ugen, og at der ikke er nogen må-

⁵³ Der er således syv foreninger og fire folkeskoler, som benytter haller/sale, men ikke har svaret på spørgsmål om brug af specifikke haller/sale.

ned, hvor de ikke benytter haller og sale. I sommermånederne er det dog mest institutioner og ikke skoler, der benytter disse.

32 pct. af arrangørerne svarer desuden, at de benytter haller og sale flere gange om måneden i weekender i løbet af et år. 31 pct. svarer, at de benytter dem få gange i weekenden i løbet af et år, og 32 pct. bruger aldrig haller og sale i weekenden. Det er stort set kun foreninger, der benytter haller og sale i weekenderne, mens 44 pct. af skoler/institutioner kun gør det få gange om året.

På spørgsmålet om, hvad arrangørerne gør, hvis de ikke har brug for deres tildelte tid, svarer knap hver anden (47 pct.), at de benytter alle deres tider, mens 24 pct. afmelder dem, hvis de alligevel ikke får brug for dem. 7 pct. gør ikke noget. Desuden svarer enkelte foreninger, at de bytter tider med andre hold, hvis de har en tid i hallen, som de ikke selv kan bruge. Flere svarer endvidere, at de giver besked til hallens personale, når de ikke skal bruge deres haltid.

Vigtighed og tilfredshed

Arrangørerne blev stillet syv forskellige spørgsmål om syv forhold ved de specifikke haller og sale, de benytter. Først har de vurderet vigtigheden af det pågældende forhold, hvorefter de har vurderet tilfredsheden med det samme forhold. De syv forhold er listet nedenfor:

- Facilitetens stand (vedligeholdelse, pleje, rengøring)
- Omklædnings- og badeforhold
- Egnethed (rekvisitter, redskaber, streger, mål)
- Tid (jeres tid i faciliteter)
- Serviceniveau
- Indeklima (lys, luft, temperatur)
- Stemning og atmosfære (det sociale liv i faciliteten)

Generelt vurderer arrangørerne faciliteternes stand, indeklimaet og mulighed for at få tildelt tid som meget vigtigt. På trods af at der generelt set svares positivt på tilfredsheden, opnår denne ikke på nogen af de syv punkter ikke den samme score som vigtigheden. Størst forskel mellem vigtighed og tilfredshed er der på faciliteternes stand, hvilket også tidligere er nævnt i vurderingen af faciliteterne. Ligeledes er der nogen forskel i forhold til tildelingen af tid i faciliteten. Foreningerne synes at være mest positive i forhold til stemning og atmosfære i faciliteten. Forskellen mellem vigtighed og tilfredshed er interessant og giver indikation af, hvor forbedringstiltag kan gøre gavn.

Tabel 7.2: Gennemsnitsvurdering på vigtighed og tilfredshed med haller og sale i Halsnæs Kommune

	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Facilitetens stand	1,50	2,60	-1,10
Omlædnings- og badeforhold	2,00	2,59	-0,59
Facilitetens egnethed	1,63	2,52	-0,88
Tid	1,38	2,45	-1,07
Serviceniveau	1,75	2,14	-0,39
Indeklima	1,54	2,41	-0,86
Stemning	1,73	2,24	-0,51

Tabellen viser gennemsnitsvurdering på en skala fra 1 = Meget vigtig til 5 = Slet ikke vigtig, og gennemsnitsvurdering på skala fra 1 = Meget tilfreds til 5 = Slet ikke tilfreds samt forskellen på de to. Opgørelsen er samlet på tværs af idrætsforeninger og skoler/institutioner (n = 63-68).

Der er generelt set ikke den store forskel på svarene fra henholdsvis foreninger og skoler/institutioner. Dog svarer skoler/institutioner mere negativt end foreningerne på, hvorvidt de er tilfredse med omlædnings- og badeforholdene, mens de omvendt er mere positive end foreningerne over serviceniveauet.

Mange arrangører har kommenteret på behov i haller og sale, og især forhold vedrørende vedligeholdelse og rengøring kunne være bedre. Ligeledes nævner arrangører, at der mangler muligheder for at låse redskaber og rekvisitter inde, at der er mangler i forbindelse med boldbanernes mål (ødelagt net med mere), at der er dårlig akustik, og at lysforholdene ikke er, som de burde være.

Arrangørerne nævner også, at der mangler haltid især i vinterhalvåret, hvor der er stor rift om tiderne, og at der er udfordringer i sommerferien, hvor skolernes haller er lukket. Der er dog også flere positive kommentarer om eksempelvis haller og sales funktionalitet og personalet i hallen.

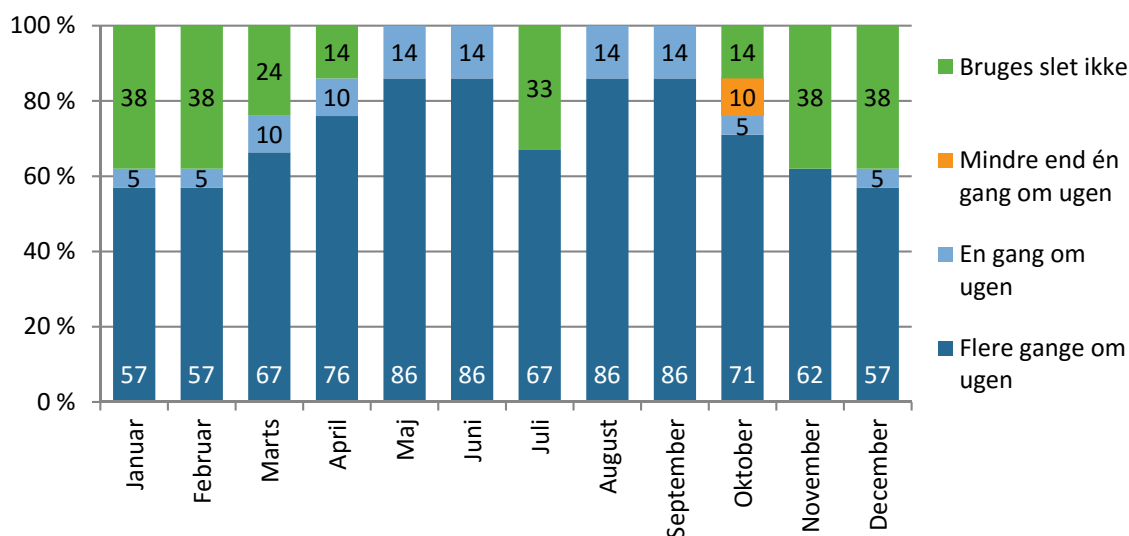
Boldbaner

Følgende analyse er baseret på svar fra henholdsvis syv foreninger og tre skoler/institutioner. Der er medregnet 21 svar, da nogle af respondenterne anvender flere baner.

Behov for boldbaner

Over halvdelen af arrangørerne angiver at bruge boldbanerne flere gange om ugen eller mere hele året. I sommermånederne bruges boldbanerne mest, samtidig med at det kun er få arrangører, der ikke gør brug af boldbanerne i perioden november til marts (se figur 7.14).

Figur 7.14: Brug af boldbaner (kunstgræs er ikke medregnet).

Figuren viser arrangørernes brug af boldbaner i løbet af året. Figuren er baseret på spørgsmålet: "Hvor meget benytter I x-boldbane i hver af årets måneder?". Der er tale om gennemsnitssvar (n = 21, fordelt på 14 fra foreninger og syv fra skoler/institutioner).

Det er typisk skoler/institutioner, der ikke gør brug af boldbanerne i vinterhalvåret, ligesom de bruger dem i mindre omfang end foreningerne i sommerhalvåret.

62 pct. af arrangørerne bruger fodboldbanerne flere gange om måneden i weekenderne i løbet af året. Det er dog udelukkende foreningerne, der benytter banerne i weekenderne.

62 pct. af arrangørerne svarer, at de benytter alle deres tider på boldbanerne. Der er 14 pct. der oplyser, at de ikke gør noget, når de ikke bruger den tildelte tid, og 19 pct. der gør andre ting. Arrangørerne giver ikke nogen oplysninger om, hvad de gør, når tiden i faciliteten ikke benyttes, og den ikke byttes med andre.

Arrangørerne er ligeledes blevet bedt om at vurdere vigtigheden og tilfredsheden med boldbanerne på de syv forhold (tabel 7.3). Brugere af boldbanerne tildeler stort set alle forhold meget stor eller stor vigtighed (tabel 7.3). Samtidig er der i forhold til de fleste forhold generelt god tilfredshed, om end den er mindst med hensyn til tiden i faciliteten og omklædnings- og badeforhold. Den noget mindre tilfredshed med disse to forhold, henholdsvis omklædnings- og badeforhold og tiden i faciliteten, gør, at det også er her, den største forskel findes, mens forskellen på vigtighed og tilfredshed er mindst for stemningen og atmosfæren.

Tabel 7.3: Gennemsnitsvurdering på vigtighed og tilfredshed med boldbaner i Halsnæs Kommune.

	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Facilitetens stand	1,00	2,17	-1,17
Omklædnings- og badeforhold	1,00	2,67	-1,67
Facilitetens egnethed	1,17	2,17	-1,00
Tid	1,00	2,67	-1,67
Serviceniveau	1,33	2,00	-0,67
Indeklima	1,17	2,50	-1,33 ⁵⁴
Stemning	1,50	2,00	-0,50

Tabellen viser gennemsnitsvurdering på en skala fra 1 = Meget vigtig til 5 = Slet ikke vigtig, og gennemsnitsvurdering på skala fra 1 = Meget tilfreds til 5 = Slet ikke tilfreds samt forskellen på de to. Opgørelsen er samlet på tværs af idrætsforeninger og skoler/institutioner (n = 17-18).

Arrangørernes kommentarer til boldbanerne supplerer de ovenfor beskrevne tendenser. En kommentar går således på, at boldbanernes stand "er langt under niveauet, man kan tilbyde", og en anden kommentar går på, at boldbanerne "ikke har været renoveret eller vedligeholdt i nogen tid". Herunder påpeger arrangører, at lyset på banerne er gammelt, og at man ikke kan få varmt vand i klubhuset. Alle kommentarer vedrører således praktiske omstændigheder omkring boldbanerne.

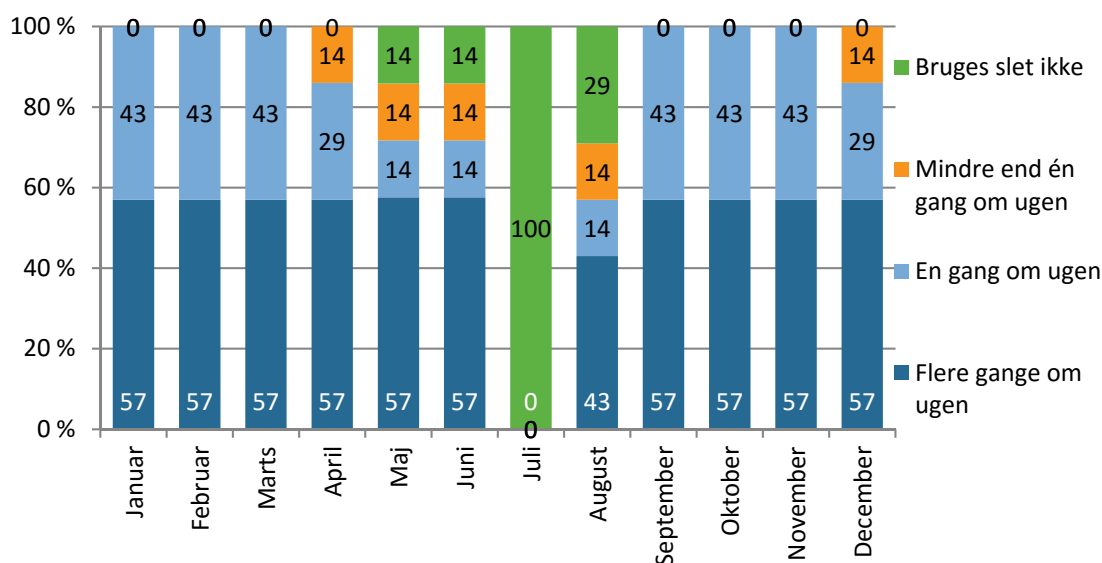
Svømmehaller

Følgende analyser er baseret på tre foreninger og fire skoler. Der er medtaget data fra sammenlagt syv besvarelser, da ingen aktør benytter flere faciliteter.

Svømmefaciliteterne anvendes af 57 pct. af arrangørerne flere gange om ugen i alle årets måneder på nær juni og juli. I juli måned bruger ingen faciliteterne (figur 7.15).

⁵⁴ Spørgsmålet vedrørende indeklima er også blevet brugt i forbindelse med boldbanerne. Det kan dog diskuteres, hvor stor relevans spørgsmålet har hér, eller om arrangørerne har svaret på det i forhold til de indendørs faciliteter de benytter, eksempelvis omklædnings- og badeforhold og brug af haller/sale om vinteren.

Figur 7.15: Brug af svømmefaciliteterne.

Figuren er baseret på spørgsmålet: "Hvor meget benytter I x-svømmehal i hver af årets måneder?". Der er tale om gennemsnits-svar (n = 7, fordelt på tre foreninger og fire og skoler/institutioner).

To tredjedele af foreningerne gør typisk brug af faciliteten flere gange om ugen, men forskellene på brugen er minimale. 86 pct. af arrangørerne gør ikke brug af faciliteterne i weekenderne i løbet af et år. 71 pct. bruger alle deres tider, og 14 pct. afmelder de tider, de ikke får brug for.

Også arrangørerne af aktiviteter i svømmehallerne og -salene i Halsnæs Kommune er blevet bedt om at vurdere vigtigheden og tilfredsheden med svømmefaciliteterne på en række parametre. Svarene viser, at arrangørerne generelt finder alle forholdene vigtige. Stemningen og atmosfæren i svømmehallen har dog lidt mindre betydning end de øvrige seks forhold.

Der er generelt god tilfredshed med de fleste forhold, om end omklædnings- og badeforhold og tiden i faciliteten tildeles mindst tilfredshed. Størst forskel på vigtighed og tilfredshed ses ved omklædnings- og badeforhold og tid i faciliteten, og mindst forskel ses ved stemning og atmosfære (tabel 7.4).

Tabel 7.4: Gennemsnitsvurdering på vigtighed og tilfredshed med svømmehaller i Halsnæs Kommune

	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Facilitetens stand	1,00	2,17	-1,17
Omlædnings- og badeforhold	1,00	2,67	-1,67
Facilitetens egnethed	1,17	2,17	-1,00
Tid	1,00	2,67	-1,67
Serviceniveau	1,33	2,00	-0,67
Indeklima	1,17	2,50	-1,33
Stemning	1,50	2,00	-0,50

Tabellen viser gennemsnitsvurdering på en skala fra 1 = Meget vigtig til 5 = Slet ikke vigtig, og gennemsnitsvurdering på skala fra 1 = Meget tilfreds til 5 = Slet ikke tilfreds samt forskellen på de to. Opgørelsen er samlet på tværs af idrætsforeninger og skoler/institutioner (n = 7).

På grund af det lille antal respondenter er det svært at sige noget om forskelle mellem foreninger og skoler/institutioner.

Opsamling på faciliteterne

En sammenligning af de tre forskellige facilitetstyper viser, at der på tværs af facilitetstyperne ikke er store forskelle på, hvilke parametre arrangørerne vurderer som vigtige. Dog stiller arrangører, der benytter svømmehaller, lidt højere krav til deres facilitet end arrangørerne, der bruger boldbaner og haller/sale.

Overordnet set er arrangørerne mest fokuserede på vigtigheden af deres tid i faciliteten og facilitetens stand. Arrangørerne anser samtidig omlædnings- og badeforhold og indeklima som de mindst vigtige forhold. Det er dog værd at påpege, at alle forhold vedrørende faciliteterne tildeles en høj grad af vigtighed.

Arrangørerne udviser størst tilfredshed med facilitetens stemning og atmosfære, efterfulgt af deres tid i faciliteten. Der er mindst tilfredshed med omlædnings- og badeforhold og indeklima. Der er dog kun en forholdsvis lille forskel på tilfredsheden med de forskellige forhold.

Den gennemgående store vigtighed af de forskellige forhold omkring faciliteterne kan holdes op mod tilfredsheden med enkeltstående forhold i faciliteterne. En sådan analyse viser, at der er størst overensstemmelse mellem vigtighed og tilfredshed i forhold til stemning og atmosfære efterfulgt af serviceniveauet. Mindst overensstemmelse mellem vigtighed og tilfredshed ses i forhold til facilitetens stand og facilitetens egnethed.

Tabel 7.6: Foreningernes holdning til forskellige forhold vedrørende faciliteterne.

	Vigtighed	Tilfredshed	Forskel
Facilitetens stand	1,46	2,43	-0,97
Omlædnings- og badeforhold	1,88	2,56	-0,68
Facilitetens egnethed	1,56	2,42	-0,86
Tid	1,42	2,19	-0,77
Serviceniveau	1,70	2,22	-0,52
Indeklima	1,80	2,51	-0,71
Stemning	1,62	2,05	-0,43

Figuren er baseret på samtlige svar på spørgsmålet: "Hvor vigtig finder I følgende forhold ved x-boldbane og hvor tilfredse er I med dem?".

Ønsker til faciliteter

Idrætsforeningerne blev bedt om at vurdere en række udsagn omkring fordelingen af tider samt ønsker til faciliteter i fremtiden. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen tæller kun foreninger. Data fra skoler og andre kommunale institutioner anvendes til perspektivering. Denne prioritering henføres til de to gruppers forskellige fokus på faciliteterne: På den ene side som ramme for en frivillig forenings brug for rum til at udøve sine aktiviteter primært i eftermiddags- og aftentimer, og ofte også i weekenden, og på den anden side skoler og institutioners brug for at have en facilitet til rådighed i dagtimerne, og sjældent i weekenden.

På trods af en forholdsvis stor tilfredshed med facilitetsdækningen i Halsnæs Kommune er der især fra foreningernes side flere ønsker til at få en bedre facilitetsdækning fremover. Flere kunstgræsbaner synes at være et stort ønske fra foreningernes side, hvilket skal ses i lyset af, at foreningerne i enkelte tilfælde er pressede med hensyn til at kunne få deres behov for tider opfyldt.

Ud over ønsket om kunstgræsbaner ønsker flere, at der enten kommer flere haller og sale, eller at de eksisterende renoveres og istandsættes, så de bliver mere tidssvarende. I den forbindelse nævner flere af brugerne af haller og sale, at de ofte er udfordret af, at de skal dele deres faciliteter med fodbold, og flere af de traditionelle indendørs idrætsaktiviteter føler, at de ikke får den tid, de er berettigede til. En årsag til det er ifølge dem, at fodboldforeningerne, når de om vinteren rykker indendørs, optager meget tid i hallerne.

Ønsker om et kampsportscenter og skydebaner hører til blandt ønsker om mere specialiserede faciliteter, som to foreninger har fremført. Ønsket om et kampsportscenter henføres til, at der er et ønske om at samle aktiviteterne ét sted, hvor der så kan etableres et bedre fællesskab omkring kampsportsaktiviteterne. Ønsket om skydebaner fremføres, fordi der opleves en mangel på et specialiseret anlæg i kommunen. De eksisterende faciliteter dækker således ikke de forskellige aktiviteter, der udbydes i forbindelse med skydning.

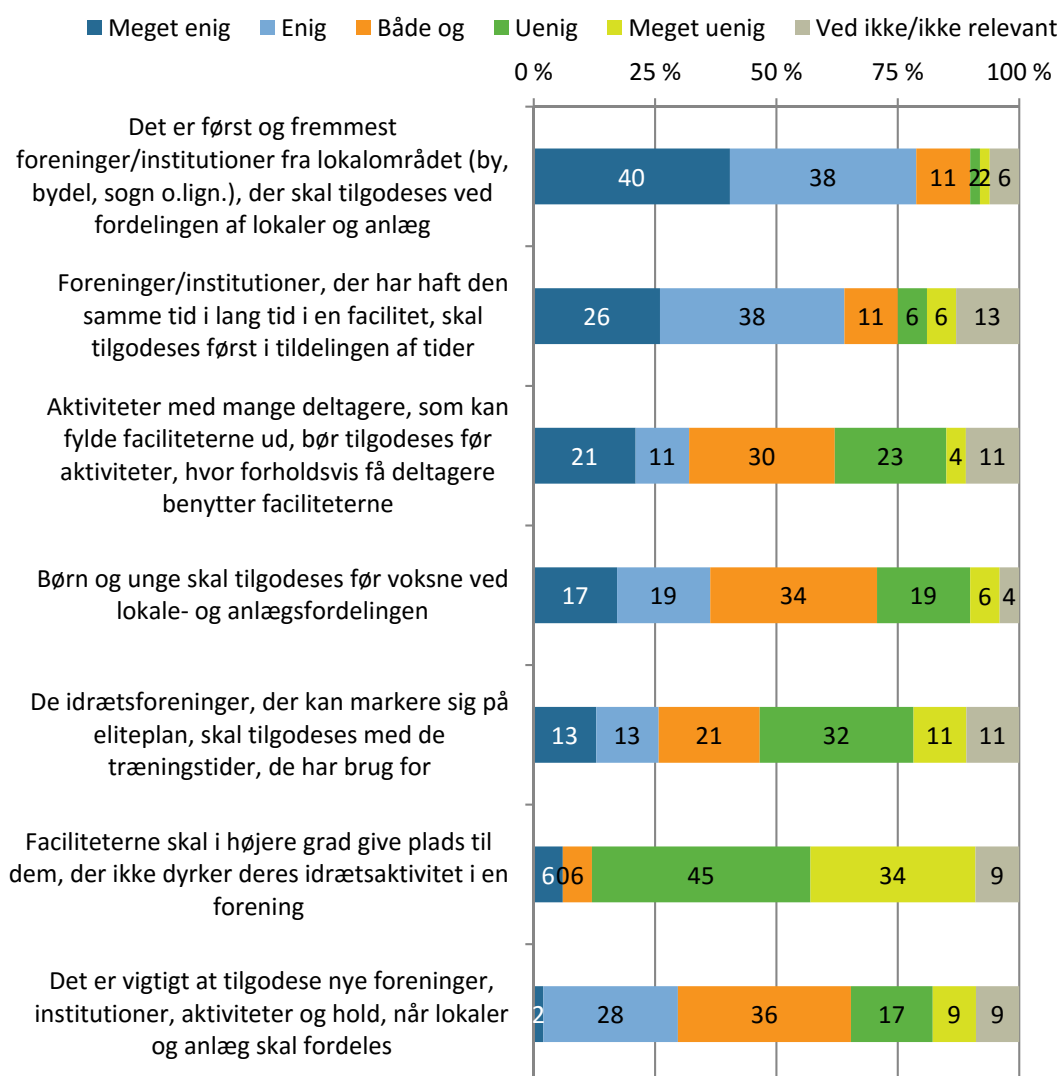
I kontrast til disse ønsker står skoler og institutioner, der som eneste ønske nævner flere multibaner i det offentlige rum. Argumentet er, at det er med til at skabe liv. Ønsket skal

således ikke ses i en institutionel problematik omkring manglende tid i de eksisterende faciliteter eller lignende. Endelig nævner flere, at faciliteterne i Halsnæs Kommune ligger for langt fra hinanden.

Prioritering af tider til foreninger

I dette afsnit gennemgås foreningernes holdning til forskellige spørgsmål vedrørende faciliteterne i Halsnæs Kommune. Det første batteri af spørgsmål fokuserer på fordelingen af tider i faciliteter og foreningernes holdning til, hvem der skal prioriteres i fordelingen af tiderne, ligesom foreningernes rolle i fordelingen undersøges. Udsagnene er vist nedenfor og kommenteres kort med inddragelse af enkelte citater.

Figur 7.16. Foreningernes holdning til forskellige udsagn vedrørende idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune.

Figuren er baseret på spørgsmålet: "Angiv hvor enig eller uenig I er i forhold til følgende udsagn vedr. idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune." (n = 47 for alle svar) Kun foreninger.

Der er størst tilslutning til, at foreninger/institutioner fra lokalområdet (by, bydel, sogn og lignende) først og fremmest skal tilgodeses ved fordelingen af lokaler og anlæg. Sammenlagt er 78 pct. meget enige eller enige heri.

Næsten to ud af tre foreninger (64 pct.) er meget enige eller enige i, at foreninger/institutioner, der i lang tid har haft den samme tid i en facilitet, skal tilgodeses i tildelingen af tider. Foreningerne kommenterer på dette udsagn på forskellig vis. De påpeger, at antallet af brugere, altså aktive medlemmer, betyder noget, og at foreningen også virkelig skal bruge tiden. En pragmatisk kommentar lyder: "Der bør tages hensyn til det, men alt med måde. Uden nogenlunde faste tider, kan det være svært at planlægge og holde sin forening kørende".

Næsten i forlængelse heraf svarer 32 pct. af foreningerne, at de enten er meget enige eller enige i, at aktiviteter med mange deltagere bør tilgodeses før aktiviteter, hvor forholdsvis få deltagere benytter faciliteterne. Dette udsagn medfører nogle kommentarer, der viser, hvilke udfordringer foreningerne står over for. På den ene side svarer arrangørerne, at "der skal være plads til alle foreninger både holdsport og enkeltmands, og at faciliteternes skal udnyttes til fordel for flest mulige", mens det fra anden side påpeges, at ved at få flest mulige ind i en facilitet, vil eksempelvis tennis ikke blive tilgodeset, da "en tennisbane fylder meget i forhold til, hvor mange der spiller på banen ad gangen". Det fremgår også, at 23 pct. er uenige i udsagnet.

Sammenlagt 36 pct. svarer, at de er enige eller meget enige i, at børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen. Sammenlagt svarer 53 pct. dog enten både og, eller at de er uenige i dette udsagn. Kommentarerne viser, at foreningerne tænker meget helhedsorienteret i forhold til dette udsagn. De nævner således, at "der er også flere ældre, der kun vil gå, hvis det er eftermiddagstimer", at "sundhed er for alle", og at "ældremotion bør også have særlige hensyn". Det nævnes også, at "vi har [aktiviteter] for både børn og voksne og vil da gerne have lige muligheder for dette". Ifølge kvantitative data og de kommentarer foreningerne er kommet med er det ikke muligt at udpege en enkelt gruppe, der bør tilgodeses ved fordelingen af tider.

Kun 26 pct. af foreningerne er enige eller meget enige i, at de eliteidrætsforeninger skal tilgodeses med alle de træningstider, de har brug for. Eneste kommentar til dette udsagn er "hvad så med resten af befolkningen? Det er både og". Hele 43 pct. er også enten uenige eller meget uenige i udsagnet.

Et af de tilbagevendende emner er, hvorvidt man i højere grad skal give plads til dem, der ikke dyrker deres idrætsaktivitet i en forening. Kun sammenlagt 12 pct. er enige eller meget enige heri, mens det omvendt er sammenlagt 79 pct., der er enten uenige eller meget uenige i dette udsagn.

I forhold til ovenstående er 30 pct. enige eller meget enige i, at det er vigtigt at tilgodese nye foreninger, institutioner, aktiviteter og hold, når lokaler og anlæg skal fordeles. Sammenlagt 26 pct. er uenige eller meget uenige. Den positive holdning over for nye forenings-

aktiviteter fremgår også af kommentarerne. De nævner eksempelvis, at "vi er en flerstrengt [forening], så nye sportsgrene er velkommen", mens andre nævner, at "de skal ikke prioriteres højere - men der skal jo være mulighed for nye tiltag - men alle vil jo gerne beholde den tid, de har - så det er jo lidt svært at tilgodese alle".

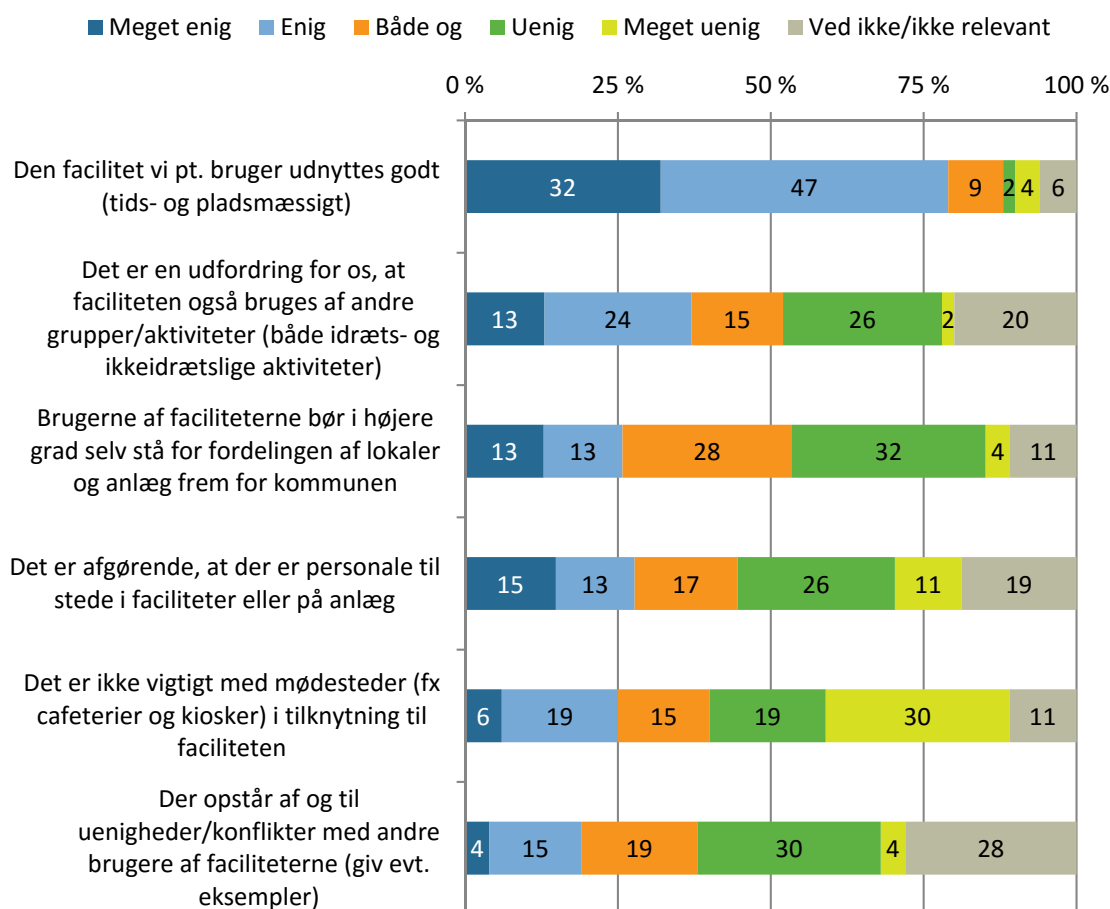
Skoler/institutioner er gennemgående ret enige med foreningerne, om end der er tre forhold, hvor de adskiller sig markant. For det første ønsker skoler/institutioner mere end foreningerne, at der skal tages særligt hensyn til børn og unge i forbindelse med tildelingen af faciliteter. Der argumenteres for, at "hvis vi skal ændre sundhedstilstanden, skal vi give børnene gode vaner fra start". For det andet mener skoler/institutioner oftere end foreninger, at man i højere grad skal give plads til dem, der ikke dyrker deres idrætsaktivitet i en forening. For det tredje er skoler/institutioner mere tilbøjelige end foreninger til at mene, at man skal tilgodese nye foreninger, institutioner, aktiviteter og hold, når lokaler og anlæg skal fordeles.

Endelig kommenterer en skole/institution på, hvilke udfordringer der kan være i forhold til, at aktiviteter med mange deltagere bør tilgodeses før aktiviteter med forholdsvis få deltagere. Skolen/institutionen tror ikke på, "at daginstitutionerne fylder så meget i det samlede billede i svømmehallen, men der er børn, som virkelig har brug for oplevelsen og træningen i vand". Denne argumentation svarer til den, der kommer fra mindre og meget specialiserede idrætsgrene, som argumenterer for, at hvis alle skal have mulighed for at være aktive, så nytter det ikke, at man kun lukker de medlemstunge idrætter ind i faciliteterne.

Denne forskel i svarene fra henholdsvis foreninger og skoler/institutioner skal til en vis grad ses i lyset af, at de har andre målgrupper som deltagere. Skolerne skal være med til at give børn sunde vaner, og aktiviteterne har et pædagogisk sigte, mens foreningerne kan opstille frivillige rammer for en aktivitet, som flere er fælles om.

Foreningerne blev også bedt om at forholde sig til en række udsagn angående organisering af faciliteter og deres brug. De er vist i figur 7.17 herunder og kommenteret efterfølgende.

Figur 7.17. Foreningernes holdning til forskellige udsagn vedrørende idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune.

Figuren er baseret på spørgsmålet: "Angiv, hvor enig eller uenig I er i forhold til følgende udsagn vedr. idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune?" (n = 46-47) Kun foreninger.

Hele 79 pct. er enige eller meget enige i, at den facilitet, de pt. bruger, udnyttes godt (tids- og pladsmæssigt). Kommentarerne til dette udsagn går på, at der "er rift om eftermiddag og de tidlige aftentimer", at det er svært at få tider, da man ikke kan vide, "hvor meget de øvrige brugere udnytter deres tider", og at eksempelvis skolernes haller er lukket i ferierne, samtidig med at de kun er åbne til kl. 22. Foreningerne henviser således til, at der er en del forhold, der for dem er begrænsninger i forhold til deres benyttelse af faciliteterne.

I forlængelse heraf svarer sammenlagt 37 pct., at de er enige eller meget enige i, at det er en udfordring for dem, at faciliteten også bruges af andre grupper/aktiviteter (både idræt og ikkeidrætslige aktiviteter). Foreningerne har flere kommentarer hertil. En kommentar går på, at foreningen gerne "vil dele vores faciliteter med andre, egnede idrætsgrene", mens en anden forening nævner, at tiderne for ofte bliver aflyst, da andre foreninger skal bruge hallen til aktiviteter.

Det er kun 26 pct. af foreninger og skoler/institutioner, der er enige eller meget enige i, at brugerne af faciliteterne i højere grad selv skal stå for fordelingen af tiderne, mens sam-

menlagt 36 pct. er uenige eller meget uenige heri. Kommentarerne til, at foreningerne i højere grad selv skulle være med til fordelingen af lokaler og anlæg, går på, at "så vil der ikke nås enighed", og at det "vil ikke kunne fungere". Foreningerne er således imod dette forslag uden at komme med nærmere udspecificerede argumenter for denne modstand.

Svarene tyder ikke på, at foreningerne mener, at det er afgørende for dem, at der er personale til stede på anlæg og i faciliteter. Kun 28 pct. er meget enig eller enig i, at der skal være personale til stede, mens 37 pct. er uenig eller meget uenig. En arrangør påpeger, at det dog "er godt for vedligeholdelsen og servicen over for fritidsbrugerne", hvis der er personale til stede, mens det fra en skydeforening påpeges, at foreningen har med skydevåben at gøre, og det kræver, at personalet er godkendt af politiet. Det nævnes også, at "nogen skal kunne tilkaldes". En form for vagtordning i forhold til faciliteterne kunne ifølge foreningerne måske være godt.

Kun 25 pct. er enige eller meget enige i, at det ikke er vigtigt, at der er et mødested i forbindelse med aktiviteterne. 49 pct. er uenige eller meget uenige heri. Der er dog ikke nogen kommentarer fra foreningerne til dette udsagn, ud over at en forening siger, at den passer sig selv.

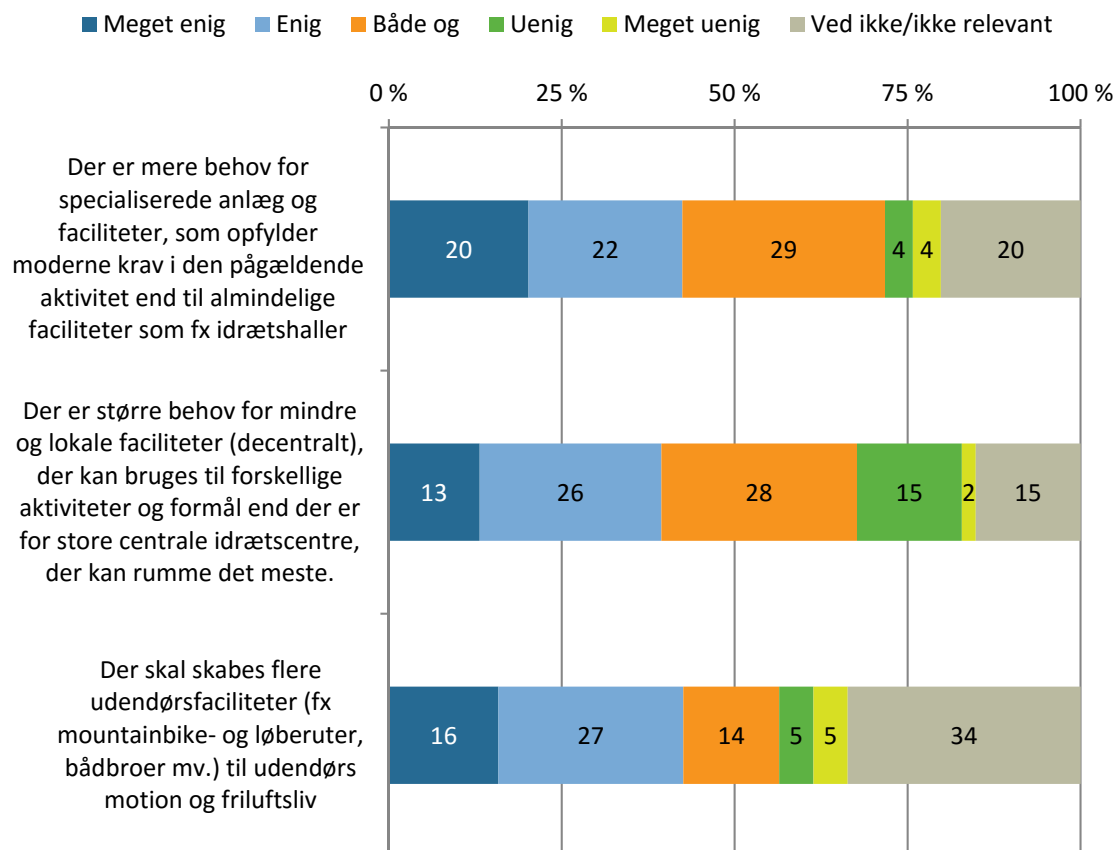
I forhold til uenigheder/konflikter med andre brugere er sammenlagt 19 pct. meget enige eller enige i, at de af og til opstår. 34 pct. svarer, at de er enten uenige eller meget uenige heri. I de tilfælde, hvor foreningerne nævner konflikter, henføres det til, at det handler om "overlap af tider", "deling af omklædningsrum", "oprydning osv.", "flere foreninger om samme facilitet, som kæmper hver deres sag", og at der kan være andre problemer i forbindelse med, at vidt forskellige foreningstyper har tider i forlængelse af hinanden. Flere foreninger nævner således rengøring og vedligeholdelse som et af de tilbagevendende emner. Det nævnes dog også, at man løser det i mindelighed.

Skoler/institutioner svarer i det store og hele som foreningerne. I forhold til hvorvidt brugere af faciliteterne i højere grad selv bør stå for fordelingen af lokaler og anlæg frem for kommunen, svarer en skole/institution, at "det er i hvert fald vigtigt, at brugerne tages med på råd, men det er nok for svært, hvis skoler, daginstitutioner og andre træningshold selv skal slås om formiddagstiderne". Samtidig svarer en skole/forening på udsagnet om, at "Det er en udfordring for os, at faciliteten også bruges af andre grupper/aktiviteter", at "det kan være en udfordring, når skolebørn klæder om samtidig med de små". Dermed henviser skolen/institutionen til de udfordringer, der kan opstå, når forskellige brugergrupperes tider ligger op ad hinanden.

Ønsker til idrætsfaciliteter i fremtiden

Endelig skulle foreningerne forholde sig til en række udsagn om ønsker til faciliteter i fremtiden. Udsagnene er indeholdt i figuren herunder og kommenteres nedenfor.

Figur 7.18. Foreningernes holdning til forskellige udsagn vedrørende idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune.

Figuren er baseret på spørgsmålet: "Angiv, hvor enig eller uenig I er i forhold til følgende udsagn vedr. idrætsfaciliteterne i Halsnæs Kommune?" (n = 44, 46 og 45) Kun foreninger.

I forhold til behovet for specialiserede anlæg er 42 pct. meget enige eller enige i udsagnet, og kun 8 pct. er uenige eller meget uenige. I forlængelse heraf svarer foreningerne, at der eventuelt bør bygges flere specialiserede anlæg, men at det bør ske "afhængigt af de formulerede behov, at det ikke må ske på bekostning af almindelige faciliteter", og at man i givet fald gerne vil tages med på råd.

I alt 39 pct. er meget enige eller enige i, at der er større behov for mindre og lokale faciliteter (decentralt placeret), mens 17 pct. er uenige eller meget uenige. For to foreningers vedkommende lyder kommentarerne, at de hellere vil have "træningssale, så flere kan komme til at dyrke deres aktivitet", og at det ikke må være noget, "der er mindre end en gymnastiksal for vores vedkommende", da foreningen bruger al fri tid fra kl. 16/17-22 og weekender. En anden forening "har brug for at styrke nærområderne frem for et større idrætscenter". Der argumenteres her for, at "det er de lokale og nære foreninger, der er bedst til at varetage opgaven med idræt for alle og give den sociale tryghed og sammenhold, som idrætsforeninger bygger på". Det påpeges også, at foreningen gerne vil tages med på råd, når nye ting skal planlægges.

På spørgsmålet om, hvorvidt der skal skabes flere udendørsfaciliteter, svarer hele 43 pct. af foreningerne, at de er enige eller meget enige. Kun 10 pct. er uenige eller meget uenige. Foreningerne kommenterer, at "Halsnæs kommune bør lave MTB- og løberuter i lokalområdet i samarbejde med cykelklubber, skovens folk samt Naturklubben", og en forening mener, at "det vil være et godt brand for Halsnæs at kunne tilbyde meget af den slags". Der argumenteres her for, at det kunne vise, at kommunen tager sundhed alvorligt.

Skoler/institutioner svarer gennemgående meget som foreningerne, om end skoler/institutioner markant oftere end foreningerne svarer, at der er et behov for mindre og lokale faciliteter (decentralt), der kan bruges til forskellige aktiviteter og formål.

Afrunding

Foreningerne i Halsnæs Kommune har primært et lokalt virke, samtidig med at de på mange områder søger at etablere samarbejde med andre lokale interessenter. Der er dog ikke i større grad blevet etableret samarbejder mellem foreninger og skoler i forlængelse af folkeskolereformen, på trods af at der ser ud til at være vilje til at samarbejde fra foreningernes side. Foreningerne påpeger i den forbindelse, at det kan være svært at stille med frivillige i de tidsrum, hvor skolerne efterspørger samarbejde. Der er også relativt få foreninger, der samarbejder med den kommunale forvaltning.

Forskellen i udviklingen i antallet af frivillige varierer ikke mellem Halsnæs Kommune og resten af landet. Foreningerne har lidt færre frivillige end andre steder, men de er samtidig optimistiske i forhold til at rekruttere et tilstrækkeligt antal i fremtiden. Generelt virker foreningerne positive omkring fremtiden, hvis man ser bort fra størrelsen på den offentlige støtte.

Arrangørerne af de forskellige aktiviteter stiller forholdsvis store krav til de faciliteter, de benytter. Det gælder især med hensyn til den tid, de bliver tildelt, facilitetens egnethed til den aktuelle aktivitet og facilitetens stand. I forhold til tilfredsheden er den forholdsvis stor i relation til de fleste forhold, om end arrangørerne er mindre tilfredse med henholdsvis omklædnings- og badeforhold og indeklima end de øvrige ting. Tilfredsheden er størst med henholdsvis stemning og tiden i faciliteten. Den største forskel på vigtighed og tilfredshed ses i forhold til facilitetens stand og facilitetens egnethed, mens der er mindst forskel i forhold til stemning og atmosfære og serviceniveauet.

Der spores en vis diskrepans mellem foreningerne og skoler/institutioners ønsker til den fremtidige etablering af idrætsfaciliteter i Halsnæs Kommune. Fra foreningernes side går ønskerne dels på den ovennævnte opgradering og reovering, dels på, at de eksisterende faciliteter udbygges, dels på at etablere forskelligt specialiseret nybyggeri. Fra skolernes side derimod går ønskerne mere i retning af at etablere flere aktiviteter i forbindelse med de kommunale byrum. Denne diskrepans afspejler to forskellige tilgange til idrætten, en forståelse af foreningerne som bærende for idrætten i kommunen og en forståelse af, at der skal være mere plads til dem, der står uden for foreningsidrætten.

Litteratur

Bjerrum, Henriette & Pilgaard, Maja (2014). *Yoga i København – udøvere, undervisere og uddannelser*. Aarhus: Videncenter for Folkeoplysning.

Fester, Michael, Gottlieb, Peter & Kirkegaard, Kasper Lund (2015). *Håndbold i Danmark. Kulturer, status og udvikling*. Brøndby: Team Analyse, Danmarks Idrætsforbund.

Forsberg, Peter (2014). *Motionsløb i forening. På vej mod succesfulde løbforeninger*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Forsberg, Peter. & Høyer-Kruse, Jens. (2013). *Facilitetsanalyse. Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal: Delrapport 2*. København: Idrættens Analyseinstitut

Forsberg, Peter, Høyer-Kruse, Jens & Tofft-Jørgensen, Lau (2014). *Idræt og faciliteter i Allerød Kommune*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, Bjarne (2009) *Nye stier i den kommunale idrætspolitik* (Red.). København: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, Bjarne, Hansen, Anne Mette Walmar, Vennekilde, Eva (2010). *Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik.

Ibsen, Bjarne, Bæk Nielsen, Louise, Fehsenfeld, Michael, Boye, Anne Mette, Malling, Rie, Guldbæk Andersen, Lotte, Lebech Jørgensen, Ida Marie, Davidsen, Rasmus & Sørensen, Lasse (2012). *Idræt i udsatte boligområder*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet og Metopos - en del af Bascon

Ibsen, Bjarne og Fehsenfeld, Michael (2013). Tilgængelighed til idræt for børn i udsatte boligområder. *Forum for Idræt. Bevægelse i rum og rammer*. Syddansk Universitetsforlag. Side 93 - 107.

Ibsen, Bjarne, Pilgaard, Maja, Høyer-Kruse, Jens, Støckel, Jan Toftegaard (2015). *Pigers idrætsdeltagelse. Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Ibsen, B., Thøgersen, M., & Levinsen, K. (2013). Kontinuitet og forandring i foreningslivet. Analyser af foreningslivets udbredelse, sammensætning og karakteristika i 00erne. *Movements* (Vol. 2013:11). Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund: Syddansk Universitet.

Iversen, Evald & Forsberg, Peter (2014). Mål eller kaos? Muligheder og begrænsninger i at indføre 'performance management' i danske idrætsfaciliteter. *Forum for Idræt*, p. 27-40, 95-96. Odense Syddansk Universitet.

Keinicke & Overgaard Arkitekter (2013). *Præcisér, aktivér, etabler. Udviklingsstrategi for selvejende haller i Assens Kommune 2013*. Assens: Assens Kommune, Plan og Kultur.

Kirkegaard, Kasper Lund & Fester, Michael (2013). *Et notat om badmintonidrættens udvikling af fremtid*. Brøndby: Team Analyse, Danmarks Idrætsforbund.

Kulturministeriet (2014). *Udredning af idrættens økonomi og struktur – scenarier*. København: Kulturministeriet.

Laub, Trygve (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Naundrup Olesen (2012). *Kommuner og Idrætsliv*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Rafoss, Kolbjørn & Troelsen, Jens (2010). Sports facilities for all? The financing, distribution and use of sports facilities in Scandinavian countries i *Sport in society* vol. 13, No. 4, 2010. Abingdon: Routledge, Taylor & Francis.

Robinson, Kirstine Magtengaard, Lykke, Maja, Hansen, Bodil Helbech, Andreasen, Anne Helms, Jeppesen, Maj, Buhelt, Lone Prip, Lau, Cathrine Juel, Glumer, Charlotte (2014). *Sundhedsprofil for region og kommuner 2013*. Glostrup: Region Hovedstaden. Center for Sundhed.

Svendsen, Gunnar L. H. (2007). Hvorfor klarer nogle lokalsamfund sig bedre end andre? En analyse af udnyttelsen af stedbundne ressourcer i to udvalgte udkantssamfund. *IFUL Report* (Vol. 2). Esbjerg: Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter.

Toft, Ditte (2013). *Fremtidens senioridræt – mellem ironman og stolemotion*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Thøgersen, Malene (2015). *Tværgående samarbejde blandt folkeoplysningens aktører*. Aarhus: Videncenter for Folkeoplysning.

Bilag

Bilag 2.1

Halsnæs Kommune Budget 2014-17. Kapitel 16: Politikområde Fritid.

Bilag 2.2

Økonomiudtræk. Konto 32.31.Halsnæs Kommune, 2015.

Bilag 2.3

Økonomiudtræk. Konto 73. Halsnæs Kommune, 2015.

Bilag 2.4

Aftaler om driftstilskud til egne faciliteter. Halsnæs Kommune, 2015.

Bilag 2.5

Orientering om faste tilskud. Halsnæs Kommune, 2015.

Bilag 2.6

Brugsaftale, AK Heroes. Halsnæs Kommune, 2013.

Bilag 2.7

Brugsaftale, Melby-Liseleje Idrætsforeninger. Halsnæs Kommune, 2013.

Bilag 2.8

Brugsaftale, Ølsted Idrætsforening. Halsnæs Kommune, 2013.

Bilag 4.1

Idrætshallernes økonomi. Halsnæs Kommune, 2013.

Bilag 4.2

Retningslinjer for udlån og brug af lokaler og udendørsanlæg. Halsnæs Kommune, 2009.

